

Szerkesztő és Kiadó: ZMAJ JOVÁN TRG 3

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Szerkesztőség 6-10, 8-43

NAPILÓ

Működési és elosztási

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
szombatnapon nem jelenik meg

XXX. EVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. JUNIUS 16.

VASÁRNAP

156. SZÁM

Zmaj Jovan Jovanovics

Huszonöt éve, hogy meghalt Zmaj Jován Jovanovics, aki a szerb költészet Pantheonjában egyik legelőkelőbb helyet foglalja el. Zmaj Jován Jovanovics a vajdasági szerbség nemzeti vitalitásának és kulturális fajsúlyának kimagasló reprezentánsa, de poézisének röpte a délszláv-ság egyetemének firmamentumán végigkikézik és az emlékére rendezett ünnepben az egész szerb-horvát-szlovén nép gyeveténének pulzusa dobog.

Zmaj Jován Jovanovics a tizenkilencedik század költői ideológiájának klasszikus szószólója. A szerelem, a hazafiság, az ifjuság felé forduló didaktizs és a visszasságokat kipellengérező szatira az ihletforrásai, amelyek kristálytisza hullámaival nem zavarta fel az új, ismeretlen utak és ki nem próbált hatások keresésének láza. A szerbség Petőfije volt: népe lelkének uralkodó érzéseit énekelte meg a közvetlenség olyan varázsával, amely a legszélesebb néprétegeket meghódította. Egyben a szerbség Arany Jánosa volt, amennyiben a szerb nyelv költői kifejező erejét és a szerb verselés technikát művészetileg magas fokra fejlesztette. Izzó fajszeretettel fűtötte alkotó leleményét, de úgy aktív költő, mint lap-szerkesztő és a szerb intézmények fellendítésére kifejtett általános közművelődési tevékenységében a nemzetek kulturális közösségének szempontjait irányították. Miletos Szvetozár célkitűzéseinek szellemében forgatta a tollat és épen ennek a szellemnek érdekében súlyt helyezett a szerb-magyar irodalmi kapcsolatok kimélyítésére. Az akkori hatalom mentalitásával szembeállította a magyar nép lelki habitusát, amelynek az irodalom a legigazibb tükré. Arany Toldija, Madách Az ember tragédiája és Petőfi legjobb költeményei Zmaj Jován Jovanovics kongenialis tolmácsolásában nemcsak a szerb irodalom nyereségei, hanem uttörői is a két nép kulturális együttműködésének, amely a barátságos szomszéd viszonyt akadályozó ellentétek leghatékonyabb feloldója. *Politici certant* — a politikusok hadakoznak — és stratégiájuk függetleníti magát a nép érdekeitől. A kultura ellenben egyívű terel, a békét és megértést szolgálja, a népek természetes jogainak harmonikus összegyűjtését mozditja elő s Zmaj Jován Jovanovics hatalmas termékenységű munkája erre a tere koncentrált.

Egy negyedszázad mult el azóta, hogy Zmaj Jován Jovanovics átköltözött a halhatatlanságba, de szellemi hagyatékának frissességét az időközben beállott világtörténelmi változások sem hervasztották el. Elégiai, amelyekben feleségét és egyetlen gyermekét siratja, gyermekversei, amelyek bármely más nemzet nagy költészetével veteksznek és műfordításai a szerb költők legnagyobbjai közé emelik. Humoros és satirikus írásai pedig egy érzésben izzig-vérig nemzeti gondolkodásában megalkuvás nélkül szabadlevű és a civilizáció nagy eszményeit követő közéleti egyéniség portréját őrzik. A Zmaj (sárkány) melléknevet a Pesten szerkesztett ilvennevi lapja révén kapta, amelynek széles éleci olyan népszerűek voltak, hogy az olvasóközönség azonosította a lapot szerzőjével. Ezek az élecek nem a nevetelés öncélu szándékából fakadtak, hanem egy vemes világnézet propagandaszervei voltak. Zmaj Jován Jovanovics népe szabadságjogiért és kulturális haladásáért harcolt s arzenáljához tartozott a guny, amellyel a rövidlátást, a szükkeblűséget és korlátoltságot üldözte. Népe igazának felelt a katonája volt, de küzdélmé motívumai közül hiányzott a gyűlölet. Tudása éreből kovácsolt fegyverzetével és örökéző hite vateszi inspirációjával szállott sikra népe fejlődéséért és boldogulásáért, anélkül azonban, hogy a farkasszemét néző nacionalizmusok surlódásai felületét szélesíteni inarkodott volna. Zmaj Jován Jovanovicsot a Kislaludy Társaság levelező tagjai sorába választotta és a szerb szkupstina négyezer frank évdíjat szavazott meg neki. Ebben a két tényben karakterisztikusan domborodik ki Zmaj Jován Jovanovics működésének jellege.

A Vajdaság magyar kisebbsége spontán lelkesedéssel csatlakozik az ünnephez, amellyel Novisad városa, a szerb Athén és a Szrpszka Matica, a szerb szellemi kiváltságok kirönlő fészke a nagy költő és nagy ember emlékét

megkoszorúzza. Zmaj Jován Jovanovics, a szerb irodalom büszkesége, a magyar irodalom remekinek átültetésével és ma sem elavult nagyszerű elveinek hirdetésével beirta nevét a magyar demokrácia szívébe is.

Országszerte nagy sikerrel folyik a kedvezményezett Agrárbank részvényeinek jegyzése

Osztojics Szelimir polgármester nyilatkozata az Agrárbank céljairól

A kedvezményezett Agrárbank részvényjegyzésének határideje június 20-án leteik. Az egész országban nagy rokonszenyvel találkozott az Agrárbank alapításának terve, amely a mezőgazdasági többtermelését és racionalizálását tüzte ki célul.

Az Agrárbank háromszázmillió dináros tőkével fog megalakulni, az államtól különböző kedvezményekben fog részesülni és az állami és közigazgatási adók fizetésétől teljesen mentesítve lesz. Ilyen módon az Agrárbank abban a helyzetben lesz, hogy

legminimálisabb kamattal mellett folyósíthat majd kölcsönt a mezőgazdákunk.

A terv szerint hosszú és rövid lejáratú válto és ingatlan kölcsönt fognak adni a földművelő népnek csekély kamattal mellett. A földművelők a kölcsönt kizárólag a föld racionális kihasználására és a többtermelés fokozására használhatják fel.

A Vajdaságban Szombor város közgyűlése 250.000 dinár, Novisad város tanácsa a *„Napiló”* 25000 értéki részvényt jegyezt az Agrárbanknál. Eg és Zagrebi pénzintézetek

tíz, husz és huszonöt millió dinár értékű részvényt jegyeztek.

azonkívül a Narodna Banka és az Állami Jelzálogbank helyeztek kitalásba többmillió dinárnyi jegyzést. Szubotican is nagyszámú részvényt jegyeztek már, de illetékes helyen nincsenek megelégedve a jegyzés eddigi eredményével. Osztójics Szelimir szubotici polgármester az Agrárbank alapításával kapcsolatban nyilatkozatot adott a *Bácsme gyei Napiló* munktársának és többek között a következőket mondotta:

— Az Agrárbank nagy nemzeti és állami szükséglet, mert

a földművelés helyzetétől függ az ország és a nemzet jóléte.

Nagyon téves az a felfogás, hogy a részvényjegyzésnél csak a gazdáknak és a bankoknak kell résztvenni. Nem lehet, hogy a felhívás tisztviselőknél, iparosoknál és kereskedőknél süket fülekre talájon.

Minden jó hazafinak kötelessége, hogy jegyezzen részvényeket

és legalább egy részvény tulajdonosa legyen. A részvényekért az állam minden vagyonával felelősséget vállal és a részvényeknek, miután a pénz abszolút biztos helyekre helyezk ki, magas árfolyamuk lesz. Az állam és a nemzet jóléte érdekében az állam elvárja minden polgártól, hogy erejéhez képest részvényeket jegyezzen — mondotta a polgármester. — Az állam elvárja nemcsak a polgároktól, hanem az összes korporációktól, kulturális, hazafias, sport és más egyesületektől, hogy jegyezzenek agrár-részvényeket.

Egyébként most alkalom nyílik minden polgárnak és egyesületnek, hogy kifejezésre juttassa hazafias érzését. *PÖRÉNT vonulokik ez a magyar és más kisebbségekre*, amelyek nemrégben előttem is hangsúlyozták lojalitásukat. Itt az idő és az alkalom: mutassák meg, hogy mennyire érdekli őket a mi ügyünk, amely egyuttal az ő ügyük is. Kijelenthetem, hogy ez a részvényjegyzés egyszerűen névsor lesz hazánk leg'obbjaiól

és természetes, hogy először azokról hisszük el, hogy szeretik a hazát, akik azt áldozatkészségükkel és tetteikkel beigazolták.

Szubotican a *Közgazdasági Banknál* és az *Általános Hitelbanknál* fogadnak el részvényjegyzéseket. Osztójics polgármester reméli, hogy Szubotica város lakossága nem fog elmaradni a többi város lakossága mögött.

Spanyol földön szálltak le a francia óceánrepülők

A Sárga Madár benzinhány miatt nem folytathatta az utat Párisig, hanem kénytelen volt Santander közelében leszállni — A repülőgépen elrejtőzött potyautas miatt a pilóták csak úgy tudták a repülőgép túlterhelését megakadályozni, hogy benzinkészletük egy részét kiöntötték — A francia aviatikusok a Sárga Madáron folytatják az utat Párisba

A Sárga Madár gyorsasági világrekordot állított az óceánrepülésben

Párisból jelentük: Még élénk volt az élet péntek éjszaka Páris óceán, amikor elterjedt a híre, hogy a Sárga Madár szerencsésen földet ért Európában, ha nem is a le bourget repülőtérén, hanem Spanyolországban.

Éjtel felé jelentették Santanderből, hogy onnan nem messze nyugatra az asturiai tengerparton

Comillas mellett leszálltak a francia óceánrepülő, mert elfogyott a benzinjük.

Szikratávrat azt is említette, hogy csakugyan potyautas volt a Sárga Madáron és emiatt történt, hogy a repülőgép nem tudott eljutni Párisba.

A potyautas, akit a francia aviatikusok bosszuságukban „Csirkefogó”-nak neveztek el, még jóval a start

előtt rejtőzött el a repülőgépen és soká nem bujt elő, hanem

csak akkor mutatkozott, amikor a repülőgép már messze járt az Atlanti Óceánon

és így biztos lehetett abban, hogy miatta a pilóták nem fogtak leereszkedni, hanem megtehették velük az egész utat. A Sárga Madár megérkezése után Comillasból telefonon kérték ötszáz liter benzint egy santanderi cégtől, hogy a repülőgép újból startolhasson.

A leszállás Comillasban simán ment és a környéken hamar híre terjedt, hogy az óceánrepülők megérkeztek. Rövid időn belül több ezer ember gyűlt össze, akik virággal ünnepelték és élelmiszerekkel kínálták a francia aviatikusokat. A legnagyobb érdeklődést mégsem ők keltették, hanem a potyautas, akit

Schneider Arturnak hívnak és tizennyolc éves. Lefevre pilóta felháborodva beszélt el a repülőgép körül összegyűlekezett embereknek, hogy a kis csirkefogó miatt benzinjük sokkal gyorsabban fogyott, mint számították és

a potyautas miatt nagyobb volt a repülőgép megterhelése, tehát meglehetősen sok benzint ki kellett bocsátani,

hogy a repülőgép megfelelő magasságba emelkedhesék.

Párisban igen nagy az öröm, hogy francia aviatikusoknak is sikerült átrepülni az Atlanti Óceánt, de nem kisebb a csalódás amiatt, hogy spanyol földön szálltak le és nem értek el Le Bourgethe. A leburgott a repülőterén, a zuhogó eső ellenére. A kíváncsiak Az autók száza vittek ki a repülőterre az érdeklődőket és este tíz órakor 20.000 főnyi közönség szorongott a repülőterén, a zuhogó eső ellenére. A kíváncsiak kártartottak egész éjjelig, amikor megérkezett a jelentés Santanderből a repülőgép leszállásáról, amit a repülőterén megafonon közvetítettek, mire a tömeg csalódva szétoszlott.

A távolság, amit a francia aviatikusok megtettek, körülbelül 5300 kilométer. Francia időszámítás szerint csütörtök délután három órakor indultak el Old Orhardból és péntek este nyolc órakor értek földet.

Összesen huszonkilenc óra hosszat voltak a levegőben, ami óránként száznyolcvan kilométeres átlagsebességnek felel meg és a francia aviatikusok ezzel gyorsasági rekordot állítottak fel az óceán átrepülésében.

A *Matin* néhány részletet közöl az utról és eszerint

az ut kedvezőtlen körülmények között folyt le.

Négy óra hosszat nagy köd, szél és eső kísérte a repülőgépet és a levegő erősen lehűlt. A *Sárga Madár* egy ízben heves viharba is jutott. Kezdetben az óceán-

járó hajók utvonalaát követte a repülőgép, de az orkán miatt kénytelen volt délre kitérni. Amikor az aviatikusok a szárazföldet megpillantották, azt hitték, hogy Franciaország felett vannak és a part mellett repültek, amíg a leszállásra alkalmas helyet találtak.

A Sárga Madár talizmánnak egy huszonöt centiméter hosszú eleven kis alligátort vitt magával az utra. A francia aviatikusok szülei tömegesen kapják az üdvözlő táviratokat, de Santanderba is ezrével viszi a táviró a szerencsevívánatokat Lefevre, Assolant és Lotti címére. Lotti bátyja a megérkezés hírére azonnal elutazott Santanderbe, de már aligha éri ott a pilótákat, mert

a Sárga Madár mic'ölb utra kel Páris felé. Assolant fiatal felesége Párisba siet, hogy ott találkozzék férjével.

Hoover elnök táviratlag üdvözölte Doumergue francia köztársasági elnököt a francia aviatika nagy diadala alkalmából.

A francia repülők sikerével kapcsolatban a lapok kimutatást közölnek az eddigi óceánrepülésekről. *Először 1919. június 14-ikén Alcock és Brown angol aviatikusok keltek át repülőgépen az Atlanti óceánon.* Az uttörők sikere után nyolcévi szünet következett, míg végre 1927-ben négy repülőgépnek is sikerült a merész vállalkozás. *Lindberg 1927. május 20-ikán, Chamberlain június 4-ikén, Byrd június 29-ikén és Brook augusztus 29-ikén kelt át az óceánon.* A következő év csak egy sikeres óceánrepülést jegyzett fel: *Köhl, Hünefeldt és Fritzmaurice 1928. április 12-ikén keltek utra Dublinból és 13-ikán érkeztek Ujfundlandba.* A kimutatásban nem szerepelnek azok, akik az Atlanti óceán dőli felén keltek át.

Assolant, Lefevre és Lotti a francia aviatikusok között az elsők, akiknek sikerült az óceán átrepülése. Egyfedeles Bernard-gépük, amelyet 600 lóerős Hispano-Suiza motorral szereltek fel, az eddigi óceánrepülésekben a legsebesebbnek bizonyult.

Három év előtt elkövetett gyilkosság gyanuja miatt letartóztattak két volt topolai rendőrt

Azzal gyanúsítják őket, hogy agyonverték egy topolai földművest és a holttestet a vásártér kutjába dobták

Három év előtt történt rejtélyes haláleset ügyében nyomozott több héten keresztül a szubotocai csendőrség.

Topolán 1926 április 9-ikén reggel a vásártéren levő közútban holtan találták Kucsera József huszonhárom éves földművest. Akkor a helyszíni szemle alkalmával a hatósági orvosok azt állapították meg, hogy Kucsera öngyilkosságot követett el, de most három év után

az a gyanu merült fel, hogy a fiatal földművest két topolai rendőr gyilkolta meg és holttestét a kutba dobták. A szubotocai csendőrség Tomik István volt rendőrmestert és Juhász Antal volt rendőrt a gyilkosság gyanuja miatt letartóztatta

és a nyomozás végleges befejezéséig a topolai járásbíróság fogházába szállította. A felcés homályába merült bűnyűnek ez a szenzációs fordulata Topolán óriási feltűnést keltett.

A csodakut rejtélyes halottja

Három évvel ezelőtt egy áprilisi reggelen Földesi Pál topolai földműves megjelent a rendőrségen és közölte, hogy a vásártéren levő csodakutban egy férfi hulla fekszik. A rendőrség nyomban kiszállt a helyszínre, kiemelték a holttestet és megállapították, hogy az Kucsera József földművessel azonos. Megindították a nyomozást és Uroevics Koszta akkori járásorvos, továbbá dr. Hadasi Jenő orvos megvizsgálta a holttestet és megállapították, hogy az több nap óta lehet a vízben és hal kezefele már oszlásnak indult Kucsera abban az időben tért haza a katonaságtól és csendőrként akart lenni, de ez a szándéka megihusult. Ez a körülmény, valamint az, hogy szakítania kellett törvénytelen feleségével, buskomorra tették. A nyomozást hamarosan befejezték, mert az volt a feltevés, hogy a fiatalember buskomorsága miatt önként vált meg az életől. A hullát a szubotocai ügyészség utasítására fel is boncolták, de a boncolás során nem találtak gyanus körülményt, amelyből büntényre következtethettek volna.

A községben azonban arról beszélt a nép, hogy Kucsera nem lett öngyilkos, hanem meggyilkolták. Sokan a gyilkosok személyét is tudták, de nem mertek nyilatkozni. Évek teltek el és most néhány héttel ezelőtt újból felütötte fejét a lakosság körében az a hír, hogy Kucserát három év előtt eltették láb alól. A topolai csendőrség értesült a mendemondákról és értesítette a szubotocai csendőrpáncsnokságot, amely elrendelte a nyomozás lefolytatását. Ennek során olyan súlyos vallomások hangzottak el két volt topolai rend-

őr ellen, hogy azokat előállították a csendőrségen, majd kihallgatásuk után a gyanuokok miatt őrizetbe is vették.

A hozzátartozók vallomása

A csendőrség elsősorban Kucsera hozzátartozóit hallgatta ki, akik azt a bejelentést tették, hogy Kucserának semmi oka nem volt az öngyilkosságra és olyan bizonyítékaik vannak, hogy Kucsera Józsefet 1926. április 9-ikére virradó éjjel agyonverték, holttestét kocsin a község határában lévő kuthoz vitték és beledobták. Kucsera Margit és Julia, a meggyilkolt földműves nővérei elmondották, hogy fivérük, amikor a katonaságtól kiszabadult, visszatért a községbe, de nem igaz, hogy buskomor volt és öngyilkossági tervekkel foglalkozott. Elmondották, hogy fivérükre nagyon haragudott Juhász Antal akkori községi rendőr és még mások is. Kucserát többször beidéztek a rendőrségre és amikor onnan hazatért, arról panaszkodott, hogy megverték. A kritikus napon Kucsera kora délután elment hazulról és többé nem látták. Másnap megtalálták a holttestét a kutban és még akkor rögtön gyilkosságra gondoltak, mert

Kucsera teste tele volt súlyos zuzódásokkal, három ujjal el volt törve, a borda tájékán, a hasán, az arcán és a fején ökölcspástól eredő daganatok és alóftások voltak,

de az orvosok azt állították, hogy ezeket a zuzódásokat akkor kapta, amikor a kutba ugrott. Ezeknél a körülményeknél is feltűnőbb volt azonban, hogy az a kabát, amely Kucserán volt, amikor a vízből kiemelték, több helyen el volt szakadva és tisztán kivehető volt rajta, hogy a szakadások dulakodás közben származtak. A hatóság ezt a kabátot nem foglalta le. Kucsera anyja később a kabátot átadta Csernák István szabónak, aki a szakadásokat bevarrta. Az orvosi látélet szerint a holttest több napon keresztül heverhetett a vásártér kutjában, ennek azonban ellentmond az a körülmény, hogy

találtak egy jegyzőkönyvet, amelynek lapjai alig áztak át és azokon az írást tisztán el lehetett olvasni.

Ez megcáfolja azt a feltevést, hogy a holttest hosszú ideig hevert a kutban, mert ha ott lett volna, akkor ezek a papirlapok teljesen átáztak volna. Zádovszki Vera, Kucsera József édesanyja, azt is közölte a csendőrséggel, hogy tudomása szerint fiát Tomik István és Juhász Antal rendőrök többször súlyosan megverték.

A rejtélyes kocsi

A szubotocai csendőrség ezen a nyomon haladva, azokat a személyeket igyekezett felkutatni, akik ab-

ban az időben, mint tanúk szerepeltek az ügyben. A legérdekesebb vallomást Kocsis Vince maliigysói lakos tette.

Elmondotta, hogy április 8-ikán a községi istállóban aludt, amely tíz-tizenöt méterre van attól a kuthoz, amelyben Kucsera holttestét megtalálták. Ott voltak még Fír István csordás, valamint Kokrehel Mihály. Éjjel egy és két óra között Kocsis Vince kocsi-zörgésre ébredt fel. Hallotta, hogy lassu lépésben egy kocsi közeledik és mivel gyanusnak találta, hogy ilyen késő éjszakai órában valaki erre jár, kiment az istállóból és hangosan elkiáltotta magát:

— Ki az? Ki járkál?

A sötétben senkit sem látott, csak egy kocsi körvonalait vette ki, amely negyven-ötven lépésre lehetett tőle. Megismételte felszólítását, amikor valaki így válaszolt magyarául:

— Menj be, mert beverem a fejedet.

Kocsis még pár percig kintmaradt és amikor a kocsi közelebb ért, látta, hogy két oldalán két rendőrsapkás ember megy, akik közül az egyik feléje tartott, de a másik rászólt:

— Pszt, pszt! Hagyd a fenébe!

Tovább nem maradt kint és mikor bement az istállóba, elmesélte Fír Istvánnak és Kokrehel Mihálynak, hogy két rendőrt látott a kut felé menni. Másnap reggel hat órakor Kokrehel Mihály azzal jött be az istállóba, hogy egy holttestet találtak a kutban. Kocsis Vince erre azt mondta:

— Azt hiszem, hogy az éjszaka hozták ide, azon a kocsin, amelyet én láttam.

Ekkor valamennyien odamentek a kuthoz, ahol már nagy tömeg tolongott és kiemelték a holttestet. Amikor Kocsis hallotta, hogy az orvosok azt mondják, hogy már régen a kutban lehet a holttest, közbeszólt, hogy nem is olyan régen, mert az éjjel egy kocsi járt erre, amely a kuthal állt meg és valószínű, hogy azok az emberek dobták bele a kutba a holttestet. Kocsis, hogy állításait igazolja, meghuzta a hulla haját és így szólt az orvosokhoz:

— Én öreg ember vagyok, tapasztalásból tudom, hogy annak a hullának a haja, amely napokig van a vízben, ha huzzák, könnyen kihull.

Kocsis közbeszólásaira nem sokat adtak, sőt elzavarták, de ő odament az egyik csendőrhöz, akivel közölte mindazt, amit az éjszaka tapasztalt s tanukul megnevezte Fírt és Kokrehel. A csendőrök több környékbeli házba be is mentek és még egy asszony vallotta azt, hogy hallotta a kocsi-zörgést, nem jött ki ugyan, de úgy rémlett neki, hogy a kocsi a kuthal állt meg, sőt csobbanást is hallott. Ezeknek a vallomásoknak ellenére valószínűbb volt az a feltevés, hogy Kucsera öngyilkos lett és a boncolás után, amely nem produkált bizonyítékot a büntény mellett, az ügy feloldásba merült.

Nem találtak vizet a hulla belső részeiben

Érdekes vallomást tett most a csendőrség előtt Varga Mihály topolai lakos, aki a boncolásnál az orvosoknak segédkezett. Elmondotta, hogy a holttesten több zuzódást látott, három ujjal el volt törve, fején is volt egy seb és később érthetetlennek találta azt a körülményt is, hogy

a vízbefutó ember belső részében nem találtak vizet.

Tudvalevő, hogy abban az esetben, ha öngyilkosság történt volna, a holttest tüdejében felszívódott volna a víz. Erre a gyanus körülményre Varga Mihály is csak jóval később gondolt és akkor már nem akarta felbolygatni a régen elfeledett ügyet.

Szigyártó István topolai molnár elmondotta, hogy 1926. április 9-ikére virradó éjjel felkelt és vizért kiment az udvarra, amikor gyanus zajt hallott a Tótuccából. Figyelnél kezdett és jalkiáltásokat és kardcsörgést hallott. Szigyártó azt gondolta, hogy verekedés történt, de mikor másnap reggel a községi kutban megtalálták Kucsera holttestét, ő is gondolt arra, hogy a rendőrök bizonyára Kucserát verték.

Popov Lázár jelenlegi hácsi rendőr elmondotta, hogy ezelőtt Topolán teljesített szolgálatot s körülbelül egy évvel ezelőtt Tomikkal beszélgetett, akinek arról panaszkodott, hogy milyen nehéz a rendőri szolgálat, mire Tomik azt válaszolta:

— Nem is olyan nehéz, mi jól elvertünk egy embert, aztán bedobtuk a kutba és semmi bajunk nincs.

Popov akkor dicsekvésnek vette Tomiknak ezt a kijelentését és azért nem szólt az esetről.

Ezeken kívül még több személyt hallgatott ki a csendőrség, akik közül többen teljes határozottsággal állították, hogy

a kritikus éjszakán látták a rejtélyes kocsi a vásártéren.

A csendőrség a gyanuokok alapján előállította Tomik István és Juhász Antal időközben elbocsátott rendőröket, akik kihallgatásuk alkalmával tagadták, hogy részük volt Kucsera József meggyilkolásában és kijelentették, hogy semmit sem tudnak az esetről. A csendőrség megállapította, hogy a kritikus éjszakán Tomik és Juhász szolgálatban voltak. A gyanúsítottakat tagadásuk ellenére is őrizetbe vették és tovább folytatják a nyomozást, annak megállapítására, hogy a rejtélyes büntény hátterében milyen okok rejtőz-

Áthidalhatatlan ellentétek merültek fel a német-belga pénzügyi tárgyalásokon

A németek legfeljebb 240 millió aranymárkát hajlandók fizetni a megzárulás idején kibocsájtott márkabankjegyek értékének megtérítése címén

Párisból jelentik: A *Chicago Tribune* párisi lapja Brüsszeli érdekes hírt közöl a belga-német márkabankjegyekről, amelyeket német részről dr. Ritter és a belga kormány nevében Gutt vezet. A tanácskozások szigorúan titkosak, mégis kiszivárgott annyi, hogy a német megbízott valóságban el volt képtelen, amikor megtudta, hogy mennyit követel Belgium a megzárulás idején kibocsájtott márkabankjegyek értékének megtérítése címén. Dr. Ritter azzal az utasítással utazott Brüsszelbe, hogy

a német kincstár legfeljebb kétszáznegyven millió aranymárkát hajlandó fizetni. Amikor tehát értesült arról, hogy Belgium évente 5.950.000 dollárt, vagyis

évi huszonnégy millió aranymárkát követel harminchétféle éven keresztül, annyira felháborodott, hogy ingerülten a következőket mondotta:

— Önök a fegyverszünet után a Belgiumban maradt német tulajdonú zér alá vetétek és az egészét poton áron eladták. Később tömegesen, hajórakomány-számra csempészték be Belgiumba a német papirokat spekulációs célokra és most az egészét követelik jó aranypénzben.

Hogy erre mit felelt Gutt belga megbízott, arról nem ír a *Chicago Tribune*, de hozzáfűzi cikkéhez, hogy dr. Ritter mint legmagasabb összeget tíz éven át 24 millió aranymárkát ajánlott fel Belgiumnak kártérítés címén.

Vasárnap találkozik Macdonald az új amerikai nagykövettel

Dawes tábornokot nagy lelkesedéssel fogadták Londonban

Londonból jelentik: Dawes tábornok, az Egyesült-Államok új londoni nagykövete szombat reggel György király windsori kastélyába ment és átnyújtotta megbízólevelét. Az amerikai nagykövetet Henderson külügyminiszter kísérte Windsorba.

Dawes tábornok vasárnap délelőtt utazik a skóciai Forresbe, hogy találkozzék Macdonaldal,

akivel a miniszterelnök egy barátjának házában fog tanácskozást folytatni.

A lapok érdekes részleteket közölnek Dawes tábornok megérkezéséről és lelkes fogadtatásáról. Az új londoni amerikai nagykövet a fogadtatásán megjelenéssel kezdetét szorított, élelőddött a tekintélyes számban megjelent újságírókkal és nevetve mondták nekik, hogy tőle nem tudnak semmiféle titkot ki-csikarni. Ezután rövid beszédben megköszönte a fo-

gadtatást és emlékeztetett arra, hogy tizenkét évvel ezelőtt egy csapatszallító hajón érkezett Souhamptonba.

Dawes tábornok hangsúlyozta, hogy úgy a háborúban, mint a háború után a jövételi és rekonstrukciós munkában életig tartó szoros barátságot kötött angol hajtársaival. Végül kijelentette, hogy nagy meghatottsággal értesült arról a bizalomteljes várakozásról, amely Angliában misszióját megelőzi.

Mint Washingtonból jelentik, ottani beavatott körök biztosra veszik, hogy

Macdonald és Hoover tanácskozásának fő tárgya a tengerek szabadságának kérdése lesz.

Tájékozott körökben a probléma logikus megoldását abban látják, hogy az Atlanti Óceánt két részre osztják.

Nagyszabású emlékünneppel ülik meg Zmaj Jován halálának huszonötödik évfordulóját

A költő élete és működése

Noviszadról jelentik: Zmaj Jován Jovanovics, halálának évfordulóját méltó módon ünneplik meg Noviszad kulturregységei. Vasárnap reggel Kamenicán, a költő sírjánál rendeznek ünnepélyt a noviszadi és környéki kulturregységek. Reggel nyolc órakor gyászünnepély lesz a kamenicai görögkeleti templomban, utána pedig a költő sírjánál folyik le az impozáns gyászünnepély, amelyen Noviszad társadalmi és a környék egész lakossága részvesz. A sírnál a Matica Srpska nevében dr. Petrovics Milán tanár, az irodalmi bizottság alelnöke mond emlékbeszédet, a noviszadi zeneegyesület Zmaj-dalokat ad elő, az elemi iskolák tanulói, a költő verseit szavalják, majd a Neven dal-egylet ad elő megzenésített Zmaj-verseket. Délután a kamenicai parkban gyermekünnepély lesz.

A kamenicai ünnepéseket megelőzőleg a noviszadi haladó nék egyesülete, pénteken délután hat órakor, a Matica Srpska nagytermében kitűnően sikerült dizakadémiát rendezett, a nagy költő tiszteletére.

Zmaj Jován Jovanovics 1833 november huszannegyedikén Noviszadon született. Atyja, Jovanovics Pavle nemesi családból származott és hosszú ideig Noviszad polgármestere volt. Anyja, a híres szrbobrani Gadvanszki-család leánya volt. Házasságukból hat gyermek származott, Jován volt a legidősebb, azután követtek Petár, Gyorgye, Kornél, Mita és Jermilla. A gyermekek közül Petár és Jermilla korán elhaltak.

Jován már kisgyermek korában feltűnt éles eszével és szokatlan szellemi fejlettségével. Már kora gyermekéveiben verseket tanult és olvasott. Irni, olvasni megtanult, mielőtt beiratkozott volna az iskolába. A betűvetésre Vukovics Gyorgye, noviszadi görögkeleti esperes tanította. A kisfiú bámulatos energiával tanult, úgyhogy pár hét alatt folyékonyan tudott írni és olvasni. Órákon keresztül olvasságta a régi naptárakat és minden verset könyv nélkül tanult meg.

Akkoriban Jovanovicsék házában mindennapos vendég volt Polzovics Gavriilo, noviszadi polgármester, aki nagy kedvvel foglalkozott a tehetséges kisfiúval és népdalokra tanította,

Jóvánt öt éves korában apja kivitte egyszer a szőlőbe, ahol a gyermek elbeszélgetett az öreg csőszszel. Velük volt Polzovics Gavriilo polgármester is és egyszerre észrevették, hogy Jován eltűnt. Keresésére indultak és a kunyhó mögött ráakadtak, amint a kunyhó falára pár soros verset írt. Apja egy alkalommal, hivatalos ügyben Budapestre utazott és magával vitte a fiát. A gyermek az utra egy füzetet vitt magával, a melybe vörssorokban jegyezte fel uti élményeit.

Már egész kiskorában erős demokratikus érzelmekkel volt átitatva és nem egyszer valósággal felháborodott, amikor azt mondták neki, hogy ő «nemes». Szalmakalapot és keztyűt nem szeretett viselni, mert azok a gyerekek sem viseltek, akikkel barátkozott. Haragudott, amikor a cselédek «fiúrnak» szólították. Amikor jószótársai ezt megtudták, állandóan «fiúrnak» szólították és ezért a kis Jován igen sokat sírt.

1940 körül Szarajlje-Milutinovics Szima, a Jovanovics-család egy régi barátja Budapestről Beogradba való utaztatásban, Noviszadon megszakította útját és meglátogatta Jován szüleit. A kisfiú ekkor még csak hét éves volt, amikor Milutinovics Szima el akart távozni, a kis Jován sehoisem lehetett megtalálni, de Milutinovics nem akart anélkül elmenni, hogy el ne beszéljen kedvencével. Hosszas keresés után, egy sarokban akadtak rá. Amikor jóüzien aludt. Fel akarták ébreszteni, de Milutinovics nem engedte, hanem homlokán csókolt és azt mondotta:

— Adj a Isten, hogy költő legyen belőled.

Milutinovics Szima áldása beteljesedett: Zmaj Jován Jovanovics nagy költő lett. Apja nagy gondot fordított nevelésére. Jován elemi iskolát Noviszadon látogatta, itt kezdte gimnáziumi tanulmányait is, amelyeket utóbb Halason folytatott és Pozsonyban végzet be, ahol érettségét tett. Gimnáziumi tanulmányainak befejezése után a budapesti, prágai és bécsi jogi egyetem hallgatója lett és amikor tanulmányait befejezte, hazajött Noviszadra, ahol apja röviddel utóbb meghalt.

1861-ben Jovanovicsot egyhangulag megválasztották Noviszad aljegyzőjének, Jovanovics csak egy évig

Műselyem ruha könnyen ápolható, sokáig megmarad ha mindig Lux szappan-pehelyben mossák.

LUX

végezte a város aljegyzői teendőit, azután végleg hátat fordított a hivatalnoki pályának.

A politikai és társadalmi újjászületés új, lüktető életet hozott az irodalomban is. Jovanovics ekkor már munkatársa volt a «Komarac» című humorisztikus iranyú lapnak és emellett «Javor» címmel szépirodalmi lapot is indított. Mindkét újságban nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki. 1862-ben feleségül vette hűségű meghitt barátnőjét, Licsanin Jevroszim Ruzsicsát. Pár hónappal később beszüntette «Javor» című lapját, nem azért, mintha a közönség nem támogatta volna eléggé, hanem, mert ezzel szíveséget akart tenni barátjának, Miletics Szvetozárnak. Az akkori «Szrpski Dnevnik»-nek ugyanis szüksége volt egy munkatársra, de mert a lap rossz anyagi viszonyok között volt, a munkatársnak sem tudtak fizetni. A «Danica» című irodalmi lap szerkesztője kijelentette Mileticsnek, hogy hajlandó minden ellenszolgáltatás nélkül a «Szrpski Dnevnik»-nek dolgozni, ha Jovanovics megszünteti a «Danica» konkurrens lapját, a «Javort». Miletics közölte ezt Zmajjal, aki erre azonnal megszüntette a lap megjelenését.

Éppen abban az időben történt, hogy a budapesti Tékólyánium felügyelőt keresett. Zmaj pályázott az állásra és ki is nevezték. Nyomban hivatalának elfoglalása után beiratkozott az orvosi fakultásra és hat év múlva elnyerte a doktorátust. Noha óriási elfoglaltsága megakadályozta az irodalmi tevékenységben, de amikor csak ideje engedte írt. A budapesti szerb ifjúság rajongva vette körül és a «Prednic» szerb egyetemi ifjúság egyetemi elnökévé választotta meg. 1870-ben benyújtotta állásáról való lemondását, visszatért Noviszadra, ahol orvosi praktiszt kezdett. Ezután Kamenicán, Panesevón, Karlovcin, Sztárfutokban, Beogradban és Bécsben folytatott orvosi gyakorlatot.

1872-ben meghalt a felesége és röviddel azután elvesztette Szmiljka nevű egyetlen gyermekét is. Jovanovics ezután Bécsbe költözött, ahol mint orvos három évet töltött.

Az irodalom terén 1849-ben tűnt fel. Első költeménye a «Proletno jutro» (Tavaszi reggel) 1852-ben jelent meg a «Srpski Letopisban» ettől kezdve Zmaj igen gyakran jelentkezett a «Letopis»-ban, továbbá a «Sedmica» és a «Neven» című folyóiratokban.

Első nagyobb lélekzetű munkája Arany János Tol-dijának fordítása volt. Ebben az időben indult meg Noviszadon Mihajlovics Dimitrije Mesecsar című humorisztikus folyóirata. Itt jelent meg először Zmaj ismert költeménye a «Csemerdeka Pelen-Báka». Második nagyobb munkája Petóti Sándor «János vitéz»-ének szerb fordítása volt. 1861-ben «Keleti gyöngyök» cím alatt kiadta a keleti költők munkáinak gyűjteményét. 1863-ban lefordította és kiadta a «Démont», 1870-ben pedig Arany János «Toldi estjét» fordította le és adta ki.

Eredeti lírai munkái 1871-ben láttak napvilágot «Sve dolakosnja pesme Zmaj-Jovana Jovanovica. I

original» cím alatt. Ebben az időben a »Szrpski Letopis«, »Seamica«, »Neven«, »Danica«, »Javor«, »Komarac« és »Zmaj« című lapok és folyóiratok telve voltak Zmaj munkáival. Irodalmi tevékenységét Zmaj különösen 1861 után fejlesztette ki. A Zmaj előnevet 1864-ben kapta, amikor Budapesten megindította a »Zmaj« című humorisztikus lapot. Ez alkalomból noviszadi tisztelői értékes aranytollal ajándékozták meg a nagy költőt 1865-ben kiadta a »Priklapalo« című humoros naplót, 1886-ban megírta »Saran« című vigjátékát, amely óriási sikert ért el. 1873-ban Pancsevón »Zsizsa« címmel humorisztikus folyóiratot indított. Ugyanabban az évben ünnepelte meg Zmaj irodalmi tevékenységének huszéves jubileumát. A jubileum alkalmából ország-szerzte ünnepelték az akkor már nagynevű költőt. A noviszadi szerbök gyönyörű habérszoroszt ajándékozták Zmajnak, Nikola montenegrói fejedelem pedig a Danilo herceg rendjellel tüntette ki. 1876-ban »Zsizsa« cím alatt humorisztikus naplót adott ki, egy évvel később pedig az orosz-török háború idején »Képes hadkrónika« címmel heti folyóiratot indított, amelynek befejezése után, 1878-ban megindította a humorisztikus

»Sjarmalk«-t.

Zmaj ezután hosszabb időt töltött kedvence tartózkodási helyén, Kamenicán, ahol több költeményt írt és sok fordítást készített. Kamenicáról Beogradba, onnan Bécsbe költözött, de 1888-ban ismét visszatért Noviszadra, ahol 1889-ben nagy feltűnést keltett Madách »Ember tragédiája«-nak fordításával.

A beogradi skulptina 1892-ben élethossziglani járandóságot szavazott meg számára. Irodalmi működésének ötvenéves jubileumát 1899-ben Beogradban ülte meg, amely alkalommal az egész nemzet melegen ünnepelte a nagy költőt. Zmajnak azonban még akkor sem volt egy helyben maradása. Az ötvenéves jubileumi ünnepek fáradalmainak kipihenése után ismét Noviszadra költözött, majd 1900-ban végképen Kamenicán telepedett meg, ahol életének utolsó éveit esedez magányban töltötte el. Sokszor órákon át üldögélt a hatalmas terjedelmű kamenicai parkban, ahol — amint maga mondotta — a fák és a madarak között érezte magát a legjobban.

Zmaj Jován Jovanovic 1904 június 14-ikén halt meg kamenicai házában.

Rágalomhadjárat indult meg a bolgár sajtóban Jugoszlávia ellen

Beogradi kormánykörökben összefüggést látnak a sajtókampány és a budapesti események között

Beogradból jelentik: Kormánykörökben élénk figyelemmel kísérik a legutóbbi bulgáriai eseményeket. A bolgár sajtóban ugyanis a legutóbbi napokban újabb rágalomhadjárat indult meg Jugoszlávia ellen és a rágalmazók kiterjedt külföldi sajtópropagandája után ezek a rágalmak egyes külföldi lapokban is napvilágot láttak.

A sajtókampánnyal egyidejűleg újból megkezdődött a különböző komitációs bandáknak jugoszláv területre való betörése s a határ mentén több merényletet is megkíséreltek, különösen vasúti vonalak ellen. Beo-

grad körökben az az általános meggyőződés alakult ki, hogy a sajtóhadjárat mögött maga a bolgár kormány áll. Ezt a feltevést támogatja az a körülmény is, hogy a bolgár kormány bolgár utlevelet adott Percecs Gusztávnak.

Miután a komitációs bandák mozgolódása és a bolgár sajtó rágalomhadjárata egyidejűleg kezdődött az ismeretes budapesti kisanantellenes kampánnyal, beavatott politikai körökben okozati összefüggést látnak a két esemény között és fokozott figyelemmel kísérik a fejleményeket.

Vadevezősök és kalózok közt a szabad Duna partján

Utolsó mohikánnak szálla ment a kisujába — A Banán falu nomádjai grammofon szóra táncolnak és kabaréjuk sohajsem megy esőbe

Ezt a falucskát a nyári nap melege hívta életre, csak úgy a földből nőtt ki, valósággal a semmiből. Előbb egy kóbor vikend-társaság telepedett le a víz-színén, aztán még egy, lassan felszaporodtak tízre, új kis faházikó sorakozott egymás mellett, amikor is ünnepélyesen megalakították a »Banán tábort«. Később híre futott a környéken a kitűnő nyaralónak, azok, akik szeretik a kényelmet és a természet egyszerű gyermekeit akarnak élni, nyomban felszedték a sátorfájukat és megse álltak Gödög, ahol a Banán-tábor terül el, közvetlen a Duna mellett.

Ma már negyven vikend-lázikó áll itt a nagy Duna mentében. Szellős sátrak és kétszemélyes lakosztályok. Szabadsgős bankhivataltalok, bankhivataltalok és más tisztviselők, csupa fiatal ember, akik reggeltől estig uszódresszben szaladgálnak, feketék, mint az ördögök, egészségesek, vidámak és gondtalanok. Legalább is erre a négy hétre... amíg a szabadság tart.

Már messziről feltűnik a hatalmas tábla, amely a »falu« bejáratánál áll:

BANÁN TÁBOR

Vidéki majálisokon álltanak ilyen diadalkapukat ezzel a felirással: *Isten hozott!* Itt táboroznak a szabad nomádok, akik meganták a nagyvárost és a vele járó czer apró kényelmetlenséget. Önállósították magukat és szabad faluközösségben élvezik a nyár örömeit.

A falu határában találkoztunk az első pecsenyészínű nomáddal. Csudálkozott, hogy rendszeren felöltözött embert is lát ezen a vidéken. Szivesen kalauzolt bennünket.

— Itt óhajt letelepedni? — érdeklődött.

— Még nem tudjuk...

Alig hagytuk el az első néhány sátrat, máris a tábor közepén voltunk. *Banán-tér* — ez a falu legszebb és legforgalmasabb része. Kis tócsák tarkítják, homokos, gödrös, akár a többi falusi terek. Közlekedési rendőrnek, de még csak egyszerű bakternek sincs se híre, se hamva. Sem a forgalomra, sem a rendre nem kell ügyelni. Épen most kezdődött el a déli korzó. Püzdöttrikós démonok és dresszes arszlánok flangéroznak fel-alá, párosával, nevetgélve, hogy aztán eltűnjenek a Duna hús hullámaiban. Érdekes lenne a szuboticiai korzón is bevezetni ezt a könnyed, kényelmes toalettet. A Patagon-lakból gramofon szó hallatszik. Minden házikónak külön egyéni neve van. Ilyeneket látunk: *Nyuz-lak, Kidob-lak, Vakab-lak, Elhagy-lak.*

— A sarkon túl — magyarázta kísérőnk — most épül éppen egy új villa, a *Felpoloz-lak*.

A veszedelmes lakot messze elkerülik a banánfiúk. Két csinos kislány tanyázik benne. Egyáltalán nem látszanak olyan pofozkodósoknak. Különbösen is: amelyik kutya ugat...

A telespek egyébként a neveiket is kicserélték. Az egyik vikend-lady, legnagyobb megdöbbenésünkre így kiáltott a társaságunkban levő fiatalemberre:

— *Hogy vagy Vadlő?*

Körülnéztünk. Ki itt a vadlő? Hol a vad? De még ki se csodálkoztak magunkat, amikor újabb meglepetés következett. Az ifjú háthaveregetett egy a talpát vakargató cingár férfú:

— *Mi bajod, Utolsó Mohikán?*

Mintha csak a prérikon lennénk. Utolsó Mohikán nyafogva felelt:

— A fene egye meg, *tüske ment a ballabom kisujjába és nem tudom kiszedni*

Szegény Utolsó Mohikán, valóban szemlátomást szenvedett. Orvos nem volt a közelben, egy másik banános sietett hát a segítségére és egyesült erővel aztán sikerült kivágnani azt a csunya szállát...

— Hurrá! Hurrá! Hurrá!

A háromszoros diadalordítás a kis erdő felől jött, ahol a sátorlakók éppen a birkózó sportot gyakorolták. A győztest vállra emelték és körülbélték a téren. És hogy az ellenfélnek se legyen oka panasznia, őt is a levegőbe lendítették.

— A vízre! A vízre! — hallatszott hirtelen és mintha csak a földből pattantak volna elő, megjelentek a vadevezősök.

— *Előre Kolombus!* — adta ki a jelszót a fővadevezős és heittek kis könnyű csónakjaikba. A legnagyobb befogadóképességű lakdot »Kolombusnak« hívják. A banán-flotta büszkesége ez a csónak.

— *Egész házhadunk van* — jelentette ki büszkén a flotta parancsnoka és gyönyörködve tekintett végig a három szál csónakon.

A flotta néha kalózkirándulásokat is csinál. Megrohánják a gyantúban gödi strandolót, körülzárják a női fürdőt és »Sabin«-nek elrablását látszanak. Igaz, ezeket a gödi-sabin hölgyeket nem is *hell olyan nagyon rabolni, maguktól is bemásznak a deli kalózok csónakjába*, sőt intenzív részt vesznek az evezésben.

— Miből élnek? — faggatjuk a törzsfőnököt.

Kómikus sóhaj a válasz.

— Azt magunk se tudjuk. Ki képes felelni ma erre a kérdésre, hogy miből él? Az azonban tény, hogy

derék hölgyeink viselnek gondot rólunk. Főznek, sütnék, mosnak, takarítanak és...

— ...és megstoppolnak a harisnyáinkat is, ha erre egyáltalán sör kerülne. De ki hord itt harisnyát? Legfeljebb a dresszünk szakad ki néha.

— Más szórakozások, a vizen és a sporton kívül? A rézbőrű kihúzza magát.

— Ó, kérem, *mi kultúrétet élünk a sivatagban is*. Először is van *rádió*nk. Aztán: *grammofon*. Kis házi mozival is rendelkezünk és láthatja nálunk az összes »slágereket.« Aztán: minden vasárnap délután *kabaré*-adást rendezünk.

— Saját, működve primadonnákkal?

Sietett megnyugtanni:

— Kérem! Nálunk csak sztárok játszanak! Legutóbb például az itt nyaraló *Biliter* Irén lépett fel világot jelentő deszkáinkon és mondani se kell tán, hogy sehol ilyen lelkes publikumra nem talált még. Minden számát *háromszor kellett megismételnie*.

Lám, nyakra-főre mennek esőbe a színházak, míg Banán-faluban élünk színházi kultúra virágzik, semmi deficit, semmi kényszeregyezés.

— Nem unják a nomád életet? Nem hiányzik a városi kényelem?

— Ó, kérem, van nálunk minden a világon!

És betessékelt a falu legelegánsabb »palotájába«, a Kidob-lakba.

— Méltóztassék — mutatott szét a félig fából, félig ponyvából összetakolt házikóban — *ime a komplett berendezés*. Szekrény, ágyak, zsalugáteres ablak, gyönyörű esztár, kanapé...

Tényleg, csudás *komfort*. Csakhogy a pazar esztár, a mahagoni ágy, az antik szekrény... mind *festive voltak a sátor ponyvájára*...

Tsín.

Kairó válogatott csapata gyönyörű játékkal győzött Noviszadon

Kairo—Radnicski 3:0 (2:0)

Noviszadról jelentik: Rekord számu közönség előtt játszott szombaton a kairói válogatott futballcsapat Noviszadon a Radnicski ellen. Az egzotikus futballisták *bemulatosan precíz és szép kombinációs játékot produkáltak* és különösen fair játékmódorukkal nyerték meg a nézők szimpátiáját.

A mérkőzésen a kairói csapat végig uralta a játékot és 2:0-as félidő után fölényesen győzött 3:0 arányban. A vendégek győzelme jóval nagyobb is lehetett volna, de nem ambicionálták túlságosan a góllövést.

A mérkőzést *Andrée* bíró vezette kifogástalanul.

Felhőszakadás öntötte el Szuboticát

A városban nem okozott nagyobb károkat a szombati égiháború

Szombaton délután felhőszakadás vonult végig Szubotica felett. Az eső valósággal ömlött az égi csatornákból és az uccák percek alatt lagunákká változtak. Már a korá délutáni órákban sötét felhők gyülekeztek a város felett. Felnégy tájban megeredett az eső. Eleinte lassu kövér esőcseppek hulltak, de hirtelen zuhogni kezdett és a víz oly sűrű tömegben ömlött, hogy szinte látni sem lehetett tőle. Sűrű villámlások és dörgések között félórán keresztül tartott a felhőszakadás, amely elöntötte a szuboticiai uccákat. Azok, akiket az uccán talált a zivatar és nem tudtak idejében fedél alá menekülni, pillanatok alatt borig áztak és térdig jártak a vízben. A legnagyobb baj az volt, hogy az uccai csatornanyílásokat nem sikerült szabaddá tenni és így a víznek nem volt lefolyása. Ugy a beltéren, mint a külső városrészekben valóságos tengerek képződtek, amelyek teljesen megbénították a forgalmat és a villamosközlekedés is megakadt kis időre.

A víz az uccákról befolyt a mélyebben fekvő házakba és a legtöbb helyen elöntötte a pincéket. A tüzoltóaktanyát szinte percnként felhívták és segítséget kértek az áradás ellen. A tüzoltók azonban csak két szivattyút tudtak a segélykérők rendelkezésére bocsátani és így sok idő telt bele, míg a pincékből sikerült a vizet elárvoltítani. A térdig érő vízben természetesen csak koccsival lehetett közlekedni és az egyébként rossz üzletmenetről panaszokdó bérkocsisok ezuttal kitűnő üzletet csináltak.

A felhőszakadás, miután szélvihar nem előzte meg, Szuboticán nem okozott nagyobb károkat a vetésben. Noviszad környékén azonban, mint jelentik, már nem mult el minden következmények nélkül a hatalmas égiháború, amely Noviszad felett délelőtt tizenegyötől délután félháromig tartott. Noviszad környékén a szél és a nagy eső ledöntötte a gabonát és meglehetősen károkat okozott a gazdálaknak. A viharról a Vajdaság többi részéből még nem érkezett jelentés.

OROSZORSZÁG

**Dr. Munk Arthur
emlékiratai**

(Az ismeretlen öngyilkos — Hírek a fehérek frontjáról — Zinaida a halálba akar menekülni)

HETEDIK FEJEZET.

Ott hagytam a hölgyeket, a fényárban uszó cirkuszt, a bohócokat.

Szapora léptekkel indultunk neki a légerhez vezető fasornak.

Könnyű, nyári öltözetben voltam, a hűvös májusvégi, szibériai szél megborzongatott... Vagy talán a szegény hadifogoly tragédiája okozta, hogy hideg futott keresztül egész testemen?...

A légerben már vártak bennünket.

A fülledt nagy teremben, a sarokpriccs mellett, a parkettás padlóra terített sárga kínai kőpnyegen feküdt a halott. Lenge kínai kabát és bő nadrág fedte kinyult, meredt testét. Lámpafénynél vizsgáltam a puffadt, szederjes arcot, a duzzadt, előréálló ajkakat, a zárt lilás szemhéjakat, a széles körkörös mély nyakbarázdát.

A halott mellett feküdt a nadrágszija, amelyvel felakasztotta magát. A negyven év körüli öngyilkos ritkás bajusza szomorúan lógott le borotvátlan arcára, össze csavarodó haja kuszált volt.

A sarokban egy kis asztalka mellett az orosz hatóságok emberei jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és levél, irás után kutattak.

Kikutatták a halott összes zsebeit, de egy sor írást se találtak nála. A zsebében mindössze néhány gombot, csattot, haszontalan réztárgyakat, egy tizkopekás cári bélyegyet és egy srappellgyűrű találtak. Összes vagyona egy barna kenyérszak volt, amelyben szárított kenyeret tartogattak, valószínűleg a hazautazásra.

Senki se ismerte a halottat.

Azt se tudta senki megmondani, hogy mi a neve, hová való, milyen nemzetiségű.

Közvetlen priccs-szomszédja is csak annyit tudott róla, hogy értett magyarul is németül is, soha senki se hallotta a szavát, mindig sóhajtozott, az éjszakákat nyugtalanul töltötte. A városba nem ment ki, mindig a légerben tartózkodott.

Körülföttünk nagy csoportban állottak társai és ingre vetkőzve, álmosan, ásitozva találgatták, hogy ki ez az ismeretlen öngyilkos. A ruházata után ítélve csak annyit tudunk megállapítani, hogy a távol kelet egyik légerjének lakója lehetett.

A hosszú priccsen, a halott közvetlen közelében jóízűen aludt néhány hadifogoly, mások közbömbös arccal bámultak a priccs tetejéről a levegőbe, mint akiket csak annyiból érint az öngyilkosság, hogy holnap egy-egy emberre több kenyér jut.

Azon az éjszakán le sem hunytam a szememet. A kopott, zsiros nadrágszija és a világító nyakbarázdát láttam a sötétben is.

A hideg borzongatott... Fáztam...

Rettenetes: az ismeretlen Hadifogoly nem bírta tovább idegekkel és az ismeretlen Halál karjaiba menekült...

Nem bírta tovább... Igen: ezért dobta el magát a sok éven át őrzött életét. Napról-napra várta az indulást hazafelé, az otthonba és most megtudta, hogy a fehérek közeledésével veszélyben van a hazautazás, újból kitörlődik, talán évekkel is.

Nem bírta tovább...

Marci a szokott reggeli órában jelent meg mosolygós ábrázatával, pontosan, mint egy óramű.

A borbély már tudott az éjszakai szomorú esetről. Szappanozás közben csak úgy odavetve kockáztatta meg véleményét az öngyilkos hadifogolyról:

— Bolond volt... Ép eszű ember nem csinál ilyesmit.

— Vagy okos volt... — feleltem elgondolkozva.

— Okos ember vigyáz a bőrére és nem hagyja itt a fogát az Uralban.

Kis szünet után megvakarta tarkóját és így folytatta:

— Hát teszem fel én se voltam okos, mert megnősültem. Ez is olyan, mint az öngyilkosság. Hiába no... Nem mondom, szeretem a gyereket, szép az asszony, meg jó is, de ha nem tud magyarul. Franciára tanítja a kisfiamat, mi meg otthon oroszul dumálunk. Hát ez bántja nagyon a csőrömet...

Álmosan hallgattam egyhangú beszédét:

— A doktor urnak jó, mert nőlen. Szabad, mint a madár. Nem ill az asszony, meg a gyere-

rek a nyakán. Nincs semmi gondja. Ha fordul a világ sora, könnyen beszél, csak fordul vele... Hát így van ez... Nagy tetűt vettem én a súbamba... Nini... ugy látszik eialudt a doktor ur... Talán nem aludt az éjszaka?

Valóban: kissé elnyomott az álom. A borbélykezek altató babrálása, az egyhangú fecsegés félálomba ringatott.

Nagyot nyújtóztam és élénken szóltam oda Marcinak:

— Híreket halljunk kedves barátom... Friss, eleven új híreket... Mi újság a nagyvilágban?...

Marci nagyon büszke volt a felhívásra. Kiköszörlötte a torkát és fontoskodva mondta:

— Hát újság csak annyi van, hogy a burzsujik már nagyon kinézik a hadifoglyokat a privát lakásokból. Nekem is kiadták a passzust, hogy mehetek, nem tartanak vissza. Eddig jól jött a gazdag orosz családoknak a pleni: elfordalta a főlöleges szobát és hétközben hagyta a háziurat a vörösök. Most, hogy érzik, hogy jönnek a fehérek, hát helyet csinálnak nekik, nem szorílnak többé a hadifoglyok védelmére. Egy csomó tisztnek is fölmondtak már. Azt mondták nekik, hogy menjenek be a légerbe, ha nincs lakásuk. A Rubel főhadnagy is pakol. Az a bécsi tiszt, aki két szobás lakásban lakott a gazdag Agatonovnál, már beköltözött a légerbe. Még köszöletet is eddig az oroszok, most meg kidobták a lakásból. A monoklis főhadnagynak is rosszul áll a szénája, ha csak valahogy meg nem fordul a kocka, a vörösök javára... De nem úgy néz ki...

Walter jött be a szobába.

Szerette volna hallani a friss híreket. Hogy megmutassa, hogy ő se marad el Marci mögött a híradásban, titokzatosan adta le saját értesüléseit:

A gazdag oroszok, a burzsujik az elmúlt éjjel titkos ülést tartottak a Verh-Iszetszki Zavod egy elhagyott házban. Azt határozták el, hogy egyenként fogják átszökni a fehérek táborába és velük együtt fognak Jekaterinburg felszabadításáért, a cárért és családijáért harcolni. Mialatt gyüleseztek, a vörösök házkutatásokat rendeztek az orosz előkelőségek lakásán. Sok értékes holmit drágakövet, arany és ezüst tárgyat rekviráltak és számos letartóztatást eszközöltek.

Walter tegnap véletlenül bekukkantott egy központi magazinba, ahol a rekvirált holmitak halmozták fel a vörös katonák. Valóságos hegy volt itt értékes férfi és női bundákból, civilruhából. Óriási ládák álltak egymás tetején telve családi ékszerekkel, ereklyékkel, fehérművel és orrmadával heverték a különböző háztartási kellékek is. A rengeteg holmi között kororászok, válogatnak a vezető komiszárok és családtagjaik.

Azután nevetve mesélte el Walter, hogy az éjjel saját szemével látta a konyha cukrászművészt Patucek Vencel urat ingre-gatyára vetkőzve futva menekülni az utcán. Nyomában lihegett egy hatalmas termetű, vörös szakállas orosz, bottal a kezében, hangosan ordítózva:

— Majd adok én neked, rongyos pleni... az ablakon keresztül bemászni az asszonyhoz... Majd adok neked...

Marci akarta átvenni a szót. Ma különösen közlékeny volt, azonban Walter jelentette, hogy egy fiatal hölgy vár rá a szalóban már vagy fél óra óta.

A kora reggeli látogatóban Zinaida Ivanovná ismertem fel.

Sírásból dagadt, gyulladt, vörös szemekkel esendően ült az ablak mellett a fotójában és zsebkendőjét rágta.

Amidőn meglátott, hangos, görcsös zokogásba kezdett. A sok sírástól piros foltos volt az arca, az ajkai piűfédtek. A haja ziláltan lógott le nedves homlokára.

Zokogva mondta:

— Istenem, de szerencsétlen vagyok.

Azután újból sírásra torzult az arca: csunya volt, nevétségesen csunya.

Vigasztalni igyekeztem:

— Nézze kedves Zinaida... a helyett, hogy itt siránkozik, mondja meg szépen, hogy mi a baja...

Minden szavamra erősebben sirt, szinte fudoklott a görcsös zokogástól.

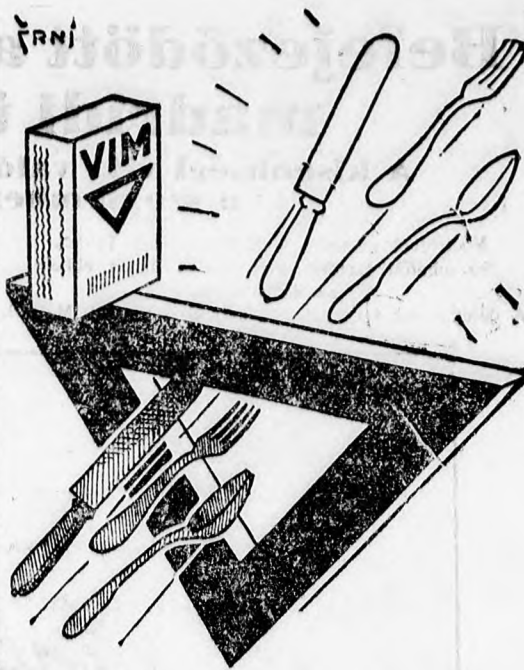
— Beteg talán?

Tagadólag rázta a fejét.

— Meghalt a mamája?

Ujabb fejrázás.

— Bálint?

VIM

TISZTÍT MINDENT A LAKÁSBAN

Igent intett a fejével.

— Megszökött?

Ujabb igenlő fejmozdulat.

— De hát beszéljen... az Isten szerelmére, hisz egészen megnémult... — kérleltem türelmetlenül.

Zinaida megtörölte szeméit, kifújta az orrát, rendbe hozta zilált haját:

— Jaj... de... szerencsétlen... vagyok... — szípozta szájköztötten.

— Nézze kedves bárisnya: nekem ne csináljon jeleneteket, nem én tettem szerencsétlenné.

— Tudom... — felelte felesukolva.

— Hol van Bálint?

A vállán rándított egyet és kis kézitáskájából gyűrött papiros darabot vett elő. Átvujtította.

Bálint írása volt. Rettenetes, hibás országgal, ciril betűkkel írta, hogy bocsásson meg neki a lány, nem volt más választása, csak a halál...

Felkacagtam:

— No látja... Nincs semmi baj... Örüljön, hogy megszabadult tőle.

— Hát nem halt meg? Mit gondolt?

— Bálint hadnagy és meghalni? — válaszoltam. — Nincs a világon még egy ember, aki olyan görcsösen ragaszkodnék az élethez, mint ez a huligán...

A leány megkönnyebbülve sóhajtott fel:

— Nagyon megnyugtató...

— No látja, Zinaida, így már szeretem. Ez már aztán okos beszéd. Einye... einye hogy is tudott maga, jó orosz családból való leány létére szóba állani egy ilyen szélhámos hadifogollyal...

Zinaida lassankint megnvugodott és közlékeny lett. Miután meggyőződött, hogy senki se hallgatja, csendesén bevallotta, hogy — anyának érzi magát és hogy most már nyugodtan megy a halálba. Az Iszet folyót emlegette... Ezt a szegényt nem tudja túlélni... Ha az anyja megtudná, ugys vége volna...

Megvigasztaltam: emiatt még nem kell meghalnia. A hibát, amit az egyik hadifogoly meggondolatlanul elkövetett a másik majd helyre fogja hozni... De lelkére kötöttem, hogy azután igyekezzék mentől előbb Permbe, a szülői házba kerülni, mert igen valószínűnek látszik, hogy a polgárháború el fogja zárni hosszú időre szülővárosától.

Hálásan kapott a kezemhez, meg akarta csókolni.

— No... no kis lány... — fedtem meg Zinaidát. — Még nem vagyok olyan öreg, hogy kezét csókoljon... A háború alatt annyi életet menttettem meg... Most eggyel több lesz...

Nagy megnyugvással szemléltem a lányt, amint a tűkör előtt gondosan berizporozta kisírt arcát, sőt az ajkaira is ruzst rakott. Gondoltam: ha az Iszet folyóba akarná vetni magát, azt megtehetné puder és ajakruzs nélkül is... Megmentettem az életét.

(Folytatása következik)

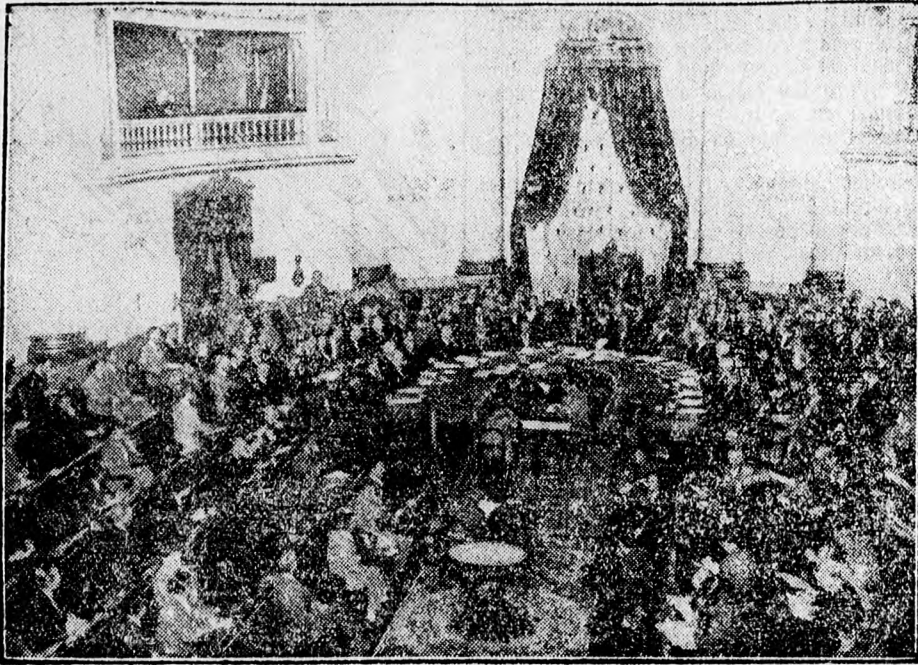
Befejeződött a Népszövetség madridi ülészaka

**A kisebbségi vita valószínűleg fel fog éledni
a szeptemberi ülészakon**

Madridból jelentik: A Népszövetségi Tanács Szombaton tartotta meg utolsó ülését ebben az ülészokban.

A delegátusok szombat este már el is utaztak Madrid-

szövetség Tanácsa és letárgyalta a tárgysorozat első pontját, Graham madridi angol nagykövet javaslata a hágai nemzetközi döntőbírásg alapszabályaink revíziójá végett egybehívandó konferencia ügyében. A tanács

A Népszövetségi Tanács ülése

ből. A népszövetségi ülésre érkezett külföldi hírlapírók a Népszövetség több hivatalnokával Sevillába és Barcelonába utaztak a kiállítás megtekintésére.

A Népszövetségi Tanács szombati utolsó ülésének megnyitása meglehetősen elhúzódott. A német delegátusok szállásán, majd később a szenátusban a délelőtti folyamán hosszabb megbeszélések folytak a német és lengyel megbízottak között a lengyelországi német optások birtokperével kapcsolatban, majd amikor ezek a tárgyalások befejeződtek, Stresemann külügyminiszter feleségével együtt külön kihallgatáson jelent meg Allonz spanyol királynál.

Tizenegy óra elmúlt már, amikor összeült a Né-

pszövetség Tanácsa és letárgyalta a tárgysorozat első pontját, Graham madridi angol nagykövet javaslata a hágai nemzetközi döntőbírásg alapszabályaink revíziójá végett egybehívandó konferencia ügyében. A tanács

úgy határozott, hogy a konferenciát szeptember 10-ikére hívja össze.

Az ülés további folyamán került sor a lengyelországi német optások régóta huzódó birtokperének tárgyalására.

Mint Londonból jelentik, a Manchester Guardian szombati számában annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a Népszövetségi Tanácsnak a kisebbségi ügyben hozott határozata egyáltalán nem zárta le ezt az ügyet. Mérvadó angol körök azt hiszik, hogy a kisebbségi kérdés elkerülhetetlenül további vita és határozat tárgya lesz a Népszövetség szeptemberi ülészaka alkalmával.

Öngyilkos lett a sztaribecseji járásbírósg jegyzője

A zsabalyi állomás közelében a vonat alá vetette magát

Zsabalyról jelentik: Szombaton hajnalban megrendítő öngyilkosság történt a zsabalyi vasuti állomás közelében. Petrovics Hljenszki Vladimir, a zsabalyi járásbírósg jegyzője a Sztaribecsejéről Noviszed felé haladó személyvonat alá vetette magát. Az öngyilkos járásbírósg jegyző testét összeroncsolatlan vették ki a vonat kerekei alól. Az eszméletlen állapotban levő embert beszállították a zsabalyi állomásra, ahol néhány perc múlva anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

Petrovics Hljenszki Vladimir több év óta működik mint jegyző a zsabalyi járásbírósgnál és a rokonszenves fiatalalambert a község társadalma szeretetébe és megbecsülésébe fogadta. Egész a legutóbbi időkig felhíválói is telics mértékben meg voltak vele elégedve. Néhány hét óta Petrovics jegyző viselkedésében feltűnést keltő változás történt. Hivatalos teendőit elhanyagolta és órák hosszat révedezve ült az íróasztala előtt anélkül, hogy dolgozott volna. Szombaton hajnalban Petrovics négy órakor távozott el a lakásáról. Ismerőseinek, akivel utközben találkozott, azt mondta, hogy Becsejre akar utazni. Az állomáson felvilágosították, hogy ebben az időben nem megy Becsejre vonat. Erre Petrovics eltávozott az állomás épületéből, azonban csak az első órházig ment, ott megvárta a Becsej felől jövő vonatot és a mozdony elé vetette magát.

Szivenszurta a fiát egy hetvenéves gazdálkodó

Apa és fia halálos verekedése a juss miatt

Oszijekről jelentik: Garcsin szlavóniai községben pénteken délután borzalmas gyilkosság történt. Valentovics Száva hetvenéves gazdálkodó verekedés közben késsel szivenszurta harmincéves fiát, Jócót, aki sérülésébe belehalt.

Valentovics Száva és fia között már évek óta ellenséges viszony volt a vagyon miatt. A fia költséges életmódot folytatott, amit az apja nem nézett jó szemmel. Amikor már nem tudott fia lelkére beszélni, kiadta részét a vagyonból és elkergette a házából. A fia azonban továbbra is felkereste apját és még többet követelt. Emiatt többször verekedés támadt közöttük és a mindjában elfajuló ellenségeskedés következménye a pénteken bekövetkezett gyilkosság. Valentovics Száva ugyanis, hogy fiát teljesen lerázza, bement vele egy bródi ügyvédhez és ott egyezséget kötöttek a vagyon felosztásáról. Békésen távoztak el az ügyvédől, de amint hazatértek, Valentovics Jócó megjelent apja lakása előtt és a nyitott ablakon át bekiabált éppen ebédnél ülő apjának:

— Csak egyetek, egyetek azt, amit én kerestem, han én nem lennék, már éhenhaltatok volna.

— Vigyázz Jócó — kiabált vissza az apja — mert kés van nálam és beléd találok szurni.

A fia erre bement a lakásba és odaállt apja elé:

— Ide szurj, te vén dicszó, ne a szádát jártsd!

Az öreg gazdálkodó erre szó nélkül felkapta az asztalon levő kenyérvágó kést és fia szívébe döfte. A szurás halálos volt, Valentics Jócó nyomban kiszendvedt. A gyilkos apa ezután elment a csendőrségre ahol vallomása után letartóztatták.

Elfogták a dárdai vasuti pénztár betörőjét

A betörőnél sok pénzt és ékszert találtak

Oszijekről jelentik: A dárdai csendőrség hosszas nyomozás után elfogta a dárdai vasuti pénztárban elkövetett betörés egyik tettesét, akiről kiderült, hogy a dárdai betörésen kívül egyéb bűnök is terhelik a lelkiismeretét.

Az elmúlt napokban éjjel — mint megirtuk — ismeretlen tettesek behatoltak a dárdai vasuti pénztár helyiségébe, feltörték a pénztárszekrényt és onnan harmincezer dinárt vittek el. A betörők rendkívül ügyesek voltak, mert mindössze két óra állt rendelkezésükre, ennyi ideig volt ugyanis magára hagyva a vasuti pénztár és ez idő alatt jeli tudták törni a pénztárszekrényt. Néhány nappal később Baranya-Bilje községben történt vakmerő betörés az egyik orvos lakásán, ahonnan a betörők tizennyolcezer dinár értékű ékszert zsákmányoltak.

A csendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére és a nyomozás most eredményre is vezetett. Az egyik dárdai csendőrnek feltűnt egy jól öltözött fiatalalamber, aki nagyon idegesen viselkedett. Igazoltatta a fiatalalambert, aki Csavorka Szvetozárnak nevezte magát és azt állította, hogy dárdai lakos. Később kiderült, hogy nem dárdai, ami még jobban megőrísítette az ellene felmerült gyanút és a csendőr elő-

Nehezen jut előre az olasz északsarki expedíció

Az ut beláthatatlan jégmezőkön vezet keresztül

Milanóból jelentik: A Corriere dela Sera Kingsbayből érkezett jelentés alapján közli, hogy az Albertini expedíció a Spitzbergák északi partvidékén haladva elérte Schoverdy szigetét. A Spitzbergáktól a szigetig az ut beláthatatlan jégtömegben vitt keresztül és a kutyaszán expedíció csak nagynehezen tudott előre jutni. Az utat sűrűn akadályozták meg nagy

jégtömeges, amelyeket csak fáradtságos keresgélésekkel sikerült kikerülni.

A Heymen bálnavadász hajó kénytelen volt egy kis öbölbe menekülni, mert az északsarki szelek a jeget mind a hajó felé haitották és féltő volt, hogy a hatalmas jégtömegek betörnek a hajó oldalát és elsüllyeszthetik.

Nagy orosz csapatösszevonások folynak a kínai határon

**Ugy a nankingi, mint a szovjetkormány cáfolják
a mandzsuri orosz betörés hírét**

Pekingből jelentik: Mandzsuria diktátora, Csang-Hszü-Ljang táviratot küldött a nankingi kormányának, amelyben közli, hogy

az Irkuck-urgai frontszakaszon három orosz hadosztály nyomul előre.

Az oroszok célja láthatólag az, hogy egyesüljenek Fung tábornok mongoliai hadseregével.

Karibini jelentés szerint

Mandzsuria területén tényleg nagyobb orosz csapatok tartózkodnak,

amelyek a karavánutakon vonultak fel a kínai határhoz ellen.

Mukdeni jelentés szerint a keletkínai vasutvonalról északra felé újabb nagy orosz csapatteket figyeltek meg. A vörös hadsereg taktikája úgy látszik az, hogy elvágja a Mandzsuria város és Agun között álló kínai hadtestet a kínai hadsereg zömétől.

Ezekkel a hírekkel szemben

ugy a nankingi, mint az orosz szovjetkormány részéről hivatalosan cáfolják, hogy szovjetcapatok betörték volna Mongóliába vagy Mandzsuriába

és kijelentik, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok.

állította a laktanyára. Itt megmózták és zsebeiben nagymennyiségű ékszett és pénzt találtak. Hosszas faggatás után Csávorka beismerte, hogy egy társával ő követte el a dárdai vasuti pénztárban történt betörés és ugyancsak ő tört be a baranya-biljei községi orvos lakásába is. A nála talált ékszerekben az orvos ékszereire ismertek.

A csendőrség Csávorkát letartóztatta és tovább folytatja a nyomozást a szökésben levő betörő felkutatására, valamint annak megállapítására, hogy Csávorkának milyen bűnök terhelik még a lelkiismeretét.

A favoritok győznek a szentai tenniszversenyen

A szombati verseny eredményei

Szentáról jelentik: Szombaton délelőtt tíz órakor folytatták a megkezdett nemzetközi tenniszversenyt. Dr. Csermák és Balás könnyen győztek le ellenfeleiket. Schréger Lily, Bokorné szintén eredményesen szerepeltek. Vig és Flamann igen jó formát mutatott.

Részletes eredmény:

Férfi egyes: Heiszler—dr. Répás 6:1, 6:1.

Zimmermann—Heiszler 3:6, 6:2, 6:3.

Dr. Csermák—Zimmermann 6:1, 6:2.

Freud—Csonka 6:4, 6:1 (meglepetés!)

Balás—Páics 6:1, 6:1.

Balás—Löbl 6:3, 6:3.

Bokor—Szegeő 6:4, 6:3 (handicap).

Dr. Beslicsné—Látyics 6:3, 6:4 (handicap).

Vig (Szubotica)—Kinder 7:5, 6:2.

Flamann—dr. Gortva 6:3, 6:3.

Flamann—Freund 6:0, 6:2.

Csernojarev—Taupert (Szubotica) 6:0, 6:2. Mall—Gyvetai 6:1, 6:1. Csernojarev—Mall 6:0, 6:1. Schellenz (Palics)—Horváczki (Szubotica) 7:5, 6:4. Bokor—Mamuzsics 6:3, 6:1. Balás—Bokor 6:1, 6:4.

Férfi egyes elődöntő: Flamann—dr. Csermák (Szeged) 6:1, 6:3. Meglepetés. A noviszadi Flamann szenzációs játék után győzött a szegedi bajnok felett.

Férfi páros: dr. Gortva, Galambos—Csonka, Szegeő 7:5, 6:3. Vig, Horváczki—Simonyi, Páics 6:2, 6:0.

Női egyes: Schréger Lilly (Palics)—dr. Beslicsné 6:2, 6:1. Fodor Bözsi—Benő Ilonka 6:3, 1:6, 6:3. Meglepetés. Weiszlerné—dr. Gáborné (Palics) 7:5, 6:2. Bokorné—Weiszlerné 6:1, 6:0. Schréger Lilly—Fodor 6:1, 6:1.

A versenyeket vasárnap folytatják.

HIREK

Egy nagybeteg ágya mellett

A város, ez a sokat ócsárolt s nekünk mégis oly kedves Szubotica éli a maga szokvány-életét. Az emberek izzadnak, meg-megáznak, nyögnek az adók és a gondok mázsás terhelé alatt, dolgoznak, robotolnak, esznek és isznak, esténként rómiznek, meg a kávéházi kertekben igyekeznek megszerezni a friss levegő illúzióját, szeretnek, intrikálnak, szenvednek, reménykednek. Kivülről és felületesen nézve semmi nem változott, mégis a napi gondokon, a mindennap sovány örömein és apró munkáin túl van egy gondolat, amely mindnyájunk s volt egy aggodalom, amely minden szívét megreszkedtetett.

A múlt hét péntekjének egy baljós órájában gondolat, izgalom és bajokat feleltető kedves családi körben súlyos betegség lehetete érintette meg a város társadalmának, közéletének és gazdaságának egyik vezetőjét s három napig, amíg a katasztrófia közelsége nem múlt el, alig volt egy munkahely, egy családi otthon, amelyben minduntalan föl ne vetődött volna a kérdés, mit csinál, megé-e, gyógyul-e a férfi, akit a betegség orvul sújtott. Az egész város egy nagy betegszoba volt, amelyben lábujjhegyen és nesztelen igyekeztek járni az emberek, s ahol minduntalan sutogásra halkult a hang.

Beteg van a házid s mindannyian úgy éreztük, hogy a beteg a mi betegünk. Aggodalom és áhítatos kívánság várta és kísérte a tudós orvosprofesszorokat és doktorokat, hogy bár sikerülne tudományuknak elősegíteni a természetet, amely nem lehet annyira kegyetlen, hogy az élet delén állítsa meg azt a munkát, amelyből mindenkire csak jó, csak üdvös származott.

Pedig csak bankigazgató az, akinek beteg ágya körül ő áll a szeretetünk és aggodalmunk, s a bankigazgató hivatásánál fogva nem konkurrálhat a növekedés jövedelnyével, nem lehet a feladata, hogy csak adjon, mert számot kell adnia arról is, hogy miképp sáfárkodik a gondjára bízott idegen tőkével, amely keresni akar, s mégis van egy bankigazgató, mégis van Szubotcán egyetlen polgár, akinek — hármannyi-re visszavonultan él is, bárhol igyekszik elhárítani magától minden nyilvános szereplést és megtiszteltetést, — csak barátai vannak, barátja az egész város, híve ez az egész országrész, amely az ő tudásától, tisztességétől, munkaszeretettől gazdasági istápot és fellendülést vár.

Nevezük a Gondviselés kegyelmének, vagy a ter-

Mossál Persil-lel és csináld helyesen!

Nagyon egyszerű és mégis fontos:

A Persilt hideg vízben feloldani.

A felkevert oldatot hideg vízzel telt főző edénybe tenni.

A fehérneműt lazán a hideg oldatba beletenni és lassan felforrni hagyni. Egy negyed órai főzés elegendő.

Kihűlés után jól kiöblíteni. Először melegen, azután hidegen.

Probálja meg így! Meglátja, hogy a Persil megtartja, amit ígér!

mészet erejének, higyük, hogy a szerető ápolás, vagy az orvosok lelkiismeretessége volt az, aki a gyógyulás útjára vezette a beteget, mégis azt hisszük, hogy a szívek egyetemes összedobbanásának, az általános szeretetnek és a mindenenek előző aggodalomnak is része volt abban, hogy ma már a gyógyulásnak jó hírei érkeznek a palicsi villából, amelyben hitves, leány és fiu szeretete virraszt, hisz és reménykedik egy beteggy körül...

VÁROSI SZÍNHÁZ. Hétfő, június 17-ikén: *Mutija Gube*, történelmi dráma.

Kedd, június 18-ikén: *Nemesi fészek*, Turgenjev regénye után.

Szerda, június 19-ikén: *Sípsej*, komédia. (Az Oszjiek — noviszadi színház vendégjátéka.)

— Ötfelesége Topolára utazott. Beogradból jelentik: Ötfelesége Alekszandar király szombaton délután autón Topolára utazott.

— Az állami egyeduralmas új igazgatója Ötfeleségénél. Beogradból jelentik: Ötfelesége Alekszandar király szombaton hosszabb kihallgatáson fogadta Markovic Márkót, az állami egyeduralmas új igazgatóját.

— Makszimovics Bözsa közoktatásiügyi miniszter felesége Szubotcán. Makszimovics Bözsa közoktatásiügyi miniszter felesége szombaton délelőtt Szubotcára érkezett. A pályaudvaron a szubotcai női egyesület tagjai ünnepélyes fogadtatásban részesítették a miniszter feleségét. A miniszterné Gyorgyevics Dragoszlávné meghívására jött Szubotcára és hosszabb időt fog Palicson tölteni.

— A földművelésügyi és szociálpolitikai miniszter Zagrebben. Zagreből jelentik: Franges Ottó földművelésügyi miniszter szombaton Zagrebba érkezett, ahonnan hétfőn tér vissza Beogradba. Drinkovic Máté szociálpolitikai miniszter ugyancsak Zagrebben tartózkodik.

— A bácskai tartományi főispán Noviszadon. Noviszadról jelentik: Matkovic Dobrica a bácskai tartomány főispánja szombaton Bácskapalánkán résztvevő a privilegizált agrárbank részvénygyűzése ügyében megtartott propaganda ülésén és utána szombat este Noviszadra utazott. A tartományi főispán vasárnap dr. Popovic Lázár főszolgabíró kíséretében a noviszadi járás több községét látogatta meg, ahol ugyancsak az agrárbank részvénygyűzéseit fogja propagálni. Matkovic Dobrica főispán vasárnap a kormány képviselőiben résztvevő a Jarekon rendezendő dalosünnepségen is.

— Albánia új követe Beogradban. Beogradból jelentik: Albánia új beogradi követévé Djafer Vila volt albán külügyminiszteri vezértilkárt nevezték ki. Az új követ a napokban Beogradba érkezik és átveszi hivatala vezetését.

— A Narodna Banka kormányzója Dubrovnikban. Dubrovnikból jelentik: Bajloni Ignác, a Narodna Banka kormányzója pénteken délután Dubrovnikba érkezett és résztvevő a déldalmáciai gazdasági testület konferenciáján. A konferencián, amelyet dr. Csingrija Melko, a dubrovnik kereskedelmi és iparkamara elnöke nyitott meg, szóba került Dalmácia valamennyi aktuális gazdasági problémája. Bajloni bankkormányzó az előterjesztett kívánságokra kilátásba helyezte, hogy a Narodna Banka a közeljövőben fiókintézetet fog létesíteni Dubrovnikban.

— Dr. Leticus püspök Temesváron. Beeskerekéről jelentik: Dr. Leticus Georgije beeskerek-kikindai püspök csütörtökön Temesvárra utazott és az ottani görögkeleti templomban lényeges segédlettel ünnepi misét celebrált Szaszcevdán napján, amely nap a temesvári templom védszentjének ünnepé.

— A noviszadi felebbviteli bíróság elnökének hivatalvizsgálata a szubotcai törvényszéken. Jelentették már, hogy dr. Ignjatovic Nikola, a noviszadi felebbviteli bíróság elnöke Brankovan Bozsládr titkár kíséretében négy napon át Szubotcán tartózkodott és a szubotcai kerületi törvényszéken megejtette az időszaki hivatalvizsgálatot. A megejtett hivatalvizsgálat eredménye teljesen kielégítő volt és dr. Ignjatovic Nikola táblai elnök kifogástalan rendben találta a szubotcai kerületi törvényszék ügyvitelét. Megállapítást nyert, hogy a bírák munkateljesítménye hiánytalan, hátralekók nincsenek és az ügyek elintézése gyors.

— A metzi püspöki titkár látogatása a bánáti német községekben. Beeskerekéről jelentik: Érdekes vendégük van a bánáti német községeknek. Adám Henrik metzi püspöki titkár pár nap előtt a Bánáthba érkezett, hogy meglátogassa Szveti-Hubert, Sarlevill és Soltur községeket, amelynek lakói az 1770-es években költöztek ide Metzből és környékéről. A metzi püspöki titkár a német lakosság ünnepélyes fogadtatásban részesítette.

— Tartósan javul Dimitrije patriárka állapota. Beogradból jelentik: A nagybeteg Dimitrije patriárka állapotában a javulás tartósnak ígérkezik. Az operáció seb már gyógyulóban van, az orvosok véleménye szerint azonban még hosszabb időre van szükség a teljes gyógyulás beállítására és nem lehetetlen, hogy újabb kisebb műtét beavatkozásra is szükség lesz. Az egyházfeljedelmétegsége tartamára dr. Dozics Gavriilo emagorai metropolitát bízta meg a patriarkai teendők ellátásával.

— Newyorkban öt hűlős áldozata van a hűlőknak. Newyorkból jelentik: A hőmérő 37 év óta pénteken mutatta a legmagasabb hőmérsékletet. A hőség következtében öt ember meghalt.

— Gyöngyházkészítés — cinből. Berlinből jelentik: Németországban és Ausztriában végzett kísérletek alapján kiderült, hogy kilencven százaléknyi cinnek és tíz százalék réznek a keverékéből mesterséges gyöngyházat lehet előállítani, amelynek minősége a lehető legfinomabb. A mesterséges gyöngyház megtévesztésig hasonlít az eredetihez. Cin, réz, ezüst és mangán további keverése színhatásokat eredményez és a kémikusok már a gyöngyház csillogását is utánozni tudják.

— Katonazene a palicsi strandon. Vasárnaptól kezdve állandóan katonazenekar hangversenyeznek a palicsi strandon.

— Halált okozott a tulbuzgó kutya. Berlinből jelentik: Szörnyű tragédiát okozott Magdeburgban egy tulbuzgóan hűsleges kutya. Egy öreg hölgy spirítuszforralás közben magára öntötte a szeszt és ruhája meggyulladt. Segélykiáltásaira berohant egy szomszéd, az öreg hölgy kutyája azonban nyilván azt hitte, hogy a szomszéd bántani akarja ürmötét és ezért rávetette magát. Megakadályozta, hogy az égő ruhájú asszony közelébe érhesen és amikor a szomszéd dulakodni kezdett vele, össze-vissza harapdálta és súlyosan megsebesítette. Mire azután távolabbi szomszédok érkeztek a helyszínre, a szerencsétlen öreg-asszony belehalt égési sebeibe.

— **Zmaj Jovan emlékünnepek.** Novisadról jelentik: A novisadrói Haladó Nők egyesülete pénteken este a Matica nagytermében Zmaj Jován Jovanovic halálának huszonegödik évfordulója alkalmából emlékünnepeket rendezett. Az ünnepélyt Francuski-Uvalics Vidá az egyetelnökje nyitotta meg, majd Zsakulac Miliszar kereskedelmi akadémiai tanár érdekes előadásban ismertette Zmaj életét és költészetét. Ilic Olga tanítóképezdel növendék Zmaj néhány versét szavalta el nagy hatással. A lélekemelő ünnepség azzal végződött, hogy az elnök felolvasta a Zasztava huszonegödik évfordulója alkalmából Zmajról megjelent vezércikket, amelyet annak idején Tomics Jása írt. — A szubotocai főgimnázium udvarán vasárnap délelőtt nyolc órakor nagy emlékünnepeket rendeznek Zmaj Jován Jovanovic halálának huszonegödik évfordulója alkalmából. Az emlékbeszédet Sztájics Vása a főgimnázium igazgatója fogja mondani.

— **Szubotocai bankigazgató lesz a Horvát Általános Hitelbank vezérigazgatója.** Zagreből jelentik: A zagrebi Horvát Általános Hitelbank pénteki igazgatói ülésén elhatározta, hogy a bank vezérigazgatójává Fellner Alfrédet, a szubotocai Hitelbank vezető igazgatóját nevezi ki.

— **Ujabb községi orvosi kinevezések a Eónáthban.** Becskerekéről jelentik: Dr. Baltics Vilko beogradi tartományi főispán a következő orvosokat nevezte ki községi orvosokká: Novacniára dr. Fábán Ernő eddigi novacniái községi orvost, Nemačka és Szrpszka Crnjára dr. Németh Károly eddigi crnjai orvost, Cseszteregre dr. Leicher Mihály jelenlegi ottani községi orvost, Ninciscevóra dr. Kocsoba Radimirt, Szveti Hubertre dr. Schön Ferencet. Dr. Vučkovic Száva klarijai községi orvost a főispán áthelyezte Jasatomicsra, ahol első községi orvossá és járásvorossá nevezte ki, Klarijára községi orvosnak dr. Karlovác József jasatomicsi községi orvost helyezte át, dr. Tauszig Izidor jasatomicsi járási orvost pedig nyugdíjazta a főispán.

Széljegyzetek a nagy esőhöz

Tíz véleményt is hallottam róla
Íme itt egy a tizből:
A vetések nyakig vízben vannak
S a gazdák — kinn vannak a vízből.

(—czeni)

— **Zsidó templomi hangverseny a beogradi rádióban.** Beogradból jelentik: A beogradi rádióállomás június 19-én, szerdán este kilenc órai kezdettel zsidó templomi hangversenyt közvetít. A hangversenyen Grusmann Arnold beogradi főkantor és a templomi énekkar működik közre. A hangversenyt nagy érdeklődés előzi meg, mert Grusmann főkantor a zsidó egyházi énekek legjobb interpretálói közé tartozik. A hangverseny műsorán Solzer és Lewandorszki templomi dalai szerepelnek és a kórust Brezovsek, a beogradi opera karnagya dirigálja. A hangverseny előtt Schwarz Richárd zenetanár tart előadást a zsidó templomi zenéről.

— **Letartóztatott mérnök.** Novisadról jelentik: Nagy feltűnést keltő letartóztatás történt szombaton délelőtt Novisadon. A rendőrség az építészeti igazgatóság felelőtlenségére letartóztatta Sztjepanics Ljubomir építészeti igazgatósági gépészmérnököt, akit fellettel hatóságának feljelentése alapján az állami rend elleni izgatással vádolnak. Sztjepanics csütörtökön itasan betért a Fehér Hajó vendéglőbe, ahol kötekedni kezdett. A vendéglőben több tisztviselő is tartózkodott és amint a feljelentés előadja, Sztjepanics ezeket szidalmazta s közben az állami rend ellen izgatott. A kínos afférről jelentést tettek az építészeti igazgatóságnak, amely Sztjepanicsot felfüggesztette és a jelentést és a kihallgatott tanuk vallomásától szóló jegyzőkönyvet áttette a rendőrséghez. Sztjepanics beismerte, hogy csütörtökön teljesen ittasan betért a vendéglőbe, tagadja azonban, hogy az államrend ellen izgatott volna. A rendőrség letartóztatta a mérnököt és átkísérte az ügyészség fogházába.

— **A városi zenekola vizsgahangversenyei.** A szubotocai városi zenekolában június 16-án, 17-én és 18-án tartják meg az évről vizsgahangversenyeket, mindenkor délután négy órai kezdettel. A vasárnapi hangversenyen Kadas Zsófi, Berkes József, Ilikovic Ivandekics Anasztázije, Temerinac János, Bröder Valéria, Sefier Klára, Szilágyi Nándor, Vukovics Juliska, András Imre, Vujkovic Anna, Kmetz Imre, Szárics Gizella, Bermel József, Veréh László, Mezei István, Weisz Irén, Mandics Náda, Allein Erzsébet, Resch Piroška, Molnár Ilonka, Dimitrijevic Mária, Rónai Endre, Donáth Dezső és Radics Vilmos szerepelnek, a hétfői növendékhangversenyen pedig Greiner Ilona, Horvát József, Hartmann Szerén, Müller Teréz, Pekete Ilonka, Tantos László, Szénási Márton, Silberleitner Hedda, Csifáry Mariska, Zorkóczy Aranka, Dimitrijevic Mária, Fürst René, Pinkava Viktor, Szombati Anna, Csifáry Milka, Váci László, Kellert Éva, Drahot Ferenc, Schullmann Jolán, Kellert István, Varjas-Nagy Etka, Bermel Miklós, Mért József, Manoilovic Savéta és Kőrösi János működnek közre. A hangversenyen zivizesen látják az érdeklődőket

— **Zagreb közelében meggyilkoltak egy dúsgazdag karlováci kereskedőt.** Zagreből jelentik: Podusedici községben, Zagreb közelében, néhány nappal ezelőtt a vasúti síneken egy összeroncsolt fejű holttestet találtak. A személyazonosságát nem tudták megállapítani és a holttestet a közeli sztenjevaci temetőben földelték el. Az újságok hírei nyomán szombaton jelentkezett a zagrebi rendőrségen Rukovina Péter dúsgazdag karlováci kereskedő leánya, aki elmondta, hogy apja egy héttel ezelőtt elutazott Karlovácról azzal, hogy Zagrebba megy és állatokat vásárol. Nagy összegű pénz, aranyóra, lánc és egyéb ékszerek voltak nála. A leány kérésére exhumálták a holttestet és a leány a ruhájából és más körülményekből felismerte a fej nélküli holttestben édesapját. A pénzt és az ékszereket nem találták meg nála és megdőlt az a feltevés, hogy Rukovina öngyilkos lett. A gazdag kereskedőt valószínűleg elhurcolták, meggyilkolták és kirabolták, a holttestet pedig a sínekre fektették, hogy azt a látszatot keltsék, mintha Rukovina öngyilkos lett volna. A rendőrség megindította a nyomozást a gyilkos kézrekerítésére.

— **A Temesbe fulladt egy pancsevői diák.** Pancsevőről jelentik: Pancsevón egy kis gimnazista lett a fürdés ezidei első halottja. A gimnáziumban szerdán ért véget a tanítás és a tanulók közül többen egyenesen a Temes partjára mentek fürdeni. A diákok a sekély vízben szoktak labdázni és ezalkalommal is gondatlanul játszottak. Egy vízben a labda messzebbre repült be a vízbe és Dolovacs Ljubov tizenhárom éves gimnazista utána uszott. A labdát a víz hulláma egyre messzebb sodorta, de a fiú végre mégis elérte a labdát, de ebben a pillanatban alamerült. Mire csónakkal a segítségére siettek már eltűnt a hullámsírhán. Holttestét másnap találták meg egy uszályhajó alatt. A szerencsétlen kis diák még ekkor is erősen szorította kezében a halált okozó labdát.

— **Felbontották gróf Andrassy Gyula végrendeletét.** Budapestről jelentik: Pénteken délután bontották fel gróf Andrassy Gyula végrendeletét. Két végrendelet volt; az alapvégrendelet még 1925-ben készült, a pótvégrendelet pedig 1928-ban. Megállapították, hogy a gróf vagyona a háború óta meglehetősen csökkent és legértékesebb a főuccai palotája az ott elhelyezett műkincsekkel. A tiszadobi földbirtok legnagyobb részt hitbizomány, ami Andrassy Sándor gróf tulajdonába ment át. Ezen felül csak 1800 hold föld maradt. A vagyon háromnegyed részét az özvegy örökölte, egynegyed részét pedig a közeli rokonok.

— **Két nap múlva elkészül a barcelonai világlátlítás jügoszláv pavillonja.** Beogradból jelentik: A pénzügyi és a kereskedelmi miniszter most jelölte ki annak a küldöttségnek tagjait, amely Barcelonában részt fog venni a világlátlítás jügoszláv pavillonjának ünnepélyes megnyitására. A pavillon berendezési munkálatai két napon belül véget érnek és terv szerint e hó 17-ikén adják át a pavillont a kiállítás vezetőségének. A jügoszláv kiállítás ünnepélyes megnyitása június 23-ikán lesz. A megnyitáson Kumanudi Koszta helyettes külügyminiszter és Jankovics Dragomir madridi jügoszláv követ is résztvesznek.

TÖZSDE

...

Zürich, június 15. (Zárlat.) Beograd 9.1275, Páris 20.325, London 25.21, Brüsszel 72.18, Milánó 27.205, Madrid 74.25, Amszterdam 208.775, Berlin 123.96, Bécs 73, Szófia 3.755, Prága 15.385, Varsó 58.25, Budapest 90.635, Bukarest 3.095.

Budapesti gabonátözsde, június 15. Határidőzlet: Buza októberre 22.45—22.75, zárlat 22.71—22.72, márciusra 24.40—24.65, zárlat 24.62—24.63. Rozs októberre 18.72—18.92, zárlat 18.85—18.87, márciusra 20.26—20.35, zárlat 20.28—20.30. Tengeri májusra 18.90—19.05, zárlat 18.92—18.94, júliusra 24.75—25.03, zárlat 24.90—24.92. Készárupiac: buza 21.40—23.20, takarmányra 20.50—22, tengeri 24.50—25.75, korpá 13.25—13.50, rozs 17.25—17.50, sörárpa 23.50—24.75, zab 18.50—19.75.

Chicagói terménytözsde, június 15. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza július (107 háromnegyed) 107 háromnegyed, szeptember (117) 112 egyenylod, december (117) 117. Tengeri július (92 egyenylod) 92 egyenylod, szeptember (92) 92 egyenylod, december (87 egyenylod), Zab július (44 háromnegyed), szeptember (43 egyenylod), december, (45 ötnyelod). Rozs július (83 háromnegyed), szeptember (86 háromnegyed), december (91).

Winnipeg terménytözsde, június 15. Középfolyamok: Buza július (116 egyenylod) 117 egyenylod, október (114 háromnegyed) 116, december (113 háromnegyed) 115.

Liverpooli terménytözsde, június 15. (Zárlat.) Buza július (7 sh 11 d) 7 sh 10 hétényloda d, október (8 sh 2 háromnegyed d) 8 sh 2 egyenyloda d, december (8 sh 4 háromnegyed d) 8 sh 4 egyenyloda d.

— **Leégett a bajmoki vasútállomás tetőzete.** Bajmokról jelentik: Szombaton délelőtt tűz ütött ki a bajmoki vasútállomás padlásán és a lángok gyorsan elharapóztak a tető gerendái között. Rövid idő alatt az egész tető lángtenger volt és csak nagynehezen tudták a tüzet eloltani, az épületet a teljes pusztulástól megmenteni. A tüzet valószínűleg a kéményből kipattanó szikra idézte elő.

— **Mezőgazdasági kiállítás lesz Mariolanán.** Becskerekéről jelentik: A szmederevói tartománybeli gazdák elhatározták, hogy az őz folyamán nagyarányú mezőgazdasági kiállítást rendeznek Mariolanán. Már meg is alakították a kiállítás rendező bizottságát, amelynek elnökvé Wagner Mátyás mariolanai földbirtokost választották meg.

— **A novisadrói fogházfelügyelőt zagrebi fogház igazgatóvá nevezték ki.** Novisadról jelentik: Lázics Péter novisadrói fogházfelügyelőt királyi ukázzal a zagrebi fogház igazgatójává nevezték ki. Lázics már július 1-én elfoglalja új állását. A fogházigazgató négy éven át működött Novisadon és hivatali felelőseival mindenkor a legnagyobb mértékben meg voltak vele elégedve.

— **A szubotocai leánygimnázium rajz- és kézimunkakiállítása.** A szubotocai állami leánygimnázium rajz- és kézimunkakiállítása június 17-ikén délelőtt tíz órakor nyílik meg a Vilsonova 38. szám alatti iskolai épületben.

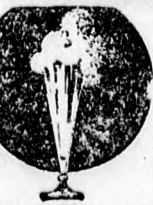
— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Változékony idő várható, némi hűsüléddel és helyenkint esővel vagy zivattal.

Filmbarátok figyelmébe! Adunk információkat, érdekes értesítéseket, címeket, elintézzünk minden kérdészkösdést és problémát a filmek végtelen birodalmából. Kérjen tőlünk tanácsot és utasításokat, miként kell megírni és értékesíteni filmideákat és kéziratokat. Szakszerű korrekturát végzünk, elintézzük idegen nyelvű levezését, elkészítjük a kéziratok fordítását és jó filmideákat és kéziratokat meg is veszünk. Kérjen tőlünk utasítást, mi az eljárás és mik a lehetőségek, hogy a filmnél angazsálják. A teoretikus anyagot is kell ismerni a filmnél alkalmazott muszakai és művészeti személynzetnek. Beszerzünk szaktanácsokat, költségvetéseket és ajánlatokat filmgyárak és mozik részére. Irjon tehát a következő címre: *«Kompas»* reklám- és tudósító intézet Beograd, postafiók 433. Válaszbélyeg ellenében ingyenes prospektusok.

— **Borzalmas szerencsétlenséget hártott el egy önfeláldozó apatini munkás.** Apatinból jelentik: Wilpert Antal apatini vállalkozó hónapok óta több munkással dolgozik a hatalmas Speiser Ferdinánd-féle mauzóleum építésén, amelyhez Carrarából hozott több mászcsa követet használnak fel. Csütörtökön délután két csigarendszerű felvonóval egy huszmétermázsás követ akartak egy emeletnyi magasságra felvontatni. Az előkészületeket a vállalkozó instrukciói szerint kellett óvatossággal tetteik meg. A munkát Ruzsicska József évi munkás irányította és amikor az óriási kötömb a földtől körülbelül három méternyi magasságban volt, az egyik felvonó lánck kiugrott a helyéből, aminek következtében a husz métermázsás teher egyoldalra billenve, lezuhanni készült és ebben az esetben agyonzuzta volna az alatta dolgozó munkásokat. Ruzsicska, hogy időt nyerjen és társait a halálos veszedelemtől megmentsen, nem törődve saját testi épségével, a lánck után kapott, amely letépte egy ujját, három ujját pedig szétroncsolta. Ilymódon azonban sikerült a zuhanást pár pillanatra megakadályozni és ezzel Ruzsicska megmentette társai életét. A bátor munkást súlyos sérüléseivel lakásán ápolják.

A nagy szerencse az osztálysorsjátékban nemcsak a kiváltságosok osztályrésze. Az osztálysorsjátékban minden játékosnak szerencséje lehet, mert az akként van szervezve, hogy minden második sorsjegyet nyert. Az mindenesetre nagy előny, ha a sorsjegyet megbízható, szolid árusítónál vesszük és éppen ezért olvasóink érdekében mellékeljük mai számunkhoz A. Rein és Társa b. t. országos elismert, régi sorsjegyfőárusító nagyon praktikus ismeretét. Ennek a sorsjegvárúsító cégnek szolid üzletvezetését legjobban az a tény bizonyítja, hogy az ország minden részében levő, sok ezer vevője évek óta változatlan hűséggel megmaradt vevőjeként.

Kezdődő érlelmeszedésnél a természetes «Ferenc József» keserűvíz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást leszállítja. A gyakorlati orvostudomány vezérei a *Ferenc József* vizet azért becsülik olyan nagyra, mert ez szivbajosoknál is, gyorsan és enyhe módon, szabályozza a szervezetre annyira fontos gyomor- és bél-működést. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 28

„CLIO“
LIMONÁDE-TABLETTÁK
frissítenek a forró napokon

„CLIO“ društvo s. o. j.

Maribor X

— Felmentették a rágalmazás vádja alól. Sztaribecsejri jelentik: Hadnagyev Dimitrije és Glavaski Csedomir sztariheceji tanítók között folyó rágalmazási perben az alsőbbfokú bíróságok Glavaskit tizenöt napi elzárásra ítélték. A noviszadi semmitűzők a napokban tárgyalta végső fokon az ügyet és Glavaski Csedomirt felmentette a vád alól.

Kifakult bőrtárgyakat nem szeretünk használni, holott a bőr még teljesen ép szokott lenni, legfeljebb a festék kopott le rólok. Nem kár ezekért a tárgyakért? A Wilbra bőrfesték a kopott bőrtárgyakat, női cipőt, aktatáskát, bőröndöt, bőrszéket és minden másját újítja varázsol.

— Rajz- és kézmunkakiallítás a szuboticei leánypolgári iskolában. A szuboticei leánypolgári iskola növendékei az iskolaév befejeztével kiállították rajzaikat és kézmunkáikat. A kiállítás e hó 29-ikéig lesz nyitva az iskola tornatermében.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

A háztartás vezetésének művészete minden idegen segítség és főleg kis munkával szép fehérmémet elérni. Minden asszony, aki az önműködő, teljesen ártalmatlan »Persil« mosószerrel használja, színművésztartartat a művész elnevezésére. A Persil használata a lehető legegyszerűbb: a fehérmémet egyszer kell Persil-oldatban kifőzni, amitől a fehérmémet ragyogó tisztává válik, éppen úgy, mintha azt egész napi győtrő munkával mosta és a napon fehéritette volna.

— Végrehajtói vizsga. Sztaribecsejri jelentik: Lozanov Bránko a sztariheceji járásbíróvizsga végrehajtója a noviszadi törvényszék bizottsága előtt sikerrel tette le a végrehajtói vizsgát.

Orvosi hír. Dr. Ripp Miklós orvosi rendelőjét Szomborban Vojvoda Stepanovića venac 34. szám alá (az Ipartestület mellett) helyezte át.

Anderl-Rogge elismerten elsőrendű Leánynevelőintézet

GRAZ — Lessingstrasse 19 Telefon 29—93
Szünidei otthon is. — Felvilágosítás, prospektusok

— Az amnesztia-rendelet miatt válságos helyzetbe került a bolgár kormány. Szófiából jelentik: A Ljapcev-kormány helyzete a legutóbb kiadott amnesztia-rendelet miatt erősen megrendült. A Cankov csoport elégedetlenkedik Radoszlavov és Tomcsav kiszabadulása miatt és politikai körökben számolnak azzal, hogy Ljapcevnak már a legközelebbi napokban fel kell vetnie a bizalmi kérdést.

Szemere Nándor nyug. állami állatorvos Szubotícán letelepedett Vukovičeva ul. 10. szám alatt, telefonszáma 732.

— Új vajdasági regény. Tarkői Zoltán fiatal vajdasági író »Küzdő emberek« címen regényt írt, amelyet augusztusban bocsát piacra. A könyv ára negyven dinár. Előjegyzéseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

PALICS

A parkban naponta a teljes városi zenekar hangversenyez Hermann tanár személyes vezetésével. A teraszon Masarik jazz-zenekara, a barban Markovics cigányzenekara játszik. Terrasz-Moziban kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap előadások.

— Öngyilkos lett, mert megsértették. Beogradból jelentik: Moics Dcsica, a beogradi egyetem orvosi fakultásának hallgatója nagymennyiségű atropinál megmérgezte magát. Súlyos állapotban szállították be a kórházba, ahol kihallgatása során azt mondta, hogy egyik kollégája legutóbb nagy társaságban súlyosan megsértette és ez keserítette el annyira, hogy meg akart válni az élettől. Az életunt diáklány felgyógyulásában nem bíznak az orvosok.

— A szombori gimnázium növendékeinek rajz- és képkiallítása. Szomborból jelentik: Király Lajos, a szombori állami főgimnázium rajztanára a tanulóifjúság rajzaiból és festményeiből kiállítást rendez a főgimnázium épületében. A kiállítás vasárnap és hétfőn délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig tekinthető meg.

TRENCSEN TEPLIC

fürdő a Kárpátok gyöngye (Csehszlovákia)

a reumás, csuzos és isiaasz-betegek Mekkája.

Legerősebb kén-sulfidforrások és radioaktív kén-sulfid.

Festőn aszp iekvés. Internacionális közönség. Grand Hotel, legmodernebb kényelem. Sina-gyógyház a források fölé építve. Sportalkalmak, asztrakozások. Utazási kedvezmények. Prospektusok és felvilágosításokat ad a Fürdőigazgatóság és minden utazási iroda. 6225

— A szuboticei nyomdászok kirándulása. A szuboticei könyvnyomdászok szakszervezete június hó 30-ikán kirándulást rendez a palicsi akácok erdőbe. A kirándulás érdekességét nagyban emeli fogja a gazdag, mulattató műsor, többek között a szuboticei nyomdászfutballisták meccse, kacsvadászat, halászat, futóverseny, köcsögverés, lepényevés stb. Egy műsor ára 5 dinár. Autóbuszkozlekedés reggel 6 órakor a városházától 10 dinár, a földmivessziskolától 5 dinár lesz. A kiránduláson a rendezőség vendégeket is szívesen lát.

Gerber-féle Special világos sör elismerten a legjobb és legizletesebb.

Jajagin női és férfi fodrász a Trandafil-palotában minden igényt kielégítő, vízvezetékkel és legmodernebb felszereléssel berendezett szalonját megnyitotta és kéri a közönség szíves támogatását.

— Meggyilkolta anyját — egy évet kapott. Szremszka-Mitrovicáról jelentik: A mitrovicai törvényszéken most tárgyalják Velszinac Petar huszonöt éves sztariibanovaci legény bűnyűjét. Velszinac ez év áprilisában megölte özvegy édesanyját. A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy a gyilkosságot azért követte el, mert apja halála után édesanyja kicsepangó életmódot folytatott, a falubeli legényekkel dárdidok rendezett és ezzel őt is megrészgyevitette. A tanúk kihallgatása és a perbeszéd elhangzása után a bíróság egy évi börtönrre ítélte a gyilkos parasztleányt.

— Boldogtalan szerelem miatt a halálba. Zagreből jelentik: Jirko Alois huszonhétéves tüzérmester szolgálati revolverével fölbölte magát és azonnal meghalt. Az életunt fiatalember levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy szerelmes volt egy pincérlányba, aki azonban nem viszonzta érzelmeit. Ez keserítette el annyira, hogy megvált az élettől. A rendőrség a tragikus eset után kihallgatta a pincérlányt, aki Jirka édesanyjának vendéglőjében volt alkalmazva. A tizenéves lány zokogva mondotta jegyzőkönyvébe, hogy ő is szerette a fiatalembert és csak azért tartotta távol magától, mert biztosra vette, hogy Jirko édesanyja nem fog beleegyezni házasságukba.

DEUTSCHES TOCHTERHEIM GRAZ, Klosterwiesgasse 34

Előkelő nevelő-intézet és szünidei otthon. Továbbképző-intézet, nye v- és zeneoktatás a házban. — Prospektusok kérésre. 1705

Kövéi és vérbőségben és ebből folyó depressziókban szenvedőknek biztos hatású a klinikai gyakorlatban többszörösen bevált szer a »MIRA« keserűvíz. Hetenként egy pár pohár Miraviz fogyasztása elkerüli a székélest biztosítja megától mindennemű erjedést úgy a belekben, mint a gyomorban s az ebből származó excessusok biztos hatású szere. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. Képviselő Trafikant Gábor, Szubotica.

KÖZGAZDASÁG

Külföldön is nagy az érdeklődés az Agrárbank részvényjegyzése iránt Gyuricsics kormánybiztos előadása Szubotícán

Gyuricsics Vojin, a kedvezményezett Agrárbank kormánybiztos szombat délelőtt Noviszadról Szubotícára érkezett. Gyuricsics Vojint a szuboticei pályaudvaron Osztojics Szelimir-polgármester, a gazdasági körök képviselői és az agrárszövetkezet részéről Lungitov Radtvoj várták. A pályaudvarról nyomban a városházára mentek, ahol a közgyűlési teremben már nagyszámú közönség várta Gyuricsics kormánybiztos, aki pénteken bejelentette, hogy előadást fog tartani Szubotícán az Agrárbank céljairól.

Nagyszámú közönség jelenlétében tartotta meg előadását Gyuricsics kormánybiztos. Azzal kezdte, hogy az iparosok már jóval előbb megtették azt, amit most az állam akar megvalósítani a földmivessék és az egész ország érdekében. Az iparosok évekkal ezelőtt megalakították az iparos bankot, amely olcsó kölcsönökkel látja el tagjait.

A kormánybiztos ezután részletesen ismertette az Agrárbank célját. Rámutatott arra, hogy az Agrárbank egy milliárd dinár tőkével fog dolgozni. De úgy határoztak, hogy a bank az idő rövidsége miatt, valamint azért, hogy a bank minél előbb megkezdhesse működését, háromszáz millió dinárral kezdi meg működését. A részvényjegyzések eddigi eredményéből kitűnik azonban, hogy az Agrárbank legkevesebb négy száz millió dinárral fogja megkezdni a működését, mert a részvények után nem csak helyi, hanem Németországban, Amerikában, Angliában és Franciaországban is nagy érdeklődés mutatkozik. Gyuricsics Vojin elmondotta ezután, hogy a bank nagy kedvezvényekben fog részesülni az államtól, úgyhogy egész olcsó hiteleket nyújthat majd a földmivesszövetkezeteknek és a földmivesszövetkezeteknek. Az Agrárbank működését egészen külön törvény szabályozza. A bank azért alakult meg, mert erre nagy nemzeti szükség mutatkozik. Az ország lakosságának 72 százaléka földmivesszéből él, tehát a földmivessz nép jólététől függ az ország jóléte és boldogulása. Tudni kell azonban azt is, hogy a mezőgazdasági osztály sokkal kevesebbet kap az államtól, mint a többi foglalkozási ág.

Külkereskedelmi mérlegünk 1925 óta állandóan csökken és passzív. Ennek belső és külső okai vannak. A mezőgazdasági válság nem izolált jelenség országunkban, hanem az egész kontinensen mutatkozik. Jugoszlávia elsősorban mezőgazdasági kiviteli állam. Mi leginkább búzát, rozst, állatokat és tojást szállítottunk külföldre. Termékeink a külföldi piacokon nagy versenyel találkoznak, mert Amerika mindenütt letörte az árakat és hallatlan nagy konkurrenciát kezdett az európai mezőgazdasági államokkal. Amerikában ugyancsak a termelés egészen modern alapon folyik és mi, Európa ezen a részen a többtermelés és a racionálisabb termelés terén nem tudunk még eléggé versenyezni Amerikával. Nagy hátrányunk van az európai mezőgazdasági államoknak az is, hogy egymás között is nagy versenyt folytatnak. Egyes államok hallatlanul nagy vámtarifával igyekeznek megvédeni belső iparukat vagy mezőgazdaságukat. Ilyen körülmények között

sem egyik, sem a másik állam nem tudja megfelelő árák mellett elhelyezni termékeit.

Gyuricsics Vojin kormánybiztos ezután több példát sorolt fel, majd így folytatta:

— A mezőgazdaság kérdése a földmivessz nép problémája, nemcsak egyesek kérdése, hanem az egész nemzeté. A mezőgazdasági bajoknak belső okai közé tartozik többek között az is, hogy a Vajdaságot kivéve, nagyon sok vidéken nem áll a mezőgazdaság olyan kultúrfokon, mint ahogy kellene. A mezőgazdákknak nincsenek modern gépek, nincs nemesített magvak, trágyájuk és sok más is hiányzik, úgyhogy a többtermelés ilyen körülmények között teljesen ki van zárva. Ezenkívül a parasztság el van adósodva. Segíteni akart magán a paraszt és horribilis kamatok mellett kölcsönöket vett fel, de nem tudta visszafizetni, mert a következő évben már leszállt a buza ára, vagy elemi csapások sújtották a termést. A földmivessz osztálynak ez az eladósodása nagy nemzeti szerencsétlenség és igen veszélyes. Ezt meg kell szüntetni és ezt a kérdést az egész nemzetnek foglalkozásra való tekintet nélkül a szívére kell viselnie.

— A kivétel negatív eredményei nemcsak a földmivessz, hanem az egész nemzetet érintették és a gazdasági vérkeringés, ha ezeket az állapotokat továbbra is így hagyjuk, megbénítaná a kereskedelmet, az ipart, a tisztviselői és minden foglalkozási ágat. Nem szabad, hogy a közgazdaság, a nemzetgazdaság ereje elveszítse egyensúlyát. Van mód arra, hogy rövid időn belül megjavítsuk a helyzetet. Ezt az Agrárbank magára is vállalta és ehhez az egész nemzet támogatását kéri.

Gyuricsics Vojin ismertette ezután azt a propagandát, amit az Agrárbank érdekében kifejtett a külföldön. Minden világbanknak küldött egy példányt az Agrárbank alapításáról szóló törvényből és a visszaérkezett levelekből megállapította, hogy a külföld igen nagy érdeklődést tanúsít. Angliából, Franciaországból, Amerikából, Németországból, Svájcban, Hollandiából, Svédországból szinte naponta érkeznek érdeklődések vagy részvényjegyzések. Németország nagy anyagkölcsönt ajánl, Anglia készpénzkölcsönt hallandó adni az Agrárbanknak Hazánkban hasonlóképpen nagy érdeklődést mutattak egyes vidékeken, míg másutt, így elsősorban a Vajdaságban, teljesen közbírósen fogadták az Agrárbank megalapításának tervét. Több megértést vártunk a Vajdaságtól — folytatta Gyuricsics — mert hangsúlyozom, ez a probléma nem egy vidék vagy osztály, hanem az egész nemzet legfontosabb ügye. Az egész nemzet összetartására és kollektív áldozatkészségére van szükség. A Vajdaság példát kell, hogy mutasson a többi országrészeknek a részvényjegyzéseknél. Különösen hangzik, de így van, hogy a kopár és kicsiny Cetinje több részvényt jegyzett eddig, mint Szubotica. Előadásom tulajdonképpen célja az, hogy felhívjam Szubotica város lakosságát arra, hogy intenzíven vegyen részt a részvényjegyzésekben.

Gyuricsics Vojin kormánybiztos elmondotta ezután, hogy Őfelsége Alekszandar király saját maga és a királyné nevében két millió dinár részvényt jegyeztet. Kikötés van arra, hogy a külföldi ismert világ-hírű pénzemberek közül is sokan fognak részvényt jegyezni. Rothschild levélben bejelentette, hogy na-

gyobb összegű részvényt fog jegyezni. Minden embernek kötelessége a nemzet és saját maga iránt, hogy jegyezzen részvényeket, ami nemcsak hazafias cselekedet, hanem jó üzlet is, mert a pénz ennél a banknál soha nem veszhet el és csak tekintélyes jövedelmet hozhat.

RÁDIÓ

Zagrebi műsorát közvetíti hétfőn Európa rádiója

Szokatlanul gyenge programot nyújtanak vasárnap a leadóállomások

A gyenge hétfői műsor után a vasárnap sem ígér különösebb programot, Európa rádióján egyre jobban és jobban érezhető az uborkaszegény.

Beograd leadója szép idő esetén délután közvetíti a királyi gárdazenekar kertii hangversenyét a Topcsiderből (18.30). Este *Nemzeti talu* címen vidéki népi előadást rendez a stúdió, dalokkal, tréfás jelenetekkel és zeneszámokkal (20.25). Zagreb nagyszabású ária-és dalestét rendez változatos programmal (20.35).

A külföldi műsorból kiemelkedik a budapesti szonáta-est *Molnár* Alice hegedűművész és *Kenner* Lajos zongoraművész közreműködésével (21.35). Nívós-nak ígérkezik *Bécs* délelőtti szimfonikus hangversenye (11.00), valamint kamarazeneestje, amelynek programján *Mozart* klarinet-kvartettje és G-dúr hegedűszonátája szerepel (19.45). Ugyancsak kamarazeneestét rendez *London* stúdiója is, amelynek műsorát *Mendelssohn*, *Bartók* és *Kodály* műveiből állították össze (21.05).

Operaelőadást nyújt *Róma*, ahonnan *Massenet* »Manon« című operája hallható (21.00). *Lausanne* szintén operaelőadást tűzött programjára; előadásra kerül *Puccini* »Nyugat leánya« című operája (20.00). Több operettelőadás tartkítja a vasárnap programját, *Berlin* az »Orlov«-ot közvetíti (20.00), *Brinn* egy amerikai operettel szerepel (19.30). Operettelőadást kapunk *Kopenhágából* is (20.30), valamint *Nápolyból* (21.02),

míg *Kassa* érdekes prózai előadást ad »Massaryk és az ifjúság« címen magyar nyelven (19.00).

Hétfőn már érdekesebb műsort nyújt a rádió. A legkiemelkedőbb eseménye a hétfői programnak Zagreb közvetítése az európai állomások számára. A műsoron a zagrebi Nemzeti Színház operaelőadása szerepel. Előadásra kerül *Zajc* Iván neves jugoszláv zeneszerző »Zrinyi Miklós« című dalműve. Az előadást közvetíti *Budapest*, *Kattowitz*, *Kraków*, *Pozsony*, *Prága*, *Varsó* és *Vilna* is (20.30). *Beogradban* a rádiókvartett fog hangversenyezni *Radovanovic* J. zongoraművész és *Batranjac* operaénekes közreműködésével (20.25). Utána a vajdasági diákok tamburazenekara ad hangversenyt (22.30). Kiemelkedik a hétfői hangverseny műsorából *Genf* közvetítése. A hangverseny műsorán *Beethoven*, *Schubert* és *Mejerbeer* szerzeményei szerepelnek (19.10). Ugyancsak *Beethoven* emlékének szentelt a hétfői estét *München* is, amelynek stúdiójából a hálhatatlan zeneszerző IX. szimfóniáját adják elő (19.45). *Beethoven*-szerzemények szerepelnek még *Turin* hangverseny-műsorán (20.55). *Ljubljana* német zeneszerzők műveiből kamarazene-estét rendez (21.00).

Operaelőadást nyújt *Genua*, ahonnan *Donizetti* egyik dalművét hallhatjuk (20.45). *Nápoly* szintén *Donizetti*-operát közvetít (21.02), míg az egyetlen operettelőadást *Milánó* adja, ahonnan egy olasz muzsikusi operettje hallható (21.30).

SPORT

Vasárnap reggel érkeznek meg az afrikai színes futballisták Szuboticára

A mérkőzés hat órákor kezdődik a Szand pályán

Szubotica sportközönsége lázas izgalomban várja a vasárnapot, amikor Kairó válogatott csapata mérkőzik a bajnokcsapat SzAND-al.

A kairói válogatott bemutatkozása a rendkívül sportesemények közé tartozik. Az egyiptomi futball játéknívóját ma már nem szükséges felfedezni. Erről gondoskodtak azok az egyiptomi csapatok, amelyek két olimpiászon egymásután érzékeny vereséget mértek az európai csillagokra és behízyvitották erejüket és tudásukat. Az olimpiászonok szerzett respektust tagadhatatlanul megtépázta kissé a kairói csapatnak *Beogradban* elszenvedett súlyos veresége, amelynek megítéléséhez azonban tudni kell azt, hogy az egyiptomi legénység tizennégy napos fárasztó utazás után, nekik merőben szokatlan klimatikus viszonyok között nem lehettek bírtokában teljesítőképeségüknek. Mind ezen felül pedig az olimpiászon megcsodált *Muktar* kapus az uton megbetegedett és *Beogradban* egy létszámon felül magukkal hozott gyenge tartalék kapus védett. Egyébként a beogradi kritika a súlyos vereség ellenére is elismerte az egyiptomi csapat kivételes

technikai képességeit és azt, hogy más kapussal egész más lett volna az eredmény.

Szubotican Kairó válogatott csapata már valószínűleg standard kapusával fog szerepelni, bár *Muktar* hiánya itt semmiesetre sem fenyegeti olyan veszéllyel, mint a BSK nagy formában levő csatársora részéről. A csapatban egyébként öt olyan játékos van, akik az egyiptomi válogatottban legutóbb az olimpiászon szerepeltek. Ezek közül *Muktar* kapuson kívül légszmeretben a két *Szelem*, akik közül *Szelem I.* hátvéd 1924-ben a magyar válogatott végzete volt a párisi olimpiászon.

A SzAND reorganizált csapattal veszi fel a küzdelmet a kairóiak ellen, amelynek felállítását még nem hozta nyilvánosságra a vezetőség. A kairói színes futballisták, — négerek, arabok vegyesen — vasárnap reggel Noviszadról érkeznek meg Szuboticára, ahol délután hat órákor játszanak a SzAND-pályán.

A közönség kényelme érdekében a mérkőzés jegei vasárnap délelőtt is kaphatók elővételeiben a *Bárány-kávéházban*.

A budapesti profiálszövetség nem tárgyalta a jugoszláv és a román bojkott megszüntetéséről szóló javaslatot

Junius 23-ikán közvetlen tárgyalások indulnak meg a JNS. és a profiálszövetség között

Budapestről jelentik: A magyar labdarúgó szövetség kebelében legutóbb az az óhaj merült fel, hogy a jugoszlávok és a románok ellen kimondott bojkottot szüntessék meg és úgy a jugoszláv, mint a román futballszövetséggel vegyék fel minél előbb az érintkezést. Erre vonatkozólag már többször folytak tanácskozások, különösen a J. N. S. és a magyar labdarúgó szövetség között, de érdemleges határozat nem történt. Legutóbb a magyarok arról értesítették a J. N. S. vezetőségét, hogy tárgyalásokat kezdenek a két ország

sportviszonyának rendezése érdekében és a tárgyalások színhelyéül Barcelonát ajánlották, ahol aban az időben nemzetközi futballkonferencia is volt. A J. N. S. azonban közölte, hogy képviselői nem vesznek részt a bevecellonai tanácskozásokon. Akkor annyiban is maradt az ügy, de legutóbb érdekes fordulat történt, ami azt a reményt támasztotta, hogy a két ország között hamarosan létrejön a sportbéke.

A Budai 33-ok vezetősége ugyanis javaslatot nyújtott be a profiálszövetséghez és javaslatában kért,

A T. GAZDAKÖZÖNSÉG

szíves tudomására adjuk, hogy folyó hó 16.-án, vasárnap reggel 8 órától kezdve a

Vermes-féle raktár udvarán Zmaj Jovin trg 5.

SUPERIOR

vetőmagtisztító gépünkkel

bemutatót tartunk.

Kérjük a t. gazdaközönség sz. látogatását

Első Magyar Gazdasági Gépgyár, Budapest

Kerületi képviselőt:

BARZEL vasüzlet
géposztálya, Subotica

hogy úgy Romániával, mint Jugoszláviával szemben szüntessék meg a már egy év óta tartó bojkottot. A javaslatot a profiálszövetség péntek esti ülésére tűzték ki, azonban az ügyben ismét nem történt döntés. Többek felszólalása után ugyanis hosszabb vita után levették a javaslatot a napirendről azzal az indokolással, hogy a profiálszövetség június 23-ikán amugyis megbeszélést tervez a J. N. S.-sel és ezért bevárja a fejleményeket, valamint az illető szövetségek kezdeményezését.

Ezek után remény van arra, hogy néhány napon belül Jugoszlávia és Magyarország között helyreáll a sportbéke.

Változás Oszlijek válogatott csapatában. Oszlijekről jelentik: Oszlijek válogatott csapata — mint ismeretes — vasárnap Noviszadon vendégszerepel. A mérkőzésre a napokban összeállították az oszjeki csapatot, de az összeállítás változást szenved, amennyiben két játékos betegségére való hivatkozással lemondott. Így *Nittinger* helyett *Pintár* és *Matosevics* helyett *Urbán* fognak játszani Noviszad ellen.

SZENTA

Radnicski—Szak 3:3 (2:0). Bíró: *Rosenfeld*. Bártságos.

Női vívóverseny *Palicson*. A szubotici Vívóklub június 23-ikán *Palicson* rendezte meg első nagyszabású női vívóversenyét, amelynek érdekességét nagy mértékben növeli, hogy azon a szubotici hölgyeken kívül a beogradi, noviszadi, becskerekeli és spliti hölgyvívók is nagy számban vesznek részt. A versenyre a rendező egyesület értékes tiszteletdíjakat tűzött ki a győzteseknek.

Mérkőzések a szubotici alszövetség területén. A szubotici alszövetség bajnokságáért néhány csapatban még nem fejezték be a küzdelmeket. Így vasárnap a szubotici II. osztályban délelőtt fél 10 órakor a SzAND-pályán a *Bunjevacskei SK—Radnicski* mérkőzések, míg az esedékes *Hakoah—Ferrum* mérkőzés a *Hakoah* lemondása miatt elmarad. A vidéki elsőosztályban *Szombori Zsak—Odzsacsi SC*, *Vrbászi SC—Szentai AK* és *becseji Szoko—szombori Szoko* mérkőzések kerülnek lejátszásra az előlálló pályáján.

Az országos bajnokság vasárnapi mérkőzése. Vasárnap már a főcsoportban folytatják a küzdelmet az országos bajnokságért. A programon két nagyon érdekes mérkőzés szerepel. Ugy *Beogradban*, mint *Zagrebban* a nagy riválisok mérik össze erejüket. A fővárosban *BSK—Jugoszlávija* mérkőznek, *Zagrebban* pedig *Hask—Gradjanszki* mérkőzés lesz. Mindkét meccs iránt az egész országban nagy érdeklődés nyilvánul meg a sportolók között.

A németek nyerték meg a német olasz *Davis Cup* mérkőzést. *Hamburgból* jelentik: A német-olasz *Davis Cup* mérkőzést, amelynek az olaszok voltak a favoritjai, hatalmas, drámai jelenetekben bővelkedő küzdelem után 3:2 arányban a németek nyerték meg. Az olasz *Stefani*, amikor a döntő szettet elvesztette, sírógörsöt kapott. A mérkőzés mindvégig olyan izgalmas volt, hogy az izgalomtól a közönség körében is sokan rosszul lettek. A meccs legnagyobb szenzációja volt *Morpurgó* veresége *Moldenhauer*től. *Stefani* Landmanntól kapott ki, de a párost már az olaszok nyerték meg és *Morpurgónak* sikerült egyenlőnie is *Landmann* feletti győzelmével. A döntő küzdelem következett ezután *Moldenhauer* és *Stefani* között. Az első szettet a német nyerte, de *Stefani* válaszul egymás után két szettet nyert meg. A negyedik szetthben óriási küzdelem után, de *Moldenhauer* biztosabb és 6:4 arányban nyert. A döntő szetthben 3:3-as állás után *Stefani* idegei felmondták a szolgálatot és az olasz versenyző megadta magát sorsának.

NYILT-TÉR

Kérelem a Főtisztelendő
róm. kath. papsághoz

Kántornélküli magyar községek plébánosait kérem, méltóztassanak »TANÍTÓ« jellegére a kiadóhivatallal közölni, hogy van-e községükben üresedésben levő tanítói állás.

Meghívó

A Bácska-Topolai Gazdakör

(míat a Bicskai Gazdaság Egyesület tagja)

1929. június 23-án, a Gazdakör helyiségében (Tölgyesi-féle vendéglő)

gazdanapot

tart a következő programmal:

1. A vendégek fogadása a vasutnál 5.58 órakor.
2. Ismerkedés és reggeli a Gazdakörben 8 óráig.
3. Isztentiszteleten részvétel a r. k. templomban.
4. A Gazdakör udvarán nyilvános magtisztító-gép verseny. (Részvételre a magtisztító-gépeket áruadó cégeket felhívtuk.)
5. Elnöki megnyitó.
6. A kiküldöttök szakelőadásai: Kiss Lajos földbírtokos az időszerű gazdasági kérdésekről, Puskás Sándor Senta-Tornyosi földbírtokos a növényneveléséről, Schaffer Gyula feketési földbírtokos a kukoricatermes fokozásáról, Vitsek Sándor helybeli földbírtokos a vetőmagtisztítás fontosságáról, Baranyi Károly, a »Gallus Farm« baromfi-telep vezetője a baromfi-állattalában, Roth Jakab községi állatorvos az állatok rágalys betegségeiről.
7. Zárzó — a Gazdanap berekesztése.
8. 12 órakor társasbéd a Gazdakör összes helyiségében. Egy teríték ára 25 dinár. Menu: raguleves, pörkölt, kétféle sült, tészta és fél liter bor.
9. A bankett után, kb. 2 órakor, a Forgács-féle »Gallus Farm« és más közeli gazdaságok meglátogatása.

Felkérjük úgy a helybeli, mint a környékbeli gazdaközönséget, hogy ezen a gazdasági ünnepélyünkön családtagjaikkal együtt minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni.

Belépődíj nincsen.

Gazdatársi üdvözléssel

6606

A Bácska Topolai Gazdakör Elnöksége.

Levy i drug fabrika štirke d. d. u Subotici poziva akcionare na redovnu

Godišnju Glavnu Šku šinu,

koja će se održati dana 26. juna 1929. god. u 12 sati u podne u prostorijama Opšte Kreditne Banke d. d. u Subotici sa sledećim

dnevnim redom:

1. Otvaranje glavne skupštine po predsedniku ravnateljstva i imenovanje prvodivlje za vodjenje zapisnika i dva člana za overovljenje istog.
2. Izveštaj upravnog i nadzornog odbora o radu u 1928. godini.
3. Utvrđenje računa izravnjanja i računa dobitka i gubitka za god. 1928. i podela razrešnice upravnom i nadzornom odboru.
4. Predlog uprave za likvidaciju društva. Delegiranje likvidatora i izbor nadzornog odbora na vreme likvidacije.

Deoničari, koji žele prisustvovati glavnoj skupštini, dužni su u smislu §. 15. društvenih pravila svoje deonice na tri dana pre glavne skupštine deponovati kod Opšte Kreditne Banke d. d. u Subotici. Potvrde o deponovanju služe kao legitimacije za učestvovanje na glavnoj skupštini.

Eventualni predlozi imaju se u smislu § 16. društvenih pravila 5 dana pre glavne skupštine podneti upravnom odboru pismenim putem.

Račun izravnjanja: Aktive: Stanje blagajne 129.32; Rcha 4.500.—; Dužnici 219.537.50; Nekretnine 798.396.—; Strojevi i tvornički nameštaj 297.245.—; Uredski nameštaj 15.150.—; Gubitak iz godine 1927. 49.910.55; Gubitak iz god. 1928. 509.50; Ukupno: Din. 1.385.377.87. Pasive: Dionička glavnica 101.235.50; Vjerovnici 1.284.142.37. Ukupno: Din. 1.385.377.87.

Račun gubitka i dobitka: Gubitak: Plate i nadnice 58.807.50; Troškovi 19.771.60; Porez 1.110.80; Gubitak iz god. 1927 49.910.55; Ukupno: 124.600.45. Dobitak: Rcha 74.180.40; Čisti gubitak 50.420.05; Ukupno: Din. 124.600.45.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy üzletemet

június hó 20-án

a Manojlovićeva ulica 7. szám alól az
A'eksandrova ulica 13. szám alá
(volt Kukić-féle üzlet) helyezem át.

Vas.ljević Voj. lav uri szabó

Szives tudomásul hozom, hogy Trumbiceva ulica 11. szám alatti csirke-piacon, saját házamban Anrási és Fazekas néven vezetett szilgyártó-, nyerges- és bőröndös üzletünket barátságos uton megszüntettük.

Egyben tudomásul hozom, hogy ugyanazon helyiségben, melyet újonnan berendeztem, átalakítottam és nagyobbítottam, szilgyártó-, nyerges- és bőröndös-üzletet a saját nevem alatt tovább vezetem.

Nagy rakdrt tartok: parádés-igás lószerszámokban, katonai és civil nyergesekben, ostorokban, nyelekben, lovaglópálcákban stb., az összes lófelszerelési cikkekben, utazó bőröndökben, ridikülökben, kazettákban, pénztárcákban stb., összes bőrdisznómarokban a legújabb külföldi divatújdonságok szerint, kutyanyakraválókban, korbáczokban stb.

A borszakmába vágó bármilyen megrendelést, valamint javításokat elvállalok és azok elkészítését évente öta ismert jó minőséggel, pontossággal és jutányossággal eszközölöm.

Nb. vevőim további támogatását elvárva, maradok

teljes tisztelettel

ANDRÁSI GYÖRGY

Subotica

6613

Felhívás

A Baranyai menekültek gazdasági szervezetének Beogradt csoportja felhívja a Beogradban lakó magyar emigránsokat — tekintet nélkül arra, hogy a csoportnak tagjai vagy sem — hogy f. évi május hó 28-tól június hó 28-ig lefolytatandó igazolási eljárás céljából a csoport hivatalos helyiségében mindenkor kedden és csütörtökön este 7—9-ig a saját érdekükben igazoló irataikkal, vagy annak hiányában két igazolásra alkalmas taggal jelenjenek meg.

5042

Az igazoló bizottság.

Bőröndöt, női kiegészítést,
nyergeket és mindennemű bőrárut

legolcsóbban

A. LAKS

Duna uca 20. szám alól Duna uca 36. szám alá (Dietzgen vaskereskedés mellett) áthevezett és újonnan átalakított speciális bőrárúüzletében vásárolhat

VÁNDOR A NAGY UTON

VIDOR IMRE REGÉNYE

70

Másnap levelet kapott tőle a hivatalba.

»Kedves, jó barátom, olyan hirtelen jött rám ez a bolondéria — az utazás —, hogy el sem búcsúztattam magától. Mire ideérttem, már meg is bántam, hogy elutaztam. De már a becsület kedvéért is kitarok itt két hétig. És eszembe jutott a regényünk. (Még meg-haragszik, hogy így írom: — az első regény, amelyet megszületni látok és nem készen, nyomtatásban kapok.) Mi van a második fejezettel? Nagyon kíváncsi vagyok. Megír-hatná nekem.«

...A regényünk? Hát te is eltalálad, hogy ez a mi kettőnk regénye? Milyen a második fejezet? Ebbe neked is beleszólszod lesz.

»László szeméről levették a kötést. És látott. És szeme átsiklott Annán, mert idegennek érezte. És csak Ellát nézte és szeme csak Ellát kereste. Benne találta meg azt az ideált, akit egykor, tizennégy év előtt keresett. Most találta meg érett férfi lélekkel. És most már nem volt szabad. Utjában állt a múltja. Tizennégy év, amely kisiklott életéből. Hát minden joga ezekhez az évekhez, amikor nem élt, megszünt? Nem tudott, nem akart ebbe belenyugodni. Idegen volt az, aki részt akar az életéből. Aki jogot formál rád annak a lánának a révén, amellyel hozzá van kötődve. Aki váltót nyújt feléje a múltból. Váltót, amit most be kell váltania. Amiért most fizetni kell. Így rendeli a törvény, a kötelesség, a hit, a becsület. Lelke hánykódik. Szereti Ellát. És boldog akar lenni. És nem akar boldogtalan lenni. Érti, hogy cselekedni kell. Mit? Hogyan?... Eddig van a második fejezet. Mit gondol Klárka, mit csináljon a hölsem?«

És Klári felelt:

»Hogy a höse mit csináljon, azt én meg nem mondhatom. Maga állította fel a problé-

mát, magának kell azt megoldania. Én majd csak akkor mondok véleményt, ha cselekedett. Ha férfi, intézze maga a sorsát. Nézzem szemébe annak, amit fejtézt. De azért gondolkodtam. Ha leküzdött vétkes szerelmet megmarad azon az uton, amelyet a kötelesség és a becsület ír elő: akkor a regény II-monádé lesz. Sok hüho semmiért. Ha a bűnös érzés erősebb, de ő ösztörije alatta: akkor a regény kitér a gyenge hössel együtt a probléma elől. Ha küzd a boldogságért és győz, akkor... de ez már a harmadik fejezethez tartozik.«

... Nem! Ez már nem játék a szavakkal! Ennek a levélnek minden sorából ki lehet olvasni, hogy Klári tudja — nagyon tudja — miről van szó. A mi élő regényünkről. Élethalál kérdésről. »Ha férfi, intézze maga a sorsát!« Igaz! Itt nincs kibúvó. Nincs megalkuvás. Ez nem írott regény. Hogy hirtelen betegség, vagy véletlen baleset és a lánc az utolsó percben lehuil és a férfi szabad. Nem! Itt cselekedni kell! Nyíltan, egyenesen, bátran!

Oda kel állni: »A mi zászlóink nem ad boldogságot egyikünknek sem. Teher mindkettőnknek. Oldjuk fel közös akarattal. Ne haragozzuk lelkünkben egy ifjúkori tévedés átkát. Elég fiatalok vagyunk, hogy még kereshetjük az igazi boldogságot, megtalálhatjuk az élet helyes útját.« Ezt kel mondani!

... De hátha Margit nem így érez? Ha nem akarna válni? Mi lesz akkor? Erőszak? Talán revolver, mérég, mint rémálmakban?

... És ha Klári ebben a levélben igazán csak az írott regényre gondolt?... Megint gyáva vagy Rozsos Sándor? Mindig is az voltál! Azért nem jutottál célhoz soha! Most előttem a cél! Együtt mindkettő, amiért éltél, küzdöttél, szenvedtél ezen a világon: szerelem és iradalom!

Mondtam, mondtam: csak semmi okoskodás!

»A férfi intézze maga a sorsát!«

És mégis sokat gondolkodott. Vivődött. Kínlódott. A nagy elhatározások perceit kétségek órái követték.

Kártyát kapott Kláritól.

»Üdvözlöm. Jövő héten megjövök. Remélem: addig eldől a problémánk. Nemcsak maga, én is küzdök az enyémmel. Ezért is utaztam el. Majd szóval többet.«

... Nincs halogatás! Eljött a cselekvés ideje!

A hallhatatlan lélek azonban — ha szegény is, de így van — szoros kapcsolatban van a halandó testtel. A nagy lelki háborúság költségeit a szegény testnek kellett viselnie. Sándor nem tudott aludni. Álmatlanul forgolódott ágyában és a hajnali nap sugarát összefogva, megtörve ébren találta. Jött egyéb is. Szívdobogások, amelyek alatt a halálfélelem minden kinját átszenvedte. Lefogyott. Keze reszketett, sápadt volt és szemei karjásak. Szédülések fogták el. Ha ment az uccán, egyszerre, orvul rohanta meg az érzés. A házakhoz kellett lapulnia. Kinevette, biztatta magát, dühöngött, de nem tudta leküzdöni. A hivatalban ülve asztalánál — külön szobája volt — szeme egyszer az ablakra tévedt. Szép májusi nap, az ablak nyitva volt. Hirtelen az a szorongó érzése támadt, hogy most ki kell ugrania az ablakon. Az ijedségtől elállt a szive verése. Fehér lett és homlokán verejték ütött ki. Az ablak ellenállhatatlan erővel vonzotta. Nagy kinnal felállt az asztal mellől, tapogatózva a fal mellett végigkuszott a szobában és sietve, reszkető kézzel betette az ablakot. Ekkor fellelegzett. A veszedelem elmúlt. De most az egyszer nagyon megijedt. Mi ez? Meg fog örülni? És egyszerre észbe jutott az anyja. Ő is úgy járt. És látta a kórház keskeny vaságyán, ahogy hadonázik és kékre veri a kezét. Talán tőle örökölte ezt a bajt?

Leült újra az asztalhoz. Most... most hagyja cserben az ereje, amikor a legnagyobb szükségére lenne rá? Ez a nyomorult, gyáva test most roskad össze? Most amikor végre célhoz érne! Könnyekegették a szemét, felesküklő zokogás kínozta. Hát azért sem! Nem adja meg magát! Parancsolni fog a testének!

(Foly. köv.)

AHÁNY ELADOTT „SELEKTOR“ — ANNYI ELISMERŐ LEVÉL!

Jovan Eckstein i Sin
Irgovina koza — Ledertabrik
Veliki Bečkerek

Velikibečkerek, 1929 június 8.

Tek.
Hofherr-Schranitz-Clayton-Shuttleworth
fiiala Veliki Bečkerek

Az Önöktől mult évben vásárolt SELEKTOR gabonatisztító- és osztályozógéppel az egész szezon alatt a legnagyobb eredménnyel dolgoztunk. A Selektor ugy a magvak osztályozását mint pedig a tisztítását a legnagyobb tökéletességgel látta el. Különösen kiemelendő az a tény, hogy a Selektor a magvakat fajsúly szerint is osztályozta, miáltal minőség tekintetében előrangú vetőmagot hozott létre.

Ezt az a tény is igazolja, hogy ott, ahol szelektált vetőmagot használtak, a termés sokkal jobb volt, mint ott, ahol nem szelektált magot vetettek el. Ennek az a következménye, hogy a szelektálás iránt az idén nagy az érdeklődés és így bizton reméljük, hogy az egész helység vetőmagját a Selektor az egész idő alatt zavartalanul dolgozta és ezen ésszerű és szolidan megkonstruált gép bennünket minden tekintetben kielégített, mitán nem csak jól dolgozik, hanem igen hasznoshozón is.

Teljes tisztelettel:
Hofherr-Schranitz-Clayton-Shuttleworth
Vel. Bečkerek.

**KI MINT
VET, UGY
ARAT!**

Kničanin, 7. juni 1929.

T.Šk.
Hofherr-Schranitz-Clayton-Shuttleworth
fiiala Veliki Bečkerek

Az Önöktől vásárolt SELEKTOR vetőmagtisztító és osztályozógéppel nagyon meg vagyok elégedve. Ezen géppel naponta 100—120 métermázsá vetőmagot szelektáltam. A Selektor tisztán és alaposan szelektál, a vetőmagot nagyság és fajsúly szerint osztályozza és egyidőben minden tisztalanságtól megtisztítja, u. m. árpa, pelyvák, stb. konkoly, ördögboeskor, kövecson vettem, hogy a Selektor-t egy kissé kénálhattam ki tökéletesen, — az idén azonban a legjobb kilátásaim vannak rá, hogy a Selektor-t teljesen kihasználhatom.

Végül megjegyzem, hogy a Hofherr-Selektor abszolút megbízható, komoly és hasznoshozó gép, melyet mindenkinek a legmelegebben ajánlhatok.

Teljes tisztelettel:
Valentin u. Katharina Unhold
Kničanin.

Kérjen árajánlatot!

Auš i drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

NOVISAD

Temerinska ulica 1

ZAGREB

Petrinjska ulica 26

BEOGRAD

Karadjordjeva ulica 79

SOMBOR

Kralja Petra ulica

SKOPLJE

Ulica 99

OSIJEK

Desatičina ulica 17

V. BEČKEREK

Miletičeva ulica 3

LEVELEZÉS

Két fiatal építész biztos pozícióban keresi két komoly urileány ismeretségi. Leveleket német vagy magyar nyelven Srijem 18-24. jelgére kérünk a kiadóba. Legmélyebb diszkréció. 6565

V. Minden időben lelkéhez simultan figyelem emlékeink rohanó felvillanásait. Drága Pajtás. 6564

M. T. Imádságom! Édes kicsi levelet megkaptam, sok-sok örök érte. Szeretnék minél előbb beszélni Veled, Szeretlek. 6595

Hőne egyik versében azáltal vigasztalja a szeplős nőket, hogy az ég is azért szép, mert csillagok vannak rajta. A szeplős nőnek nem is kell kétségbeesnie, mert Vécsai Jenő **Kozmetikai Tanácsadó** című könyve, — ára 40 dinár, — felvilágosítást ad, miképp kell a szeplőt eltávolítani. 6534

Nem sablonok, hanem külön egyéni ízlés szerint készülnek **Branchler** butorai. Subotica. Halpiac. 6534

KIRAKATÚVEGEK, TÜKRÖK GARANTÁLT ELŐRENÜ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK AZ »ALBA« TÜKRÖGYÁRNÁL NOVISAD. 4377

FOGLALKOZÁS

Fodrásznőt keresek június 30-tól háromheti kiségitésre. Fizetés a 3 hétre 1000 dinár, teljes ellátás és lakás. Sokoli József fodrász. Apáti, Fő-ucca. 6582

Fényképész hosszabb gyakorlattal, perfekt retusőr és laboráns, azonnal felvétetik. Mészáros, Csurg. 6563

Főmolnár állást keres, vizszoantésú vagy automatikus malmot önállóan vezet. Próbaidőre is elmegy. Balázs György, Bacsok-Petrovoseo. 6553

Házvezetőnőnek esetleg ápolónőnek ajánlkozik — rend- és tisztaságszerető idősebb magányos nő házasparhoz. Leveleket 6330 szám alatt a kiadóba kér. 6330

Megbízható helyiügynököt keresek a Vojvodina minden községében fa, valamint kartellenkívüli benzín, petróleum és műtrágya eladására. Elsőrendű utazó felvezek. Lederer Dezső, Szombor. 6521

Gazdasszonynek pusztára elmennee 42 éves magányos zsidó nő, aki a háztartásban és baromfitenyésztésben járatos. Leveleket »305« jelgére a noviszadi kiadóba kér. 6608

Szobafestősegédet teljes eljártással felvezek. Majlát János, Sztaramoravica. 6599

Munkásleányok azonnalra felvétetnek. Cim a kiadóban. 6598

Erdész, vadász vagy erdőmanipuláns állást keres, 40 éves nős családostól férfi, erdő szakiskolát végzett, kitűnő bizonyítványokkal. Beszél és ír szerbhorvát nyelven kívül németül és magyarul is. Cime: Subotica, V., Zagorska ul. 5. 6580

Idősebb háziasan nevelt leány házvezetőnőnek ajánlkozik magányos urhoz. Vidékre is elmenne. Leveleket »Szerény« jelgére a kiadóba kér. 6590

Fényképészegédnőt, elsőrendű munkaerőt, aki önállóan tud dolgozni, keresek minél előbbi belépésre. Foto Mira Kula. 6622

ELADÓ AUTÓK

4 hengeres, 6 üléses ITALA üzempépes állapotban
6 hengeres, 6 üléses CHANDLER üzempépes állapotban
Több autómotor eca 35-40 lóerővel bármely üzem hajtására megfelelő igen olcsó árban, kedvező fizetési feltételek mellett eladó
Érdeklődni:
Poljoprivredna i Založna Banka d. d.
SUBOTICA, I., Vilsonova 11 5419

Építkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlem ajánlatot! Üvegezést négyzetméterenként valódi belga üvegből legolcsóbb napi áron végzek
Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, Subotica
Zrinjski trg 2 4520

UJ BUICK és CITROEN autómobilok

4 és 6 hengerrel. Használt generáljavított autók, Citroen csukott-nyitott, Fiat 502-503 kocsik, Ford luxus és teherautók, leghosszabb lejárati részletfizetésre kaphatók. Használt autókát becsereleik

KAIN LAJOS
Buick-Citroen képviselő
SUBOTICA, Városháza épület

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és kellekekkel legolcsóbban szállít
LEOPOLD SAMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára
Relief-festéshez való festékek, porok és kellekek kaphatók

Olvasóink figyelmébe

Regények, elbeszélések, szindarabok

valamint érdekes ismeretterjesztő művek a legkiválóbb szerzőktől

kivételes olcsó áron június végéig!

Valamennyi kötet új példány, szép kiállításban. Páratlan alkalom minden könyvgyűjtő részére, mert minimális áron 450-800-1100 oldal terjedelmű sorozatokat vásárolhat. Az egyes csoportok összeválogatása olyan, hogy mindennemű igényt és érdeklődést a legteljesebben kielégít, a mellett a legalkalmasabb uti olvasmányokat foglalja magában. Aki nyaratulni megy és aki otthon marad, egyformán örömet talál ezekben a könyvsorozatokban.

Szállítja a Bács megyei Napló könyvcsatlója a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett. Portóköltőség címén 3 sorozatig sorozatonként 5 dinárt számítnak, 3 sorozaton felül tekintet nélkül a sorozat számára 20 dinár a portóköltőség.

A szállítás július 1-én kezdődik, siessen tehát megrendelését sürgősen hozzánk juttatni, mert a rendeléseket a beérkezés sorrendjében adjuk postára.

20 dináros sorozat

I. SZOROZAT

Moly Tamás: Box
Schöpllin: Mossoczy Pál szép nyara
Strindberg: Az anyai szeretet. Az erősebb
Zangwill: A matrac-sír
4 kötet, 438 oldal Eddigi bolti ár 60 dinár.

II. SZOROZAT

Dickens: Vázlatok
Knoblauch: A faun
Pekár Gyula: Az Amazon királynő I-II.
4 kötet, 764 oldal. Eddigi bolti ár 60 dinár.

III. SZOROZAT

France: A rózsafabutor, kötvé
Hayermans: Ghetto
Köbor Tamás: Munka
Orosz elbeszélések
4 kötet, 468 oldal. Eddigi bolti ár 60 dinár.

IV. SZOROZAT

Bataille: A balga szűz
France: Elbeszélések
Szabó Endre: Cigányvilág (Anekdoták)
Török Gyula: A halszemű három íta
4 kötet, 593 oldal. Eddigi bolti ár 60 dinár.

24 dináros sorozat

V. SZOROZAT

Balzac: Egy homályos eset
Békffy: Az esernyő
Grillparzer: Medea
Karinthy: Legenda az ezerarcu lélekről
4 kötet, 517 oldal. Eddigi bolti ár 65 dinár.

VI. SZOROZAT

Köbor Noemi: Koppány vezér
Krudy Gyula: Az utitárs
Moeller: Az aranyesindó
Sardon: Fedora
4 kötet, 483 oldal. Eddigi bolti ár 70 dinár.

VII. SZOROZAT

Tristan Bernard: A kis kávéház
Drasche Lázár: Marianne öröke
Moly Tamás: Kalandok és kalandorok
Tóth Béla: Száz esti levél
4 kötet, 883 oldal. Eddigi bolti ár 70 dinár.

VIII. SZOROZAT

Bárony István: Szól a puská
Berkes Imre: Odakünn sült a nap
Beyerlein: Takarodó
Unamuno: Kód
4 kötet, 485 oldal. Eddigi bolti ár 85 dinár.
A sorozatok közlését folytatjuk.

Itt levágandó

Bács megyei Napló kiadóhivatala
Subotica

Ezennel megrendelem a számú sorozatot, sorozatonként dinárért.

1. A sorozat árát portóköltéssel együtt a mai napon beküldtem.
2. A sorozat árát és a portóköltiséget kérem utánvételezni.

(A nem kívánt törölnöd.)

Olvasható aláírás:

Pontos cím:

Aratásra munkásokat keresek. Leveleket Benesez Mihály gazda, Zednik cimre kérek. 6592

Ügyes himzönő állandó munkára Wagner üzlethe felvétetik. 6621

Fényképész operatőr neg. bromreusor és berajzoló, kiváló erő reflektál vezető állásra. Leveleket N. Elner cimre a kiadóba kér. 6633

Suche intelligentes deutsches Fräulein zum 9-jährigen Mädchen. Französisch-sprechend und Klavierspielend bevorzugt. Adresse in der Administration. 6145

Auto és rádió
akkumulátor készítése, javítása, töltése mindennemű anyagpótlással Wilhelm, Pašičeva ulica 2. 6386

Fiat kifutófiút felvez Trafikant, Cara Lazara 18. 6645

Subotica és környékén jól bevezetett kereskedelmi vállalat keres bármilyen áruképviseletet. Ajánlatokat képviseletnek 6642

Kifutófiány és tanulófiányok felvétetnek **Garay divatszalonban** Kralja Aleksandra 11. 6647

Eras általános ügynökség ismét megkezdte működését, mindennemű ügyet gyorsan közevit. Gyümölespiac. 6641

Allami osztálysorsjegyek és egyéb értékpapírok eladására ügynököket felvez Kemény banküzlet, Manojlovičeva 3. 5565

Tanuló négy középsikolával iparművészeti szakmához felvétetik. — Eskenházi, Trumbičeva ul. 17. 6560

Segédi, rakárnoki vagy más bizalmi állást keres 40 éves kereskedő. Cim a kiadóban. 6368

Főmolnári állást keres vám- és exportmalomban agilis, rendszerető, az őrlés valamint a malomszerelés minden ágában jártas, cirka 20 évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező főmolnár. Szives megkezeseket a kiadóhivatalba kér Malomszakemberek jelgére. 6240

Elsőrendű szalónszabónó jutányos áron urilázakhoz, ajánlkozik. Munkát otthonra is igen olcsón vállal. — Levélhívásra házhoz megy. Cara Lazara 52. 3831

Keresek fiatal festők kereskedősegédet és kifutót. Schöf-for Róza, Subotica, főpostával szemben. 6166

Gépszakmács motorokhoz és gazdasági gépekhez értő, nő vagy nőtlén, azonnalra felvétetik. Balogh gazdasági, Saján (Bánát). 6182

Tisztességes kifutófiút felvezünk. Senoe ulica 19. 6559

Idősebb segédet, csakis elsőrendű munkaerőt azonnalra belépésre magas fizetéssel felvezek Lagner János fodrász, Subotica. 6448

Erzieherin mit deutscher und serbischer Sprachkenntnis wird zu einem 4 jährigen Mädchen und 8 jährigen Ruben augenommen. Julius Kemény, Jelašičeva ul. 5. 6420

Suche intelligentes, deutsches Fräulein, womöglich dipl. Kindergärtnerin mit langjähriger Praxis zu zwei Mädeln im Alter von 6 und 4 Jahren. Eintritt sofort Gute Bezahlung. Offerte mit Lichtbild an Dr. Vera Fürst Novivrbas erbeten. 6513

Mindennemű **juta- és egyéb zsákkészítés ponyva** minden minőségben
Schotten i drug mindennemű használt zsákok szaküzlete, zsák- és ponyvaköltésznő intézet
Zagreb Novisad

Családi okok miatt
eladó nagy városban, egy 25 esztendő óta a Vajdaságban jól bevezetett nagykereskedés. Teljes értékű garancia mellett az eladási ár 20%-a fizetendő ki az átvételkor, a hátralékos összeg két év alatt fizethető meg. Érdeklődők irjanak „Pallas-Reklam“ Subotica cimre. 6585

Cséplőgéptulajdonosok!
Nem kell új dobkosár, nincs kosárváltás, de többletjelmény és üzempékeségmegtakarítás, ha **szab. dobkosár-betétleceinket** felszereli
Kérjen prospektust, ajánlatot!
Bárdos és Brachfeld, Novisad

2 évi hiteltre is!
Asztalosok, butorgyarak, fűrésztelepek és járgyárosok figyelmébe!
BÜTERLING leipzig-i fémgyártóüzeggyár, Európa egyik legúj, jobb egének vezérképviseletét Jugoszlávia területére átvettém. Raktáramból azonnal szállíthatok olcsó gyári áron legmodernebb, legújabb kivitelű, legköltségteljes golyócsapágy, vasú pépéket és szerzőmokat. — Minden gép szinléküli meghajtásra, beépített villanymotorral szállítható
JELLINEK JOZSEF
SUBOTICA, VILSONOVA ULICA 51.

Klozet-pöccögődr tisztítási-vállalat, irodámát a város-háza épülete (volt Jurié-féle papírüzlet helyiségébe) helyeztem át. A n. é. közönség további szíves pártfogását kéri Suvajdzic Mita. 6456

Kezdő hivatalnoknő állást keres. Cim a kiadóban. 6539

Fodrásznő, elsőrendű munkelő azonnalra, legkésőbb június 24-re kerestetik. Csak önálló munkaerő jelentkezzen. Bányai fodrász, Zemun, Kralja Petra ulica 10. 6492

Két kintőfiut keresek, 14-16 éveseket, magyar-német nyelvtudással fagylaktárustáshoz. Ajánlatokat Pfiszter András, Kula címre kérek. 6505

Nem okleveles gyógyszerészt szerb, magyar, német nyelvismerettel június 15-iki belépésre keres Nagy Imre gyógyszerész, Velika Kikinda. 6313

Hentes- és mézsáros üzemet vezetőt azonnali belépésre keresünk Herz és Fia szalámigyár, Banatski Karlovac. 6184

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÜVEGEK VITRUMNÁL NOVISAD, FUTOSKI PUT 137. 1784

Eladó jóforgalmu motormalom lakóházzal, felszereléssel, egy 3/8 Ganz-henger, hámozógép Seck-gyártmány, kérléti, szabadonlengő síkszita, daramasina, 3 darab duplafelvonó, 1 darab szimpla. A henger, hámozógép, szita, daramasina és a 3 dupla felvonó külön is eladó. Burány István motormalma, Senta. 6274

Házhelyek Náci-telepen, huszárlaktanya mellett, 200 méternyire a Hartmangyári villanyos megállótól, prima kerti föld rózsaburgonyával beültetve, kapánként, több évi részletre is, olcsón eladó. Senoe 17. 4678

Gyógyszertár keresek hőrbé, esetleg megvételre. Megkereséseket a kiadó továbbít. 6566

Teherautó 3 1/4 tonnás, ugyanannyi vonóerő, »Austro-Fiat« gyártmány, alig használt, rendkívül olcsón sürgősen eladó. Cim: Németh Miklós, Feketié. 6536

Fűszerüzlet berendezéssel eladó, ugyanott lakás is átadó. Cim a kiadóban. 6588

Eladó üzembeszüntetés miatt minden elfogadható áron. 2 öltönnös teherautó, 110 voltos, 127 amperes Reiter-féle egyenáramú dinamó, 1 Seck-féle automatikus buzalocsó, 1 revolveres ztergagap, 1 zsáporológép, 1 zsákvarrógép és egy nyolcszemélyes komplett gőzfürdő-berendezés. Bővebb felvilágosítást nyújt Székely László, Ada. 6607

Vontató motoroshajó 45 HP Benz—Mercedes, szivógázra átalakítva, fateknőben, más vállalat miatt olcsón eladó. Gépezet külön is eladó. Üzemben megtekinthető. Cim megtudható Kovács György nagytrafikban, Anatin. 6596

Válogatott körisfa kapható Hercog László fatelepén. 6597

Magányos 8-as cséplő, kijavítva, eladó. Matic, Djula (Bánát). 6401

Pöldek, 36 és 50 lánc tannyával Szentán eladó. — Kadvány Orbán, Senta, Tópart 17. 6618

Eladó 20—25 HP nyersolajmotor-magánjáró és egy 20—25 HP stabil fagázmotor. Gábor Gergelyné, Szentán. 6617

Eladó 54" Hofherr cséplő 1921-beli Giadas gyári elvátórral. Grollinger Ignác, Gakovo. 6626

Eladó házhelyek Daničičev puton, Tálassy kert, Menthelynél. Ugyanitt házmeszter kerestetik. 6632

Több kisebbszerű családi ház a belterületen azonnali megvételre kerestetik. Rádio Reklám, Subotica. 6616

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívószóval jelölt leveleket továbbítunk. Kérdésekben válasszunk mellékletet.

Kis családi ház kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóban. 6630

Ház nagy udvarral, kerttel sürgősen eladó, esetleg lérbeadó. Paje Kujundzica ul. 144. 6611

Uj villa, (11 helyiség, fürdőszoba, vízvezeték, 4 mellékhelyiség) 20 évig adómentes, eladó. 125.000 din. Oszváth József, Palics, Horgoški put 59. 6635

Családi ház három szobával közel a főpostához 42.000 dinárért eladó, azonnal átvehető. Cim: Reitz, III., Ivanova ul. 12. 6638

Keresek megvételre 503-as csukott Fiat használt autót. Burány autójavító-műhely, Senta. 6131

Cséplőgarnitúra, magánjáró, »Schlick-Nicholson« gyártmány, 6. szám jókarban lévő, eladó. Jockov Damian, Kisac (Bačka). 6426

Jégszekrény vendéglő részére és egyéb vendéglői felszerelések eladók. Megtekinthető Spreizer Miklós vendéglősnél, Sombor, Bezdáni ut. 6437

Ingatlanok és áruk

vétel és eladás át közvetíti, bizományi árut értékesít, értékpapirokat, sorsjegyeket vesz és elad. Kemény banküzlet, Manojlovičeva 3. 5565

Antik butor eladó. Rokoko divány és asztal, Biedermeyer szekrény. Velikičević, Vörösmarty 7. 6387

Fűzők, orvosi rendelésre, háskötők legmodernebb kivitelben Gutainénál, VII, Ostojičeva ulica 32. 4839

Eladó 8-as Schlick alakított léncos magánjáró, egy darab 70—80 HP Stock motor 6-vasu ekével, 1 drb 6-os alakított fogaskerekes Marschal lokomobil egy 20—24 HP MÁV szivógázmagánjáró, 2 darab Fordson-tractor, egyik majdnem vadonatúj, alig használt állapotban, egy 15 HP Wochanka szivógázmotor, egy 12 HP nyersolajmotor Dresdener Gasmotoren gyártmányu, egy darab Hofherr gyártmányu tengeri szártepő, egy darab fogaskerekű, alakított 8-as Első Magyar Gazdasági magánjáró, 54"-os hasongyártmányu cséplővel, 1 drb alakított Hofherr-féle fogaskerekű 8-as magánjáró, 12 éves, valamennyi kifogástalan üzembeképes állapotban jutányos áron és kedvező feltételek mellett kapható. Agrikultura, Szombor. 6010

Hordók

használtak 250 literől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažurantičeva ul. 19. 4317

Eladó jókarban lévő, 8 HP, 1912. évbéli Hofherr-Schrantz cséplőgarnitúra. Keceli vendéglő, Senta. 6520

Eladó jóforgalmu darálómalom házzal és telekkel, vagy külön a daráló felszerelés, továbbá eladnám Bajmokon a főúccán lévő lakóházamat, amely bármilyen üzletnek megfelel. Közel van a vasúthoz. Cim: Wolf János volt vendéglős Bajmok. 6574

Cséplőgarnitúra, Clayton-Shuttleworth 8 HP cséplő Fordson-tractossal 30.000 dinárért eladó, esetleg a cséplő külön 17.000 dinárért. Földvári Béla, Start Becej. 6372

Eladó egy 8-as 60-as kötőgép keveset használt állapotban. Namesztovszki Mátyás, Bačka Topola. 6221

Raktáron tartok állandóan prima bel- és külföldi gépszijákat legolcsóbb áron. Gyurits Gábor, Kula. 6249

Műlábak

műkarok, gyögyfűzők, támgepek és betegtoló-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica, Paje Kujundziceva 20. 5817

Ház hét uccai ablakkal, minden mellékkeliséggel, udvar, pincével, eladó. Kérdezősködések Subotica, Topnička ul. 13. Simončičnál. 6453

8 HP cséplőgarnitúra 180 métermázsza buzáért, 48" új MÁV-cséplő eladó. Rakk Elek, Bačka Topola. 6483

Fiat 509 autó új gumikkal, kifogástalan állapotban igen olcsón, esetleg részletre is, eladó. Rado, Subotica, Jelašičeva ul. 3. 6496

Megvételre keresek 35-ös Asztra garnitúrát MÁV cséplőszekrényvel, elevátorral. Ajánlatok ármegjelöléssel Gábor Pál, Temerin. 6544

Eladó 17 éves 10 HP Első Magyar Gazdasági cséplőgarnitúra. Pavla Palo, Padina 367. hsz. (Bánát). 6549

Sürgősen eladó 6 HP Hofherr-Schrantz cséplőgarnitúra, teljesen kijavítva, ujonnan fut hengerekkel, új gyűrűkkel, új dobbal, tengellyel és golyós csapágyakkal. Berkes Veronika, Csonoplya 221 hsz. 6442

Hétfőn és kedden folytatom az olcsósági napokat

Azoknak, akik olcsón szeretnek vásárolni, ajánlom, iparkodjanak

Árúim minősége a legjobb, dacára az olcsóságnak

Pero Vujkovic divatárúháza

Ha legkevesebb 10 liter bort rendel megkapja házhoz szállítva Vojnić-Zelić Péter bortermelőtől. Rendelések leadhatók Jugoszláv Bank pénztáránál is, ahol az összeg lefizetendő.

Borárak:
Uj fehér literje .. 10 dinár
Uj rizling literje .. 12 »
Öbor, fehér asztali 15 »
Öbor (pecsenye) .. 25 »
Aszubor 35 » 6602

Eladó villa Palicsan az Urbán soron, nagyon alkalmas tisztviselő részére mert téli lakásoknak is használható. Peič iroda, Cara Dušana 5. 6614

Eladó 4 HP huzatos kazán vagy elcsereplném 6 HP magánjáróért, esetleg bérelnek 6 HP magánjárót. Kenyeres András, Martonos, Kisac. 6619

Asztalcs-szerszám két gyárlupaddal eladó. Dudás Lajos Bačka Topola. 6239

Eladó egy új könnyű, rugós stráfkocsi. Riesz J. VII, Milos Obility 16. 6576

Ne kérdezd, hogy mi ez?

?

Ugyis tudod már!

HIRT PALI bácsi vendéglő nyári kerthelyisége

Állandóan frissen csapolt sör, jégbehűtött italok, házikonyha. — Cigányzene!

Jömeneteli trafikkódé más vállalat miatt eladó. Erdeklődni Vidákovics Antal trafikosnál, Csantavir. 6472

Kátránypapír, börtetőfedő, parafás falszigetelőlemez és vasgerenda, bármilyen méret raktárról kapható. Barzel vaskereskedés, Szubotica. 6255

Goldgruber bőrdobos Pancsevón, kis Cirják mellett, állandó raktár utazóbőröndökben, orszvényekben, iskolatáskákban, szijakban, stb. Szabott és szolid árak. 6488

Jó állapotban lévő használt Fordson-tracterek, Oliver-ekék, Ford-autók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a legolcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Szlari-Becej és Senta. 6636

LIFKA-MOZI

Kedvező időben a kertben

Vasárnap utoljára
személyesen a beográdi

Zoro-Huru

és

Colombina

Hétfőtől a látványos kiállítású luxus-film

Páris Casanovája

Főszereplők: HARRY LIEDTKE, VIVIAN GIBSON
a „Marica grófnő” főszereplői

Eladó

165 magyarholdas baranyai birtok nagyvendéglővel együtt, külön 4 szobás lakóházzal, elő és holt felszereléssel együtt; négyszögölenként 12.50 dinár.

200 kat. holdas birtok Baranyában, prima sík talaj, épületekkel, négyszögölenként 9 dinár.

1000 kat. holdas birtok Somogyban, kastélyal, prima épületekkel, homokos agyagtalajjal, 6 1/2 millió dinár.

28 magyarholdas gazdaság Delbaranyában, 250.000 dinár.

80 magyarhold Harkány közelében, épületekkel, 720.000 dinár.

415 kat. hold bérlet Baranyában, országot mellett, hosszabb szerződéssel, élő és holt megváltása mellett, öszre átvethető.

Hatjártató gőzmalom Beremenen, 4 és 2 szobás lakásokkal, gazdasági épületekkel, belsőséggel, 500 ezer dinár.

400 magyarholdas birtok, prima fekete humusztalaj, vasut és műut közelében, épületekkel, magyar holdanként 9000 dinár.

Bővebb felvilágosítással szolgál Szigrist iródnál, Pécs, Király-ucca 1. 6529

Kis családi ház kerttel, eladó, azonnal beköltözhető. Cim a kiadóban. 6643

Nyersolajmotor, 18 HP Deutsche Werke-gyártmány, alig használt, eladó. Fischer Leó, Títel. 6568

Eladó Compound kondenzátoros Höcker-féle, ki-buzható csőves, 42 négyzetméter tüzfelülettel, 40-50 lóerős gőzgép, 26 éves, mindamellett igen keveset használt, kedvező fizetési feltételekkel. Felvilágosítás szolgál Schumacher Rezső, Szári-Becsej. 5898

Tűzloány 20% át takarítja meg, aki lokomobiljába beszereli a szab. hőgyújtót. Készíthető 300 dinár lefizetése ellenében. Felvilágosítást ad Csonka Ferenc Senta, a szab. hőgyújtó tulajdonosa. 4608

Villaház Palícón, a fenyvesek során nagy bérjövdelemmel, több lakással, butorozva, gazdasági épületekkel, szőlő, gyümölcsös kerttel, 2 lánccal elcsón eladó. Bővebbet Földes ruházlet. 5982

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban kész férfi, női, fiú és gyermekruhát Szuboticián? Földes Samu ruházletében, Rudics ucca gyümölcs piac. Férfiöltöny 525, divatraglán 675, női felöltő 425, gyermekruhák 225, Trencs coat 725, munkásruhák 140 dinártól. Tessék meggyőződni vételkényszer nélkül, figyeljen a cégre. 2751

Versenykerékpár olcsón eladó. Badaličeva ul. 4. 6631

Zongora új, fekete Wirth-gyártmány sűrgősen eladó. Badaličeva ul. 5/a. 6644

Sörös üvegeket nagyobb mennyiségben keresek megvételre, 35-38-asak, lehet pleh- vagy parafadugós. Fekete Antal sórraktára, Bácska Topola. 6494

Alkalmi vétel. Két tisztafajú, elegáns Bernáthegeyi kutya, him és nőstény, 9 hónaposak, kitűnően idomítva, olcsón eladó. Rintye Fülöp kutyaidomító Szombor. 6371

Kereskedők és háziasszonyok figyelmébe!

Befőzéshez
CELLOPHAN

Higiénikus átlátszó hártya, a legjobb bármilyen mar-melád és zselé lektózához, a befőtt zamatait megtartja és a baktériumokat nem bocsátja át. A befőtt frissességét legbiztosabban megőrzi, annak tartalma állandóan ellenőrizhető. Vízben nem oldódik. Abszolút steril. Legideálisabb szer az üvegek lektózához pergament helyett. Minden üzletben kapható. SHS képviselő:

BRACÁ WEISER

Zagreb, Marovska ulica 5. 6050

»Palma« cipők kiválóságát minden vevőm dicséri. »Palma« cipőárúház, Hus-pica, volt Mácskovics-ház. Szandákkülönlegességeim megérkeztek. 3631

Virágok legnagyobb választékban ma telepemen kaphatók. Virágos Salvia, nem-es rózsák, futó- és bokor rózsák, hajtattott Canna-gumók, Muza, pálmák, Eronimus, Agaratum, muskátlik, olasz székfü dugványok, Petonia, Vanilicu Calla, Aszparagusz, Plumozus és Buxusok, magas borostyán, liliom virágos, gumos begonia, Begonia, Szempflora. Minden árut a legolcsóbban kiárusítok. Kain virágkerteszet, Palicsi ut, villanytelep mellett. 3041

KÜLÖNFÉLE

Lakások azonnalra kiadó. Jugovičeva ul. 7. 6640

Irodának két egymásbanyiló uccai szoba előszobával, beltéren kiadó. Gimnaziska ulica 6. emeleten. 6646

Szuterén pince 17 méter hosszú azonnalra kiadó. Donat, Vilsonova ul. 6. 6637

Kisebb vendéglő, jóforgalmu, magános nőnek vagy gyermektelen házaspárnak bérbeadó. Licsnó právo szükséges. Jerity Miletta, Szentta, Vojvode Bojovičeva ulica 78. 6591

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és elcsónó hirtartozás számát. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbőlyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszdíj megfizetés.

Kérje mindenütt a Franck-féle
BOCK barna
sört!!

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPŐKRÉM

dobozban van egy betű.

Ha a betűkből az

IDOLKRÉM

szót összeállítja, vagy 120 darab ve-gyes betűt beküld, kap ezért jutalmul egy szép órát

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d.
Novisad

6307

Zöldborsót

Korai rézsaburgonyát
Zöldbabot, Cseresz-
nyét, meggyet, epret stb.
kis tételekben legolcsóbban szállít

LEDERER JENŐ

bank- és biz. üzlete, főzelék- és gyümölcskivitel
NOVISAD, Wilsonov trg 7
Telefon 22-14 Raktár: Temerinska 3g

Fotoamatőrök!

SOKKAL FONTOSABB

mint a nagyfokú érzékenység

AZ ORTHOCHROMASIA

a helyes árnyalatok előérésére

EZÉRT TEHÁT

Lemezek és filmek. — Eddig tényleg utolérhetetlen.

3073

Amerikai kenőolajok

Cseplőgép-, cilind- és motorolajok, vilá-gos francia gyanta, továbbta, csapágyzsir

versenyen kívüli áron

KLEIN GÉZA és FIAI-nál
SUBOTICA 5533

VÁROSI MOZI

Péntek — vasárnap

Kettős műsor!

Két sláger!

SORSOK

megható dráma a félrevezetett leányról. — Főszereplők:

Knorad Nagel és Blanche Sweet

A fekete ás z

egy titokzatos lovag kalandja. — Főszereplő:

Buck Jones

Különbejárati szép száraz uccai butorozott szoba a zsidó kórházzal szemben kiadó. Cim: Paja Dobanovackog ul. 3. Házmasternél. 6648

Parkettás uccai lakás mellékkelhelyiségekkel 13. Novem-bra ul. 10. sz. alatt kiadó. 6516

Kölcson, 35.000 dinárt ke-resek. Kamat fejében 2 szo-bás lakást adok. Ugyanott lakás kiadó. Cim a kiadó-ban. 6502

Fűszerüzlet, kedvező felté-telek mellett azonnalra ki-adó. Cim a kiadóban. 6575

Azonnal kiadó 2 utcai szo-ba mellékkelhelyiségekkel. — Somborski put 17. 6562

Kiadó Subotica központján üzlethelyiségek, lakások, nagy pince, műhely. Bő-vebbet dr. Blum fogorvos-nál. 6589

Kétszobás modern lakás mellékkelhelyiségekkel kiadó. Petrogradska ul. 6. Ugyan-ott régi ajtók és ablakok eladók. 6586

Uccai szoba, butorozva, ki-adó. L. Paja Kujundzića ul. 5. 6620

Elvesztett Mikuska János névre szóló 330. számú kettős birtokos igazolvány. Megtaláló adja le a rend-őrségnek. 6600

Egyszobás lakások ötödik körben azonnal kiadók. — Dohány ügyvéd, VII., Zim-niski trg 2. 6610

Kétszobás lakás mellékhe-lyiségekkel a város belterü-letében, irodának is alkal-mas. kiadó. Érdeklődni Nemzetközi Iroda, Kralja Aleksandra ul. 9. 6628

Kiadó uccai egyszoba-elő-szobás lakás mellékhe-lyiségekkel. Petrogradska 19. 6634

Piačtőren, Székely Mátyás üzlete feletti emeleten 4 uccai szoba, előszoba, hall-hól álló helyiség, irodának, rendelőknek, esetleg átalaki-tással lakásnak azonnal ki-adó. Bővebbet házmaster-nél. 6636

Pénzkölcsönt

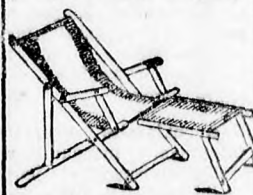
folyósít ingatlanokra, vál-tókra ékszerre, értékpá-pirokra és egyéb dologi biz-tosítottokra Kemény bank-üzlet, Manojlovičeva 3.

Irodahelyiség, 5 szobás és 2 szobás lakás mellékkelhe-lyiségekkel augusztus 1-re kiadó. Cim: Cara Dušana ul. 3. és Vojnovičeva ul. 6. Ugyanott rollós kirakat eladó. 6469

Butorozott szoba külön be-járáttal azonnalra kiadó. — VI., Sienkivičeva ul. 14. 6561

Martonoson a főuccán a Ti-sza mellett 40 vagonos Ga-bonaraktár egy vagy több évre azonnalra hasznóber-be kiadó. Érdeklődni: Eremić Lukács, Martonos. 6370

Nyugágy

140 din.

BARZEL D. D.

SUBOTICA

Gyenge férfiak

kérjék a szenzációs »Amor Starc« ismertetőt, azonnali eredményért ga-rancia. Mayerhof optikus, Vel. Beeskerek. (10 di-nárért prospektus és fel-világosítás.) 2643

Különbejárati uccai butor-ozott szoba kiadó. Petro-gradska ul. 5. 6604

A GAZDAKÖZÖNSÉG szí-ves tudomására adom, hogy hoztattam az Első Magyar Gégyárból vasrámás és ke-rezlekre felszerelt »Superior« magtisztítógépet csavárával ellátva, melyet tanyákra is lehet huzatni. A gép a ga-bonapiacson megtekinthető és kipróbálható. Gálffy De-zsó malomtulajdonos, Subo-tica. 6459

Ingyen kap 1 próbadohoz eredeti Daruvary krémét, ha portóra beküld helyeg-ben 2 dinárt. A Daruvary krém ezidőig a legjobban bevált szer arctiszttalansá-gok, szepők, májfoltok ellen. Kapható széküzletekben. Postai széküldés Blum gyógyszerár. Szubotica, főpostával szemben. 6190

Fenszion Büttner Sv. Lov-renc, Maribor mellett. SHS a Bachern-hegységben, gyö-nyűrű fenyőerdők közepén, kiváló fekvés. Panzióár személyenként és napon-ként 56 dinár (szoba négy-szeri étkezés, villanyvilági-tás, uszodahasználat). Ju-niusban üdülőknek alkal-mas, 10%-os ármérséklés. Prospektus ingyen. 6080

Wolfner gépszijjal munkát, időt és pénzt takarít meg. Szuboticián egyedárusító Barzel vasüzlet. 6117

Apróhirdetések Szuboticián az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovičeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitási könyvkeres-ke-dés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruházleté-ben, Gyümölcs piac, Novi-szadon, Szomborban, Szent-tán, Veliki Beeskereken ottani fiökkiadóhivatalaink-ban is eredeti áron felad-hatók.

Vendéglő, jömenetelű, azon-nalra kiadó. V. kör, Gajeva ul. 76. 6417

Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

- Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazni kíván az országában és ismeretlenül vegyülve a népe közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvári orvosának a segítségével kionson palotájából, autótaxi a vasúthoz hajtat, ott másodosztályú jegyet vált s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kiseb városban leszáll a vonatról, a szállodában magániszítviselőnek jelenti be magát, s társaságban mint egyik miniszter privátszekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanút fognak, valaki telefonon kérdést intéz a székvárosba, ahonnan azt kéri, hogy az illető miniszter egyáltalában nem tart magánitkárt. Erre persze az idegen még gyamsábbá válik s a rendőrkapitány detektívet küld hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte Ófelsége nem akar nyilatkozni, de némi kis megvesztegetéssel keresztülvész, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek megismerkedést elárulja a kiltét, s rendjelet ígér neki, ha a titkot senkinek se árulja el s megkönnyíti a városból való távozását. Újból vasútra ül s ezuttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol utitársával együtt egy vigécektől látogatott hotelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megvacsorázik, jól mulat a vicces társalgásokon s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjába téved be, ahol a városra vonatkozó utmutatót és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvtárossal könyvekről és irodalomról, írókról, kiadókról és a nyájas olvasókról.

*

A vevő, miután számláját kiegészítette, barátságos arccal fordult a boltoshoz:

— Örülök, hogy ily tanulságos beszélgetést folytathattam egyik kedvence témáról: az irodalomról, amelyről öntől igen okos megjegyzéseket hallottam.

— Uraságod hízeleg, — tiltakozott a könyvtáros. — Aki, mint ön is, a fővárosban lakik, hasonló eszmésszerű alkalmat gyakran talál. És ideje is van rá épen elég, hiszen, amint mondani szives volt, magánzó, s így olyan időkrözus, aki azzal tölti a napját, amivel akarja.

A könyvek barátja főlshajtott. Bármily bizalmat érzett a derék boltos rokonszenves egyénisége iránt, mégse köthette annak az orrára, hogy ő egyike a világ legelfoglaltabb embereinek, s hogy olyan szabad két napja, mint a tegnapi és mai, kora gyermekése óta nem volt.

— Úgy értettem, — próbálta magyarázni, — hogy még nem akadtam könyvkereskedőre, aki ennyire ért a szakmáját.

— Oh, szomorú volna, ha én volnék annak legnagyobb matadorja, de annyi bizonyos, hogy azok közé se tartozom, akik szemmit se értenek belőle. Mert ilyenek is vannak. Tisztelt kartársaim — s különösen az antikváriusok — között, sajnos, sok az analfabéta, pedig az u. n. ódonasztat az igazi tudomány. E jó urak közül sokan csak véletlenül kerültek erre a pályára. Azáltal tudniillik, hogy potom pénzért sikerült hozzájutniok egy nagy könyvtárhoz, amelynek a tulajdonosa nemrég meghalt, s akinek az értelmetlen örökösei türelmetlen sietséggel iparkodtak megszabadulni a nékik alkalmatlan »ballaszt«-tól. Birtokában lévén aztán a gazdag könyvtárnak, a kedvéért boltot nyitnak, s attól a naptól kezdve: könyvkereskedők. Egészen gyakori dolog, hogy amikor egy jeles tudós, szenvedélyes könyvgyűjtő vagy egyéb könyvtárlajdonos meghal, egy pár hétre, rá egy könyvkereskedő szállít, aki persze olyan idegenül áll a portékájával szemben mint a hajdu, akire harangöntést bízta. Ha egy vaskereskedő oly kevéssé volna »otthon« a maga néhezárúiban, mint némely kollégám a betűk világában, feleszendeig se tarthatná magát a piacon. Az ily vásárosnak a legkevesebb ravasz paraszt is tuljárna az eszén és megrövidítené minden kapa-kasza vásárlásnál.

— S a tudatlan könyvtáros mégis boldogulhat?

— Valahogy elvurstliz, mert hiszen olyan ócsón utott az árujához, hogy nem veszhet rajta. És aztán néki nem ravasz paraszttokkal van dolga, hanem raffinált urakkal és hölgyekkel, akik még annyit se könyvitának a könyvekhez mint ő.

— Akkor hát nem értem a panaszát, amelyet az imént hallottam. Hiszen a szakértelmessége óriás előnyt biztosít önnek e versenyárai fölött!

— Éppen ellenkezőleg, nagy hátránnyal jár rám nézve. Ez kérem az az ága a kereskedelemnek, ahol a hozzátérés nem számít sokat, mert a publikum nem követeli azt meg. A vevő, ha csak maga is nem ért a könyvekhez, a boltunkba mint tudós szakértő lép be, s némesak hogy nem kér tanácsot s utbaigazítást tölünk a napról-napra megjelenő művek rengeteg utvesztőjében, de még ő kíván bennünket kioktatni. Az efféle »kuncsaft« szinte megsértődik, ha fölvilágosítjuk valamiről; mindent jobban akar tudni mint mi. Hiszen még az írónál is tájékozottabbnak tartja magát, hogyne nézné hát le a könyvtárust!

— Oh! Így hát az ön helyzete nem valami rózsás.

— Senkié se az, drága uram, aki önzetlenül és

con amore dolgozik, és érti a munkáját, amelyet a könyvezetében félreértének.

Ez a mondas megragadta a Felsőg figyelmét. El tudta képzelni, mily kínos annak a helyzete, aki jobban tud valamit és jobbat akar mint aminek a szintjére a körülöttelevők fölemelkedni tudnak. Egyre növekedő rokonszenvet érzett a boltos iránt, akéhez így szólott:

— Engedje meg, kérem, hogy bizalommal forduljak Uraságodhoz. Én, amikor utazom, szeretek ismeretségeket kötni és embereket meg intézményeket tanulmányozni. Nem adhatna nekem erre a célra némi utbaigazítást?

— Egy ilyen nagyműveltségű és intelligens vendőnek a legnagyobb örömmel állok szolgálatára. De megvallo, nem vagyok egészen tisztában vele, hogy mit kíván tőlem.

— Nézze, kérem, ön eladott nekem egy Baedekest, amely a város nevezetességeivel ismert meg, nem könnyíthetné meg nekem alhoz is az utat, hogy betekinthessek kissé az itteni viszonyokba?

— Éppen a mi városunk érdekli tisztelt vevőmet? — Engem minden városom érdekel — szóla el magát a király.

A könyvkereskedő szerencsére nem vette észre a lapszust, a vendő pedig sietett azt kiigazítani.

— Minden város érdekel. De úgy gondolom, hogy ha egyet kiismerek, a képből, amelyet nyerek róla, a többire is következtethetek. Az egész világ egy-falt, mondják, és de uno disce omnes, hirdeti a diák közmondás.

— Oly vevővel, aki egyszerre közel harminc könyvet vásárol, nehogy elriasszam, nem volna szabad disputálnom, mégis megjegyzem, hogy a városok épp úgy különböznek egymástól mint az emberek, akik lakják őket.

— No igen, ezeket a különbözőségeket nem hagyom ki a számításból, amikor a hasonlatosságukat enlegetem. Majd más városokban is keresek cicerónét, bár alig hiszem, hogy bárhol is találók oly szeretetreméltót és rokonszenveset mint aminő ön, tisztelt könyvtáros uram.

— Oh, uram, mily kedves ember ön! Most már sajnálom, hogy számlájának az összegéből csak tíz és nem husz százaleket számítottam le... De ime, itt jön egy barátom, aki ebben a dologban több szolgálatot tehet mint én, mert szabad ember, míg én kénytelen vagyok időmet a boltomban tölteni.

Jóképű, szemérmes uriember lépett be az üzletbe, akivel vendőgát a könyvtáros azonnal megismertette.

— Harold barátom, aki szintén időrotschild mint ön, magánzó uram. Bizonyára jóbarátok lesznek, mert senki se barátkozhat olyan könnyen össze mint két ember, akinek kevés a dolga. A barátsághoz ugyanis nemcsak jellemösszhangzás, de sok ráérő idő is kell. Még csak a szerelemhez kell több.

— Annyi ugyancsak kevés embernek van, — nevezett Harold ur. — S valószínűleg én is azért maradtam nőtlen, mert nem volt elég időm udvarolni.

Ez az ur egykoru lehetett a könyvtárossal, aki szintén aglegény volt. Delfélé mindig benézett ez utóbbinak a boltjába, ahonnan aztán együtt mentek ebédelni meghitt vendőglójkba. A könyvtáros barátja valamikor a képviselőházban ült; azalatt persze, amíg ott volt, nem csinált semmit, de mióta kibukott onnan (nagyon gazdag ellenfele buktatta ki), azóta megkomolyodott. Nem fejtett ki közgazdasági tevékenységet, amit a »kimaradottak« régi összekötőteéseinek a révén vígaszversenyképpen szoktak gyakorolni, hanem egész nap olvasott s a tudományos boltuk mindennapos látogatója lett. Ujabbán szociológiával foglalkozik s egyike a város legműveltebb embereinek, akit ezért a fogyatékoságáért a polgártársai kissé lenéznek, a kisebb társaskör ellenben, amelyet frekventált, valamennyire megbecsül. De csak »valamennyire«, mert a műveltség sohase volt népszerű és valószínűleg nem is lesz az soha, — akaratlanul is valami szemrehányás és kritika villan ki belőle azokkal szemben, akik hínesenek a birtokában. S épp ezért oly megható, hogy annyian és annyira vágyódnak rá. A tudásáért és az olvasottságáért városszerzte Lexikonnak nevezik, az irigyei gunyosan (s ezek a szó persze így ejtik: Lexi-Kohn), a barátai pedig elismerésiknek a jeléül. Egészen intim körben röviden Lexinek szólítják.

— Vedd pártfogásodba ezt az urat, aki itt idegen. — fordult barátjához a könyvtáros, — s szeretne megismerkedni a helyi viszonyokkal.

— Ezt már szeretem. — örült amaz. — Majd bemutatom néhány csinos és szellemes hölgynek.

A király nevetett.

— Ezeket nevezi ön helyi viszonyoknak? — Azt szeretném megismertetni uraságoddal, amínálunk a legszebb. De azért elkísérhetem a kaszinóba és egyéb egyesületekbe is.

— Ez különösen érdekelne, — jelentette ki élesen a király, aki szellemes nőkkel már eleget társalgott, de az egyesületi életet egyáltalában nem ismerte.

— Jobban mint a hölgyek? — kérdezték kettőn is

— Honny soít qui mal y pense, — védekezett a város vendőge. — A szellemes hölgyek a legérdeke-sebb egyéniségek a földkerekségén, még akkor is, ha szépek, s én egy csöppet se félek tőlük. De hát most azért vagyok uton, hogy a közviszonyokat s különösen a szociálisakat tanulmányozzam, s e pillanatban ezek jobban érdekelnek mint az esztétikai teák.

— Mindennek megvan a maga ideje, s ez a két szórakozás nem zárhatja ki egymást. Ugye-e, eljön velem oly uri társaságba is, ahol művelt nőkkel találkozhatunk?

— Szívesen, — felelte az idegen. — Az idő, amelyet nők között töltünk, legfeljebb órájnk nézve van elveszve, a mi számunkra soha...

— S a közviszonyok mért érdeklik uraságodat? — kérdezte Lexikon ur. Mi a célja velük? Hiszen ezt a foglalkozása, helyesebben az a körülmény, hogy nincs foglalkozása, fölmenti attól, hogy azokkal a problémákkal vesződjön, amelyeket megoldani a tudósok és az államiérfiak dolga! Az ilyen magánzó a legboldogabb halandó a világon, akinek alájában véve nincs egyébre gondja, mint hogy ne legyen hársora s hogy mennél kisebb legyen az adó.

— Bizony, ez egyik legfőbb gondom, s nem tagadom, ez a két probléma már nem egy amaian északát okozott nekem...

— Akkor hát nem gondolhatok mást, mint hogy uraságod a tapasztalatairól könyvet akar írni.

— Az se lehetetlen, — felelte mosolyogva a király. — Az ember, amíg él, sose biztos benne, nem lesz-e íróvá.

— Azért jelenik meg olyan sok rossz könyv, — dörmögte a könyvtáros. — De önnek olyan jó arca van... Ugye-e, Nem fog könyvet írni?

— Nagyon valószínű, hogy: nem.

— Isten étesse! Tudja, kérem, hogy évente legkevesebb százezer könyv jelenik meg?

— Borzasztóan hangzik, — jegyezte meg Ófel-sege.

— Borzasztó is, — mondta Harold. — S milyen derék emberek vagyunk mi hárman, akik nem szaporítjuk ezeknek a számát!

Tizenkettőt ütöt.

— Bocsnátot kérek, — szólalt meg a boltos. — Nekem be kell esiknom az tizletemet, s az urakat a további itt-tartózkodástól kénytelen vagyok kegyelemben fölmenteni. A zárórarendelt értelmében a boltok déltől félháromig zárva tartandók. No, amit én ezalatt az idő alatt mulasztok!...

— Hogy elszaladt a délelőtt! — kiáltott a király.

— Az időnek az a szokása, hogy elmúlik, — jegyezte meg szokott humorával Lexikon ur. — Bizony, itt az ebédidő.

— Hol szándékozik ebédelni? — kérdezte új ismerősétől a könyvtáros.

— Még nem gondolkoztam e probléma fölött. Talán a fogadóban, ahol megszálltam. A Hattyuban.

Viháros derűtség a benszülőtek részéről, s a boltos csodálkozott:

— A Hattyuban lakik? Hogy került oda? Hiszen ez valóságilag vigjáték tárgy!

— Hát még ha tudná, hogy ki vagyok!? — gondolta a király. S válaszul mondotta. — Oh, nekem minden társaság egyformán jó. Nincs jogom válogatni.

— Az értékes emberek mindig szerények. Mégis, azok az urak ott az ön horizontja alatt állnak, — jegyezte meg Harold.

— Nemi a legrosszabb emberek, akikkel az este vacsoráztam — védelmezte tovább a Hattyubeliakat a király.

— Bizonyára nem. Ahol jókedv honol, oda nem lésheti be magát a rosszindulat. Wo man singt, dort lass dich nieder... Mégis: e derék urakkal aligha beszélgethetett ön könyvekről, ha csak nem főkönyvekről... Nem akarom a Hattyu üzletét rontani, de ha nincs ellenére, ajánlom, ebédeljen velünk a Medvében. A Medve távolról se olyan graciózus állat, mint a Hattyu, de a kosztja határozottan finomabb. A mi pedig a társaságot illeti —

— Az kettejükről itélve bizonyára a legdisztíngváltabb, — mondta udvariasan a király, jelezve ezzel, hogy velük tart.

A könyvtáros bezárta a boltját s mindhárman a Medve felé indultak.

Ez csakugyan finomabb restaurant volt, amelynek vendőgei apróbb asztaloknál érkeztek. A király csak két nagyobbab látoit a teremben s új barátai ezek egyikehez kalauzolták el.

— A »Lemaradtak« törzsasztala, — magyarázta a beszédes Lexikon. — Csupa aglegény jár ide, akik közül a legfiatalabb is közel jár az ötvenhez és nemcsak családalapításra, de még házasságra se gondolhat.

— Mért teszi ezt a megkülönböztetést? — kérdezte a vendő, aki még nem ismerte az autochton polgárnak csavaros észjárását.

— Mert ez két egészen különböző dolog. Van, aki családot alapít anélkül hogy megházasodna, s van, aki házasságot tervez, amikor már nincs kilátása, hogy családra is tehet szert. Ezt persze csak az cselekszi, aki többé vagy kevésbé megbolondul. Mert, Alter schütz vor Torheit nicht, az ember, amíg él, mindig elkövethet jóvámentelhető örültségeket. S én bizony, őszintén szólva, csak magamért mernék jótállani.

— A könyvtáros barátjáért nem? — kérdezte tré-tásan a vendő.

A vigjátékiró és az élet

Elmondta Nusics Braniszlav Bacskeken június 8-án a „Miniszterné asszony” című darabjána z előadása előtt

Önök azt kívánják, hogy tartsak egy konferanszot a darabom előtt? Minek az önöknek? Tudják már tapasztalatból, hogy az a hors d'oeuvre, vagy jugszlávul mondva »főrszaj«, amit a vacsora előtt szervíroznak, gyakran jóllakatja az embert és nem ízlik vacsora. Én például sohasem olvasom el a könyv előtt az előszót. Ha a könyv maga nem mond semmit, azon még a legkitűnőbb előszó sem segít.

Hát akkor mire való ez az én előszóm?
Azt fogják önök mondani: annak meg kell lenni, mert rajta van a programon. Ugyan! Megértem én ezt, hiszen magam is olyan gyakran voltam program áldozata. Egyszer egy fiatal anya, aki ismerte azt a gyöngémet, hogy egy szép hölgynek nem tudok semmit megtagadni, meghívott egy ünnepi vacsorára, amelyet elsőszülött gyermekének keresztelője alkalmából rendezett, de hozzátette:

— Az volna a kívánságom, Nusics ur, hogy a vacsora alkalmából mondana néhány szót a fiamnak.

— Ó, nagyságom asszonyom — védekeztem — nem volna jobb, ha ezalkalommal magának mondanék néhány szót, a fiának meg csak majd ha felnő?

— Nem, nem, nem! Azt szeretném, ha ezalkalommal a fiamnak mondaná — makacsodott öngyámsága.

— Hát... végre is — törődtem bele — ha a vendégek közt meglesz a hangulat, majd meglátjuk, majd meglátjuk!

Mikor elmentem arra a vacsorára ugyancsak meg voltam lepve. Minden meghívott vendég előtt ott állt az asztalon egy nyomtatott étlap, az ételnek gazdag sorozatával. Mindenekelőtt az obligát hors d'oeuvre, aztán az első, második, harmadik fogás, aztán sült, saláta és mindjárt a saláta után »Nusics ur felköszöntője«. Képzelmek az étlapon, mindjárt a saláta után, nyomtatott betűkkel aszongya: »Nusics ur felköszöntője!«

És őszintén megvallom, engem nem háborított fel, hogy a felköszöntőmet a saláta utánra helyezték. Sőt úgy találok, hogy a felköszöntő salátával higienikus szempontból teljesen indokolt, mert a saláta igen sokat segíthet, hogy az elfogyasztott felköszöntőt meg lehessen emészteni. Engem csak az bántott, hogy az étlapra kerültem és odamentem öngyámságához tiltakozni.

— Csak azért tettem önt az étlapra, hogy ezáltal kötelezzem a felszólalásra, különben esetleg lemondhatta volna — felelte a háziasszony.

Ime, ilyenformán járt el a bacskei színházi bizottság is. Rátett engem a programra és kényszerített egy konferansz tartására. Hát jó, töltjük ki ezt a programszámot.

*

Ha valamikor gondosan megfigyelték mindazt, ami önök körül van, ha bárhol belemélyedtek azokba a körülményekbe, amelyek egy társadalom életét irányítják és azokba a mozgalmakba, amelyek ezt az irányítást életre hívják — észre kellett venniük, hogy minden társadalom életén világosan keresztülhúzódik egy erős egyenesvonal. Ezt a vonalat kijelölték a tekintetek, a tradíciók, a kislelkűség, szellemi képtelenség és minden más negatív emberi sajátságok, amelyek az egyént fojtogatják és a társadalmat tehetetlenül átadják a tespedésnek. Ezt a vonalat a szociál-matematikuskok talán *normálvonalnak* neveznék, szociálfizikusok pedig a meleg vagy hideg *kezdőfokának*, mert csakugyan hasonlít a hőmérő azon fokához, amely fölé a higany melegedés esetén emelkedik és amely alá lehülés esetén süllyed.

Ezen az egyenes vonalon áll majdnem a mi egész társadalmunk élete. E vonal fölé csak egyesek emelkednek, akiknek van lelkierejük és bátorságuk, hogy a tekintetek, a tradíciók és a kislelkűség fölé emelkedjenek. E vonal fölé csak egyesek emelkednek, akik nem várnak addig, amíg a társadalom termométereinek higanyát a külső temperatura felmelegíti, hanem ezt a fűtőerőt megtalálják önmagukban, a saját lelki szépségeikben. És e vonal alá csak azok az egyesek süllyednek, akiknek ugyancsak megvan a lelki erejük arra, hogy áthágják a tekinteteket és hagyományokat és lerázzák magukról a kislelkűséget. Ezek is, akik e társadalmi normál színvonal alá süllyednek egészen a fenekig, magukban hordják a lélek és az érzetek fagypontig való lehűtésének diszpozícióját.

Hogy valaki az élet normálvonalára fölé emelkedjék vagy alá süllyedjen, hogy valaki kiemelkedjék a tömegből vagy a tömegbe alá süllyedjen, egyaránt bátorinak kell lennie. Bátorság elismertnek és fenköltnek lenni éppennygy, mintahogy bátorság alávalónak, hasznatlannak lenni. Nagy erkölcsi erővel kell bírni, hogy felszálljunk a normálvonal fölé, és fölötté legyünk a többieknek, a tömegeknek, minthogy nagyon sok lelki erő kell ahhoz, hogy a vonal alá süllyedjünk tömeg alatt lenni, aljas betörőnek, rágalmozónak, rablónak, gyilkosnak lenni, ehhez is bátorság kell. Egyforma bátorság felszállni a légbé Ikarusz megbízhatatlan szerkezetével, amelyet századunk tőkéletlenül, mint buvárpáncélfában leszállni a tengerfenék iszapjába. Azoknak az embereknek, akik az élet átlagos szín-

vonala fölé szállnak vagy alá süllyednek, nagy a lendületük, vagy a lelki élményük, nagyok az izgalmaik, és nagyok az emócióik. Az államférfi rettegve áll a történelem ítélőszéke előtt, mert az államot és a népet sorsdöntő utakra vezette, a nagy finanszié lízas izgalommal áll a tőzsde előtt, ahol aznap háromszorosra nő a vagyona, vagy elpusztulnak a milliói, minden hadvezér felindul az izgalomtól, amikor hadseregét döntő csatába vezényli: a költőt felizgatja az inspiráció, a művészt az alkotás perce, a tudóst az ismeretlen amit fel akar fedezni. Mindezek nagy izgalmak, nagy emóciók, nagy lelki élmények.

És ugyanezek a nagy felindulások, nagy emóciók és nagy lelki megrendülések megvannak azoknál is, akik a normálnívó alá süllyednek. A rabló a legnagyobb fokú izgalommal éli át, amikor kését áldozatának mellébe szurja, a betörő retteg és aggódik a bíró előtt, a fajtalan nő a megvetés bélyegétől szenved és az áruló az akasztófa alatt az érzelmek egész sorozatát éli át, a fájdalomtól és aggodalomtól az önmegtartóztatásig és az apátiáig.

Erre a területre, a nagy izgalmak, nagy emóciók, nagy lelki rázkódtatások tartományába — akár alatta akár fölötté a vonalnak — a drámaíró szívesen ellátogat, mert itt mindig talál mélyseges forrásokat.

Sokkal nehezebb azonban anyagot keresni és találni kisebb körben, abban a társaságban, olyan emberek között, akiknek sem erejük sem bátorságuk nincs, hogy elváljanak az egyenes életvonalától akár felfelé akár lefelé, azok között az emberek között, akiknek nincs erejük, hogy jók legyenek, de éppennygy nincs bátorságuk, hogy rosszak legyenek, azok között, akik köve vannak apró megmondások által, akik elévült tradícióknak rabjai és akik kislelkűek. Ennek a körnek élete egyformán, kimérten folyik, mint a falórán a mutató, ennek a körnek a mozgalmi jelentéktelenség, csöndesség, izgalomnélküliek, nagyobb barázdák, mélyebb nyomok nélküliek, mint azok a hullámocskák, amelyek az álló vizeken keringenek, amikor a víz felületére apró madárpelyhek hullanak. Ebben a kicsiny körben nincs vihar, nincs összeférhetetlenség, nincs földrengés, se tüzvész, ez a kör vastag fallal van megvédve szelvéstől és vihartól, amely végig süvít a társadalmon; ez a kör a saját szobájában él, az ucca neki idegen világ, külföld; részére a világot megrázó események csak újságolvasmányok.

Ebben a kis körben, amely nem hajlik el az élet egyenes vonalától, nincsen esemény, nincs emóció, »Ma Szavka néni nevenapja van« — mind ez ennek a körnek az eseménye és mind szorgoskodnak, mind sürögnek forognak, mind felöltöznek, csokorokat vesznek, gratulációkat írnak, látogatásokat tesznek... esemény, igazi esemény!... »Csika Sztéva Milicája otthagya az urát.« »Ju, ju! — sopánkodik az egész család, — mit mond a világ!« És ime ez az emóció, amely izgalomba hoz egy egész családot, bár ennek az izgalomnak nem annyira az az oka, hogy Míla elhagyta a férjét, mint inkább az, hogy »mit fog szólni a világ!« És tudják, mi még szenzáció az ilyen kis körben »Zorka néni ikreket szült!« — És ez a szenzáció házról-házra jár, csupáncsak arról beszélnek, tárgyalják, magyarázzák és ez a téma kitölti egy egész családot, egy egész környezetet érdeklődését. »Ó, testvér ki gondolta volna, hogy ikreket fog szülni?« Péra előlépett, Gyóka megbetegedett, Sztéva letett vizsgáit, Jóvát áthelyezték, Milica új házszobát vásárolt, Szavka levágta a haját, Julka új krepdesin ruhát csinált, Macának odaéget a kuglófja, Anka frissfirén százötven dinárt veszített. Tessék, ezek események, ezek emóciók, ezek szenzációk abban a kis körben.

És ime, ebből a kis milliöböl vettem én a kezembe egy jó feleséget, jó gazdasszonyt, Popovics Zsivka urhölgyet, és hirtelen, váratlanul meglepetésszerűleg levittem őt a normális életvonal alá. Tudják önök, hogy mit jelent ez? Olyan ez, mintha a rossz uszót a parttól hirtelen betaszítják a vízbe, vagy ha a rossz lovat ráültetik egy megvadult ló hátára, vagy ha a gyakorlatlan vadásznak fegyvert nyomnak a kezébe. Vezessenek el egy hegyvidéki csnagoracot a városba, sima aszfaltos utcákba, meglátják, hogy nem tud simán lépni, állítsák a bácskaik sík puszták lakóját az Eifel-toronny csucsára, majd meglátják, hogyan fogja el a szédülés.

Ime, ennyiből áll ma esti darabomnak, a »Miniszterné-nek egész tartalma.

Amint láthatják, semmi probléma! Az egyetlen probléma, amelyet szeretnék ma este megoldani az volna, hogy megszerezem az önök meglegedését, tisztelt hölgyeim és uraim és kicsaljam önökből azt az édes, azt az őszinte, azt a háborúelőtti nevetést. Szeretném látni ezt a nevetést az önök arcán, és ha csak egy kicsit nevetnek is az én miniszternémén, önök engem fognak kinevetni. Nem fogok önökre nehezeltetni; én egész életemben kinevettem önöket, igazságos, hogy egyszer önök is kinevessenek engem.

Az önök deris kacaja, az önök meglegedése lenne ma este az én legszebb jutalmam.

— Nem én. Ő se fezeskedik éreitem. Eben a kérdésben mindenki csak magáért felelhet.

Nevettek mind a hárman.

S az a negyedik ur is, aki már az asztalnál ült, s akivel az ismerkedés azonnal megtörtént. Ő is mintegy ötvenesztendősen lehetett, talán kevéssel több is, de mint a legtöbb agglegény, jóval fiatalabbnak látszott. A házasságot boldoggá, de öregg é teszi az embert.

Amit Harold ur mondott, arra sietett ráduplázni és idézte egy híres okos-ember mondását, amely szerint aki nem házasodik, ezt a mulasztását talán sajnálja meg, de aki megnősül, az e cselekedetét minden bizonnyal megbánja.

Lassankint a lemaradottak mind elfoglalták helyüket, s egy közülük, mikor hallotta, hogy az idegen ur meg akar ismerkedni a város társadalmával, így szólt:

— Oregonéknál ma szép társaság lesz együtt.

Mire Lexikon ur kijelentette:

— Ez műsorunknak egyik legkiemelkedőbb pontja. Vendégünket ott bemutatom.

(Folytatás jövő vasárnap.)

Nyári hangulat

Alacsonyan száll a fecske,
Milyen szép a nyári este,

Zengenek a sürgönydrótok,
Nem irigylek gazdag grótot,

Mert az ég ma nagyon szép volt,
Csodálatos tiszta kék volt,

A nap mint egy sárga dinnye,
Levét csorgatja az inyre

Mert a hold süt át a fákon,
Ennyi az én boldogságom.

Ambrus Balázs

Rézkarc

Egy kapualjon kell befordulni, aztán sok-sok lépcsőn lebotorkálni a pincébe, egy helyiségen át, melynek kormos kályhacsöve szabadon fut, oly alacsonyan, hogy kissé le kell hajtani fejünket. Innen mingyárt az étterembe jutunk.

Az étterem tágas, óriási. Padlója ki van betonozva, akár a mosókonyháké és éppoly sötét és nyirkos. Ha torró nyáron jövőnk ide, mikor kűm verőfény lángol, lázunk s az elmúlásra gondolunk. Középtűt egyetlen gázlámpa ég, kísérteties, zöld derengést szitálva.

Asztalok sorakoznak egymás mellé, huszhuszonöt. Mindegyikben fehér abrosz, tiszta, de vasalatlan. Gyulaiartók, amelyekben nincs gyufa. A törzsvezérek azonban tudják, hogy a legutolsó saroksztal gyulaiartójában található néhány szál, négy vagy öt, annak, akinek esetleg kell. Tavaly is annyi volt.

Egykor, mikor a vendéglős még hitt hivatásában, a hangulat élénkítésére, a vidámság fokozására bazárti üvegvirágtartókat helyeztek az asztalokra, selyemrózsákkal. A selyemrózsák drótfája azóta megrögzösödött, szirmuk beporosodott. Egyik szürke, a másik fekete.

Polcokat is látni a falak mentén, magasan, rejtélyes állványkákat, melyekhez létrán kellene fölmászni. Rendeltetésük ismeretlen. Valaha lehetett értelmük. Ma semmi értelmük sincsen.

Mindig csak egy-két vendég lézeng, elkallódva a kongó, gyászos térben. Az uri nyomorúság, mely egyéltelen át azt hitte, hogy a munka nemesíti s a szegénység nem szegyen. Öregurak akik szebb napokat láttak, özvegyasszonyok, a kik régi divatlapok képeit hozzák eszünkbe. Ezek nem esznek, csak étkeznek.

Amint megrendelik kis adag mákos, vagy darásmetéltjüket, halkan és udvariasan, hangjuk oly szomorú, mintha végrendekeznenek, mintha utolsó kívánságukat közölnék a pincérrel. Sőhajtvá látnak hozzá és sőhajtvá költik el. Sőhajtvá szurják le a törvényes borraivatól is.

Az egyes fogások között hosszú hosszú szünetek vannak. Ezalatt maguk elé meredve tűnődnek a halálos csönében. Nem türelmetlenkednek. Félőráig a jobb tenyerükbe temetik arcukat, félőráig a baltenyerükbe. Akiknek szakálluk van, azok a szakállukat vakargatják. Várják, amíg felszabadul az a krajcáros újság, mely a vendéglő tulajdona s kézről-kézre jár. Ez teljesen díjtalanul olvasható.

Öngyilkosok is bevetődnek olykor, akik még tévóváznak, hogy elkövessek-e végzetes tettüket. Miután megebedteltek itten, életkezet merítenek hozzá.

A pincér nemrégén még virágzó fiatalember volt, de ebben a környezetben életunt lett és kedélybeteg. Sirva hozza a tányérokat, zokogva viszi ki.

Állatok nincsenek ezen a helyen. Se kutya, se macska. Azok elpusztulnának.

Kosztolányi Dezsi

ÉDESMAMA

Írta: SZEGEDI EMIL

Négy lépcső vezet lefelé a Szitakötőhöz címzett étterembe. A külső ajtó rozsdás vaslemezzel krétával a következőket írta egy gyakorlatlan kéz:

A MAI MENÜ

Bableves	din. 1
Fasírhús	> 6
Gombóc	> 2

Din. egy, din. hat és din. kettő összesen din. kilenc. Ennyibe került a Szitakötőben egy ebéd, vagyis tíz dinből vissza is adtak egyet, mert itt nem kellett borralót adni a pincérnek. Pincér nem is volt, az asztalokon abrosz se volt, az ételaport mindenki az ajtóban leolvashatta és nyugodt lehetett aifélel, hogy azt fogja kapni és nem mást. Itt, négy lépcsőnyire a föld alatt a »Szitakötő« étteremben özevgy Szalmáné volt az ur, ő főzött, ő szolgált ki és ő volt egy személyben a fizetőpincér és konyhalány is. Csak ilyen racionális gazdálkodással tudta elérni, hogy kilenc dinárért olyan csodálatos ebédeket és vacsorákat adott törzsvendégeinek.

A »Szitakötő« ott volt, ahol az emeletes házak megszűnnek és az aszfalt sáros csikká alakul át. A belváros és a külváros demarkációs vonalán egy derékantort házban nyitotta ki éttermét Szalmáné. A sarkokban ott állt a tüzhely, a vendég belenézhetett a lábasokba, ha éppen kíváncsi volt arra, hogy mi lesz az ebéd. A falon egy fakó vadászkep. mellette hivatalos hirdetések és régi moziplakátok lógtak. A műsort már repriben is hozta a mozi, de ez nem zavart senkit, mert a Szitakötő vendégei nem jártak moziba.

Félix nem régóta járt ide. Kóborlásai közben bukkan rá erre a csendes fészekre. Később mind gyakrabban felkereste a Szitakötőt és most már végkép ide szokott. Ő ezt a ragaszkodást azzal indokolta, hogy a Szitakötő leginkább megfelel jelenlegi körülményeinek, de valójában az asszony tetszett neki, aki mikor a főzeléket hozta, vagy a levest kiöntötte, lehetszerűen hozzásimult a karjához és inceskedve nézett a szemébe. Félix ennek a szelid csábításnak nem tudott ellentállni, a szeretett és a gyengédség könnyű buborékjait látta felszállani a vendéglősné szeméből, valahányszor az lopva eléje csempészte a velősesonót. Ilyenkor a Szitakötő szürke falaira virágos tapétát ragasztott a képzelete és úgy érezte magát, mint egy egyszerűen lévő férj a meleg fészek közepén. Amióta állásánkül volt, kétszeresen fojtogatta ez az érzés. Ha bejött ide egyszerre familiáris légkörben találta magát, a Szitakötő minden vendégét ismerte, valamennyien a szegény élet tonnás terheit cipelték, volt közöttük kedves szőlőművelő, herceg link, aki elmokázta a kospipézt és időnként még a barátijét is elhozta ebédre. Az asszony sohase szólt a pénz miatt, várt, olyan volt, mint a jó anya: türelmes és biztos abban, hogy kosztosai egyszer majd kamatostól visszafizetik neki az ebédek és a vacsorák árát. Ha családott, akkor se panaszkodott, pedig igen gyakran tévedett a kamat-kamat-számításban és a kedves linket a tőkét se fizették vissza, hanem eltűntek a város emberdzsungelében. Ezeket az eltűnő árnyakat az asszony tékozló fiúknak hívta, akik elkötvevélyték az ő szeretetét. Azt szokta ilyenkor modani a többieknek:

— Kár érte. Én nem kértem tőle a pénzt, jöhett volna.

Jötték is nemsokára, ha elfogyott a pénzüik, mert amíg tartott belőle, addig ott feszítettek valamelyik előkelő belvárosi étterem damaszteritós asztala mellett.

Félix két heti kospipézzel tartozott az asszonynak, Szalmáné pedig napról napra odaadóból lett irányában. A hozzásimulásokban több lett a tűz, a kacérkodás kezdett elkülönbözni attól, amelyet a Szitakötő valamennyi vendége élvezett az özvegy részéről. Tagadhatatlan, hogy a szegényemberek Ritzének valamennyi törzsvendége egy kicsit szerelmes volt az asszonynak, ha nem is mindenki érdek nélkül. Délben és este teletsongták az asszony fejt apró kedveskedő szavakkal, amelyeket a lélek mézében hempergettek meg. Ha elszuhant az asztalok mellett, a szemek nézése úgy uszott utána, mint egy rubinos látvány, körülöreggatták a derekát, kerek, kemény karjának még leg husát és sokszor Félix is úgy érezte, beleszédül a főzelékbe, mint egy bolond légy. Az asszony pedig látszatra egyenlő adagokban mérte ki vendégei között a biztató mosolygás apró gyöngyeit.

*

Meglődültek a város felett a harangok. Széles hőmpölygással bngott a hang s a torony vézna esengetése úgy hatott ebben a déli áradatban, mint mádársiripelés a viharban.

Félix korábban jött az ebédre.

Az uccán hegyesorru autók szeltek a felkavart levegőt, sivittek a biciklik apró szirénáit, csattogtak a boltok redőnyei, de itt lent, négy lányra a föld alatt, csendesen susogtak a lábasok, az asszony ott állt a tüzhely mellett kipirultan, kezében egy nagy tarka konyharuhával. Csend volt itt a hűvös pinceéte-
remben, az irdatlan, nagy hanghullámok nem fűtek be

az ajtón és a zengés a föld alól jött tompán, leszűrve, mint a tilinkó.

Félix leült megszokott helyére. Az asszony tett vett körülötte szótlanul, elmélyedve belső remegéssel, mintha várna valamire és nem akarná megtörni az ígéretek csend üveglapját. A férfi pedig csak nézett át, túl a falon és elszibbadtan szürösölte a lábasokból felszálló illatok aromáját. Egészen elfeledkezett arról, hogy itt csak vendég, egy pillanatra úgy érezte, hogy otthonában van, ez itt a felesége, csak ki kell nyújtania a dereka után a kezét. Csavargó, utatlan életben a Szitakötő foglalta el a békétadó megállóhelyet. Délben ide kanyarodott az utja, mintha munkából jöne, de sohase indult el előbb, csak amikor a tereket és az uccákat elöntötték az üzletek és műhelyek foglyai. Ez önámítás volt, hiszen már reggel ott ülhetett volna a dögától, de narkotizálta tompult, unalombától idegeit, ha délben belesodródhatott az ucca tömegébe, együtt lépdeltetett a hivatalnokokkal, akik fontoskodva tárgyaltak az uccán és barátságosan lekezeltek, mikor elváltak. Órákig tudta nézni ezt a déli vonulást, mint falusi kisgyerek a ragyogó, idegen kirkatot. Saját magát kereste a tömegben, elképzelte magát, amint kilép a bank kapuján, keménykalapban, sétapálcával, magas kemény gallérban, komolyan és előkelően, amint egy könyvelőhöz illik. Ezzel szórakozott, beleképzelte magát emberekbe, követte őket a kapuig és amikor azok beléptek, csak akkor rezzent fel és vette észre, hogy ő a valóságban kint maradt az uccán, a szemközti oldalon. A tétlenségéből született beteges képzelődések töltötték ki napjait. Alakokat, arcokat választott ki, olyanokat, amilyen ő lenne, ha az a kisülés nem történik vele abban az átkozott, unalmas alföldi községben. Milyen nehéz kiverekedni valamit az élethen, mennyi szenvedés, türes, megalázkodás, harc, hazugság, képmutatás kell, amíg az ember elhelyezkedhet és milyen kevés kell ahhoz, hogy mindent egy pillanat alatt elveszítsen és visszabukjon a semmibe.

Félix is egy rosszulbeállított pillanat áldozata volt. Alová oldalbaragások és kegyes leereszkedések közben felverekedte magát, onnan egy pillanat alatt lezuhant, hogy sohatóbbé ne állhasson talpra.

*

Poros, álmos, alföldi községben malomhivatalnok volt. Huszonhét évét fehér vászonruhába bújította és reggeltől estig tárgyalt a parasztokkal, akiket főnöke intenciói szerint igyekezett minél jobban megvámolni. Lobogó, égő szenvedélyes nyár volt és ő azt hitte, hogy mezfőjtja az a néma, fűlledt, poros falu.

Valami ilyent érzett a malomtulajdonos felesége is, egy vékony, neuraszténias asszony. Az érzékek láthatatlan kisugárzásait mind a ketten felfogták, öntudatlanul elindultak egymás felé, hogy a tiltott izgalmak ópiumával harcoljanak a falu foitó unalma ellen, amelyre már a szívükre tört. Kedves liezonnak indult a dolog és remélték, hogy észre magától végeszakad, ha a hívós est lehiú a vért. Az asszonynak azonban tetszett a démoni szerep. Nagyvilágiasdít látszott a falu a szegény, megbabonázott fiatalemberrel, aki esalt, hogy a városból hozhatasson rózsákat, hogy finom legyen a fehérneműje, hogy illatosabb legyen az asszony, hogy mélyebb legyen a szédület, hogy jobban égjen a tűz az oltáron, hogy magafeledten fürödhessenek a mámor színeváltozó vizében.

Őzre valóban végeszakadt a regénynek, Félixet letartóztatták.

Az utolsó perchen az asszony sirva könyörgött neki, hogy el ne árulja. Félix a tárgyaláson összeszorította a fogait és hallgatott. Elitelték. Az újságok megírták, nagy hűhót csináltak belőle és befalazták előtte az utat mindörökké.

— Hát mit csináltam? — kérdezte magától Félix és maga is nevetett a válaszon.

— Elvettem a férj tárcájából a pénzt és a feleségére költöttem. A pénz a családban maradt.

Most a Szitakötőben ült, hallgatta a harangok morajlását és tisztán érezte, hogy az az asszony nem is szerette. Nyári játék volt a férfi vad, izzó és eszeveszett szerelme, léggöm, piros esőva, amellyel elüzte az unalom nyirkostestü hernyóit. Hogy rimánkodott akkor, hogy el ne árulja, hogy szeretni fogja mindörökké, hogy emlékezni fog rá, csak ne szólna, az egekre ne szólna az urának. Azóta már négy unalmas, fűlledt nyár szállt el a falu felett és bizonyára négy könyvelő is — gondolta némi kárörömmel Félix és a harangok zengésén keresztül, mint halálos, fájló bizonyosságot érezte, hogy akkor ősszel az asszony jelentette fel.

Dél volt és a tereken tarkán hullámzott az áradat. A hankokból és az üzletekből kihömpölyöztek az emberek és ritmikusan dobogott az ucca a lépteik alatt. Félix összeroskadva ült az asztal mellett a szegényes étkezdében és maga elé idézte annak az asszonynak az alakját, aki miatt elbukott.

Kitöltötte a büntetését és azt hitte, ezzel vezetett vétkét és joga van előlél kezdeni az életet. De csu-

kott ajtókra talált mindenütt, ajánlatait azzal a sajnálkozó megfeszítéssel küldték vissza a cégek, hogy előéletének egyes pontjai nem felelnek meg a vállalat elveinek.

Jelentkezett, könyörgött, magyarázott, kiöntötte a szívét, de csak megalázó mosolyokat kapott. Nem alkalmazták, idegenkedtek tőle... Börtönben ült, sikasztott, mi garantálja, hogy nem fog-e alkalmas pillanatban ismét idegen pénzzel nyulni. Ilyen embernek nincs mit vesztenie már abban a nagy játékban, amelyet úgy hívnak: élet. Kétes egzisztencia volt, akivel nem álltak szóba, senki nem nézett a belsejébe, senki nem kérdezte tőle, hát valójában mért tette, mikor semmi szüksége nem volt rá. És ki hitte volna el neki azt a mesét a gazdag asszonnyal? Az emberi bűnök tözsdéjén milyen kis névérték volt az ő vétkének és mégis olyan megvetéssel fordultak el tőle, mintha emberhert ilt volna. Az újságok a legkisebb faluba is elvitték a híret és szinte esodával volt határos, mennyire emlékeztek az emberek a bűnök ocajának erre a szintelen kis cseppjére. Egy Istenhátamögötti községben azt kérdezte tőle egy gabonakereskedő:

— Engedelmet kérek, nem ahhoz az urhoz van szerencsem, akit elítélték. A név nagyon hasonló...

Félix pedig szedte sátorfáját és ment tovább, mint üzött vad. Lassan elvesztette a falait a lába alól, becsületes szándékai összetörték és lemondott arról, hogy valaha is jóvátegye annak az unalmas nyárnak a bűnét.

*

A Szitakötő urnője, mintha csak leolvasta volna arcáról a gondolatokat, odalépett hozzá félénken, bátoratlanul, mint egy haladó beteghez:

— Este vacsora után maradjon itt egy kicsit — mondta és részvétellel simogatta meg nézésével a férfi arcát.

Félix csak nézett az asszonnyra, tekintete fürkészve szaladt végig az együgyű jószág piros színével bevont arcon, belellyedt a rokonszenven sugárzó kék szemekbe és mind a ketten, mintha csak eltaláltak volna egymás gondolatait, elmosolyodtak.

Pélegyre beütoztak a Szitakötő vendégei, a család, ahogy az asszony a kosztosait nevezte. Tizen jártak ide, hangos iparoslegények, két orosz villamoskalauz, egy öregedő írrok, egy munkáslány a szőnyeggyárból, két kegyvari munkás és két fiatalember, akiknek senki se tudta a foglalkozását. Meleg, meglitt hangulat szőtte át most is a pinceéteitern levegőjét. Mindenkinék meg volt a maga helye. Az oroszok a sarokasztalt foglalták el és ebéd előtt sziszegve vitakoztak. Az írrok, aki a szélső bal asztalnál ült, képviselte az előkelőséget a szalvétával, amelyet gondosan begyűrt szikár csontos nyaka és a szimpla, magas gallér között tátozong rébe. Csendes, lassumozgású legény volt, külön rongydarabot hordott magával, amellyel aprólékosan megtörölgette az olesó cinkanalat, mielőtt enni kezdett. Választékos eleganciával evett, sohase beszélt senkivel és így mindenki különös tisztelettel bánt vele.

A munkáslány, egy szegény, kipurélt, szőke virág, rendszeren segített az asszonynak a kiszolgálásnál. Matildnak hívták és együtt öregedett a többi vendéggel. Hátgerince megörbült a szövészék mellett, de sohase panaszkodott. Faluról került a városba, egy ideig cselédkedett, de amikor a gazdjával folytatott gyengéd viszonyok jelei mutatkoztak, Matildot télidőben kidobták az uccára. A kis cselédlány bevétődött a Szitakötőbe, az asszony megszajmálta és szívzéve szorította azt mondta neki: »szegény kis veréhem!« Kezében hozta a szomorúság batyuját és hetekig tartott, amíg felmelegedett a szive a Szitakötő tüzhelye mellett. Később alkalmazták a szőnyeg gyárban, most négy dinárt kap ezer perza esomóért és naponta kilencezer szines fonalat sző bele élete lassanfogó szőnyegébe.

A Szitakötő élete egyformán szaladt a kifényesített vágyányokon: A vendégek tányérral a kezükben, mint a rakoncátlankodó gyerekek, ott tolongtak a tüzhely körül és kiválasztották maguknak a kívánatos falokat. A beteg gyenge levest kapott, a másik gyenge húst, a kivánságok teljesültek. A két síheder, akik sohase fizettek, »édesmamának« szólították az asszonyt, aki úgy állt a tüzhely mellett, kezében az óriási merokanállal, mint a bőség istennője.

Egy órákor takarodót fűjtak a gyárak szirénái és Félix a többiekkel együtt elment.

*

Az özvegy a délután folyamán titokzatos előkészületeket tett. Szobájában, amelyet vékony deszkafal választott el az »étteremtől«, színes téglécek ontották a legkülönbözőbb illatokat. A fiókból édesszagu üvegek kerültek elő, teifehér folyadékok, ámbraillatú kenőcsök. Ha most valaki látta volna az asszonyt a nagyvárosi démonok fégyvertárának kellekei között, bizonyára elcsodálkozott volna a nagy átalakuláson. Négy órákor megérkezett a borbély és rövidre nyírta az özvegy mélybarnaszínű haját. És ő ott illegett a parányi tükkör ezüst sikká előtt és esodálta az új arcot, amely onnan feléje ragyogott. Nem volt még öreg, dehogya is, csak a munka megtörte a bőre simaságát, a keze a cinóber halvány színében játszott, ennek viszont a durva konyhai munka volt az oka. Ha levetette a szintelen köcs, flanel ruháját, szép volt, erős, egészséges és kacsu a sok hajlongástól. Egy éve volt özvegy és egy éve játszott a tüzzel, de sohase égette meg magát. Most

A diadalmas asszony

Irta: Kristály István

azonban lángot fogott; az a törődött ember tetszett meg neki, aki nem régen jött, de régen tartozott az ébdek árával.

Félix jobb embernek lázott, Szalmánéről meg rossz hírek keringtek a konkurrencia körében, hogy szerelemmel csalogatja magához a kosztosokat. Hát most megmutatja nekik, hogy mindez irigy rágalom, féltékeny hazugság.

Vacsora után egyedül maradtak az asszony szobáskájában. A rózsaszín krepp-papírral bevont vilnyilámpa a budoár intim hangulatát keltette. Félix zavartan itta a hűs sört és maga se tudta mért jött ide és mit akar az asszony. Nem tépelődött, belenyugodott a kalandba, kicsit nevétségnek találta az özvegycet a rövid hajjal és a gyakorlatlanul kiféltett szájjal. Humorosan ügyetlen volt, amikor odahúzódzkodott hozzá, de Félix hirtelen támadt mohó vágyval magához ölelte. A szédületek két partja között az asszony lassan előráncigálta a sötétben lappangó terveket és fejbekölnötte velük az embert, aki a sör gyenge mórporában össze-vissza beszélt a szerelemről. Az asszony lehajította a fejét és szinte magának sorolta:

— Nyugodtan élhetünk, van itt készpénz huszezer, itt van egy takarékkönyv ez ötvenezer, elmennek innen és kivénnek egy nagyobb lézletet te járnál szépen az irodába, én felfogadnék személyzetet és beülnek a kasszába... no mit szólsz ehhez? Bejárának a kávéháza, mennék színházba, eleget dolgoztam, suroltam, hajlongtam, becsülettel kerestem meg ezt a kis vagyonot.

Az asszony átölelte Félix nyakát és a fülebe sugta:

— Mindenem a tiéd lesz, édes gazdám! Nem tartozol semmivel.

Félix megbénuultan hallgatott. Ez a váratlan fordulat egészen összezavarta a gondolatait. Olyasfélért érzett, mintha meg akarnák venni, hirtelen az asszony szemébe nézett, de az meleg sugarakat lehelt feléje.

Félix kétségbeesett elhatározással, vörösrégyladt arccal fordult az asszony felé.

— Akkor is szeretnél, ha tudnád, hogy csaltam, loptam és börtönben ültem, akkor is rám mernéd bízni magadat?...

— Hát maga egy betörő? — csodálkozott az asszony. — Te ebben a szakmában dolgozol?

— Beületes akarok lenni, és ha szeretsz segíteni fogsz. Egy asszony miatt buktam el, de új életet kezdek, ha megbocsátasz és mellém állsz.

Bizakodás volt a hangjában és szeliden ölelte magához az asszonyt.

*

Dél előtt Félix a városban járkált és képzeletében a jövő képeit festegette. Gyengéd szeretettel gondolt az asszonyra, aki nem vetette meg, hanem átölelte.

Új energiák forrásai nyitlak meg a lelkeben és érezte, hogy az a lélek tiszta, tisztára égett a szenvedések hónapjaiban és most átél a küszöbön, vissza oda, ahol azon a nyáron megszakadt a vonal...

A Szitakötő minden asztalán virág bóbiskolt. A tányérok mellett borosüveg volt. A család összejött, ott volt mindenki, de még nem tudták a nagy titkot. Matild serényen sürgött forgott, a két rejtélyes fiatal ember összebújva beszélgetett az asztalnál. A csendes irnok ma mintha kissé nyugtalanodna. Egyre az óráját nézte, de senkinek se tűnt fel, mert mindenki titkot számított a levegőben. Matildot faggatták, hogy mire való ez a pompa az asztalokon, de a lány hallgatott.

Félix frissen borotválva jött el az eljegyzésre. Az asszony a tűzhelynél állt és szorgalmasan mcregette a levest a tányérokba.

Egyszerre felemelkedett az asztal mellől az irnok ur, félelmetesen kiegyenesedett, az étteremben halálos csend lett, de hirtelen valaki elkiáltotta magát:

— Halljuk! Halljuk!

Az irnok ur mosolygott, odament az ajtóhoz nekítámasztotta a hátát és vigyorogva mondta:

— Édesmama elég a komédiából! Senki se mocsanjon!

Félix az asszonyra nézett, aki fehéren, üveges szemmel bámult maga e'é. Nem értette mi készül itt. Most fejpattant az ajtó és négy ember lépett be. Kint rendőrgyengruhák cirkáltak.

Az irnok ur »Édesmamára« a két sihederre és Félixre mutatva parancsolt embereinek:

— Ezeket vigyétek! Erre pedig különösen vigyázzanak, ez az »Édesmama« szeretője.

A titkosrendőrök az asszonyhoz léptek, aki szótlanul reszkető szájjal állt a fal mellett, csak néha kapta fel a fejét és vad gyűlölettel nézett az irnok urra, aki most harsányan vezényelt és mosolygott.

Félix ment a csoporttal, nem tudta mi történt, de érezte, hogy megint sziklához csapódott életének hányttvetett hajója.

Másnap az újságok arról számoltak be, hogy a titkosrendőrség csoportvezetője zseniális módon leleplezett egy betörőtársaságot, amelynek a Szitakötő szép tulajdonosnője volt az orgazdája. A banda tagjai között van Félix is, a sikkasztó, aki nem régen szabadult ki a börtönből, ahol úgy látszik nem javult meg, mert szeretője volt az alvilági tündérnek, akivel legutóbb éjjel éppen egy újabb betörés részleteit beszélt meg.

Nem hitték el Félixnek, hogy eljegyzésről volt szó és új életre készült...

Mikor megjelent az áruház éles, mély metszésű tükrökkel kitapétázott bejáratánál, arcának égő sápadtságát és nagy szemének temető nézéseit a tükrök nem érthették meg és a mosolyát sem, ami lázadó szomorúságba keretete.

Amit a tükrök mutattak: az asszony a valóságban elérhetetlen, valószínűtlen valaki volt: egy asszony!

Az áruház igazgatója nagyon mélyen hajolt meg előtte.

— Gyönyörű — suttozta a kis kövér ember és szédülten nézett utána.

Ekkor már a válogatott szépségű elárusító kisasszonyok is csak őt nézték. Ilyenek szerettek volna lenni. Mintha az álmuk jött volna el, ami asszonyiaságuk mélyén világított, ami néha megállást parancsolt a férfi tekintetének, megverve őt a vágyában: a diadalmas asszony!

A kis kövér igazgató hirtelen odasugta a fiatal, szépsze pénztárkisasszonyhoz.

— Látja, ilyenekért halunk meg mi, férfiak!

És minden kellemesség, szépség, amit a föld gyönyöre ide összehordott, sóhajta hullott eléje. Selymek égőn és szeliden, kinoktatverően és lehulltan, bársonyok síróan és buján, ékszerék, ravasz, vigyorgó kőszemekkel és cipők, soha nem látott lépések alá — mind, mind feléje sóhajtott.

— Vigy el, te érted vagyunk!

És a kis elárusító kisasszonyok könnyes szemekben megverten, halottan maradt az élet. Valaki elhaladt kis életükben és gyűlölettel gondoltak kicsi virágaikra, amiket majd otthon sietően hajítanak ki az egyszerű üvegvázákba, mert most úgy érzik, hogy megcsalta őket az, aki a virágot adta.

Nagy, vörös erős vonalú autó állt meg az áruház előtt.

És bent tudták, hogy a férfi, aki kiszállt belőle ezt az asszonyt követi. Az áruház buja, szeszélyes, ájult levegőjébe hűs, hideg elszánás ékelődött be.

A férfi már megpillantotta az asszonyt és feléje indult. Az asszony is meglátta az elárusító kisasszonyok felszabadult, odaadó tekintetében, hogy ezek a szegénykék már elárulták őt egy férfinak. Megvetően nézett végig rajtuk. Ő egy gyöngyöt keres!

Volt ezer más gyöngye, de azok nem kellettek. Valahol látta, vagy talán álmolta egy gyöngynek a fényét. Vagy az egész nem más, mint arca gyilkos sápadtsága és szemének temető nézése, amit a tükrök nem adhatnak vissza?.. De kell, kell az a gyöngy, nem lehet meg nélküle, mert annak a fényében van valami, amit eddig hiába keresett...

És városról-városra futott.

Az ékszerosztály vezetője, mikor már megmutatott mindent, ami gyémántból és egyéb színes kavicsokból az ember összehordott csodálatos kinok, tragédiák és vér árán egy kis fehér elefántcsontlapot vett elő egy arany szelencéből és az asszony elé tartotta. Néhány sor volt rávéve:

»Áruházunk gyöngyei — csak hölgyeknek — hetedik emelet«.

Az asszony nagy, diadalmas örömet érzett. Tehát mégis! Van gyöngy, elérteit, amit ő keres. Az őt követő férfit megsemmisítő mosollyal kikerülte és szinte futott a lift felé. A férfi gyorsan követte.

Az ékszerosztály vezetője mosolyogva dörzsölte a kezét. A kis csontlap titokzatosága az ő találmánya volt és fényes osztalékot jelentett. Amikor a távozó part figyelte, az asszony különös szépségéből és a hallgatag férfi mély akaratából megállapította, hogy egyik legnagyobb sikerét kényvel el ma.

Mikor az asszony előtt felnyitott a lift ajtaja, felsikoltott. A liftet egy kis törpe vezette — de az arca férfi arc volt, különös, messi arc, ami a lift homályában most olyan közelről nézett fel rája. Remegő keze támaszt keresett. A mögötte álló férfi gyengéden, de biztosan karolta át:

— Jöjjön, menjünk innen! Csalódní fog szemfényvesztés az egész, csalódás. A maga csalódása.

Az asszony hirtelen elengedte a férfi karját, a nagy, örvényes seb, az egy asszony felszakadt benne. Aki a gyöngyöt hiszi és keresi, a gyöngyöt, ami vágy, cél, kin, amit mind magáné akar ez a férfi tőle: Ah, meg tudná ölni!

Belépett a liftbe. De a férfi is belépett és becsukta iraga után az ajtaját. A lift futni kezdett felfelé. Az áruház személyzete visszafojtott lélegzettel nézett a lift után. A lift törpéje észrevétlenül kettőjük közé lépett. A férfi szemé megvillant a törpe arcán. Milyen vad, ősi elszántaságú arc volt! Egy pillanat volt az egész és a férfi egy legyintéssel a lift sarkába söpörte a törpét. Az asszony felsikoltott.

— Megölte?

— Ha megmozdul, megölöm!

— Miért?

— Vigyázzon, tartsa szemmel, amíg megálltom a liftet, mondta lázas sietséggel a férfi, mert különben elvesztünk!

A lift lámpája most vakító fényvel égett. Az asszony rémülten nézett a törpe szenvedő arcára. Még soha sem látott ilyen megzúdító arcot. Ami ezután tör-

tént, az a pillanat néhány tizedrésze alatt folyt le. Pedig évezredek tragédiája volt.

— Mit akartál? — kérdezte az asszony ijedt tekintete a törpét.

A törpe szemé iszonyu tüzzel égtek:

— Itt élek a lift félhomályában, le és fel, a lift kirkatbabája vagyok: báb, senki! Kinevetnek és irtóznak tőlem. Nem is gondolják, hogy én is élek! Pedig minden úgy él bennem, mint bennetek! Milyen gyarlók vagytok. Valamilyen külsőség hamar feledtetni veletek, a másik életét, ami pedig a tiétekkel egy! Én is ember vagyok és ti ezt, az én életemet tagadjátok. Nem veszteks rólam tudomást, hábbá tesztek engem, az élet. Itt előttem megy le és fel az, amit ti életnek neveztek. Ő én ismerlek benneteket! Száz ezer arcotokat mind ismerem. A vágyaitokat vérzőn és győzőn, a tragédiákat felfelé, ahogy csaljátok magatokat. És a hullástokat, az örömeiteket, amikor vágyatok beteljesült!... Ismerlek benneteket, mert nekem nincs életem, az enyémet elloptátok. Szemeiben lángolt a gyűlölet. Te is, szép asszony, egy vágyat kergetsz, rögtön látam a te különös szomorúságodat. Te henned van valami abból, ami bennem úgy fáj: az elérhetetlenségből. Most egy gyöngyöt keresz, egy gyöngyben keresed azt, amit az egész világ nem tudott adni! Azok közé tartozol, akik nem tudnak megállni. Az ezer arcnak csak egy értelme van: te. Aki másnak élet vagy, magadnak: titok. Ennek a férfinak te lennél a megállás. Ő tebenned találta meg azt, amit te keresz. Ő tőled vár feleletet. Ha nem adod meg, megöl! Látod, én akartam őt megölni, érted! Mert a legnagyobb titok én vagyok, aki: senkinek sem vagyok élet, aki: soha sem csalhatja meg magát.

Az asszony szemé kegyetlenül villant!

— Nincs igazad!... Tetszem?...

A törpe szemé iszonyu mélységből felelt:

— Hiszen látod!

Az asszony most intett:

— Hát szabadíts meg! Öld meg!

A következő pillanatban a törpe fölpattant és apró gyermeknagyságu kezei átkapcsolták a férfi nyakát. Rettenetes küzdelem kezdődött. A törpe hozzá tapadt a férfihez. Az nem tudott hozzáférni és a nagy, erős férfi fulladozott a törpe szorítása alatt.

Az asszony iszonyu gyűlölettel nézte őket. Tudta, ez a harc ő érte folyik. Mind a kettő őt akarja és akar merre megy, nem tud szabadulni fölük. Mind őt akarják és nincs menekülés előlük. A gyöngy! — Hol van a gyöngy? Még ez a kis nyomorék is megkívánta őt és birkozik érte életre-halálra.

És amint így látta őket birkozva, érezte, hogy egyik győzelmét sem kívánja, hogy gyűlöli őket!

A küzdők lábai elé estek...

A lift futott, futott, egyik emelet a másik után maradt le, mint évezredek határkövei.

A küzdelem hirtelen elcsendesedett. Az asszony feiriadt: ő, ő egyedül élt a liften, mint a vágy — ami fut, fut előttünk felfelé — iszonyu magányban...

A küzdők még ölelték egymást, de végtelen mozulatlanságukban volt valami nagy-nagy testvéri!

Az asszonyt szíven ütötte ez a testvériség. Lehajolt hozzájuk, a szemük gyöngyéből kialudt valami, valami hiányzik onnan, ami az előbb még csi!... ott, élt.

Felsírt, most már tudta, hogy egyformán az övé mind a kettő, hogy valahol kialudtak a gyöngyök, hogy ő nélkülük haladt a vágy!

És hirtelen, vad szenvedéllyel, kétségbeesésig fokozódott szeretettel megcsókolta mind a kettő homlokát. Mint mikor az anya megcsókolja halott magzatát.

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál

Teljesen ujonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árák.

A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHAZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

A Megdicsőült Lélek

Irta: Farkas Frigyes

A Megdicsőült Lélek megállt az ajtóban és még egyszer visszapillantott arra a véres vacakra, amelyek ott nyújtózkodtak el a szoba közepén, a tükör előtt. Amelyiket egy perccel ezelőtt még Jambor Péter belügyminiszteri napidíjasnak hívtak.

Sikoltást hallott. Maris, a kis cseléd szaladt be a dörrenésre a konyhából és ijedtében kiejtette kezéből a lábat, amit mosogatott.

— Jesszusom! — de nem tudott mást mondani, hanem reszketve, falféren meredt az élettelen testre.

A háziasszony lassan, nehézkesen csoszogott be reumás, kővér lábain; neki még a sikoltás is a torkán akadt, amikor meglátta, hogy mi történt. De legelőször ő tért magához és amikor a szomszédok is összesereglettek, buzgó fontoskodással siratta a szobaurat.

— Nem is sejtettem, pedig gondolhattam volna, hogy ez lesz a vége. Elsején már nem tudta kifizetni a szobát és megkért, hogy várják. Hogyne vártam volna, hiszen olyan szelíd, olyan csendes ember volt, a légnök sem ártott. Emiatt igazán nem kellett volna meghalni, hiszen nem sürgtettem. Pedig bizonyan ezért tette. És most bevérzte a padlót, a szőnyegot; sohasem tudom belőle kimosni, sohasem tudom kiadni a szobát. Ki jön ilyen helyre lakni? Jaj Istenem, mit tett velem, mit tett velem...

Valóban, erre nem is gondolt és elszégyelte magát, büntudatot érzett. Megkárósította ezt a szegény özvegyasszonyt... pedig másutt is, egy szállodában is elintézhette volna...

A hivatásban a kollégák fontoskodva dugták össze a fejüket és szájról-szájra, szobáról-szobára adták tovább a hírt. Margit kisasszony is otthagya az írógépet és odament ahhoz az asztalhoz, amelyik most árván maradt.

— Mindig mondtam, — csicseregte, — hogy urimber.

A többiek egyetértettek vele. Tetszett nekik, hogy egy kollégájuk ilyen hőstettet követett el... Sütkéreztek a dicsőségben és fontosaknak, hősöknek érezték önmagukat is. Hogyne, amikor a C. osztályból a tanácsos ur is maga ájtott, hogy érdeklődjék... Kerek emlékeztet is rá, hogy tegnap este rosszkedvűnek látta, — de azért nem gondolt semmire...

Az államtitkár ur megdöbbenéssel vette tudomásul... Kár... Szorgalmas, tehetséges fiu volt... Csak kicsit szórakozott... Igen, tegnap is összeszidta, mert valami marhaságot csinált... De ezt nem kellett volna ennyire a lélkére vennie. Hiszen tudják az urak, hogy ő atyai jóindulattal bánik a tisztviselőivel... És a megboldogult végzetes tette is bizonyítja, mennyire szívén viselte felelősségét a véleményét... Jó hivatalnok volt; az urak példát vehetnének róla. Ezt ki is fogja említeni a bucsubeszédében, amit a koporsó fölött tart...

Mosolyognia kellett a hlu szavakon és eszébe jutott, hogy tegnap még mennyire meghatotta volna ez az atyai jóindulat... Maga az államtitkár tartja a nekrológot...

A kollégák koszorúra gyűjtöttek; most jutott csak eszébe, hogy milyen rosszkor csinálta... Éppen hónap végén verte kiadásba a szegény fiukat... Szeretett volna szólni nekik, hogy hagyják, jó lesz koszoru nélkül is...

Közben Kerekas, aki titkos költő volt, megállapította, hogy csak szerelmi bánat költött az oka. Mert ki boldog prózái dolgok miatt meghalni? És az államtitkár ur is hiába képzeli be, hogy a tegnapi puccer miatt... A csokrot piros rózsákkal kell stillázni...

... A Márványarcu Asszonynak a barátja vitte a hírt.

— És azonnal meghalt? — kérdezte és mindjárt meg akarta mutatni az új kalapot, amit tegnap vásárolt.

— ... És azt beszéljük a városban, — mondta a barátja, — hogy miattad tette... — mire rögtön érezte, hogy a kalap most nem aktuális. Mert most kezdett visszaemlékezni, hogy a szegény fiu milyen megilletődve, áhítatos elfoglaltsággal forgolódott mindig körülötte. De nem udvarolt, csak hallgatott... hallgatott... de a nézése... a pillantásai... Igen, emlékszik, hogyan könyörgött a tekintetével és hogyan reszkett a keze, mikor kezét csókolt neki...

Amikor a tükör elé állt, ugy vette észre, hogy kicsit sápadt az arca... De ez jól áll neki és illik is a helyzetéhez... ma nem használ pirosítót, a ruzsát is csinyján kell banni... A piros szín most kegyelet-sértés volna...

Nem fog ma zongorázni sem, hiszen gyásza van... Nem hivatalos gyász ugyan, de ha a városban azt beszéljük, hogy ómiatta... Meg is szólnák érte és azt mondanák, hogy érzéketlen... hogy tüntetni akar...

Egész éjszaka azon gondolkodott, hogy elmenjen-e a temetésre. Nehéz probléma: de ha elmegy, akkor is beszélnek az emberek, ha nem megy el, akkor is. Mert az emberek mindig beszélnek. Tehát el fog menni. A fekete-fehér stílusba az új fekete kalappal éppen jó erre az alkalomra és még ugysem viselte.

A circumderuntál érkezett meg. A hátsó sorok-

ban akart maradni, de az emberek udvariasan utat nyitottak neki. Egészen a koporsó mellé került. Érezte, hogy minden szem rá tekint és örül, hogy a fehér pudert használta és erősen aláfestette crayonnal a szemét... Sápadt, ahogy illik... A földre szegte a tekintetét és a zsebkendőjét is többször a szeméhez

Barnabás két árnyéka

Irta: Szász Márton

Barnabás, a tudományszomias ifju, az országot porát róttá. Arcáról sűrű verejtékcseppek peregtek lefelé. — meleg volt nagyon, a nap pazar jókedvvel hintette szerte aranyugaraival. Csend volt, végtelen, mozdulatlan, muzsikáló csend, Barnabásnak úgy tűnt fel, hogy csak az életlen innen, vagy pedig csak az életlen túl lehet ilyen tökéletesen feljes csend.

Barnabás megállt és széttekintett. Fenn, végtelen magasságból szelid kék ég mosolygott a szemébe, körülötte karsu, magasba nőtt, haragoszöld kalászhá szökkenet buzavetés, a horizont peremén fényes, hullámzó víztükör integetett. Barnabás szomorúan mosolygott, mert tudta, hogy az ég kékje nem más, mint a levegő összesűrűsödése, tudta, hogy a buzavetés egy-két hét múlva aranyszínűre érve élesre fent kaszák martaléka lesz és azt is tudta, hogy a fényes víztükör nem más, mint az örökké gyermeknek maradt vén Nap csalogató játéka: a délibáb.

Barnabás elővett egy feketefedélű könyvet és feljegyezte:

»Minden csak játék és minden játék egy-egy újabb csalódás. Az ég kékje behízonnyíthatóan semmi: levegő. A buzavetés az élet szimbóluma: ma még délceg, büszkén viruló, holnap a porba hull, akár az ember. Fodrozó víz a határ a végén, ismét semmi: délibáb. Tanulság: az, hogy vagyunk, létünk és élünk, hogy felnövünk, munkálkodunk, igyekszünk, akarunk, hogy mindig időnk előtt hullunk a porba: játék csupán, melyet a véletlen üz hullunk. Hol az apostol, ki a véletlen helyére álljon és véletlen történekek helyett pozitív tartalommal tölti ki az életet?

Barnabás tovább is írni akart, ám megakadt a keze, mert egyszerre két gondolata is támadt, mérlegre kellett tenni őket, vajjon melyik az igazi, amelyet megörökíteni érdemes.

Az egyik Gondolat: (Ifju, büszke, bátor, csapongó.) Ez az apostol én leszek! Mélyére hatolok a lét titkána, megalkotom a testi bizonyosság és biztonság székumát! Aki megszületett, annak élnie kell. Az életnek ne a halál legyen a célja, hanem az élet!

A másik Gondolat: (szomorú, lemondó, megtört, mint őszhajú, fáradt agg, ki a pihenést áhítozza.) Pozitív tartalom? Furcsa és valószínűtlennek tetsző szó. Ha tartalom, akkor már pozitív valami s ha valami pozitív, akkor egészen bizonyosan tartalom. Ám melyik és milyen tartalom? Testi, vagy lelki tartalom? (Mosolyog.) Testi? (Legyint.) Most már: olyan mindegy. Lelki? Igen, ez az, amely hiányzik! Ott lenn, túl gondon és gondolatlan: mi van? Csak por és hamu? Férgek? Lelki bizonyosságot! Lelki felszabadulást! Az élet olyan sokszor, teher, hitet, bizonyosságot, hogy ott, tulnan: nem ugyanaz a teher!

A két Gondolat most bírokra kelt egymással: összefonódtak, egymásba vágtak s ami Barnabás értelméig jutott, csupán egynéhány hangfoszlány volt.

Az egyik Gondolat: (vadul) Élni!

A másik Gondolat: (szeliden) Meghalni!

Az egyik Gondolat: Akarni! Dolgozni! Alkotni!

A másik Gondolat: Pihenni. Pihenni. Pihenni.

Barnabás elégedetlenül ingatta a fejét, gyorsan zsebébe tette a könyvet, amelynek azt a címet adta: »Az élet tanulságai«, — majd szapora léptekkel elindult, hogy még az est leszállta előtt a városba érjen, ahol már várta őt öreg barátja, a Mester: a sokatudó Kalamár.

A nap lefelé csuszott az égen, sugarai most ferdén érték a földet, amelyen neszelen árnyékok növekedtek. Barnabás elmézte, mint halad előtte valaki, hosszan elnyulva, akadályt nem ismerőn, aki megáll, ha ő megáll s elindul, ha ő elindult. Barnabás kinyújtotta a karját, s az árnyék — mert árnyék volt a hű kísérő — szintén kinyújtotta a karját, de ez a kar háromszor is hosszabb volt, mint az ő karia. Az ifju különböző mozdulatokat tett a karjával, majd a fével is s az árnyék egyazon pillanathban pontosan ugyanazt cselekedte, csak hogy megnagyobbodott mérethben. Barnabás sietett, nem akart időt veszíteni azáltal, hogy a könyvét előkeresse, de keményen feltette magában, hogy Kalamárhoz érve, első dolga lesz feljegyezni az új gondolatot:

»Az embert mindenki elhagyhatja, csak egy dolgot nem: az árnyéka. Az ember rabzsolga, de van az embernél egy még nyomorultabb, még csuszó-mászóbb rabzsolga: a saját árnyéka. Mily megnyugtató tudat, hogy az ember soha sincsen egyedül.«

Egy felbőszüléssel az égen és ugy takarta

emelte. A hangos zokogástól azonban tartózkodott... hiszen nem rekona...

A temetőbe menet az államtitkár került egy kocsiba. Gratulált a méltóságos urnak a magasról, megható beszédhez és közölte, hogy esütörtökön van a fogadónapja. Az államtitkár kijelentette, hogy most már nem csodálja, hogy öngyilkos lett a fiu... és esütörtökön... ha a nagyságos asszony megengedi...

A Márványarcu asszony elhatározta, hogy fekete-fehér háziruhát csináltat erre az alkalomra.

A Megdicsőült Lélek pedig elégedve vágott neki a végtelenségnek.

el a napot, hogy csak a két szélső karéj kandikált ki belőle. Valami különös sárgás homály támadt s Barnabásnak úgy tűnt fel, hogy az árnyék hirtelen a másik oldalán termett, de ahogy jobban szemügyre vette a változást, látta, hogy ez még egy, haloványabb, bizonytalanabb árnyék. Az ifju néhány pillanatra megállt s úgy nézte ezt a különös dolgot. A két árnyék szembe volt fordulva egymással.

Barnabás hirtelen hangokat, suttogást hallott, ijedten körültekintett: semmi. Valami megmagyarázhatatlan lélelem fogta el.

— Hahó! — kiáltott és szomjasan itta a saját hangját, amely tulharsogta az előbbi suttogást, — hahó, ki az?

Csendes szellő kezdett fujdogálni, a kalásztenger hajladozott, zizegett. Nem messze egy fiúr röppent ki a sűrűből, néhány trillált hallatva csakhamar eltűnt megint. A szél körülcirógatta az ifju arcát, lágyan, jól esően, mint édesanyja keze.

Barnabás komoly arccal és kemény szavakkal róttá önmagát az előbbi ijedelemért. Hosszu évek óta helyongy szerte a világban, egyik Mestertől a másik Mesterig, verte zápor, jékeső, fagy, takarta sötétség, minden fűszál, fa, virág ismerőse volt neki, látott ezer meg ezer naplementét, gyönyörködött az égi piktor ezer meg ezer mindig más hajnalfestésében, látott fákat tövestől kitépő vihart, behordott termést felgyújtó villámot, vakító, hulló meteorokat, járt iszapban, porban, futó homokban, aludt kazlak tetején, nehéz párájú istállókban állatok között és nem félt soha. Most fél. Mitől ugyan? Suttogás: hangok tompított folytonossága. Hangok, emberj hangok, ettől ijedt meg?

— En semmitől sem félek, — mondta hangosan, hogy bátorítsa önmagát.

A suttogás megismétlődött. Megint körültekintett: semmi.

— En senkitől sem félek, — kiáltotta és borzadva nézett körül.

Valaki mintha halkán, röviden felkacagott volna.

— Ki az? — kérdezte ujból Barnabás.

Csend. Egy ürge szaladt át az uton, keresztül a két árnyékon és eltűnt egy üregben.

— Képzeldőm, — állapította meg Barnabás és sietve elindult. A két árnyék vele sietett.

Megint suttogás, most már erősebben, ám mégsem úgy, hogy a nesz érthető szó alakját öltötte volna fel.

Barnabás futni kezdett, vadul, mintha bűnös lenne és üldözne valakit. Nehéz léptei nyomán felkavargott a por és a tüdejét fojtogatta.

Futása mind erőlenebb lett, csakhamar meg kellett állnia. Levegő után kapkodott, szíve feldobogott a torkába, a szeme tele volt porral és könnyel.

— Ki elől futok? — kérdezte kétségbeesetten. — Kinek vétettem én? Kitől kell nekem tartanom?

A suttogás most formát öltött és tisztán hallotta, hogy a jobboldali, hományos árnyék megszólal:

— Magadtól.

Barnabás megmerevedett az liedelemtől. Percekig nézett farkasszemet az árnyékkal.

— Miért? — kapott erőre Barnabás.

Az Árnyék: Ősatyád: Kain sorsa ez, aki nem tudt egyedül lenni sehoh.

Barnabás: Mondd, ki vagy?

Az Árnyék: Láthatod, az árnyékok vagyok.

Barnabás: Igen, látom, de hogyan, hogy engem két árnyék kísér?

Halk, gunyos kacaj vibrált a levegőben. Barnabás valami furcsa zörejt hallott, mintha két törött porcellán-darabot ütögetnének egymáshoz, vagy mintha két meztelen esont ütődne össze.

Barnabás: (iszonyodva) Ki vagy?

Az Árnyék: Állandó kísérő vagyok: a Halál.

Barnabás, most hogy tudta kívül áll szemben, megkönnyebbülten sóhajtott fel. A bizonyosság megnyugtatta. Hirtelen a baloldali árnyékhoz fordult:

— És te, ki vagy?

— Állandó kísérő vagyok: az Élet.

Barnabás lassan elindult, miközben tovább folytatta a kérdészködést:

— Ti mindig velem vagytok?

— Igen, — felelte a két árnyék egyszerre.

— Hogyan, hogy eddig nem tudtam azt, hogy kísértetek?

Az egyik árnyék: Tudtad, csak nem gondoltál rá.

Barnabás: Tudtam? Hiszen eddig nem láttalak

Történelem apró történetekben

Abbé Choisy

(1644—1724)

korának egyik legérdekesebb jelensége volt, akit Sainte-Beuve, a nagy kritikus (1804—1869) méltónak tartott arra, hogy terjedelmes tanulmányban foglalkozzon a különös egyéniségével s az irodalmi munkásságával. Szellemes ember volt, akinek sokat ártott az az excentricitása, hogy egészen harminchárom éves koráig tőbbit járt női ruhában mint férfiföltönyben, s úgy festette magát mint a mostani modern divathölgyek. Igaz, hogy nagyon nőies volt, a szakálla és bajusza igen később ütött ki, s »nőies« bájával annyira félrevezetett sok férfit, hogy a szép Sanzy grófnőbe (így nevezte magát a női karrierjében) beleszerettek. E maszkirozás mögött egyébként nem rejtőzött semmi perverzítás, — csak uri szeszély volt, amelynek XIV. Lajos egyik fiúvére is hódolt. Később, amikor az abbé »megkomolyodott«, egészen az irodalomnak és a tudományok szentelté minden idejét. Valami nőiség azonban ebből a tevékenységéből is kiütöközött, — női kézimunka volt a legtöbb írása. A termékenységé nagyob volt a tehetségénél, s a fölületessége észrevehetőbb mint az eredetisége. Még a történelmi műveit is inkább asszonyoknak mint férfiaknak írta s Madame de Sévigné-nek (1626—1696) a levélírás e kiváló művésznőjének is az volt a véleménye róla, hogy »kellemes olvasni őket.« Forrásmunkák persze nem lettek, inkább kedves csevegések és szórakoztató szöszaporítás maradtak. Ma már csak irodalomtörténeti jelentőségük van.

Ő maga mondta a legtalálóbb kritikát magáról is, az írásairól, amikor befejezvé az *Egyházak Története* című óriás művét *tizenegy kötetben* (négyrétű kötetek!), így nyilatkozott róla:

— Hála Istennek, a Történetem kész. Most csak az van hátra, hogy meg is tanuljam.

Komjáthy Béla

(1847—1909)

a régi magyar függetlenségi párt egyik vezértagja szellemes és viccekkel kedvelő ember volt, aki néha a legjobb barátja rovására is csinált nevetető tréfákat. E tréfák ugyan nem voltak maliciózusak s inkább a magyar kedélyesség vidám sorompói között mozogtak, azért mégis, akiket gunyolni szokott, revánra gondoltak s egyszer a nevenapjára olyan ajándékkal lepték meg, amely — gondolták — inkább kellemetlen mint jóleső meglepetésül fog neki szolgálni.

Szoborral kedveskedtek neki, amely igazán unikumszámba ment. Ez a műtárgy két kolosszális tökből volt összeállítva, s ezeknek egyike a kiváló politikus fejét ábrázolta, a másik pedig többi testrészeit. E szobormű plasztikai részét ifi. Vastagh György készítette, a festőit pedig id. Vastagh György. Utóbbinak a munkája abból állott, hogy a két tökre ráfestette a Komjáthy megszólalásig hü képmását, a felsőre a duplatokás ábrázolást, az alsóra pedig a gömbölyű, hordószerű termetét. A pompás ajándékon azonkívül egy költő is dolgozott, szintén barátja az ünnepeltnek, Endrődi Sándor, aki a szobor talapzatára e két sort vésette:

Csendes reggel csütörtökön
Ul egyik tők másik tőkön.

A kurucdalok költője irt persze ennél jobb verset is, de olyant, amely hasonló hahótát fakasztott, soha. A képviselőház folyosóján sokat kacagtak a sikerült tréfán.

Komjáthy azonban értette a tréfát, nem neheztelt, együtt nevetett a nevetőkkel, sőt dicsekedett is azzal, hogy mily szép ajándékot kapott a nevenapjára. Mire egyik képviselőtársa ugratni próbálta:

— Ugyan mit hencsz olyan nagyon? Azért mégis csak tökből van a fejed!

Komjáthy nem szokott zavarba jönni s hamarosan felelte:

— Csakhogy az enyémet Vastagh mintázta töknek, a tiedet pedig a természet alkotta annak.

Mikszáth Kálmán

(1849—1910)

a kítőnő szatirikus író többször kifigurázta Szilágyi Dezsőt (1840—1901), a nagy parlamenti szónokot is, aki nem tudta megszokni, hogy őt is, az energia és hatalmasság eleven szobrát is néha kikezdi. Egy ilyen tréfa alkalmából megneheztelt Szilágyi, aki akkoriban igazságügyminiszter volt, s így támadt rá Mikszáthra:

— Mondd csak, te minden palócok legcinkusabbika, volna-e olyan nemes eszme, amelyért meg tudnál halni?

— Kedves kegyelmes uram, mihelyst fölmutatsz nekem egyetlen minisztert, aki valamely nemes eszméért halt meg, én azonnal hajlandó vagyok őt a halálba követni.

Szilágyi nem tudott ily minisztert fölmutatni.

P. P. Royer-Collard

(1763—1845)

a francia doktrínérek vezére egy időben a az egyetemen is tartott előadásokat, s mert a kítőnő ember az ifjuság körében nem örvendett semmi népszerűségnek, első előadását tiszteletlen magaviselettel és közbeszólásokkal zavarták meg. Ő rá se hederített a békétlenek-

dőkre s nyugodtan folytatta a mondanivalóját, mire a zajongás lassankint elcsitult. Annál kellemetlenebbé vált a kiváló bölcsészre a helyzet akkor, mikor a tantermet elhagyta. Legkevesebb kétszáz egyetemi ifju követte őt s tüntetett ellene lármásan, izléstelenül. A főljánlott rendőrségi asszisztenciát Royer-Collard visszautasította, bátran szállott szembe a háborgó tömeggel, s csak néhány barátjától kísérve folytatta útját. Ugy tett, mintha a zajt, amely mögötte zugott, nem is hallaná. Párisnak s a Szajnáknak a tulsó oldalán lakott, s ahogy a Pont des Arts-hoz (a Művészetek hidjához) ért, ahol személyenkint egy sou-t (öt centimeot) kellett fizetni, mielőtt az ember a hidra lépett, Royer-Collard egy tizfrankos aranyat tett le a pénzeszedő asztalára, s így szólt:

— Fizetek az utánam jövő, s amint hallja, engem ünneplő mintegy kétszáz úriember helyett is.

S emezekhez fordulva, odakiáltotta nekik:

— Uraim, tovább is üldözhetnek, s nyugodtan követhetnek, mert mindnyájukért fizettem.

Az eredmény az lett, hogy a fiatal emberek szégyenkezve visszafordultak, a hidvállalat nyert 10 frankot, Royard-Collard pedig visszanyerte a népszerűségét. Másnap, mikor a tanterembe lépett, rokonszenyes ovációval fogadták, amelyben azok közül is sokan vettek részt, akik előtte való nap még a Szajnába szertették volna dobni.

Talleyrand

(1754—1838)

Charles Talleyrand-Périgord gróf tagadhatatlanul egyike volt kora legszellemesebb férfijainak, anélkül, hogy annak legtehetségesebbjei közé is tartozott volna. Ha a szellemes mondásoknak, amelyeket neki tulajdonítanak, nagy része nem is származik tőle, annyi bizonyos, hogy hosszú életében sok elmésséget mondott. Amint egy ellensége mondta:

— Majdnem annyit, amennyi következetlenséget elkövetett.

Ugy látszik, diplomátának, simának és ügyesnek született, máskülönb nem lehetett volna évtizedeken, pártokon, kormányokon és uralkodókon keresztül mindig vezetőférfiu a hazájában, amely egyszerűen az esprit hazája is. A szellemesség, amely másoknak akadályul szokott szolgálni az előmenetelükben, nála oly

A legjobb francia cipőkrém

Josip Hertmann i Sin D. D.
bőrkereskedelmi r. t.

Zagreb

Jelačićev trg 25 Telefon 44-20

természetü volt, hogy pótolni tudta a tehetségnek és jellemnek ama nemesebb vonásait, amelyek bizony hiányoztak nála. Az itélőképessége is oly szerencsés volt, hogy ahol kellett, kifogástalanul működött, s ahol nem volt rá szükség, ott egyáltalában nem funkcionált. Ösztön volt-e vagy okosság, nem lehet tudni, de akik ismerték tapasztalták nála azt a bölcsességet, hogy se érzelmel se időt nem vesztegetett el, s el lehet mondani róla, hogy nemcsak minden órájának, de minden negyedórájának is leszakasztotta virágát. Még a mások szellemességéről is csak akkor vett tudomást, ha egyszerűen fölháználhatta valamire vagy küzdenie kellette ellene. Jellemző ebben a tekintetben, amit ő maga ír az emlékirataiban az egyik szerelméről s mindenestre első igazi liaison-járól, Luzy kisasszonyról, akit pelig ifjkorában — már amennyire ő tudott — valóban nagyon szeretett. Ez a följegyzése így hangzik:

— Azóta azt hallottam róla, hogy meglehetősen együgyü kis teremtés volt. *En ezt sohase vettem észre.*

Kényelmes volt ez így neki. Ha e szép kisasszonynak némi esprit-je lett volna, Talleyrand-nak alkalmazkodnia kellett volna hozzá vagy küzdenie ellene.

Talleyrand egyébaránt nem szerette a szellemes embereket. Azok jobban fárasztották ki mint az együgyüek.

együtt benneteket.

Az egyik árnyék: Hát testet kell ölteni ahhoz, hogy tudj hennünket? Mi hallottuk a gondolatokat, amelyek az imént éltek benned; bennünket bencoltál, vitáztál önmagaddal, Barnabás, te lázadó vagy, botor lázadó, ki mind a két gondolatoddal szembeszállottál a világrenddel, a lét törvényszerűségével.

Barnabás: (bizalmatlanul) Én jót akartam...

Az egyik árnyék: Jót? Milyen bizonytalan fogalom a jó. Mi néked jó, másnak rossz lehet. A gazdag jóllakik és nem gondol az éhesekre. Aki szép, nem gondol a csúnyákra. Pedig a szegénynek fáj az, ha más jóllakik és a csúnyának fáj a más szépsége. Honnan tudod, hogy csak élni jó?

Barnabás: Elni, akarni, munkálkodni, boldogulni...

A másik árnyék: Miért akarsz több lelki bizonyosságot? Miért akard tudni, mi jön az utolsó szívdobbanás után? Miért gondoltál arra, hogy jó a pihenés?

Barnabás: (bizonytalanul) Vigaszt azoknak, akiknek el kell menni...

Az egyik árnyék: Te bele akarsz nyulni, bele akarsz kontárkodni a Teremtés munkájába. Te figyelsz, látsz, tanulsz, kutatsz, hogy az élet egyszerűségét megváltoztathassad. Te hitet, valóság-tesztet öltött bálványokat akarsz ledönteni, hogy ezek helyére magadat és magad teóriáját állítsd! Ohó! A lázadónak nem adatik kegyelem! Magammal vislek! Igen, téged is, *időnek előtte*, ahogy írtad.

A másik árnyék: Nem engedem. Ne féj, nem adlak. Olyan fiatal vagy, olyan tiszta a salaktól, bűn volna, ha salaknak adnálak oda.

Az egyik árnyék: Viszem!

A másik árnyék: Nem adom. Olyan jó a szíve, nézed, a mellkassa milyen hatalmas, az izmai kemények, mint a vas.

Az egyik árnyék: (gunyosan nevet) Egy villámcsapás és vége van.

A másik árnyék: Oly tiszta az ég, csak az a csöppnyi fátvöl ott a napon, az is fehér, mint az ártatlan gyermek lelke.

Az egyik árnyék: Csak intek és kigyó csuszik orozva, néhány percre csupán és az enyém.

A másik árnyék: Olyan gyorsan halad már, hogy kigyó utól nem érheti.

Az egyik árnyék: (harsányan felkacag) Egy nyomorult tüske szurása elég, hogy rövid időn belül az ölembe dőljön.

A másik árnyék: Azért kapta velem egyidejűleg az értelmet, hogy vigyázzon magára és baj esetén testvéreire forduljon segítségért.

Az egyik árnyék: Testvéreire? Hiszen fél tőlük! Hogy megrettent, amikor a subogásunkat meghallotta! Ezer veszélyben volt már és nem ijedt meg, ám a hangtól, melyben a szó formáját sejtette meg, erőlen lett az izom és nem tudott tovább lépni. Fél azoktól, akiknek és akikért jót akar! (Kacag). Ezek az új apostolok...

Barnabás (erőtlenül): Engedjétek szólni... Marakodtok raitam, kifogásoljátok a gondolataimat, az egyik meg akar tartani, a másik el akar veszejteni és én egy jöttányival sem tudok többet, mint amennyit tudtam ezelőtt egy félórával. Csak egyre adatok választ: hogyan jó? Elni? Meghalni?

Az egyik árnyék: Meghalni!

A másik árnyék: Elni!

A nap lebukott az égről, sötét lett. A két árnyék eltűnt és Barnabás egyedül folytatta az utat.

Messziről feltűnt, a fényben fűdő város.

*

Barnabás megmosakodott, táplálékot vett magához, majd sorjában elmesélte Kalamárnak különös beszélgetését a két árnyékkal.

— És most mondd, te sokat tudó Mester, kinek volt igaz?

A Mester tiszta kék szemében mosoly csillant meg. Hosszu szakállát simogatta és így felelt:

— Mind a hármotoknak.

Barnabás csalódottan sóhajtott:

— Gunyt üzöl belőlem, Mester.

Kalamár szeretettel ölelte át az ifjút.

— Ó, nem fiam, én komolyan beszéltem. Neked igazad volt, mert nem tehetsz arról, hogy az ember örökké elégedetlen azzal, ahogy van; hol többet, hol mást akar, hol élni, hol meghalni. Az élet árnyékának igaza volt, mert az, aki született, annak élni rendeltetett, a halál árnyékának is igaza lehetett, hiszen a halottak nem éreznek, s az, aki nem érez semmit, annak bizony nagyon jó lehet. Késő van már, fáradt is vagy, feküdjünk le, fiam.

Éjfél kongattak már egy távoli templomtoronyból, amikor Barnabás hirtelen még egy kérdést intézett a Mesterhez:

— Szóval így jó minden, ahogy van?

Kalamár is fenn volt még, csendes hangon válaszolt, mint ahogy az édesanya szól az elalvó gyermekhez:

— Igen, így jó, ahogy van. Aludj, jó fiam.

A BÁCSMEGYEI NAPLORA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a könyvkedvezményekben

Kéthetes szerelem

Irtá: Quasimodo

Az ismerkedés a legközönségesebb módon történt. Ő, Tamás, még így is talált benne valami érdekeseget, sőt mulatságosat.

Valami kis faluban volt dolga és dél felé járt az idő, amikor kiszállt kocsijából az állomás előtt. A lány akkor egyedül volt. A pénztárfülke előtt állt és nekifutászkodott a vaskorlátnak. Újjaival dobolt az üvegablakon. Nem idegesen. Nyugodt, türelmes mozdulatokkal és egész halkán. Csak egész esőndős, kapirgálásszerű zajjal. Odaállt a háta mögé. Később jöttek többen. Két parasztasszony, tömött kosárral a kezükben, aztán mások is. Akkor már kezdett unatkozni. A lányt nézte. A nyakát, a kalap alatt, a csipőjét méregette szemével és közelebb húzódott hozzá. Halkan hümögött a fogai között. Mikor az ablak kinyílt, valaki meglökte. Zavartan emelte meg a kalapját és valami becsúsztatásért félt mormogott. A lány megfordult és rámosolygott.

Három óra késés — hallatszott a fülkéből és az ablakot becsapták. Ez bosszantotta és elvette a kedvét. Le-föl járkált a folyosón és közben egész megfélekedett a lányról. Mire hazaér, hat óra és nem kezdhet semmihez. Egy délutánja, egy egész drága délutánja vesztett kárba ezzel a három órával. Amellett fáradt lesz. Vissza kellene mennie a faluba, de nincs kocsi. A váróteremben egy baka fekszik a padon. Csomagját tette a feje alá. Hortyogott. Az ablakon átfurakodott a tavaszi nap és rásimult az arcára. A szeme közé is szart, de nem érezte.

Tamás kiment az utcára. A lány jutott az eszébe. Elsietett a sarkig. A hosszú, egyenes országúton két sötét, nagy pont imbolygott. Az a két parasztasszony a kosarakkal. Az egyik volt az, aki meglökte. Valamivel később, ahogy járkált, meglátta a lányt. Az állomással szemben egy kis vendéglőben ült. Ebédelt. Észrevette, hogy valaki nézi. Ujra mosolygott. Azt gondolta, hogy odamegy hozzá. Aztán néhány lépés után megállt. Nem volt hozzá bátorsága. Belépett a vendéglőbe és leült az egyik asztalhoz. Várt. Néha lopva a lányra nézett, aztán hirtelen elkapta róla a szemét.

Az órák végtelen unalommal multak. Végiglapozott minden újságot, az egyikben valami rejtélyt talált és igyekezett megfejteni, de türelmetlen volt. Tintát és tollat kért. Levelet akart írni. Fogalma se volt róla, hogy kinek. De hisz az mindegy. Irni akart. De nem jutott eszébe semmi. Végre hallotta a vonat füttyét.

Lassan lépkedett, nézte, hogy a lány melyik kocsi szál és csak akkor ugrott föl a vonatra, mikor az mozogni kezdett. Benyitott a kupéba és leült. Szemben a leánnyal.

Nem tudta mivel kezdeni a beszélgetést. Elmosolyogta magát. A lány ott ül vele szemben és néz valahová. Nem rá, fölötte se néz el, men néz ki az ablakon se. Néz. Talán az ő mellényének a gombját nézi.

Mikor megszólalt, mintha akaratlanul tette volna. — Nem unalmas?

A lány ráemelte a szemét és mosolygott. — Nem.

Ez valami egész határozott *nem* volt. Bartáságos, de kemény. Olyan, mintha már órák óta beszélgettek volna. Különben a mosolya is érdekes. Tamásnak, legalább is úgy tűnt föl, hogy van benne valami érdekes. Nem biztató, szerinte az ilyen mosolyban kell valami hívogatónak lennie, valami egész más mosolygás. Udvarias, érdeklődő, vonzó, meghatározhatatlan.

— Én rendszerint rettentően unatkozom utazás közben.

— Én nem, — mondta a leány. Mintha valami kis csufolódás érzett volna ki a hangjából.

— Nem szokott olvasni az uton?

Igazán nem tudta, hogy ezt most miért kérdezi meg. Valahogy hiányzott a könyv a lány kezéből. Azt várta, hogy olvasson. Hisz az lenne a legtermészetesebb. Nem mintha nem volna mindegy, de furcsa, hogy nem olvas. De azért nem akarta megkérdezni.

— Nem szoktam vonaton olvasni — felelte a lány. — Miért?

— Tudja Isten. Nem szeretek. Hogy úgy mondjam, meg van róla a külön véleményem.

Kíváncsian nézett rá. A lány azonban nem folytatta. — Minek mondjam? Ki fog érte nevetni.

Rövid szünetet tartott, térdét kicsit fölemelte és átkulcsolta két tenyerével.

— Az hiszem, hogy a könyv, már úgy értem, ha egy nő a vonatban könyvet olvas, abban maguk valami kihívást, jobban mondva meghívást látnak. Az ember, ha a vonatban olvas, rendszerint türelmetlen, néha fölneéz, becsukja a könyvet, újra lapozgatni kezd. És ennek a vége rendszerint ismerkedés.

*

Harmadszor a kávéházban látta. Ugyan azzal az őszhaju úrral. Közvetlen mellettük kapott helyet egy asztalnál. A lány ránézett és mosolygott. Valamivel később pedig átszólt hozzá.

— Miért ül egyedül?

Melegség szaladt a fejébe.

Fölállt és odalépett az asztalukhoz. Kezecsókolt a lányt, aztán a hosszú, fehérhaju urhoz fordult és

be mutatkozott.

— Vártam a mul'kor, hogy odajön hozzánk.

— Nem akartam a barátomat egyedül hagyni.

A lány fölnevetett.

— Azót nagyon sokszor gondoltam magára. Az

első találkozásunk óta.

Táncolni vitte.

— Talán neveltséges, de még a nevé se tudom?

— Annál érdekesebb.

— Megmondja?

A lány félrehúzta a száját és nemet intett.

— Mondom, hogy így érdekesebb.

— De biztos maga se tudja az enyémet.

— Nem is fontos.

A tánc után megcsókolta a lány kezét.

Utközben, mikor hazafelé kísérte őket, a magas, őszhaju ur beszélt. Rekedt, mély hangja volt és rengeteget tudott beszélni. Tulajdonképpen két hétre jött. Ugy tervezte, hogy a városban fognak lakni és egy-egy napot a rokonoknak szánnak. Már azoknak, akik a közelben élnek. A lány lassu mozdulattal fűzte karját Tamás karjába és megszorította a kezét.

— Mondja a nevé — sugta a fülébe.

A lány fölnevetett és azt mondta, hogy szeretné, ha sose tudná meg. Apja kíváncsian fordult feléje, megkérdezte, hogy min nevet, de nem is várt választ. Beszélt tovább. A kapuban, mikor kezefogtak, azzal váltak el:

— Holnap hatkor. Ezen az uton.

Másnap találkoztak. Egy órát sétáltak együtt, akkor a lány azt mondta, hogy szeretne színházba menni, tehát még öltözködni kell. Tamás nem szólt, hogy vele megy. Este nem ért rá. A lány se hívta. Talán azt várta, hogy a férfi maga szól.

Aztán elbuesztak. Két napig nem látták egymást.

Tamásnak meglehetősen lassan mult el ez a két nap. Rövid levelet kapott. — a kávéházban ült, mikor odahozta a pincér — melyben a lány értesíti, hogy néhány napra látogatába megy, de amint megjött, újra fog irni.

Az újabb levél örömmel töltötte el. Nem hitte, hogy a lány ilyen hamar visszajön. Türelmetlenül várta a hat órát, amikor újra találkozók vele. Elhatározta, hogy követelőző lesz. Vagy-vagy. Magában már elkészítette monológját. Egy percre az jutott eszébe, hogy miért nem írhatja le egy darab papírra és mikor találkozik a leánnyal, egyszerűen leolvashatná onnan.

Mikor meglátta, elszállt a bátorsága. Zavartan mosolygott és hallgatott. A lány azt mondta, hogy még két hétig itt maradnak. Nagyon jól érzi magát és apja megígérte, hogy ittmaradnak.

Aznap este sétáltak. Hármásban. Az őszhaju ur ismét sokat beszélt.

— Nem tudom, mi tetszik Annának ezen a városban, de hát mindegy. Majd maradunk. Aztán ugyis vége. Persze, örülsz neki. Jövő nyáron nem hiszem, hogy velem fogsz sétálni. És talán önnel se — fordult hirtelen Tamáshoz.

Nem értette. De nem is figyelt túlságosan az utolsó mondatra.

— Végre — mondta a leánynak. Mintha kicsit bosszankodott volna.

— Gyerekség — folytatta Tamás. — Nem tudom megérteni, mi érdekeseget talált abban, ha a nevé nem tudom. Hiszen valahogy szótlanom kell.

— Minek?

Lebigyészette az ajkát. Ugy látszott, hogy ez elvette a kedvét. Tamás magában mulatoit rajta és az jutott eszébe, hogy romantikus lelkű kis fruska. De holnap...

Igen, a holnaphoz újra nagy reményeket fűzött. Most már itt az ideje.

— Holnap — mondta egész halkán — holnap szeretnék magától kérni valamit.

A lány feléje fordította az arcát és kíváncsi tekintettel nézett a szemébe.

— Miért nem ma?

— Ma nem lehet. Holnap.

Kis szünetet tartott. Megálltak egy kivilágított kirkakot előtt.

— Nincs cigarettám — mondta az öreg.

Tamás zsebébe nyult a tárcája után, aztán más jutott eszébe.

— Amott még van trafik.

Kint vártak az örege, míg cigarettát vesz.

— Nos? — kérdezte a lány.

— Tudja, mit akarok?

— Fogalmam sincs.

— Most nem mondhatom.

— Mondja — kérte a lány és hozzásimult... —

No... Gyorsan mondja.

— Eljön velem...

— Mikor?

— Holnap. Eljön velem. Akar?

— Hová?

— No törődjék vele. Szeretnék egyedül lenni magával. Szeretnék... Szeretném... Az öreg kilépett a trafikból.

Másnap türelmetlenül várta Annát. A lány késett. Tamás félt, hogy nem jön. Végre látta messziről fel-tűnni az alakját. Megkönnyebült. Aztán szorongás fogta el, de igyekezett nyugodt maradni.

Megindultak. A lány nem kérdezett semmit, ő se szólt. Mikor a lakása elé értek Anna egy pillanatra megállt. Arcába szökött a vér. De nyugodtan lépett be a kapun, mint Tamás kitárt előtte.

A szobában a férfi olaált elébe és a szemébe nézett. A lány állta a tekintetét.

— Nevelsen — mondta Tamás. — Most miért nem nevet?

A lány elmosolyodott. Leült.

— Tudta?

A lány felhúzta a vállát.

— Gondolja, hogy nehéz volt kitalálni?

Tamás lehajolt és megcsókolta a lány kezét.

— Meg kellene köszönnöm, hogy eljött.

— Miért? Örül?... Én is. Komolyan örülök, hogy eljött.

Körülnézett a szobában.

— Nagyon helyes itt minden.

Tamás a háta mögé állt és fölötte hajolt. Egy képre mutatott a falon.

— Látja, azt szeretem legjobban.

Arca hozzáért a lány arcához. A lába reszketett. Aztán hirtelen szájoncsókolta. Széket húzott a lány mellé és leült vele szemben. Kezébe fogta a kezét.

— Ugye nem megy el. Két hét múlva se megy el. Várjon egy hónapot. Akkor szabadságot veszek és elkísérem magát. Ha akarja.

A lány rámosolygott és megszorította a kezét.

— Nem lehet.

— Miért?

— Mindegy. Nem tudom és nem is tudnám megmagyarázni.

Szeméről lesiklott a mosoly. Arca egész fehér volt.

— Rossz kedve van?

— Mindegy — ismételte a lány és könnyű mosoly szaladt át az arcán.

Beszélgettek.

Kiváncsi szemekkel vizsgálta a férfit és leste a szavait Néha megint fölnevetett s ilyenkor újra viszatért arcába a vér.

Mielőtt elmentek, Tamás még egyszer megcsókolta. Másnap levelet kapott.

El kellett mennie. Egész váratlanul. Az apja úgy kívánta. Mostanában gyakran vannak ott, de ne törődjék vele. Valami ismerősük kedvéért. Nem új ismeretség. Régi dolog. Ne várja. Irni fog.

Tamás érezte, hogy valami nagyon hiányzik a szívéből, nem tudta, mi, de még soha nem érzett ilyen ürességet.

Egy pillanatra most neki is feltűnt, hogy már másodszor vannak ugyanott. Egy kis falu. Itt a szomszédban. Néhány gyár van benne. Meg a munkások háza.

De csak egy pillanatra.

Végre megjött a levél.

»Egy napra jövök. Egy délutánra.«

Mikor megint a szobában ültek, nagyon boldog volt.

— Szeretném elmondani, hogy vártam, hogy rettentően hosszú volt ez a két nap. Felkapta a lányt a karjába és lecsókolta a szemét.

— Szeretem — mondta nevetve. — Tudja, mi az?... Maga persze nem érti. Nekem minden. Annál is több. Átkarolta.

— Ne... Hagyjon, Tamás.

Elengedte. Kicsi zavart érzett.

— Nem haragszik, ugy-e? — Valami félelemfele volt a lány hangjában. A férfi keze után kapott és az arcához szorította.

— Nem haragszik. Értsen meg. Nem magyarázhatok többet. Talán... Majd...

Nem folytatta. Mintha megbánta volna, hogy mondani akart valamit.

*

Egy hét múlva jött vissza. Nem irt. Elment Tamáshoz. Rossz kedvű volt. Nem beszélt. Nem tud beszélni. Nincs semmi baja. Hígyie el, örül, hogy újra itt van. Nagyon örül.

— Csókoljon meg... Még...

Egy órát maradt mellette.

A ház előtt, mikor megálltak és kezét nyújtotta, azt mondta:

— Nem tudom, mikor láthatom... Igen... Megyünk.

Mosolygott, de szeme fényes volt, egész különösen fényes.

Tamás még utána nézett. Nem értette. Nem hitte. Utána akart szaladni.

Aztán elmosolyodott és legyintett a kezével.

— Csacsúság. Persze. De most újra várni.

*

Másnap ebéd után a kávéházban ült és az újságot olvasta. Szeme egy kis híren akadt meg. Háromsoros, igénytelen kis hír volt a házasságrólvatban.

Csak a név tűnt fel, a lány neve és az a kis falu. Itt a szomszédban.

Egy pillanatra összefolytak a szeméi előtt a betűk. Aztán később mosoly szaladt át a száján.

Lélek és agyvelő

— Tudományos értekezés —

Alulírott nagyon ritkán rándul ki a tudományos irodalom mezejére s csak olyankor teszi meg ezt, ha annyira csábító a téma, hogy lehetetlen neki ellentállani. Most is így van s nem állhatom meg, hogy széljegyzetekkel ne kísérem egy berlini egyetemi laboratórium kísérleteit, illetve az azokról szóló híradást. Évezredek óta foglalkoztatja ugyanis a filozófusokat és a teológusokat a kérdés, hogy van-e test lélek nélkül és lélek nélkül test? Van-e összefüggés a lélek és az agy között? — szeretnék viszont eldönteni a pszihológusok és az orvosok? Ezek után áttérek a tudományos kommunikációra, amit széljegyzetekkel leszek bátor kísérni. Ime:

1. A berlini egyetemen különböző halaknak kioperálták a nagy-agyvelőjét. Ezek a halak nagy-agyvelő nélkül is éppoly éltek tovább, mint eddig. 2. Hasonlóan végződtek a békáknál végzett agyvelőtávolított kísérletek is. 3. Érdekesebb volt, amit a kigyóknál és teknősbékáknál tapasztaltak a kísérletezők. Ezek a hullók nagy-agyvelőjük elvesztése után képtelenek voltak a dühnek vagy a félelemnek kifejezést adni. 4. Egy galamb, amelynek a nagy-agyát kivették, teljesen élettelenül viselkedett, nem evett, nem vette észre a fenyegető veszedelemet és nem repül az elszórt csapadék felé. Szóval nem tudott többé gondolkodni. 5. Egy megoperált sólyom megijedt egy kis egértől. 6. Goltz professzor egy kutya nagy-agyvelőjét vette ki és utána évekig megfigyelte az állatot. A kutya egészen megváltozott. Emlékezőképességét teljesen elvesztette. Más kutyák ugatására nem reagált. A nevért elfelejtette és ha enni adtak neki, azt hitte, hogy bántani akarják.

1. Ajánlom a tudományos világ figyelmébe hosszú évtizedek óta folytatott megfigyelésemet, amely szerint mindig rosszul járt az emberek között is az, akinek másénál nagyobb volt az agyveleje.

— Kicsire nem nézünk! — mondja ugyan a példaszó, ez azonban az oknyomozó történelem számtalan földerítése szerint a panamákra vonatkozott. Az agyvelőben csak a kicsire néznek.

2. Itt a természetnek különös előhaladásával állunk szemben. A régi időben az ugynevezett »békák« szigorú házi ellenőrzés alatt állottak és leintésben részesültek, ha ugrálni próbáltak.

— Szombaton lesz a majális, milyen ruhát kapok a mulatságra? — kérdezte egy ilyen.

— Fogd be a szádát, te zöld béka, hangzott feleletül az anyai szó, — amiből kitetszik egyúttal az időjosi tehetséggel megáldott leveli béka tudományának felfedezése is.

Ha ugyanis a zöld béka hétfőn elkívánczolt a szombati majálisra, okvetlenül kellett tudnia (megéreznie), hogy akkor szép idő lesz.

Viszont a progresszivitás abban rejlik, hogy a békák ma már nagy szerephez jutottak, szakadatlanul ugrándoznak, sőt magukkal cipelik olykor az anyavarángyot is, aki szintén nem áttal ugrándozni. A békák igen merészek, a fegyelmet egyáltalában nem tükrik s nem csupán a vízben laknak, hanem bevonulnak lakásokba is, főleg ahol hullókat sejtene. A lélek és az agyvelő pompásan harmonizál bennük, amennyiben egyiknek sem lehet nyomát találni a szervezetükben. Ahogy öregsenek, egyre jobban hiányzik.

Atya-batyának például két békája van s mikor megkérlik az egyik kezét, azt feleli:

— Így nem lehet, csak együtt adhatom oda mind a kettőt.

— Nem értem, — hülledezik a hulló.

— Pedig nagyon egyszerű a dolog. Én becsületet kereskedő vagyok, sose csaltam a portékával, azt adom, amit kérnek. Mivel pedig a lányaim modern — hogy úgy mondjam — felszűzek, két fél egy egész, tessék ezért elvinni mind a kettőt.

Még csak annyit ennél a pontnál, hogy elavult habona az az állítólagos tudományos állítás, mintha a béka hidegvérű volna. Ugyan, kérem, mit tudják önök, mi az a forráság!

3. Részben téves megállapítás. A kigyó nagyon is tud dühös lenni, pláne napjainkban. Amióta a kétlábu békák makacsul ragaszkodnak a kigyóból készült cipőkhöz és a prémhez, — a kigyók az emberbőrre vetették magukat öltözködésüknek. Amíg egy ilyen kigyó felöltözik, néhány embernek lenyúzták a bőrét. Ezek az emberek se kifejlődött példányok, hanem átmenet a majom és az ember között. Innen a majomször nagy divátja.

4. Ami azt illeti, élettelen az akkor is, amikor még megvan az agyveleje. A töltött formájú galamb már alig-alig található, soványtörűt tart valamennyi. A gatyás-galamb is kivészett, állítólag Petroszalon van még néhány példány, az is hiennemű. A nőstényje hubis és egy szolgálati övnek nevezett pántlikát visel, amit kombinálnak hiv. (Voltak éppen, betű szerint kimondva: kombinézn, viszont írva: combination. Igenis, kérem, tessék kombinálni!) A galamb nagy jelentősége akkor kezdődik, amikor megsütötték, mert akkor berepül különféle hullók szájába, akik össze-

szett kezekkel várják. Az emberi elme, amely egyre fogyatékosabb lesz, szánalmasan összekeveri a fogalmakat, mert néha a békát, meg a tyukot is galamboknak nevezi. Így, birtokos-raggal. Ugyanazt a békát, vagy tyukot még számosan ragozzák, ami tisztán nyelvtani kérdés, (több birtokos, egy birtok) és nem tartozik fejtegetéseink körébe.

5. Ez annál csodálatosabb, mert a sólyom sose jár magában. (Lásd: Könnyű neked sólyom-madár, van párod.) Az egértől pedig megjedtek már külön hatalmak is. (Lásd: parturiunt ultramontes et nascitur radicalismus.)

6. Ezt az egyet már nem hiszem el, egyszerűen nem engedek rágalmatok kenni a kutyára. Kikérem magamnak még akkor is, ha Goltz professzor új mondja. Engedelmet, a kutya nem változhatik meg, nem lehet hütlén, vagy feledékeny, pláne hátatlan! Mit képzelnek? Nem ember az!

Lim.

TERE-FERE

Angol nők és a választójog. A most lezajlott angol választáson a nők többségben voltak a férfiak fölötte. 12 millió férfiválasztóval szemben 14 millió nőválasztó állt.

A pártok érthető izgalommal firtatják, milyen állást foglalt el az az 5 millió nő, aki ezuttal először szavazott.

Ime néhány eset, mely megmutatja az angol nők lelkiállapotát.

Londonban, a Kensington kerületben, a választás előtt egy női bizottság mozgalmat indított, hogy képviselő ne lehessen az, aki »hütlén volt a feleségéhez«, vagy az, aki »törvényesen elvált tőle«.

Most egy nőnek meg kellett jelenni a törvényszék előtt, mert nem töltötte ki azt a kérdőívet, melyet postán, ajánlott levélben küldtek neki. A bírónak az felte, hogy a kisebb gondja is nagyobb ennél, nem ér rá ilyen semmisségekkel foglalkozni.

— Kérem, — védekezett — amikor előttem a kérdőívet, én éppen a tejet forraltam a tűzhelynél, ügyeltem arra, hogy ki ne fusson, hogy meg ne kozmásodjék. Tessék elhinni, sokkal fontosabb ez, mint mindenféle politika...

A népek konyhája. A francia inyenemesterség hivatalos lapjában cikket olvassunk a népek konyhájáról. A jellemzések találóak, bár tagadhatatlan, hogy írójá meglehetősen elfogult saját nemzete javára.

— Az angol konyha — olvassuk — gyakorlatias és tápláló, olyan embereknek süit-főz, akiknek nincs vesztegetni való idejük, véres husokat, rostélyosokat, forrázott főzelékeket s italul többnyire tiszta szeszt nyujt.

A németek szeretik a disznóhúst, a kelt tészta, a különböző kuglófokat, ami arra vall, hogy inyuk tompa, étvágyuk nagy s nélkülöz mindeféle finomultságot.

Az oroszok étrendje szenvedelmes vérmérséklet-ről, álmodozásról tanuskodik. Kedvelik a tejes ételeket, de a maró, izgató fűszereket is.

Az osztrákok ezzel szemben könnyedek, kedélyesek, gyakran használják a tejszínhabot, a torták majdnem naponta szerepelnek az étlapokon, ételeikbe előszeretettel keverik a paprikát.

— A lengyelek. — Középeurópa e latinjai, — olaszoktól tanultak s konyhájukat a maguk invéhez alkalmazták. Az egészen kisütött husokat eszik s a fűszerekkel csinján élnek.

— Az olasz konyha tanúsága szerint ez a nép egyben közönyös és szenvedélyes is. Legalább a puha tészta és a fűszerezés ezt bizonyítják. Különben északon másképp főznek, mint délen. A tömör polenta a piemonti lélekre vall, a friezei konyha művészi érzéke, a nápolyi édes sütemény és szörp az ott lakók élveteg voltára.

— A spanyol étlapokból ki lehet olvasni, hogy ebben a népben sötét tűz lobog, s költészet. Rizses halakat esznek, fűszeres mártással, erős italokat isznak s konyhájuk messze büzlének az avas vajtól. Süteményeik és ániszitalaik azonban kiltünek.

Franciaország — a cikkirő szerint — a legelső ezen a téren: konyhája évszázados izlésre, igazi életművészetre enged következtetni.

Kacagó Amerika. A háboruban egy bujkáló, aki nagyon fázott a fegyverfogástól, megjelent a sorozóbizottság előtt s így szólt a katonarövshöz:

— Alkalmas vagyok, katona akarok lenni. Küldjenek át Európába az első hajóval. Most pedig kérem, osszanak be azonnal az első rohamcsapatba, dobjanak a tűzvonalba, de legyen a közelében egy kórház, hogy mihielyt megsebesülök, tüstént kikuráljanak és ismét harcolhassak. Egy pilanatot sem akarok veszteni. Vegyen be, ezredorvos ur. Ne kukoricázzuk el az időt. Harcolni akarok, értse meg, harcolni.

Az ezredorvos mégis megvizsgálta a furcsa katonakötelet. Alkalmasnak találta.

— Szóval, ezredorvos ur, semmi bajom sincs?

— Semmi a világon!

— Mondja, nem gondolja, hogy kicsit örült vagyok?

Egy másik katonaköteles titokban elment a sorozórovshoz s tanácsot kért tőle, hogyan bujhatna ki a katonáskodás alól.

Az orvos ránézett s kajánul csak ennyit mondott:

— Huzassa ki mind a harminckét fogát. A nyulszívű yankee meg is fogadta tanácsát. Aztán odaállt a sorozóbizottság elé.

A sorozóbizottság alkalmatlannak is nyilvánította. Ludtalp miatt.

Egy aggodó ember lép be a halottasházba s keresi eltűnt barátját.

— Volt valami ismertetőjele — kérdezi a hivatalnok.

— Igen, — szólt az aggodó barát. — A balfülrő kicsit nagyvott hallott.

Hírek a német étkezőkocsiról. A háboru óta Németországban nem közlekednek a nemzetközi háló- és étkezőkocsik, mert Németország külön társaságot alapított, *Mitropa* néven, mely a területén gondoskodik az utasok étellemmel való ellátásáról s hálólhelyéről. Tekintve, hogy Németországban óriási a vasúti forgalom, a társaság nagyszerű üzletet csinált.

A legutóbb statisztikák szerint a társaság kétszáz háló- és étkezőkocsit tart forgalomban s naponta 40.000 utast lát el. Egy évben az étkezőkocsiban három millió ebédet és vacsorát szolgálnak fel, nem számítva a reggeliket és az uzsonnákat.

Az étkezőkocsikban kiltünek, ügyes pincéreket alkalmaznak, ennek ellenére azonban a személyzet rengeteg tányért, edényt tör el. Az eltört edények ára valóságos vagyont jelent.

Ez magyarázza, hogy a német étkezőkocsikban az árak meglehetősen magasak. A vendégek nem is annyira az ételeket fizetik meg, mint inkább az üveget és porcelánt.

Arbuthnot-Voice, az angol politikus az egész szigetén híres arról, hogy rettenetes rosszul golfozik.

Multkor új golyószedő fiut szerződtetett s vele játszott az első nap, oly pocsekül, mint rendszeren.

— Én golfozok legrosszabbul a világon — mondotta a fiúnak.

— Nem hinném — vigasztalta a fiu. — Legalább is barátaitól azt hallottam, hogy van egy ur, aki még önnél is rosszabbul golfozik.

— Hogy hívják? — érdeklődött az államférfiu reménykedve.

A golyószedő fiu ezt mondta:

— Arbuthnot-Voice nek.

Berlin gyomra. Semmi sem egyszerűbb, mint öt ember ebédeje. Ez afféle nyájias, idilli szertartás, a család találkozás, melyet régi hagyományok szentelnek meg. De öt millió ember ebédeje már nem oly nyájias, nem oly idilli. Ez egyszerűen borzalmas.

Berlin, a falánk város, rengeteget eszik. Ebédeje szinte titáni méreteket ölt, nemcsak azért, mert nagyon sok ételt pusztít el, hanem azért is, mert messze földről szállítja az élelmiszereket.

Amikor a statisztikákat böngészgetjük, Katora gondolunk, aki annakidején a római senatusban egy friss, zöld füget mutatott föl megjegyezve, hogy ez a füge Carthago partjain termett, az ellenséges földön. Mind-eből azt a következtetést vonta le, hogy el kell pusztítani Carthago.

Ma Berlin ebédiét ugyiszólván az egész földgolyó szállítja. Prága küldi a sonkát, Toscana az olajbogyót, Magyarország a lisztet és almát, Jugoszlávia a baromfit, Kanada a lazacot Dánia a vaját és szőlőt, Hollandia a kelvirágot, Kalifornia a dinnyét, Spanyolország a narancsot, Liurgia az olajat, Franciaország a salátát, Lengyelország a szarvasmarhát, Brazília a kávé és fűszereket...

Legutóbb karácsonykor Berlin 400.000 ökröt evett meg, 1.200.000 kecskét s minden nap megiszik 1.000.000 liter tejet. Főétele a burgonya, melyből naponta 1.315.000 kilót fogyaszt s a kenyér, melyből szintén naponta 1.589.000 kiló kel el. Hogy a statisztika teljes legyen, meg kell említenünk, hogy a berliniek naponta 717.878 kiló cukrot, 700.000 kiló zöldséget, 411.000 kiló különböző gyümölcsöt fogyasztanak el s a napi halfogyasztás körülbelül 82.000 kilóra rug. Végül az sem érdektelen, hogy Berlinben minden nap 2.740.000 tojást adnak el

A hirdetéseknek néha igazán furcsa példáira bukkanunk. Egy francia lapban nemrégiben az alábbi közlemény jelent meg:

Fájdalommal jelentjük, hogy X, a gazdag bankár meghalt. Mély szomorúságot hagyott maga után és egy gyönyörű műgyűjteményt, melyet a jövő hónapban fogunk elárverezni.

*

Pierre Veron egy vasárnap a löversenyterén sétált s hallgatta a jelenlévők tereferéjét. C., a vidám báró beszélgetett B. gróffal, aki nagyon szomorúnak látszott.

— Bizony — mondta a gróf — az életet nagyon unalmasnak találom.

— Én nem.

— Hát ön sohasem unatkozik?

— Soha.

— És hogy éri ezt el.

— Egyszerűen: — másokat untatok.

*

Angol humor. A családi körben éppen betoppán a tiszteletes, amikor a kisfiú, az anyja büszkesége, odához neki egy döglött patkányt. Az anya riadtan torpan vissza, de a kisfiú így biztatja őt.

— Sohasé félj, mama. Már meg van döglöve. Addig ütöttük, addig vertük, míg nem dögölt.

Erre a gyerek tekintete megakadt a papon, érzé, hogy most valami kegyetlen, illetlent mondott. Így folytatja a beszédét:

— Igen, mama. Addig ütöttük, addig vertük, míg a jó Istenke magához nem szolította.

*

Egy madridi fodrász a hajak jellegéről. Egy hírneves madridi fodrász cikket írt arról, hogyan lehet megismerni az ember jellemét a hajáról. Nézete szerint a haj éppúgy kifejezi az ember karakterét, mint az arca, a szeme, vagy a tenyere. Észleleteit egy élet tapasztalatára alapítja.

— A dus, fürtös és gyapjas haj — írja — lélekjóságáról, ingatag jellemről tanuskodik. A csomós, göndör haj, amilyen a négerké, önféjűsége, bizalmatlanságra, hajlíthatatlanságra vall. A sűrű haj a jó egészség és jóakarát jele. A gyér és csenevész haj tulajdonosa szereti a rendet, a nyugalmat, a megállapodottságot. Viszont a sörtéshajuk dölgyföcsök, urhatnámok. Ami a színeket illeti, a világosszökek érzéken-

lenek, nem érzékiek, viszont a sötétszökek annál inkább, a hamvaszökek pedig jelentéktelen emberek, kevés az egyéniségük. Leginkább a gesztenyebarnák között találhatók egyéniségek. Ezek egyensúlyozottak lelki és testi tekintetben egyaránt. Akik tulkorán öszülnek, azok vérszegények, idegesek, lágylelkűek, kopaszok nagyon gyorsan éltek, siettek, ezért hullott ki a hajuk. Nem teszi hozzá, hogy ahány ilyen szabály van, annyi kivétel is.

*

Francia történetek. Egy hölgy, minekelőtte beszéli címeres gépkocsijába, a templom pitvarában két sou-t ad egy koldusnak, ezt mondván neki:

— Imádkozzék érettem.

Egy kézzubbonyos munkás, aki hallotta ezt a kijelentést, tíz centimest dob a koldusnak, aki eképen köszöni meg az adományt:

— Magáért is imádkozni fogok.

— Csak önmagáért imádkozzék — válaszol a munkás. — Én nem adom a pénzemet uszarakamatra.

*

Amerika legszebb hangjai. Különös és nagyarányú versenyt rendeznek mostanában az Egyesült Államokban; ki akarják választani Amerika legszebb hangjait.

Az amerikai zenészek és kritikusok úgy vélik, hogy a százmillió ember között, aki ezen a hatalmas területen él, bizonyára sok olyan akad, aki csodálatos hanggal rendelkezik, anélkül, hogy tudnának róla.

Ez a foltvevő egyáltalán nem valószínűtlen. Most rádió útján pályázatot hirdetnek minden városban, minden faluban, minden kis községben és tanyán azzal a céllal, hogy a természet és elfogulatlan kiválasztás megtörténjék. Mindenekelőtt bizottságokat alakítanak, melyek a helyszínen kikeresik azokat a férfiakat és nőket, akiknek legjobb a hangjuk. Ez az első rostálás.

Akiket így kiválasztottak, azok a rádió leadálmásokon énekelnek, úgyhogy hangjukat a legkisebb majorságokban is hallhatják. A rádió minden előfizetője kap egy ívet, melyre följegyezheti, melyik hang tetszett neki leginkább és miért.

Ezt a sok millió ívet azután be kell küldeni a központi bizottsághoz, mely a kimondott vélemények alapján osztályozza a hangokat, újabb vizsgálatot rendel el, aztán a győztesek ismét beleénekelnek a rádióba, mire a közönség kimondja a végleges döntést, hogy kicsoda Amerika legjobb tenoristája és szopránja.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Hü olvasó, Csantavir. Az a tanács, amit ismerőse adott, nagyon rossz. Örökös igénypereknek és az ezzel járó költségeknek teszi magát. Szíveskedjék bennünket felkeresni, mert szerkesztői üzenetben ilyen ügyben nem lehet tanácsot adni.

Huszonhétéves fiatalember. Amennyiben Ön jogosult területen született s itt katonai szolgálatait eleget tett, Ön állampolgár. Kérjen illetékei helyén illetékei bizonyítványt, amelyre vezettesse rá, hogy idegen állam javára nem optált, tehát állampolgárnak tekintendő.

G. B., Csurgó. Németnyelvű gyermeklapok: »Regenbogen«, »Der kleine Eckhardt«. Mindkettő Bécsben jelenik meg.

Starakanizsa, 177. Kanadába nem kell külön bevándorlási engedély, csupán utlevél és vízum. Forduljon bármely hajózási társasághoz.

Gy. J., Vrsac. A gyorshajó csütörtökön és hétfőn indul Beogradból reggel 8 órakor és másnap 13 óra 30 perckor érkezik Budapestre. Az I. osztályon az ut 180 dinárba, a II. osztályon 120 dinárba kerül. A kabin ára általában körülbelül 80-100 dinár. Az árak végezt szíveskedjék Beogradba, Kradjorjeva 49. szám alá fordulni, telefon 19-09 vagy 21-98.

Érdeklődő, Szubotica. I. Páris—Mühlhausen—Basel—Zürich—Buchs—Innsbruck—Schwarzach—Jesenke—Ljubljana—Zagreb—Vinkovci gyorsvonat, innen személyvonat Szuboticaig III. osztály:

francia vasút	526 km	frs 106.—	kb. dinár	240.—
svájci vasút	185 km	sfrs 17.—	kb. dinár	190.—
osztrák vasút	572 km	Ös 37.—	kb. dinár	300.—
jugoszláv vasút	613 km		kb. dinár	320.—
	1906 km		Din.	1050.—

2. Páris—Basel—Zürich—Immedingen—Stuttgart—Nürnberg—Leipzig—Drezda—Prága—Gmund—Wien—Hegyeshalom—Budapest—Kelebia—Szubotica, gyorsvonat III. osztály:

francia vasút	526 km	frs 106.—	kb. dinár	240.—
svájci vasút	185 km	sfrs 17.—	kb. dinár	190.—
német vasút	844 km	RM 45.—	kb. dinár	650.—
cseh vasút	316 km	Kč 90.—	kb. dinár	155.—
osztrák vasút	238 km	Ös 17.—	kb. dinár	140.—
magyar vasút	360 km	pengő 23.—	kb. dinár	230.—
jugoszláv vasút	10 km		dinár	10.—
	2479 km		Din.	1615.—

Hü olvasó, Sv. Ditradi. Kérését nem értjük teljesen. A pénzügyigazgatásról házbérszerződést csak akkor lehet igényelni, ha a pénzügyigazgatás bérlelő. A háztulajdonos állami adó fejében körülbelül 20 százalékat fizet a lakás után.

K., Szubotica. Kompassz kiadására semmiféle különleges engedélyre nincs szükség és akvizitást is bárhol folytathat minden engedély nélkül. Azonban annyiféle kompassz van már, hogy vállalkozásának nem sok sikert jósolunk.

Mindennapi olvasó, Novacrnja. Az a tanácsunk, hogy tengeri fürdőre se küldjön kisgyermeket anélkül, hogy orvossal meg ne beszélné, hogy az melyik fürdőt ajánlja.

»Skorenovac.« Bácskatolán a Wilhelm-féle könyvkereskedésben megrendelheti Mirkov Ljubomir pénzügyigazgatási főnökek magyar nyelven megjelent könyvét, amely az új adótervény fordítását tartalmazza. A könyv ára 40 dinár. Ebben a törvényben van szabályozva nemcsak az anyagi, hanem az alkali jog is, tehát az az eljárási szabály is, hogy miként kell eljárni a zálogolásnál. A végrehajtási utasítás nem jelent meg magyar nyelven, németül azonban kiadta a Belgrader Zeitung.

Vendéglős. A pauszában való kiegyezés csupán azt jelenti, hogy egy fix összegben megállapított foggyasztási adó fizetendő, amelynek természetes folyamánya, hogy mentesítve vannak az ellenőrzés és elszámolás alól. A kiegyezés különben mindig a megélvő, illetőleg érvényben levő illetéktörvények alapján történik s amennyiben ezt felelemlik, illetőleg lezállítják, ugyanolyan mértékben emelkedik, illetve csökken a pauszálé is. Megjegyezni kívánjuk még azt is, hogy az állami bérőnek is egész bizonyossággal felemeltek a jelzett illetéket és jogos az emelés.

Magántanuló. Valamikor Budapesten fennállott László Mihály dr. magángimnáziuma, V., Hold uca 19. Hogy most magángimnázium-e, azt nem tudjuk. Szíveskedjék odafordulni, vagy pedig Boros és Gárdos tanítótársa, VIII., Rákóczi ut 57/a. 2. Ahhoz, hogy jugoszláv állampolgár külföldön tanulhasson, a közoktatásügyi minisztérium külön engedélyre szükséges.

»Cyma 1091.« Velikibeskerck. Azt hisszük, hogy bármelyik nagyobb óránál vagy ékszerésznél megtudhatja.

Naponkénti olvasó. Vegye meg dr. Vécsei Jenő »Kozmetikai tanácsadó« című könyvét vagy forduljon kozmetikusához.

Sz. J. Novivrbas. A helyes az, hogy »Imrené« és nem »Imrené«. Az »e« ha rag járul hozzá meghosszabbodik é-vé.

F. A. Odzaci. Amennyiben kompozícióját ki akarja adni, bármely zeneműkereskedőhöz beküldheti és az közli Önnel a kiadás feltételeit.

Érdeklődő, Szaramoravica. Hozassa meg bármely iskolától a tanrendet és a szükséges könyvek jegyzékét és a könyveket bármelyik könyvkereskedőtől megrendelheti.

»Jázmín.« Vegye meg dr. Vécsei Jenő »Kozmetikai tanácsadó« című könyvét, amelyben a hajfestékekről részletes felvilágosítást talál.

L. Becserek. Az államasuti betegsegélyzőpénztár — éppúgy mint a munkásbiztosító — csak meghatározott időre adja a szolgáltatmányokat. Ha az idő letelt, mint ebben az esetben is, több joga a pénztártól nincs. Zagrebben tudunk két kórház van: az irgalmas nővéreké és az irgalmas barátoké. Orthopéd kezelés az egyetemi klinikán bizonyára van. Ha a beteg szegénysorsú és sem jövedelme, sem vagyona nincs, a kórházi ápolást a beteg illetőségi helye viseli.

Özvegy. Oroszországban még a becslések szerint körülbelül 50.000 volt osztrák-magyar hadifogoly él. A mai viszonyok között igen nehéz bárkit is ezek közül megtalálni. Nem sok reménytel bízhatjuk, azonban mégis forduljon a genfi Vöröskereszthez, lehetőleg német vagy francia nyelvű levélben.

Vendéglős. Ha egy hordóban levő bor literszám szerinti mennyiségét akarjuk megtudni, akkor először tudni kell, hogy milyen sulya van az üres hordónak, másodsor milyen sulya a telt vagy félig vagy addig, ameddig telt hordó s ebből az üres hordó sulyát levonjuk. Ahány kilogramm, annyi liter. Hogy mennyi alkohol marad meg a hónap végén, az attól függ, hogy pálinkáról vagy berről van-e szó, mert ha pálinkáról van szó, akkor ahhoz különleges mérték kell.

A. B. Noviszad. Szíveskedjék velünk a címét közölni, hogy levélben válaszolhassunk.

K. R. St. Becsej. A hadikölcsönök kamatait csak Magyarországon fizetik ki és pedig az ott nosztrifikált, tehát Magyarországon tartózkodók vagy magyar állampolgárok birtokában levő hadikölcsönök után, azonban ez nincs valorizálva, úgyhogy például 7 százalékos hadikölcsön után a 100.000 koronás hadikölcsön-címlet félévi kamata 3500 korona, ami körülbelül 25 fillérnek felel meg, tehát nem érdemes beváltani. Az elzálogosított illetve lombardba tett hadikölcsönökre való tartozásokat a Narodna Banka, mint az Osztrák-Magyar Bank utóda követeli. A bíróságnak erre nézve két ellentétes irányu határozata van. Az egyik szerint — és úgy látszik, ez fog megmaradni — a hadikölcsöntartozás dologi tartozás és nem személyi, tehát nem a személy tartozik, hanem maga a hadikölcsön, úgyhogy attól, aki a hadikölcsönt lombardba tette, semmit sem lehet követelni. A Narodna Banka I békekorona helyett 1 dinárt kér, holott egy békekoronáért tulajdonképpen 20 parát kellene fizetni. A hadikölcsönnek nincs értéke.

Amnesztia, 28. Az amnesztia-rendelet alkalmazása tekintetében fennálló eltéréseket illetőleg a döntést az igazságügyminiszter magának tartotta fenn. Önnök az igazságügyminisztériumhoz kell kérvényt beadni, hogy döntse el a miniszter, vonatkozik-e az Ön ügyére az amnesztia. Nézetünk szerint nem vonatkozik, mert Ön ellen közokirathatóság címén folyik eljárás. Nem lehet mást tenni, mint azt, hogy választása külön esetleg az ügyét a pertársa ügyétől és forszirozza ki a tárgyalásnak minél előbb való megtartását.

Krém. A kértezett krém Szubotican a Herzdrogériában kapható.

Vasárnapi olvasó. A haditengerészethez való felvételre időnként pályázatokat hirdetnek. Tizenkilenc esztendősen korban felveszik. Hogy most vaj-e pályázat, úgy tudhatja meg, ha a sztaribecseji Vojni Okrug parancsnokságához fordul.

K. K. Szentá. Még nincs határozat ebben az ügyben.

Állandó olvasó. Szíveskedjék dr. Grünwald Adolf orvos urhoz fordulni, Bocvár (Bánát), aki készséggel ad Laborcsözög községről felvilágosítást.

Szállóige. Az a szállóige, hogy »ott hagyta mint Szent Pál az oláhokat« Tóth Béla szerint 1600 körül keletkezett. A tizedik században Bulgáriában erős pártot alapított egy Bogumil nevű pap, aki megalapította a Bogumil felekezetet, amely nemsokkal később Boszniában állam vallás is lett. Ez a felekezet Moldvában is elterjedt, de a XVI. században megtérítették híveit, akik Szent Pálnak tévesen értelmezett állítólagos tanait is vallották. A Bogumil-tannak Erdélyben is voltak hívei s amikor ezeket 1669-ben Kolonich megtérítette, keletkezett a szászok között ez a mondás: »Er hat sie verlassen, wie Sankt Paul die Vloch«, amit a románok így mondtak: »el i-a parasit ca santul Paul ot pe Romani.« A mondást Mikes Kelemen is idézi 33-ik levelében így: »Ma nyoltzad napja, hogy itt atelel kitelevén, elhagya két bennünket, mint Szent Pál az oláhokat.«

G. Petrovác. A közoktatásügyi miniszter 1927. évi D. R. Br. 88807—27. szám alatt kelt rendelete szabályozza a koronanyugdíjnak dinárba való átszámítását. A közoktatásügyi miniszterhez e tárgyban intézendő bélyegmentes kérvényhez csatolni kell: 1. házassági bizonylatot, 2. halálhíradást anyakönyvi kivonattal, 3. a nyugdíjazás határozatának államnyelvű másolatát, 4. a nyugdíjat élvezőnek állampolgársági bizonyítványát, keresztlevelet, vagyoni és erkölcsi bizonylatát, a személyi (esetleg a családi) pótlékról szóló prijávtát is. A kérvényt az illetékes adóhivatal útján kell benyújtani, amely a nyugdíjat folvosítja. A dinárnyugdíj 1927. augusztus 1-én lépett életbe.

Lengyel István Csonoplia. Adott esetben a kontura, illetve rekontra partnerek (segítőtársak) között történt, tehát nem lehet érvényes. A 2. és 3. számú játékos egyszerű játzmát (smekszet is) tartoznak fizetni.

K. K. Szentá. Első kérdésére lehetetlen válaszolni, mert »minden idők legjobb futballistája« relatív fogalom. A legtöbbször szerepelt magyar válogatott játékosok Schlosser (78) és Kertész II. (51). A legrégebb futballal foglalkozó magyar sportegyesület a Budapesti Torna Club, amely 1897-ben »B. T. C. Első magyar Futball Teamje« néven két és fél évtizedes csapatokat szervezett és ez a két csapat ugyanaz s június 9-én a Millenáris pályán játszott először nyilvánosan futballt Magyarországon. Következésképpen alakult meg a Mare (műgyetem) futbalcsapata és utána gyors egymásutánban a III. ker. T. V. E., Óbudai T. E., Macs., F. T. C., Pozsonyi T. E. stb. Kérdezett játékos vállalatát nem ismerjük.

F. Baby, Szentá. Önnök is csak azt üzenhetem, hogy tessék megadni a teljes címét; ehelyütt lehetetlen kivánságára kimerítően válaszolnom.

Maganianium, Pansevó. Elsősorban tudnom kellene, hogy zsiros-e az arcbőre vagy száraz, mivel a megfelelő gyógykezelés mindkét esetben eltérő.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

J. W. igazgató neje Ralfa. Kérem közölni teljes címét hogy kimerítő választ adhassak.

K. Bella, Vinkovci. Kérdés, hogy nem vérszegénység, vagy valami vérkeringési zavar idézi-e elő. Az erőteljes villanyos masszázs kétségtelenül jó szolgáltat teszt. A legjobb az u. n. ideal-pólya.

Huszóves, Szibotica. A kérdéses kenőcs igenis tartalmaz ártalmas szert: higanyt. Még pedig az ön által közölt recept szerint meglehetősen nagy mennyiségben. De azért nem állítom, hogy a higanyt kenőcs alakjában nem volna szabad használni, sőt! csak használatkor nem szabad a megfelelő óvintézkedéseket figyelmen kívül hagyni. Azonkívül arra is figyelemmel kell lenni, hogy az arcbőr száraz-e, vagy zsíros, mert ettől a körülménytől függ, hogy minő alapszabványban legyen a gyógyszer rendelve. Ha erre figyelemmel nincsenek, úgy többet lehet vele ártani, mint használni.

Szemőcsök, Szombor. A szemölcs kórokozóját nem ismerjük, csak az bizonyos, hogy ragályos és átvihető. Néha éveken át fennállanak, szaporodnak, más-kor hirtelen maguktól megszűnnek. Gyógyításukra a salicylsavat használják, salicylszappan-tapasz, vagy kollódium alakjában tejsavval egyetemben a következő recept szerint:

Rp.

Acidí salicylicí
Acidí lactici
aa 1.0
Collodii ricinati —
8.0

m. f. solut. D. S. esetelésre. Trichloreetsavval (1—2 szem kristályt 2—3 csepp vízben oldva) vagy füstölőg salicilomsavval is szokás égetni üvegpálcá segítségével, még pedig előzetes forróvízes szappanos puhítás és lefaragás után. De ez az eljárás hegeket okozhat. Nagyon megbízható az elektrolysisval való elpusztításuk.

H. Klemmy, Dárda. Megpróbálhatja a salicyl, vagy az ichthyl szappant. Ezek egyikével lefekvéskor habot kell készíteni meleg vízzel és azt fel kell rakni a kérdéses helyekre. Ez a hab száradjon oda és maradjon ott reggelig, amikor is meleg vízzel le lehet mosni, vagy pedig, ha úgy tetszik, mandolállisztel lehet ledörzsölni. Ez az eljárás ugyan néha annyira izgatja a bőrt, hogy néhány napon keresztül élénk vörös lesz-e, de ettől nem kell megijednie, mert nagyon rövid idő múlva a nagyfokú vörösség is eltűnik és az állapot is némileg jobbra fordul. Legfeljebb arról lehet szó, hogy esetleg 2—3 napig a szobában kénytelen maradni.

Gépirónó, Pancsevo. Az elhírás ellen főleg étrendi gyógymódot szokás alkalmazni. Kétféle diétát írok elő és bármelyikének megfelelő kitarással való keresztül-vétele mellett az eredmény nem fog elmaradni: 1. Reggelire nagy csésze orosztea, vagy kávé tej és cukor nélkül, 30 gramm kenyér vaj nélkül és sertészsír kivételével akármilyen sovány húsból 120—150 gr. frissen készítve, vagy hidegen. Ebédre sertészsír kivételével tetszés szerint való sovány húsból 150—180 gramm. Kevés zöld főzelék sósvízben megfőzve vaj, vagy rántás nélkül, savanyu gyümölcs párolva cukor nélkül, 30 gramm piritott kenyér, 2—3 pohárka fehér vagy vörös bor. Minden tészta, csemegé, bor, sör tiltva. Ozsonna: egy csésze tea tej és cukor nélkül, 1—2 darab kétszersülttel és 60—90 gramm gyümölcs. Vacsora: 100—120 gramm sovány sült vagy hal és 1—2 pohárka vörös bor. 2. Reggeli ¼ liternyi orosztea tej, cukor és rum nélkül. 50 gramm piritott fehér kenyér vagy fekete kenyér sok vajjal. Ebéd: 1—2 deciliter úszta husleves, mellé, vagy helyébe csontvelő kenyér nélkül. 120—130 gramm kövér főttus, vagy sült usz zsíros mártással, zöld főzelék angolosan készítve, mérsékelt mennyiségben hüvelyesek és kelkáposzta, saláta, sült alma, vagy friss alma, vagy meggykompót cukor nélkül. Burgonya és répafélék tiltva. 2—3 pohárka könnyű fehér bor. Ebéd után nagy csésze orosz tea tej és cukor nélkül. Vacsora: nagy csésze orosz tea cukor és tej nélkül, egy hig tojás, kevés zsíros sült, vagy kövér sóder, füstölt, esetleg friss hal, 30 gramm fehér kenyér sok vajjal, sós és fűszeres ételek. Ennél a gyógymódnál gyors eredményt elérni nem lehet, könnyen okoz bérlhurutot, mert némely egyén szervezete nem tűri a sok zsírfélt. Előnye, hogy a zsír csillapítja a szomjúságot és az éhség érzetét, minok folytán kevesebb egyéb tápszerre van szüksége. Bármelyik módszert alkalmazza, feltétlenül orvosi felügyeletre van szüksége, már csak azért is, mivel a hirtelen súlycsökkenés olyan kárral járhat a szervezetre, amit később jóvá tenni nem lehet.

Rózsa, Bácska-Topola. Kérem megadni a teljes címét, amelyen azután megkaphatja a megfelelő utasításokat, amelyek kétségkívül eredménnyel fognak járni. Nyomkodással, erőművi uton való behatással csak árt — egyelőre ennyit.

B. H.—a, Osijek. Különös véletlen folytán a hét folyamán háromszor is fordultak hozzám ugyanazon panaszokra kérve tanácsot. Kérem a Temerinből és V. Beckserekről jött szives érdeklődőket, hogy vegyék tudomásul az alább következő üzenetet. A zsíros arcbőrnél elsősorban az egész életmódra kell súlyt helyezni, ha vérszegénység van jelen, az ellen kell küzdeni, ha emésztési zavarok vannak, azokat kell rendezni.

Szeszes italt semmi formában inni nem szabad, az étkezésnél a vegetáriánus kosztra kell súlyt helyezni. Reggel hidegvízben mosakodjék, amelybe egy kis boraxot tehet, este pedig nagyon meleg vizet használjon és tulszíros kénes szappant; az utóbbit csak abban az esetben, ha az arcbőr jól tűri. Ha az arca nagyon zsíros, napjában többször letörölgetheti egy kevés kölni vízzel. Az éretlen pattanásokat melegvízes borogatásokkal kell megérlelni, az éretteket pedig tiszta kézzel, illetve a kéz mutatóujjával enyhe nyomással kell megnyitni. Kiváló hatása az ultraviolet sugarakkal való kezelés, amelyet többször kell ismételni.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmegeyi Napló)

	1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13		
14		15														16
17	18				19				20			21		22		
23				24							25		26			
27			28		29		30		31		32				33	
34		35		36					37					38		
39																
40				41					42					43		
44		45		46	47		48		49		50	51		52		53
54																
55				56					57					58		
59			60						61						62	
63		64												65		
66			67		68		69		70		71		72			
		73		74							75					
		76							77							

Vízszintes sorok:

- Német írógép márkája
- Kórház, szegényház
- Rossz diák követi el
- Rubrikában a helye
- Madár
- Művészi ábrázolás
- A Moselbe ömlő folyó, vidékén elterülő szentelőkéről nevezetes
- Vizenyős helyeken terem meg
- Francia határozatlan névmás
- A 47. függőleges kezdő és utolsó betűje
- Egyértelmű a »meregül« igével
- Nagyközség Fejérmegyében
- Egy ismert címzésrövidítés mássalhangzó
- Német határozatlan névmás
- Primitív hangszer
- Ürmérték
- A Nap klasszikus neve
- Egyik sora egy jó magyar nótának
- Melléknév
- A Szajna egyik mellékfolyója. (Neve a háboru idejéből ismeretes)
- Az teszi, akinek a dolga sürgős
- Német személyes névmás
- Nem közönséges
- Dallam — idegen szóval
- Csomagolási mód
- Német császári és királyi rövidítése
- Közmondás
- Sajt, magánhangzója nélkül
- Biztos — jassnyelven
- Ilyen a jó étel
- Rövidítés, a cégvezető aláírása előtt
- Mássalhangzó fonetikusan
- Megátalkodott
- Alom — németül
- Belsőrés
- Baranyamegyei falucska
- Maupassant keresztnéve
- Magyarul: zsák
- Menyasszony
- Érzékszerv
- Török méltóság
- Az Amerikai Egyesült Államok elnöke
- Híres zeneszerző család

77. Az állatról módjuk

Függőleges sorok:

- Rokonértelmű az »ijed« szóval
- Van — németül
- Tea-márka
- A szolgáló teszi
- Páris egyik gyönyörű közttere
- Testrés
- Bibliai nóták
- Poussin híres mitológiai tárgy vászna
- Fordítottja: elemi veszedelem
- Kisebb rangot jelöl
- Hézag
- Jákob fivére, németesen irva
- Előkező fürdőhely az olasz Rivierán
- Relikvia
- Bibliai alak
- Római császár, Kr. u. 138—161-ig uralkodott
- Spanyol férfinév
- Unalmas
- Férfinév, becézve
- Hölgy — idegen szóval
- Az egyiptomiak szent bikája
- Tizenegy, franciául
- Számnév, a magánhangzó nélkül
- Víz növény
- Vasuti csomópont, Szolnok mellett
- Helyhatározó
- Idegen férfinév
- Megun — más szóval
- Ige
- Páris városligete
- Üres — idegen nyelven
- A pesti Ferencvárosi futballklub kapusa
- Ábrázolás
- Primitív fazék és edényáruk is készülnek ebből
- Nyolc németül
- Jónévű magyar festő, grafikus és iparművész
- Kerület — rövidítve
- »Nem nyomja fejemet...«
- Magyarul: művészet
- Trefás indulatszó
- Vörös — idegen nyelven
- Csak szóösszetételekben előforduló szócska
- Rag
- Igerag

Gyümölcsöt és főzeleket
csak eredeti
WECK-üvegekben

főzzen be. Ezt kérje minden üveg- és vaskereskedésben.

Főlerakat: **FRUCTU, LJUBLJANA**
Zagrebi egyedárúsítás: **R. P. ANARIC** üvegkereskedő, Illica 37.

2 évi hitel!

Mindennemű egyes és univerzális asztalos- és bogrnárgépek

Legjobb német gyártmány

beépített motorral vagy anélkül

Legelsőrendű kivitelben!
Golyós csapágyazással!

Szállítja
Welker Werke, J. Wachstein
Wien, X/4., Laxenburgerstrasse 12
Dijtalan képviselőlátogatás

Hatásában megbízható, biztos

„BIBER“
speciális szigetelőanyag
talajvíz, faldnedvesség és savak ellen

békebeli minőségben és csomagolásban vidéken vizionteladóknaál is **ujból kapható**

Prospektus, használati utasítás díjmentes

„Biber“ Művek, Reprezentanz, Subotica, I. Sokolska ul. 6.
Telefon 868

Ismét **leszállt a kenyér ára**
a Sibalié-féle kenyérgyárban

I-a fehér szalonkenyér kg.-ja	4—	dinár
I-a fehérkenyér	3—	—
I-a rozskenyér	3 50	—
félbarna-kenyér	2 50	—

Elsőrendű sütemények! Egész napon át privát sütés! Higienikus! Tiszta! — Kapható: a kenyérgyárban, Petrogradska ul. 12, a kenyérgyár árusítóhelyén a piacban, Konstantinović Laza fűs. erű letében, Senoe uica, Sibalié Ilija fű zerületén, Gajeva ulica.

Fiatalság, üdőség, szépség

Crème-Daruváru

BLUM győrszertár, Subotica 11

Legújabb típusu
CITROËN és BUICK
automobilok, 16 havi részfizetésre is 6% kamattal

Az összes Citroën alkatrészek a landóan raktáron

Megtekinthetők a bányai képviselő

BENCZE TIBOR okl. gépészmérnök garázsában, **Veiki-Beeskerek**
Gimnázium u. 10 szám 4429

REJTVÉNYEK

Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvények:

I.
CORSAO LIFAKA

II.
C EMBER

Az I-nek a helyes megfejtése:
Mozaik

A II-nek a helyes megfejtése:
Különc ember

Mai rejtvényeink:

I.
KAGLIOSTRO KONZERVATIV

II.
H 1870-es tokaji aszú T

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Blaha, 7. Shell, 12. Oda, 13. Timea, 15. Ale, 17. Kihord, 19. Kin, 20. Puliti, 22. Odium, 23. Mesés, 25. Sáros, 26. Henri Kistemaekers, 29. Nel (Len), 30. 32. Scylla, 34. Löve, 37. Idézö, 39. Aloe, 41. Inter, 43. Erötlen, 45. Dsingis, 46. Novum, 47. Take, 49. Kezes, 50. Liba, 52. Arnold, 57. Lom, 58. Ale, 60/a. Bagoly is fényre néz... 67. Akali, 68. Naive, 69. Brigg, 70. Dandár, 71. Roi, 72. Borgia, 73. ...dar, 74. Polka, 75. Som, 76. Saldo, 77. Meran.

Függöleges sorok: 2. Lohina, 3. Adour, 4. Harmincöt milliárd, 5. Mikes, 6. Renée, 8. Hausen, Winkler, Bose, 9. Ellák, 10. Leirer, 11. A kohó, 14. Mistral, 16. Lissa, 18. Ide, 21. Tor, 23. Mill, 24. Smiles, 27. Key, 28. A nő, 31. Odeon, 32. Szöül, 33. Lana, 35. Enged, 36. Weser, 38. Érv, 40. Oder, 42. Tiz, 44. Etamin, 48. Karfiol, 51. Boy, 53. Nana, 54. Oly, 55. Ebadó, 56. Uganda, 59. Enigma, 60. Iizgat, 61. Aka, 62. Oldal, 63. Sarok, 64. Évike, 65. Error, 66. Égi.

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejtvényt helyesen megfejtették 78-an. A kézfesztésű hirdartartót sorsolás útján **Bertolt János, Šušak** nyerte meg, akit arra kérünk, hogy öt dinárt küldjön be bélyegben, portóra.

Üzletáthelyezés
Bojics Boldizsár bádogos
Ma kovácsmon testő
érte itik iz e felike, hogy üzletüket
Paja Kujundž céva ul. 3. sz. alá
helyezték át

A Bányát rézére keres nagy teljesítőképességű csehszlovákiai tarka-úszóvészert (Butw. berei)
ügyes, jólbevezetett képviselőt
már mindenütt ismert gyártmányainak jutalék ellenében való eladására.

Ajánlatok a következő címre küldendők:
Franz Schmeiser & Co., Buntweberei, Hohenstadt, Post Witteschau, Mähren

OTROV! OTROV!

Garantirano čist
Schweinfurter Zeleni
N° 1922 1/2 Kg.

Kemikalija Novisad, S. Ljuckina ulica 7

Komoly intelem a kereskedő urakhoz!

Teljesen szökőgátelon, hogy nem engedélyezett, nem védjegyezett, vagy hamisított „SCHWEINFURTI ZOLDEI“ vegyének raktára és kellemetlenségeknek tegyék ki magukat.

Az általunk forgalomba kerülő „Aeroplan“ védjegyű „SCHWEINFURTI ZOLD“ 5152. sz. alatt van védjegyezve és 22746/28. sz. alatt a Földmivlelőügyi Miniszter által engedélyezve.

Zöldpárnál a biztos hatás titka: „Aeroplan“ márka!

CSODAKÜT-FÜRDŐ

SZIFARA KANJIZSÁN a város alatti gyönyörű árnyas parkban május 15-én megnyilt

A fürdő orvosilag javaslva léleti és izomreuma, isidéz, szába, idegbántalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál

A VIZ IGEN NAGY RÁDIUMTARTALMU

Tiszta szép szobák, olcsó ellátás Igen mérsékelt fürdőárak

MENETREND:
Suboticiáról vonat indul reggel 5. d. e. 10 óra 8 percor, délután 2 óra 11 percor, este 6 óra 55 percor

— Az ördögbe a mi mester-ségünkkel! Mindenütt ilyen Javor acélredőnyök vannak, amelyekkel nem tudunk elbánni...

Josip Javor
legnagyobb redőnygyár
Osijek I, Kokotova 49. Tel. 613

Vezérképviselő:
Fister Gusztáv Subotica, Fra Ješe trg 6

SZANATÓRIUM FARKIĆ
BEOGRAD, Knez Mihajlovac 23.
TELEFON 5—49.

DEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, idegizgatás, bálnulóc, isidéz.

SEBÉSZETI-OTOPÉDIAI MEGBETEGÉDELEK;
Csont- és izületibajok, hát erinoferdős, labbjok, csípőferdülés és egyéb téti hibák gyógyítására.

Otopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.
Elektroterápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemsiö vezetés alatt)
Teljes rön genitézet. Belfüldök (Enterocæaner)
MÉRSEKELT ÁRAK
Vezető orvosok Dr. H. Klein és Dr. Kajon

Gazdák!

1 darab 48" Lanz cséplőgép kis és fősziakkal

1 darab MÁV 54" cséplőgép komplett, kis és fősziakkal, mindkettő használt, de tökéletes hibátlan, üzemképes állapotban

azonnal kapható
Érdeklődők forduljanak
AUS I DRUGOVI K. D.
HOFFHERR-SCHRANTZ-BAUTON-SHUTTLERWORTH
céghez, Novisad, Temerinska ulica broj 1.

Parkett-gyári I-tölgyhulladék **I-a tüzifa** 100 kgr.-ként házhoz szállítva **30** d n ir. Nagybani vételnél nagy árengedmény **J. Vujković i Drug** Subotica Tel. 6-69

Gőzfűrészbereendezés

- 1 vasgyalugép
- 1 esztergapad
- 1 féder- és butgyalugép
- 2 víztartány szivattyúval
- 1 gőzgép, 150 HP
- 3 keretfűrész

különféle transzmissziók, szíjtárcsák, esapágyak, stb. Iparvágány kis kocsikkal

olcsón eladó

Felvilágosítással szolgál Leo Fischer, Titel

Valódi sicíliai

kénvirág, kénpor, rézgalic

legolcsóbb árakon kapható

KLEIN GÉZA és FIAI

Subotica

Figyelem!
Házahívások és szakemberek!
Elvállalok
lemezhajlítást
2 méter szélességre, fél mm-től
15 mm vastagságig, minden
alakban. U-vasak, stb.
Olcsó árak!

FEHER ANDRAS, NOVISAD, Sibinjin Janika ulica 25

Olcsó árak Olcsó árak

Divatos Iziéese

Tartós Elegáns

Bressburger
DIVATCIPŐKÜLÖNLEGESSEGEI

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárányszálló mellett

Részesedés esetleg közreműködéssel

Női konfekciós áruház saját, esőrendűen berendezett műhelyekkel, nagy detail-vevőkörrel, az üzlet fejlesztésére

társat, esetleg társnőt keres

Érdeklődők ajánlataikat „Serifs és szolvens” jellegre küldjék a kiadóba. Diszkrétio biztosítva

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozókna

Ingyenes felvilágosítást nyújt a **FRANCUSZKA LINIJA**

Zagreb Beograd Sombor

Vel-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

Krajčović (Dr. Spizzer-féle) arckrém

(nappali és éjszakai használatra), szappan vagy puder használata felül puhataatlanul eredményes szemlők, pattanások, májfoltok, arciszíttlanság, arc- és orrvörösségnél. Valódi c. akis a készítő arcképevel ellátott csomagolásban. Árak: krém 8 és 12 dinár, szappan 5 dinár, puder 10 dinár. Kapható gyógyszerárakban. drogériákban és illatszertárakban.

Apoteka Krajčović, Vukovár

» FLY-TOX «

kiirtja

a molyokat, poloskákat, legyeket, szúnyogokat, valamint az összes rovarokat és azok petéit.

Hatása gyors, biztos. Szaga kellemes és nem hagy a ruhán és fehéreneműn foltot.

MINDENÜTT KAPHATÓ!!

Eredeti kék csomagolásban, francia felirással.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Cyári lerakat a Vajdaság és Szerémség részére

KEMIKALIJA

vegyszerek nagybani raktára

NOVISAD

Arse Teodorovića (Sljukina) ulica 7

A tudomány

Antiszeptikus fog-

Bakteriológiai vizsgálások igazolják, hogy ez a víz megöl minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szíjat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő érdidektől, a fogakat tisztin tartja és megőrzi azok szép féltéséget

Kitűnő védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, szívizó azat megbetegedése, snanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere! száj- és garatviz!

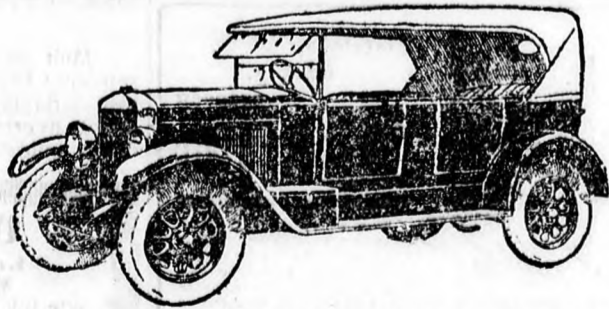
cillumnak a szájüregbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedéseknél kitűnő határu öblítőszor.

Különösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseknél és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg biszmutos gyógyszerert használ.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Ára üvegenként 24 dinár.

AZ AUTÓVÁSÁRLÁSNÁL

legyen különösen óvatos minden csekélyiségre, mert a használatban az esetleges mulasztás nagyon sok pénzbe fog kerülni.

Óvakodjék az új és a mi vidékünkben ismeretlen autómárkától, vegyen csak egy oly autót, amely nálunk már beváltan és kifogástalan ismerős, ezek között pedig a

FIAT-AUTOMOBILOK

509 és 520 model késégtelenül az első helyen állanak.

Különösen ajánljuk **521 SZÁMUMODELT**

nyitott és csukott 6 hengeres 7 üléses, amely elegánciájával, legmodernebb karosszériával, valamint tartósságával minden konkurenciát kizár. Ebben a kategóriában a legolcsóbb kocsi.

Figyelmeztetjük a t. közönséget az új 28-95 telefonszámunk a

99 AUTOCAR NOVISAD Trifkovićeveo trg 5
Telefon 28-95

MON PARFUM

BOURJOIS

PARIS

Mr. Ph. BELA VARY

RACKOGA ULICA 7a.
ZAGREB

Üzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rendelése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától

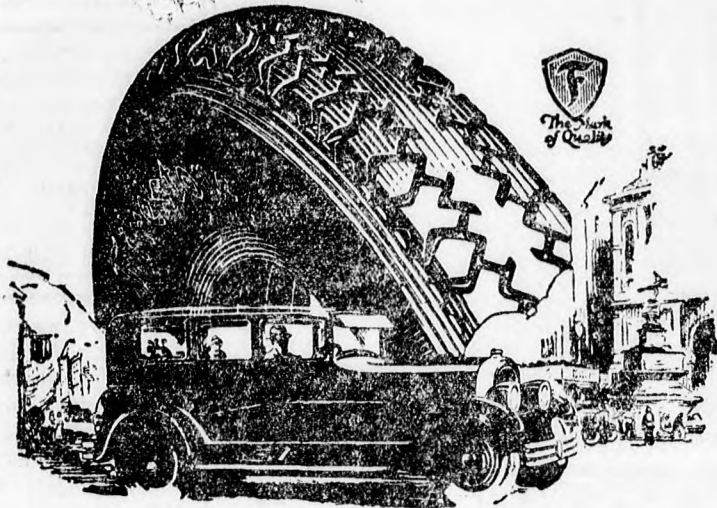
LEÁNYPANZIÓ és TOVÁBBKÉPZO-ISKOLA

minden típusu iskolával kapcsolában. Nyelv- és zeneoktatás, sport. — Kívánatra prospektus

MINA RUND
WIEN, IX., Hürlgasse 12

Sorozatos győzelmek

Firestone

Indianapolisban a világ legnagyobb autóversenyén a 750 kilométeres távon ismét Ray Keech győzött, óránként 154 kilométeres sebességgel Firestone gummikkal. Az utána következő öt helyezett szintén Firestone gummikkal indult

Vezérképviselőt Jugoszláviára:

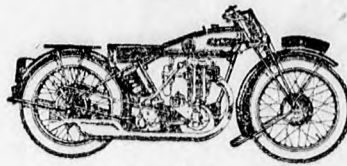
Ivo Novaković, Zagreb
C ulica 12 6400 Telefon 26-62

5508

NEW-HUDSON

elsőrendű angol motorok
főképviselete

S. AD. ENGL

Subotica, Rudićeva ulica 5.

Kapható részletfizetésre is!

EGY JÓ KASZA SOKAT ÉR
azért vegye a híres új „FARKAS” kaszát!

Könnyű, keskeny, jóállású fehér kasza, a legjobb svéd acélból, mágnesezve

Védjegy:
„FARKAS”

Valódi csak ezen
gyári védjeggyel!

Kifogástalan vágásért jótállás!

Világhírű csokoládégyár keres jólbevezetett

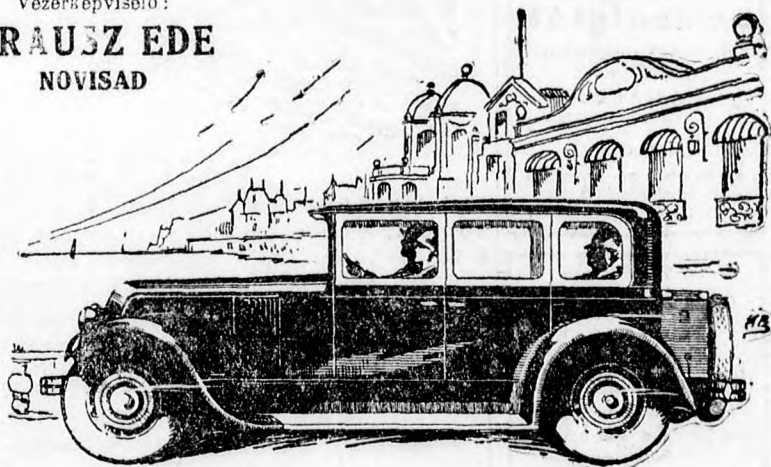
képviselőket

gyártmányainak eladására. Csak elsőrendű erők ajánlatait kérjük, akik a detaillistáknál jól be vannak vezetve. — Ajánlatok a referenciák feltüntetésével és lehetőleg fényképpel

Kanold D. D. Tvornica Čokolade i Bonbona
Karlovac, címre küldendők

RENAULT

Vezérképviselő:
KRAUSZ EDE
NOVISAD

A szabadalmazott
Eternit-

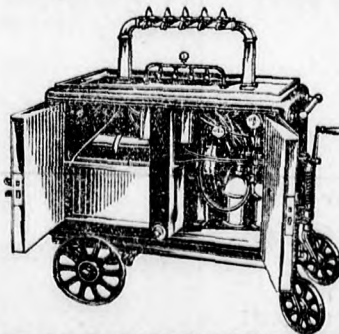
pala-eladás, ugyisint minden méretű fűrészelt és faragott épületfa, deszka, lécs és cserép, mind elsőrendű minőségben, a legolcsóbb napon kapható. Kérjen ajánlatot

Dohány Zoltán fakeskedő

Telefon 3-65 Szubotica Telefon 3-65

Mozgó limonádé-kimerő apparátust szódagyártóval

tetszetős kivitelben és hygienikus berendezéssel gyárt

Braća Goldner

jégszekrény-, fabutor- és rúzárgyár

Subotica, Jugovića 20
Telefon 1-34

Kérjen árajánlatot!

VUKOVICS GERŐ uri divatruháza
Subotica - Főter

P. & C. Habig és valódi Borsallno kalapok, L. B. O. harisnya egyedüli lerakata. Benger fürdőruhák, téli fehérneműk, nyakkendőök a legnagyobb választékban. Szolid és olcsó árak. Vukovic Gerő

Csak a FIGOL és semmi más

gyógyítja meg Önt a legrégebb, legmakacsabb és legelhanyagoltabb székszorulástól, valamint a gyomor és a belek bármilyen betegségeitől. A FIGOL gyógyerejű tengeri növényekből és fűgéből készült háziszor, íze rendkívül kellemes. Készíti és postán szétküldi Dr. Semelié gyógyszerháza Dubrovnik 2. — Ára üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár.

Kuglibabák
kugligolyók
nehéz masszív gummigolyók
nagy válogatásban raktáron

őzv. Gerber Jakabné
művésztergályos üzemében
Subotica, Bene Sudarević ul. 32

Eladó

FORDSON-traktor 2
és 4 vasú ekével

Egytonnás teherautók, külső motoros típusú személyautók mind használt, kifogástalan állapotban, jutányos árban

WEIGAND
autógarázs
Paja Kujundžićeva ul. 4
Telefon 61
SUBOTICA

Sütemény 2 din.
Haboskávét 5 din.
Fagyalt egy szelet 3 din.
Alkalmi és lakodalmás
Torták
olcsón 5408

„MIGNON“
Institorisz Sándor
ujjonnan megnyitott cukrászdájában
SUBOTICA, Strossmajerova ul. 22
Halpiac, Faragó mészáros mellett

Rheuma
köszvény
ischias
neuralgiák

feltétlenül gyógyíthatók
paraffinnal!

PARAFFIN
gyógy- és kozmetikai intézet

Vel. Bečkerek
Aleksandrova ulica 23
(Lukinich-ház)
Orvosi felügyelet! 133

I-a 98—99%-os
kék kő
I-a mayunga
raffia
nagyban és kicsinyben
olcsón kapható
Nojcesek Gézánál
Subotica

1-28-9

VAJIDASÁGI KÉPVISELETEK:

13750

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER, NOVISAD Zeljeznička ul. 20. — Dipl. Ing. A'bert Szilárd Sombor, Atanackovičeva 8. — Arnold Kemény Vel. Bečkerek. — Walgand & Co. Subotica, Paja Kujundžićeva ulica 4. — Johan Schmidt Vršac, Svetosavska 50. — Dr. Hugo Lenard Pančevo. — Konsum, Stari Bečej. — Mátyás Csikmak, Senta.

Cséplőgép-, malom- és minden különleges
műszaki **kefék és meszelők** legolcsóbb
árban készülnek

NAGY JÓZSEF

kefékötő, háztartási cikkek, kerti és utazó gariták szaküzletében
Subotica, Strossmajerova ul. 7 4-37

Gépszijak varrószi-ak, gépszijacronpo-
nok elsőrendű minőségben
eredeti gyári áron

KAUFMANN HERMAN bóraktárában
SUBOTICA

Gyenge férfiak-

nek 10 dinár beklidése esetén
bérmentve küldöm szabadalmaz-
zott szenzáció rajalmányomat
ismeretető könyvemet. — Cim
„Patent 608“
Cluj (Kolozsvar) 1622
1. sz. postaiókbérlet.

Megérkeztek az új főzelékek

új burgonya
zöld paprika
borsó
tök
káposzta

olcsón kapható
nagyban és kicsinyben
Nojcesek Géza cégnél, Subotica

Gyümölcsfenész,
varasodás, levélsod-
ródás, lisztharmat,
korompenész, alma-
moly, szilvamoly,
cseresznyelég, rü-
gyfuróbogár, vér-
tetű, pajzstetű ellen
védekezőszerek
kaszhatók és azonnal
szállíthatók

„PALLAS“
mezőgazdasági gépraktár
Subotica. - Telefon 447

Előnyomdát

legújabb rajzokkal, I-a papíron
legolcsóbban szállít

Bleier Ármin
előnyomda-berendezési gyára
Senta, Sokolska ulica 5

PIUKOVIĆ

gőzmosóban
Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

a legfehérebben és
legfényesebben vasal-
ják a gallérokat

Henger- rovátkolást

szakszerűen, a legrovi-
debb idő alatt, a legol-
csóbban végez a

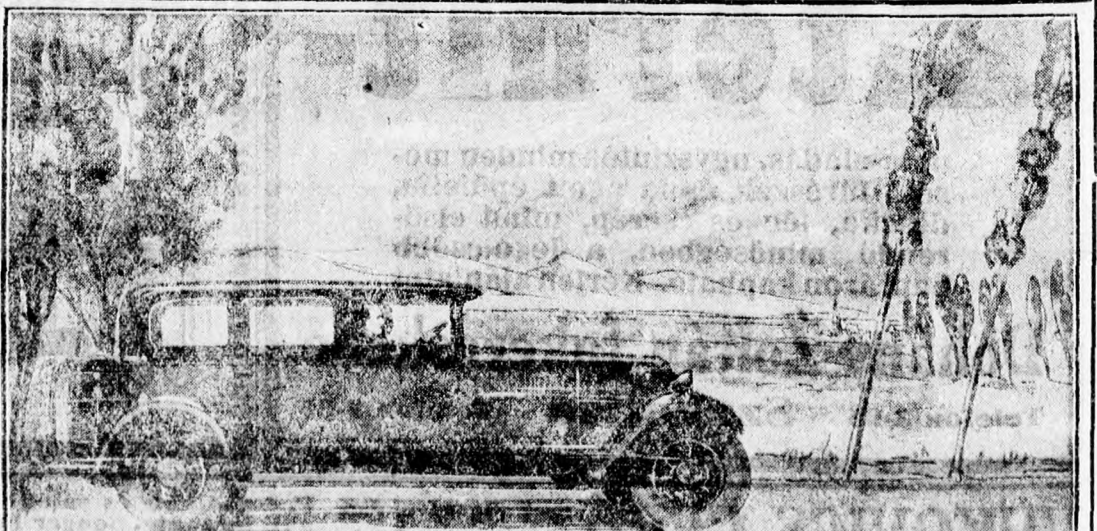
SENTAI
VILLANYTELEP
SENTAN

KIVÁLASZTOTTA MÁR ÖN AZ AUTÓJÁT?

FOGADJA MEG TANÁCSUNKAT és vegyen

„RENAULT“-t
a 3 tulajdonsággal:
Szoliditás! Gazdaságosság! Szépség!

Vezérképviselő:
KRAUSZ EDE, NOVISAD
Képviselő:
Beograd, Aleksandrova 8 Zagreb, Nikolićeva br. 9

Elsőrendű birtok
43 hold kiváló jó srántó téglapályákkal Bačka-Topola határában, állomástól 4 km-re, holdanként, termései 19000 dinéért eladó. „Bömech” ügynöksége Bačka-Topola
6583

Gyümölcsöt
és mindenemű főzésekét átveszünk birományi udvarban garancia mellett 647
Mejuhas & Baruh
Wien I. Fleischmarkt 22

Magas tojás-termelésű, német-országi import-örzsektől származó amerikai fehér

Leghorn, Rohde Island és Plymouth Roks

keltező tojások darabja **6 dinár**
Megrendelhető továbbá 4 hónapos kortól 1 éves korig erőteljesen fejlett baromfi őszi szállításra Kérjen árjegyzéket. Eladási és szállítási feltételek: 1. Az árak helyt franko Szubotica értendő, csomagolást és szállítási költségeket felszámítom. 2. Megrendeléseknél az összeg felérése előre beküldendő, a többi utánvételezem

Jurić Márk
fajbaromfi telepe
SUBOTICA

Bácska és Bánát nagyobb városaiban és községeiben fűszerkereskedőknél bevezetett

képviselőket keresek új, nagyforgalmu cikk eladására. A reflektánsnak megfelelő készpénz-biztosítékkal kell rendelkeznie, minthogy az eladáshoz raktárszükséges, amit csupán bizományba kap. Ajánlatok
M. Kornitzer
Zagreb, Martićeva ulica 6. címre intézendők 0543

Hol vásárol a vidéki Suboticán.

Furnir
enyvezett lemez
parkett
Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6
Barátok temploma során

Hölgyek és urak figyelmébe!
Kiváló szépen fest és vegyileg tisztít
WIHART IMRE
Sokolska ulica 3

Acélrollógyártás
a legjobb kivitelben, olcsón
Vászics Péter
ujjonnan berendezett rollógyártótelepén
Bene Sudarevićeva ulica 41

METROPOL-GARAGE
vállalja az összes rendszerű automobilon javítását garancia mellett!
Oslobodjenja (Sentai) ulica 23

RADIO
KONRATH D. D.
rádiókészülékei
olcsók, jók, megbízhatók
MECHANIKAI-GÉP
Speciális fém- és vaseszterga munkák, gépjavítás, új konstrukciók s mindenemű szivattyúk készítése és javítása
PUSKAS FERENC
modern mechanikai és gépműhelyében
Tolstojeva (volt Ódor) ulica 7 szám

Butor izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is
Épület Mérth Lajos
asztalosnál
Portál
VII., Jugovića ulica 13.

Ujjonnan berendezett bőrárnyújtótelepben, Trumbićeva al. 11, csirkepiac, saját ház, az összes szakmába vágó megrendeléseket és javításokat a legjutányosabban vállalom.
Nagy raktár az összes lófelszerelési cikkekben, utazó bőröndök, ridikülök, pénztárcák, stb.
Ujdonság! Utazók figyelmébe!
Saját érdekükben mielőbb tekintsek meg „Diadal” megnagyobbítható bőröndjeimet.
Andrási Gy., Subotica

Nagyon szép birtok
71 hold, kiváló jó srántó, szép nagy cserpe, szőlő, B. Topola alatt, egyben vagy megosztva, termései vagy unéi-
jutányos áron eladó.
„Bömech” ügynöksége Bačka-Topola
654

Billiárd
mandinergumi, zöldposztó, dáko, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztérgályos áru legolcsóbban beszerezhető
Ehrlich J.
esztérgályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Olcsó, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a
gyorstalpaló
készít
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

Gépészt keres
nagyobb gőztéglagyár
Csakis ügyes, tapasztalt szakemberek adják le ajánlatukat **Schmolka** hirdetőirodában Novisad
„Téglagyár”
jeligére 6525

I-a Sisal- és Kender- **kéve köztő**
Juta-, Len- és Kender- **zsákok** viz-mentes **ponyvák**
legolcsóbban
AVRAM SCHIFF
nagykereskedőnél, zsák- és ponyvaközesznő
Telefon 24.03. Novisád Sörgöncim: Jutešif
Kérjen árajánlatot! Fiók: Beograd—Sava Kérjen árajánlatot!

RÉGISISTEM **BENCZE-féle PATENT** **PATENT„BENCZE”**
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK a legjobbak
Minlát és árajánlatot, díjtalanul küldünk.
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÖNY, ZSALU, ESZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR
VEL. BEČKEREK

OPŠTE JUGOSLOVENSKO BANKARSKO DRUŠTVO A. D.
ALLGEMEINER JUGOSLAVISCHER BANK-VEREIN A. G.

NOVISADI FIOKJA:
TELEFON: 29—31, 29—32 NOVISAD, KR. ALEKSANDRA UL. 7 Sörgöncim: Bankverein, Novisad
Alaptoke és tartalékalap: Din. 125 millió
FŐINTÉZETEK:
BEOGRAD, CIKA LJUBINA 18 ZAGREB, JURIŠIĆEVA UL. 22

Elfogad betéteket könyvecskére, valamint folyószámlára
Külföldi pénzek és értékpapírok vétele és eladása a legkedvezőbb napi árfolyamon
Hitellevelek és csekkek kiadása az összes bel- és külföldi piacra, valamint fürdőhelyre a legkülansabb feltételek mellett
Váltóleszámitolás
Kereskedelmi és ipari vállalatok finanszírozása

A könyvkiadás
legnagyobb eseménye

Szabó Dezső

Az elsodort falu

új teljes kiadása

Három kötet 960 oldal 40 dinár

A közkedvelt UJ UTAKON regénysorozat
új kötetei

Kosztolányi Dezső

Aranysárkány

A tragikusan hánykódó magára
hagyott fiatalság kacagtató és
könnyeztető regénye

Komáromi János

Az elvált feleség

Különös szerelmi történet, melynek
keretében voltaképpen a mai kultúra
csődjét mutatja be az író

Kosztolányi Dezső

Édes Anna

Új kiadás

Kosztolányi Dezső

Néró a véres költő

Új kiadás

Egy-egy kötet vászonkötésben 48 dinár

Kapható minden könyvkereskedésben

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Arany János életrajza

„Közel ötven év telt el Arany János halála óta s pontos életrajza máig sincs megírva, pedig a nyelvészettan, költészet, esztétika óred hivatkozik legtöbbször költőink közül. E tény jelölte ki e munka útját, hogy minél több biztos adatot igyekezzenek megrögzíteni még a gyorsabb, érdekesebb előadás rovására is, csak hogy a jövőben biztos alapot adjon a részletkutatásnak s felelések és tévedések elkerülésére.»

Ezekkel a szavakkal vezeti be Vojnovich Géza két kötetre tervezett Arany életrajzát, amelynek első része a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában a legutóbbi napokban jelent meg. Valóban: elképesztő elgondolni, hogy mennyire keveset tudunk a multól és amit tudunk is, mennyire felületes és gyakran helytelen. Egész sor mulasztást tudnánk hamarjában felsorolni, mellyel a magyar irodalomtörténetírás mind a mai napig adósunk és ezek között talán legelső sorban éreztük eddig a történelmi hűséggel felépített Arany-életrajz hiányát.

A hiány pótlására alig lehetett volna alkalmasabb embert találni, mint Vojnovich Gézát, akinek tudományos világszemlélete harmónikusán magába foglalja a mult valódi értékének méltatását és a XX. század új szempontjainak, új célkitűzéseinek megértő bírálatát. Vojnovich ebben a munkájában is hű marad tudományos multjához és a könyv egyetlen helyén sem érezzük azt, mintha elvont életrajzi adatok tömegének felsorolását akarná feladatát teljesíteni. Érdekes olvasmány, emellett a művészi alkotás lélektanának megkapóan szuggesztív ábrázolása kíséri az olvasót azon az úton, amelyen őt a szerző lebilincselő stílusával és mély tudományos felkészültséggel vezérli és már egymagában ez a körülmény is biztosítja a munka számára egy a szaköröknek, mint a nagyközönségnek fokozott érdeklődését.

Az Alföld és Nagyszalonta levegőjének ismertetésével kezdi Vojnovich fejtegetéseit és mire a könyvben a költő születésének pillanatáig érkezünk el, addig már elevenebben él előttünk az a környezet, amelyben Arany felnevelkedett, mintha magunk is ott éltünk volna. Érdekes a jellemrajz, amit Arany erről a családi körrel fest: *mire iskolába adtak, ami nem erős testalkotom és a szülők féltékenysége miatt csak hatodik esztendőskoromban történt, már nemcsak tökéletesen olvastam, de némi olvasottsággal is bírtam*, természetesen oly könyvekben, melyek kezemügyébe kerültek s melyekhez inkább vonzódtam: mint bibliai történetek, énekek, a ponyvairodalom termékei. Jambor szülők, felnőtt leány és a könyvet bujó fiú — olyanforma családban volt ez, mint a *Családi Kör*.

A szülők féltő aggodalommal kísérték fiuk fejlődését, hiszen az idők folyamán *nyolc gyermeküket temették el hasonló korban* és a késői gyermek szemükfénye volt. Máskülönben is sok gonddal éltek: szegénységük egy-egy iskolakönyv megszerzését is alig megoldható problémává tette. Mint tizenöt éves fiú naplót tanít és tanul és végzi a soros preceptor tennivalóit; önművelésre csak az éj órái maradnak. Ismeretek ezután következő évei: hogyan lesz vándorszínhész, miként kóborol egyik helyről a másikig és hogyan határozza el magát a hirtelen hazatérésre, amidőn egyszer álmában édesanyját holtan látja. Ezután következik iskolai pályája, ahol mint maga mondja *«a magyar s latin grammatikai osztályt»* tanítja. Ezenkívül azonban a rajz és ének oktatásból is kiveszi a részét. Megkapja a szalontai jegyzői állást, huszonhárom éves korában megnősül és az egész község szeretettel kíséri útját, ha végigmegy a Fő-utcán. Szótlansága miatt ekkor nevezték el *hallgatagi embernek* és ez a megjelölés jellemző volt rá életének végéig.

Szilágyi István hatásáról és buzdításairól pontos adatok felsorakoztatásával számol be Vojnovich, aki ezeketán a négy hónap alatt elkészült *Elveszett alkotmány*-nak, majd a *Toldi és Toldi estjé*-nek keletkezését vázolja. Sajnos nincs helyünk arra, hogy részletesen kitérjünk mindarra a sok érdekes, nagyrészt eddig ismeretlen adatra, amelyet eközben a szerző felsorakoztat és csak két apróságra mutatunk itt rá. Az egyik, hogy Aranynak milyen szigorú véleménye volt saját munkásságáról; az *Elveszett alkotmány*-ról például ezt mondja: *«sajndlom elveszett időmet, amelyet az *Elveszett alkotmány*-ra fordítottam.»* A Toldiról pedig így nyilatkozik: *«Toldi sem mindenütt tetszik nekem, az eleje igen nehézkes: sokhelyütt igen elszélededik s néhol nagyon is alant jár.»* A másik érdekes do-

log az akkori írói honoráriumokra vonatkozik: *Vahot* le akarja Aranyt szerződetni a pesti *Divathoz* és felajánlja neki, hogy nagyobb művek ívét 25 pengő forinttal, kisebb verseket 4 pengőjével fizetné. Az akkori viszonyok között ez meglehetősen díjazás, hiszen Nagy Ignác a *«Tisztaújítás»* előadásából 170 pengőforintot vett fel, Petőfi mint segédszerkesztő 1844-ben szállást,

ellátást és havi 15 váltóforintot kapott, egy-egy verséért pedig 2 forintot.

Az életrajz egészen különös értékű fejezete Arany és Petőfi barátságának és a köztük levő viszonyok rajza, amint szinte filmszerű mozgalmassággal perognak le a szabdsághre irodalmi eseményeiről beszámoló adatok. Ezzel befejeződik az első kötet, amelynek végigolvasása után egyrészt elmondhatjuk, hogy a tudományos irodalom valóban standard-munkával gyarapodott, másrészt pedig kíváncsian nézünk az életrajznak befejező része elé. (k. i.)

REMARQUEIZMUS

A német irodalom szótára egy új szóval gazdagodott. Ez az új szó: a remarqueizmus.

Az Im Westen nichts Neues szerzője körül a német folyóiratokban parázs vita kezdődött. A vitában a legtekintélyesebb német írók, művészek és publicisták vesznek részt: Ernst Toller, Arnold Zweig, Gerhard Pohl és Ludwig Renn, a Krieg című híres háboruellenes könyv írója. Azt próbálják eldönteni, hogy Remarque könyvének mi a szociális értéke: *háboruellenes-e*, vagy csak *háboru-romantika*? Jugoszláviában, vagy Magyarországon ez a kérdés talán föl se merülhetne, a vélemény olyan pontosan kialakult: az Im Westen nichts Neues háboruellenes regény. Németországban azonban más a helyzet: a németeknél az alaposság nem erény, hanem kötelesség, a művészi kvalitás nem fascinája úgy őket, mint nálunk még a komoly olvasókat is. A pacifista nevet, a béke érdemkeresztjét nehéz megszerezni abban az országban, ahol legtöbb a hadiözög, a hadiárva és nagy rubrika a hősi halottak rubrikája. Az első betekben, amikor a könyv megjelent és Remarqueból nem lett remarqueizmus, a németek is — jobbról és balról — egyformán — mint a *háboruellenes* hitvallás bibliáját üdvözölték. De aztán elkezdtek gondolkodni (a gondolat veszedelmes purifikátor) és a kétségek mankóján halkan tiltakoztak arról az oldalról, ahol leginkább számbaveszik az irodalom politikai értékét. Az első lépések nehezek voltak, a könyv félmillió példányban árasztotta el Németországot, hívó hiteket és könnyű emlékeket sodort magával. A tömeghangulat, a tömegizlés ellen egészen nyíltan csak akkor mertek fellépni, amikor a Remarque-dívatnak már bealkonyult. *Solutius* a Die Weltbühnében mondta ki először a vádat: Remarque könyve nem háboru ellenes regény, hanem *«pacifista háboru-propaganda»*. A vakmerő kritikust valósággal elsodorta a felháborodás: micsoda bolond beszéd, — jajdultak föl — milyen alaptalan támadás egy olyan könyv ellen, amelyből a vak is kiolvashatja, hogy a háboru ellen szól. *Solutius* azonban fenntartotta a vá-

dat és komoly érveket és adatokat hozott ki a remarqueizmus ellen.

— Az Im Westen nichts Neues nem háboruellenes regény — írta a Weltbühnében — hanem háboru-propaganda. Ez nem felületes vád, ellenkezőleg: komoly, véresen komoly vélemény. Aki kételkedik a vádban, olvassa el azt a jelentést, amit az egyik berlini iskola adott ki. Ebben a jelentésben arról van szó, hogy az iskola csinált egy Remarque-próbát: a diákokkal elolvastatták a könyvet. A feladata az volt, hogy minél egyszerűbben és őszintén mondjának róla véleményét. S tudják-e mi volt az eredmény? A diákok 90 százaléka ilyeneket írt: *nagyszerű könyv, ilyeneket szeretnék én is dténi*, ilyen kalandokat és veszedelmeket. Ne felejtjük el, hogy két nemzedék él: az egyik átélte, átszenvedte a háborút, a másik, a fiatalabb csak hírből ismeri. Ennek a második generációnak Remarque könyvéből a háboru színes wildwest-romantika, kaland és »hősi veszedelem«. Remarque öntudatlanul vagy tudatosan »megszépitette« a tömeggyilkosságot, »lelki« problémának tüntette föl, holott egészen más: *szociális probléma*. Ezért mondom és hirdetem, hogy az Im Westen nichts Neues nem háboruellenes regény, hanem pacifista köntösbe bujtott háboru-propaganda.

Solutius ellen ugyiszlólván a német irodalom minden tekintélye felvonult. Nemcsak a kimondottan konzervatívok, hanem még a baloldali írók egy része is. Ernst Toller, akit igazán nem lehet jobbra rakni, szintén Remarque mellett tőr iándzsát, sőt Barbusse lapjában, a *Mondban* dicshimnuszokat írt róla. A vitának még nincs vége; csak most kezdődik az igazi csata, számokkal, száraz adatokkal, kísérletekkel. A berlini iskola példáját követni fogják a többi iskolák, egyetemek, pedagógiai intézetek és elkészítik a Remarque-bilanszot. Ebből majd megtudja Németország, hogy a fiatal generáció valóban úgy reagál-e a könyvre, ahogy *Solutius* írta. S a békét szolgálja-e, vagy a háboru.

H.

ÁGYBAN, PÁRNÁK KÖZÖTT SZÜLETNEK A REGÉNYEK ÉS SZINDARABOK

BESZELGETÉS PIRI KISSASSZONNYAL, A LEGNÉPSZERÜBB „IRODALMI GEPİRÓNÓVEL“, AKINEK CSAK HIRES ÍRÓK ÉS KÖLTŐK DIKTÁLJÁK A MŰVEIKET

Írók mint diktátorok! Ne tessék megijedni. Ezek az írók nem népek és világok sorsát, csupán a regény, szindarab és novella hősök életét igazgatják. Kit eltesznek a láb alól, kivel mérget itatnak, míg másokat megházásitanak és hosszú, boldog családi életet biztosítanak számukra. Amilyen kedvében volt éppen az alkotó művész, aki szabadon rendelkezik hőseinek élete és halála fölött.

Hogy születik egy ilyen »nagy mű«? Hogy dolgozik az író?

Erre a kérdésre igen érdekes feleletet ad egy — *gepirókissasszony*. Piri kissasszony már tizenöt éve kopogtat az írógépen. Az összes híres magyar írókat ismeri, hisz legtöbbje neki diktálta »élete főművét«. Egyike a legjobb budapesti gépirónóknak. Kis költők és arivált drámaírók mondták előtte gépbe az írásukat. A kissasszony dolgozik és közben önkéntelenül is megfigyeléseket tesz.

Vegyük sorra a magyar Parnasszus kitünőségeit.

Molnár Ferenc:

— Kisebb újságcikkeket és szindarabfordításokat

diktált nekem. Annak idején *Darvas Lili* öltözőjébe rendelt fel a mester és ott stenografáltam le a cikkeket. Diktált, konyakozott, diskurált. Közben eszébe jutott egy vicc, amit előző este hallott, gyorsan abbahagyta a cikket és leadta a viccet. Aztán folytattuk, ahol abbahagytuk. Folyékonyan és könnyen dolgozik.

Karinthy Frigyes:

— Belőle is könnyedén folyik a szó. Olyan termékeny, hogy sokszor egészen elkalandozik a tárgytól és észre se veszi, hogy egy másik témába csapott át. Ilyenkor figyelmeztetni kell, mire így szól: »hohó, ez éppen jó lesz a következő vasárnapi cikkem anyagához!« Fel-alá sétál a szobában és szenvedélyesen rágeszálja az állandóan a szájában tartott *rágógummit*. »Még rág a mester?« — kérdeztem tőle. »Mert le akarok szokni a dohányzásról« — felelte Karinthy. Viszont üres perceiben, amikor kifogyott a rágógummból, rágyujtott egy cigarettát. »Még dohányzik a mester?« — kérdeztem. »Igen — felelte, — mert le akarok szokni a rágógummiról.«

FENYŐK ÉS OLAJFÁK

MILICSICS SZIBE KÖNYVE

Kosztolányi Dezső:

— Tábor-uccai villájában, a diványon fekvé diktálja a regényeit. Kezében jegyzetek, amikből összeállítja, legombolyítja a mesét. Csak zöld tintával ír és az írógép szalagját is zöldre cserélem, ha hozzá megyek. Elegánsan, halkán beszél, néha megáll, a levegőbe mered, elméláz, kitekint az ablakon, majd ismét tovább folytatja a regényt. Mikor beszél, az az érzésem, hogy élő és jelenlévő személyek sorsát adja elő, annyira szuggesztív. A már kész íveket a felesége nézi át. *Minden másfél órában eszik.* Bicsérdista. Először idejére tíz perc szünetet rendel el, vagy amint mondani szokta: »az ülést ezennel felfüggesztem!«

Zsolt Béla:

— A legszívesebben ágyban fekvé szeret diktálni. Közben fekete kávét szőpöl. Gyorsan, szinte darálva beszél, olyan svunggal, amely még egy futóhajnokot is kifárasztana. Ha valaki bejön a szobába, nyomban felolvassa neki a kész fejezeteket. Viszont nagyon lelkiismeretes. Ha nem tetszik valami, újra csinálja az egészet.

Szini Gyula:

— Fel-alá szaladgál a szobában, kövér szivar a szájában, amelynek hamuját ott veri le, ahol éppen jár, hol a szőnyegre, hol az asztalra, hol a mosdó talpa. Mikor befejezzük a munkát, a szoba megtelik cigarettá és szivarcsutkával. A felesége aki nem volt otthon, csak később jött haza, már tudja: »No, a Gyula már megint regényt írt!« A sok szivarcsutka elárulja.

Fodor László:

— A távdiktálás rekordere. Két nap alatt befejezett egy regényt, szindarabjait szintén expressz tempóban írja. Zsebében notesz, csordultig tippekkel, viccekkel, skiccekkel. Olajozottan, simán dolgozik. Néha a második felvonás táján észbe jut egy ötlet, ami jó lenne az első felvonáshoz. Viszont az első felvonásnál már tudja a harmadik csattanóját. Keveset mosolyog és finom parfümöt használ. Komoly, szinte zord arca után, a laikus legalább is drámaírónak vélő...

Déry Tibor:

— Diványon fekszik, behuny szemekkel és mint-ha csak éppen most álmodta volna, harsányan szavalja a regényt. Néha *énekel is, vagy a fogait vicsorogtatja.* Közben lassan vették. Az első három ivnél a gallériját veti le, aztán a kabátját, mindig melege van. Mi gépirókiasszonyok egymás között a »Pampák újrírásának« hívjuk.

Rubin László:

— Rendkívül szórakozott. Diktálás közben önfeláldozó zsebre vágja a közelében levő tárgyakat. Különösen a gyufaskatulyákat gyűjti szenvedélyvel. Diktálás után önkéntes motózást rendez és ilyenkor szépen kirakja a zsekmányt: *hátfelgyufaskatulyát, hamuálcát és az összes ceruzákat.*

Csathó Kálmán:

— Komótos, kényelmes és kicsit lassú. Mikor szindarabot fordít, rendszerint jelen van a felesége is, aki *beszél a diktálásba,* ötleteket ad és mivel a szerepeiről van szó, *hosszabb jeleneteket kér.* Ezekből nézeteltérések, majd pedig *jelenetek támadnak,* amelyek azonban rendszerint barátságos megegyezéssel végződnek és a művészno győztesen hagyja el a csatartert.

Hegedűs Loránd:

— Idegesen szaladgál, gesztikulál, néha megáll a diktálással és monologizál, kidolgozza magában a cikket és csak aztán folytatja. Annyira beleéli magát abba, amit mond, hogy teljesen megelégedezik a környezetéről, szenvedélyes kiáltozás és poétikus hévvel diktálja a vezércikkeket.

Németh Andor:

— Angyali, szinte hoesánatkérő szelidséggel diktál. Előbb állva susogja, aztán leül, majd végigfekszik a diványon és pár perc múlva már *édesen alszik.* Mikor aztán kész a cikk, *felébresztjük...*

Nagy Lajos:

— A Vadember szerzője is fekvé szeret diktálni. Rapszódikus természete itt is érvényesül. Néha a legnagyobb svungban abbahagyja a regényt és panaszkodni kezd, hogy milyen rosszak a megélhetési viszonyok és hogy a nők...

Lakatos László:

— Aförizmakát diktál, aztán hirtelen átesap egy másik cikkbe. Ugy beszél is, ahogy ír és úgy ír, ahogy beszél. Tömondatokban. Körmondatok csak vasár- és ünnepnapokon hallani tőle.

Hatvany Lajos:

— Ágyban és párnák közt tud csak igazán komponálni. Az egyes jeleneteket elmagyarazza. Az asztalán gyöngyvirágok állnak és ala Schiller, alma helyett gyöngyvirágokat szagol.

Rákosi Jenő:

— A boldogult Rákosi Jenő volt a legkényelmesebb összes »ügyfeleim« között, nyomban leült: ugyan »a munka nem fog elszaladni!« »Nem olt süngös!« Néha abbahagyta a cikket és megkérdezte: »Ismeri a legjobb Móriska viccet?« És akár isméttem, akár nem: állókényen leadta a világ legértelmebb adomáit.

(más)

Három elbeszélés van ebben a száztizennégy oldalas könyvben, három ugynevezett kismembertörténet, egyszerű lelkek földregézéses válságairól, komplikálatlan és cícomatlan szívét tisztítóüzéről. Mind a három íráson úgy vonul át az egyenesen felfelé néző jószág, az igazi író, ömlő, gyógytartalmu jószág, mint ilyenkor júniusban déltájt a báránnyelők fehér nyája.

Mi, akik féltő szeretettel szeretjük és figyelő éberséggel kísérjük nemzetközi jelentőség felé vezető útján az újabbkelti joguszáv írodalmat, régen megjegyeztük már Milicsics Szibe íthón is egyre ezüstösebben csengő nevét. Ennek a listának első nevei közé jegyeztük, amelyen a legtöbbet fogó és legbökezebben ígő tehetségeket tartjuk nyilván. Az előbb azt mondtuk, ennek az új Milicsics kötetnek három írásáról, hogy elbeszélések. Hát — nem is egészen azok. Ezt a pazar kézzel osztogatott, tágfogalmu, műfaji meghatározást rektifikálni, vagy legalább is pontosabban definiálni kell, ha Milicsics Szibéről van szó. Ezek az írások ugyanis csak formailag és terjedelmük tekintve mondhatók elbeszéléseknek, míg ha intern jellegű és pontosabban elhatároló alcímek keresünk a kötet három trása alá, akkor okvetlenül regényt mondunk. Kifogástalanul komponált, remekbe épített kisregények ezek, abból a fajtából, amellyel Mórtez Zsigmond és Thomas Mann anulláltak azt a sokszor eldalolt, skolasztikusan halhítú előítéletet, mintha a regény a nyolcszáz oldalas monstreprodukciónak kezdődne.

A kötet darabjai az Agnec bozsi, a Zidanje hrama és a Bludni sin talán egyformán megragadók. Mind a három népi történet, áradó földszaggal, a történetek külső körülményeihez kovácsolt jósdru, képen, szín-

ben gazdag, képzelgető stílussal. Az Agnec bozsi című regényke az amerikai paraszt problémájához nyúl tisztaszándéku, avatott kézzel. Nekem a másik kettőnél is jobban tetszett ez az étellel teli, sokfelé tendáló paraszthistoria, amelynek értékben és hatásban méltó párját sokáig hiába keresném olvasmányaim emlékei között. Iván a földtelen, pénztelen parasztleány fiatalkorában Amerika államait vándorolja végig. Negyvenöt éves már, amikor valóban verejtékkel szerzett vagyonaikkal visszatér a régen elhagyott faluba és Ivánnak, a fáradt, egyenes, csupaszív Ivánnak akkora már csak egyetlen vágya marad: a gyermek. A gyermek, akire nehezen szerzett vagyonaikkal és szüztiszta nevét testállhatja. Megnősül, ábrándozás és szekszuális vagyakozás nélkül, ahogy egy fáradt ember nősülhet. Csak azért, hogy asszonya gyermeket szüljön neki. Akkor azután kiderül, hogy a szülés könnyen az életbe kerülhet a feleségének. Ivánnak le kell mondania élete egyetlen megmaradt vágyáról, a gyermekről és Iván zokszó nélkül mond le. Talán csak az arca válik egy árnyalattal fáradtabbá és nehéz paraszti dobantásában van egy kis lázadó keserűség. A parasztk azonban hisznek Istenben és Isten nem hagyja el az ő embereit. Szerencés orvosi beavatkozás történik és Iván asszonya baj nélkül megszüli a fiut, az erős, egészséges, vihanoló fiut az amerikai paraszt nevének és vagyonának örökösét.

Ezt a történetet igazi író írta, író akitől most már a szines joguszáv föld és a föld szives, istenes, sokra-hivatott embereinek nagy regényét várjuk.

Debreczeni József

CHAPLIN ÉS A VAK LEÁNY

HOGY DOLGOZNAK HOLLYWOODBAN?

Egon Erwin Kisch, a kitünő német riporter Hollywoodban fölkereste Chaplint. Szemléletesen írja meg, hogy próbálják a készülő filmet.

A műteremben csak egy fekete bőrfotel van, négy faszék, egy harmónium. Most vetítik le a készülő filmet, melyből eddig csak négyszáz láb van meg. Chaplin egy széken ül és figyelni önmagát a vásznon. A nézők el vannak ragadtatva. De ő közbeszól:

— Mesélje el, mit látott?
— Egy fiatal leány virágokat árul az uccasarkon. Erre megjelenik ön.

— Pardon, még nem.
— Előzőleg egy ur virágokat vásárol a lánytól.
— Milyen ez az ember?
— Menjouhoz hasonlít.
— Igen, egy elegáns ur, egy hölgygel. Aztán?
— Aztán ön megpillant egy ivókutat s lehuzza a kesztyűjét, de úgy, hogy minden ujjáról külön huzza le a kesztyűt. Az egyik ujját nem találja.

Henry Crocker, a rendező közbevág:
— Látod, Charll, rossz az egész, nem világos. Ezt újra föl kell vennünk.

A német író tovább gyóntatja Chaplin. Az elmeséli a filmet:

— A virágáruslány virágot kínál önnek. A virág a földre pottyan. Erre mindketten lehajolnak. Ön fölveszi a virágot, de a lány tovább keresi a földön. *Ekkor tudjuk meg, hogy a lány vak.* A lány öntözi a virágait s a korszóbl nyakonönti önt. Most ön elszalad tőle, de visszajön, virágot vásárol. A lány be akarja tüzni a gomblyukába, de észreveszi, hogy már van egy virág a gomblyukában. *Ön a másik gomblyukát tartja oda, de a lány azt mondja, hogy két virágot nem viselnek egyszerre, mind a két gomblyukában.*

Chaplin elégedetlen a mesével. A jelenet nem világos. Tanakodnak a rendezővel, hogyan lehetne még érthetőbbé tenni, különösen azt a jelenetet, amikor Chaplin iszik az uccai kútból s az ivópohár láncát óraláncnak akarja használni, de nem bírja levenni, mert oda van erősítve.

Azzal a jelenettel sincsenek kibékülve, melyben a vak leány először jön a színre. A közönségnek nyomban tudnia kell, hogy vak. Chaplin viszont ragaszkodik a tragikus meglepetéshez. Öt-hatféleképen játszák el, a filmet összenyírják, új részleteket ragasztanak hozzá.

És ez így megy hetekig...

Jannings beszélőfilmet készít

Berlinből jelentik: Emil Jannings, a kiváló német filmszínész, aki nemrég tért vissza Amerikából, beszélő filmet készít Berlinben. Jannings (a képen jobb szélső) számára Zuckmayer, az ismert német színpadi író (középen) írja a filmkéziratot és a beszélőfilmet Erich Pommer (bal szélső) az Ufa igazgatója rendezi

Ici-pici legény, olyan, min egy törpe,
 Ésre nem is vennék, hacsak nem köszöme.
 De biz ő megszólal, köszön illendően,
 Ugy, amint tanulta kalap-leveit fővel.
 Osz eleje óta jár az iskolába,
 Sietve jön, majdnem röpi ki lába.
 Amikor odaér, leül a helyére.
 S onnan tekintget szét a sok falli képre.
 Megnéz alaposan mindent, amit ott lát,
 Mint ahogy az ügyes, jó kis fiúk szokták.
 Azután a falli nagy táblákról olvas,
 Kezével mutatva, hang nélkül: »néz, toll, vas.«
 Mikor szünet alatt odakünn játszanak,
 Vendel kis lábai szaporán szaladnak.
 Nemcsak tanulni, de játszani is szeret,
 Ott is az első, a legfürgébb zverek.
 Orthon édesanyja, két kis testvérkéje,
 Mind nehezen várja, mind siet eléje.
 A kicsikkkel játszik, anyjának szót fogad.
 Sohasesm bántaná meg a nagyobbakat.

Vendel

(Folytatás következik.)

— Biztos megválasztásának királyuknak — gondolta Peti —
 hisz ilyen madár nincs több a világon!
 Épmadár elől.
 kal, keselyűkkel, amelyek kíváncsian kukkantottak be a gép-
 ablakán. A kisebb madarak pedig ijedten menekültek a búske-

TURISTA-DAL

Hegyre menni, völgybe szállni,
 Patak partján meg-megállni,
 Ha rád villan fény-szeme;
 Vadvirágban térdig járni,
 Vadgalambnak bókot hányni:
 A turista élete.

A szabadban gyöngy az élet,
 Szíven csókol a természet
 Láthatatlan ajaka;
 Szébbnek látod a világot,
 Elfelejtjed, gond ha bántott,
 Bu ha gyötrött valaha.

Petyhüdt izmod újra éled,
 Sebesebben liktet véred,
 Fáradságod nem gyötör;
 Boldogit, ha célhoz érve,
 Feljutsz a hegy tetejére
 S ott újra vár kedv, gyönyör.

Egészséget, ősi szépet
 Rejt magában a természet,
 S néked, ember, adja is;
 Hegy, völgy, erdő ontja, adja
 Ez annak a gondolatja,
 Kt fölfelé vágya visz.

Peti az első pillanatban semmit se sejtett a veszedelm-
 ből, amely az életét fenyegette. Csak élvezte a szágulást és
 kacagott, amikor az elkapott pilótára gondolt. Általában ugy-
 érezte, hogy egy kitűnő csinyi vitt véghez, megtérítette az
 egész várost.
 — Most biztos mindenki rólam beszél! — gondolta és
 büszkén kifeszítette kis mellét.
 A gép nyaktörő bukkenelci azonban csakhamar rászemlé-
 tetek a veszedelemre. Övatosan nyult a kormány felé és mi-
 vel tudta, hogy ettől függ minden, megpróbálta egyensúlyba
 hozni a gépet. Ez sikerült is. A gépmadár most már biztosan és
 nyílegyenesen repült ismeretlen célja felé. Peti kihajolt a kis
 ablakon. Lenn alatta követ tételek terültek el, aztán folyók és
 városok váltakoztak kék hegyekkel és kopár síkságokkal. Ma-
 ga se tudta, hogy mennyi ideje lehetett a levegőben. Lassan
 azonban elhinta a nézelődést és elálmosodott. A pilótásaiak
 félrecsuszott a fején, megigazította. Valami takarót keresett,
 mert kegyetlenül fázott. A metszően éles levegő egészen a csont-
 jáig hatolt. Szerencsére felfedezett egy nagy pokrócot, amely
 az illes mögött volt, ebbe burkolózott. Egyszerre úgy vette
 észre, hogy vörös lesz alatta minden. Mintha felgyújtották
 volna a földet. Aztán rájött a jelenség okára. Alkonyodott. A
 nap éppen lebuokott vörvörös fejjel és sugaraival bevezte a
 földet. Gyönyörködött a festői látványban. Peti már unta a
 repülést és szeretett volna visszatérni. Azonban sehogy se sike-
 rült megfordítani a gépet. Amint kísérletezett a kormányjal,
 a gép nyomban veszedelmesen bukácsolni kezdett, úgy, hogy
 hősünk jobbnak látta békében hagyni.
 Az aeroplán pedig féltelmeseen száguldozott tovább, mintha
 csak egy öntudatos lény lenne, aki biztos céljal halad az úján.
 Néha nagy madarakkal találkozott Peti, albatrosokkal, sasok-

*

elől.
 bizonytalan ingadozással ellent a követmeredt nézők szemé-
 volt. A repülőgép a levegőbe emelkedett és pár perc múlva
 paszkodni, hogy így visszatartásuk. Ekkor azonban már késő
 de néhányan mégis megpróbálták az aeroplán szárnyába ka-
 jden menekült a vágató gép elől. Senki se tudta mi történt,
 — Segítség! — ordította a pilóta és a repülőter közönsége
 ban futott.
 ióta ijedten kapott utána, de a gép ekkor már gyors tempo-
 pelter hűsítőben berregni kezdett és a gép nekilódult. A pi-
 lánnyors mozdulattal megtántolta az egyik fémrudat, a pro-

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenes melléklete
 Subotica, 1929. június 16. 24

Tanító névnapjára

Ez a kedves névnap mindnyájunk ünnepe.
 A szívünk hálával, örömmel van tele.
 Fölragyog a szemünk, virágos a szavunk,
 Jó tanítónk, hogy most eléd kell állanunk!

Te magvat ültetted: mi adunk virágot,
 Szántottál, vetetted: arass boldogságot!
 Oktattál a szépre: hoztunk érte hálát,
 Igazra vezetted: vedd szívünk jóságát!

Kincsekért kincseket: hü gyermek-szíveket!
 Nézd csak ezeket a csillogó szemeket:
 Tükör valamennyi, lelked aranyfénye,
 Áldjon meg az Isten két kezével érte!

Tavaszkor fakadjon ott, amerre jár lábad,
 Vig szava kísérijen a dalos madárnak,
 Élet baja, gondja: válladat ne nyomja,
 Delelő napodat tartós fénybe vonja!

... Legyen a mai nap mindnyájunk ünnepe,
 A szívünk hálával, örömmel van tele,
 Forró kívánságunk érje el az eget:
 Legyen áldás, béke bölcs életed felett!

— No most lássam, melyikre a legügyesebb? — buz-
 óvatosan lefogta.
 Megrázkodván, letette eléjük s mikor a kabultságából ma-
 kához tért ürgecske menekülni akart, utána ugrott s lábával
 leckeortta.
 Megrázkodtatva, hogy elkabuljon s hazavitte gyerekeinek,
 mekropogattatva, felhatala, a hatalt csak kissé
 Az öreg ürget nyomban megölte, felhatala, a hatalt csak kissé
 rest s az ürgecske egykét meg az apját is, foglyul ejtette.
 Amde a fittventést rókamama is hallotta, ő sem volt
 egy más után elűntek a szültyuku, tágas vacokban.
 család pillanat alatt földbeül lakásuk bejárójánál termelt s
 Mikor a rókát észrevette, nagyot fittventett, mire az egész
 kezett. Urgepapa keltábon állva öröködt ott családja felett.
 A kis úszás felül ürgecske hozott a szél, tehát arra így-
 polgort, hogy a közelben egérré vagy ürge vadasszon.
 Mig a kicsinyet szájukát nyaldosták, rókamama kisom-
 kodtan, földön elköltöttek a zsákmányt.
 pette hat a biztos hálékba, bevonszolta a libát is, — nyu-
 Rókamama azonban a legkisebb nesze feftigyeit s beci-
 liba föld.
 elhassenek s összehuzzott szemmel, élvezettel szagláztak a
 Megrázkodtak, megfogadtak mindent a kis rókák, csak már
 sunk.
 akkor azután kereshtünk új tanyát, itt nem lesz marada-
 kunk előtt. Még eláruljátok rejtékheftyünk elhenségeinknek
 — Nem megmondtam már százszor: ne ugrassatok vac-
 hadt remüllettel dorgatta őket.
 mekhehez ért, letette szájából a lopott libát és ilhegve, tul-
 kozta vágtatását az elhagyott erdei ösvényen. Mikor gyer-
 Anyjuk már messziről hallotta lármájukat, földten fo-
 egy mást marták.
 vilket. Türelmetlenül hívták anyjukat, ugattak, sivalkodtak és
 de végül elmentek; felbörtt ehsgük legyürte játkos ked-
 Pihenés után ott játszadoztak a gyepen, a rókavacok előtt,
 pek, erősök, egészségesek voltak, türegék, tele jókedvvel,
 kérezték. Háromszor újult meg a hold már életükben; sze-
 A kis rókák: Vy, Nyi, Un és Oua a rókájuk előtt sít-
 elagazó folyosók vezettek.
 tanyázott rókasszony négy fiával. A nagy, tágas katlanba
 Melyen az erdőben, kivágott fának odvas gyökereiben

ROKAFIAK ISKOLAJA

rőd, legközelebb sorra vesszük! *Benke Alekszander: Várom meg-
 fejtésedet! Stübinger Imre: Ez a fejtörő jó! Polacsek Imre és La-
 cika: Elkésvé érkezett a helyes megfejtés! Se baj! Szöts Erich és
 Horvát Erzsike: A fejtörők közt van jó. Jönni fognak! Olasz Sári-
 ka: Hát mi a baj Sárika? Remélem már meggyógyultál, mikor ezt
 olvasod! Ird meg, ha jobban vagy, addig jobbulást kívánok! Szal-
 kity Mica: A Balázs bácsi soha senkire nem haragszik! Leveledet
 biztosan nem kaptam meg! Csányi Pál és Kaszás Imre: Jöjjetek!
 Örömmel fogadunk benneteket a táborba! Kapás Ica: Szerencsés
 utazást!*

t iii	ÉÉ	X	+ L ö	Ar Ar Ar	L	
a i	ÉÉ			Ar Ar Ar		ta
	ÉÉ					a

Beküldte: Berky Ily

is	is	DUC	DUC
----	----	-----	-----

Beküldte: Kollarich Gábor

rrrr	ze	LLLL	tyuk tyuk tyuk
	p		tyuk tyuk tyuk

Beküldte: Kiss Zoltán

fejtéssel, de mielőtt még elsihette volna, szerencsére belé-
 pett az édesapja, aki kicsavarta kezéből a fégyvet.
 Ezért a gonosz csinyért három napi szobáristomot ka-
 pott Peti. De nem csak hogy nem szállt magába, még bossz-
 szult is forrat. Amikor kiengedték, kezét csókolta az apjának,
 aki megkérdte:
 — Jól fogod magad eztan viselni?
 Peti lesihette a szemét és dacosan hallgatott. Ha ekkor
 valaki bele pillant a lelkébe, ugyancsak elérníll attól a sok
 sötét felhőtől, mérges szándéktól, amely a lelke mélyén ka-
 vargott.
 — Mennyi bánatot is okozol nekem fiacskám — mondta
 szomorúan az apa és gondterhes arccal ment tovább.
 Aznap délután óceánrepülőék érkeztek a városba. Vissza-
 fele jöttek a nagy útról. A város apraja, nagyja ott tolongott
 a repülőtéren, megcsudálják a messziről jött pilótákat, akik
 bőrruhába öltözve jártak fel alá a berregő gépek előtt. Peti
 is kiment a fogadattásra és egészen lenyűgözöte a látvány.
 Most látott először repülőgépet. Milyen gyönyörű dolog is: a
 repülő ember! A felhők közül csap le, akár a sas! És a szíve
 erősebben dobogott, amikor megparatja a gép szárnyait.
 Az egyik pilóta észreverte a kisfiu érdekföldését és tréfa-
 san megkérdte:
 — No kis legény, tilté-e már repülőgépbet?
 Peti bevallotta, hogy még soha és hogy életének álma:
 pilótának lenni!
 A legi sofitörnek tetszett a kisfiu.
 — Nem volna kedved megpróbálni?
 — Ó, ha a bácsi magával vinne!
 A repülő ember így felett:
 — Most nem lehet, de holnap elvizelek egy kis sétára a
 levegőbe.
 Peti a hetedik mennyországban érezte magát. Repülhet!
 Mit fognak szólni kis pajtásai, a szíjlel, a város, amikor ő búsz-
 ken elszáguid feleltük!
 — De azért, ha megengedhetném... csak egy percre...
 A pilóta derékon kapta és egyvelen lendüllettel beemelte a
 gépbe. Peti ujjongott a gyönyörűségtől. Ahitatal simogatta
 végig a finom bőrűlést, a kormányt, a különböző finom mű-
 huza s pilóta sisakot és a szemüveget. A propeller még for-
 gott, mert a gép allig pár perccel előbb ért földet.
 — No elég volt, másszal ki öcskös — mondta a pilóta és
 már érte nyult, amikor borzalmas dolog történt. Peti egy vil-

KALIKÓ

(Mese.)

Tikkasztó hőség perzselte fel a fűszálakról a reggeli
 harmatot. A sárga homok szinte izzott a forró napsütéstől. A
 kicsi kakukfű, mely egy gémbereedett akác tövében huzó-
 dott meg, virágfejecskéit lehorgaszta szomorkodott. Hetek
 óta nem áztatta meg hűsítő eső a sovány homokvidéket.

A szarkaláb egykor gögösen viselte feieubuján a kék,
 sarkantus süvegét. Hej, most aztán ő is nekibusult. Lelo-
 hadt a büszke fej.

Vadárvácska sóhatozott.

— Te gögös virág, mért haragítottad meg a mi jó tün-
 dérüinket?

Nyögdécselve felett a szarkaláb:

— Büszkeségemet bántotta! Rám ripakodott, hogy mért
 nem hódolok.

— Igen! — felett vadárvácska, — te a fönséges tündér
 előtt hetykén nyujtogattad vékony virágos száradat.

— És az olyan nagy bün, ha nem töröm le gyenge haj-
 tásaimat? Könyü nektek földre borulni. Alázkodók vagytok
 és hajlongók.

— A szerénység és hódolat sohasem megalázkodás.
 Kaliko, a mi jó virágtündérünk megérdemli a hódolatot. Sok
 jót ad nekünk.

— Ugyan, ugy-e? — büszkélkedett még most is a
 szarkaláb. — En, ha elszikkadok is a száraz csokorban is
 hirdetem büszke virágfajomat. Ti azonban elszórijátok virág-
 ruhátokat, ha a föld éltető nedve kifogy!

— Gögös vagy! — felette a Kakukfű. — És aztán ismét
 csend lett a forrásától megperzselte homokvilágban.

Ezalatt Kaliko, a virágok tündére buslakodott tündéri
 palotájában. Fájt a szíve, hogy ily kegyetlenül kell büntet-
 nie a sok hűséges szolgáját a gögös Szarkaláb miatt. S a
 mint így buslakodik, valaki megzörgeti gyémántos palotá-
 jának fényes ablakát. Odatekint! Piciny madárka, a bokrok
 lakója, az Ökörsem zörgetett. Fáradtan hullottak le csöpp-
 nyi szárnyai. Halk hangon ciripelgetett:

— Engedj be Kaliko, jó tündér-királynőm!

Kaliko felkelt bársonyos székéből. Aranyszöke haja röp-
 ködve uszott utána. Rózsás kezecskéivel kinyitotta a ra-
 gyogó ablakot és arcán mosoly játszadozott.

FILM-HIREK

Noviszadi urilány berlini filmszerződése. Különösen sportkörökben ismerik jól Jovanovics Steficiát, egy bájos noviszadi urilányt, akit a múlt héten le szerződtek a berlini Phönix filmgyár, néhány sportfilm főszerepének eljátszására. Jovanovics Stefica, aki a Vajdaságban különösen a lovassportban ért el szép eredményeket, ezenkívül kitűnően tenniszezik, siel, korcsolyázik, boxol, uszik, viv, autót vezet, első filmjében egy repülőgépet fog vezetni és most pilóta-vizsgára készül. Berlini filmkörökben sokat várnak

Menjou-bajuszt növesztett abban a reményben, hogy ez is elegendő a nőhódításhoz. Gomba módra nőttek a Menjou-utánczók, akik Páris utcáin is éppúgy futottak a karcu bokák nyomában, mint Sztambulban. Annál érdekesebb, hogy most egy meglehetősen beavatott és jól informált filmújság dőlt be egy ilyen »ál Menjou«-nak és pazar fogadtatást rendezett a »nagy« művész tiszteletére babérokoszorúkkal, autogram-írással, bankettel kapcsolatban. Amikor a bankett lezajlott és reggel a szerkesztőség urai ismét asztalhoz ültek, már ott volt a legújabb hollywoodi filmpremier híre, amelyen Menjou személyesen is megjelent, hogy az ídvözlés-eket és tapsokat megköszönje. Addigra természetesen az álművész kerekét oldott, hogy hetyke bajuszával tovább folytassa hódításait.

A szenvedélyek játéka. Olaf Fjord új filmje valóban a szenvedélyek játéka. Egy asszony elvakultságában szerelmét követi és elhagyja otthonát. A férj gyil-

kosság gyanújába keveredik az asszony miatt, akiknek egyik hódolóját holtan találják a férj házában. A csábító zsarolja szerencsétlen áldozatát a könnyelmű asszonyt, aki tettét megbánva már visszatérne régi fészke urához, gyermekéhez, azonban hiába. A sors ítéli, a küszöbön teríti le áldozatát az a gonosz férfi, aki ígéretekkel, szép szavakkal már életében egy is tönkretette az asszony boldogságát. A férj összetörve, porig sújtva távozik otthonából gyermekével, hogy új életet kezdjen annyi csalódás és szenvedés után. Tartalmas, mindvégig izgalmas film a »Szenvedélyek játéka«, amelyhez hasonló dráma csak a »Therese Raquin« című Zola-regényből készült film és alig lesz mozgószínháza a Vajdaságnak, ahol ez a két film nem fog műsorra kerülni.

Verebes Ernő 11 ördöge. Valóban Verebes 11 ördöge, az a fess, jóképű fiukból álló futball csapat, amely egy megkapó történetben szerepel. A főszerep Verebesé, akinek ez az első sztár-szerepe. Partnere a bájos Evelin Holt, akinek minden eddigi fellépése is száz százalékos sikert jelentett. A »11 ördög« mindenfelé nagy tetszést aratott.

A fonogörli megjelent a színein...

„Szökék hátrányban“ — Hollywoodi teák, harisnya nélkül

Hollywood, június.

A beszélőfilm hódító térfoglalása érezteti hatását a statisztéria világában is. Az eddigi statiszták és epizódszínészek túlnyomórészt ki kell selejtezni, mert nem tudnak megfelelően beszélni. Nem tisztá a kiejtésük, nem jó a hanganyaguk. Beszélő, éneklő statisztákat és epizód szereplőket keresnek most a hollywoodi stúdiók. Van egy új foglalkozási ág: a *fonogörli*. Nem kell hővebben magyarázni: olyan gör-lök ezek, akik beszélni és egy kicsit énekelni is tudnak, nem selypítenek, nem beszélnek tulságosan az orrukon keresztül és nem tulzoltan amerikaiak a kiejtésük. Ezren és ezren jelentkeznek naponta, de nagyon kevés azoknak a száma, akik beválnak.

*

Lilly Damita, a szép fiatal francia színésznő matröszabású bluzban s hatalmas, széles kék szakmálaphan s étál a hollywoodi boulevardon. Egyre nagyobb sikereket arat. Amikor kijött, Goldwyn azt mondta neki, hogy egyelőre néhány hónapig nem lépteti fel beszélőfilmen, megvárja, amíg megtanul rendesebben angolul beszélni, amig elveszti éles francia akcentusát. Hónapokon át kinlódott Lily Damita, angol nyelvórákat vett, gyakorolt, tanult, vesződött: s a francia akcentusa mégis megmaradt. Erre azután Sam Goldwyn rájött, hogy Lily Damita francia akcentusa tulajdonképen óriási attrakció, a közönség bolondulni fog érte. Most már azután Lily Damitanak fokoznia kell furesa francia kiejtését és mindenki reméli, hogy első beszélőfilmje bombásiker lesz.

*

Javában folyik Hollywoodban a *szökésellenes* kampány. Ugy látszik nem volt igaza Anita Loosnak, aki azt mondta, hogy »szökék előnyben«. Hollywoodban egyre többen vannak a szökésellenes táborban. A sztárok, kisebb színésznők nagy tömege hirdeti, hogy szakítani kell a régi hagyománnyal és felesleges az eredetileg barna, fekete vagy vörös haját szökére festeni. A legnagyobb feltűnést Joan Crawford keltette, aki egy szép napon, barna hajjal jelent meg a nyilvánosság előtt. Mindenki tudta ugyan, hogy barna a haja, de már évek óta szökére festette. A

szép fiatal filmsztár visszabarnulása rengeteg új hívet szerzett a szökésellenes ligának. Napról-napra kevesebb szöke színésznőt látni, a drogériákban már már panaszkodnak, hogy senki sem vesz többé szöke hajfestéket. Ugy látszik, mindenki Anita Loos második regényének ad igazat, amely mint ismeretes, már ezt a címet viseli: »...de a barnákat veszik feleségül.«

Érdekes, hogy mindenki azzal indokolja meg visszabarnulását, hogy:

— Nem akarok tovább szöke maradni, mert ma már mindenki szöke Hollywoodban.

Ennek a jelszónak a következményeképen ma már kezd mindenki barna lenni Hollywoodban, úgy, hogy már nemsokára előlrol lehet kezdeni az egészet.

*

Nills Asther, az ismert filmsztár legutóbb megénte az egyik színházban a *Különös közjáték* előadását. Előadás után a következő kritikát mondta a darabról:

— Mintha csak a hollywoodi társaságot vitte volna a színpadra az író. Ugy éreztem magam, mint egy hollywoodi estélyen. Mindenki kedves, barátságos dolgokat mond a többieknek, azután a hátuk mögött elmondja őszintén, hogy mit gondol róluk.

*

Ezek a hollywoodi estélyek különben egyáltalában nem érdekesek. Általában ha néhány színész vagy színésznő összejön, kizárólag csak szakmabeli dolgokról diskurálnak. Így történik az az ótórai teákon is, amelyeket egyes ismert színészek rendeznek a palotájukban. Ezek az ótórái teákon rendszerint *harisnya nélkül* szoktak megjelenni a hölgyek. Uzsonna előtt mindenki átöltözik fürdőruhába és uszka egy kicsit az erre a célra készült medencében, aztán megszáritják magukat s leülnek az asztalhoz. De a vízben és szárazon egyaránt kizárólag szakmabeli kérdésekről társalognak. A legaktuálisabb és legkimerítetlenebb kérdés ma az, hogy ki tud elhelyezkedni az új rendszerben, ki vált be mint beszélőszínész, ki bukott meg, vagy ki fog megbukni? Amerika a legtöbbet megvitatott kérdése: az alkoholesempeszét problémája itt a világon senkit sem érdekel. Még ezt is háttérbe szorította a fonofilmm.

JOVANOVICS STEFICA

noviszadi urilánytól, akiben a modern sportlady kitűnő típusát láthatjuk.

Emil Jannings Európában marad? Egyelőre itthon van Jannings, sőt szerződést is kapott egy berlini nagy filmgyárnál, hogy azonban végleg Európában maradjon-e, avagy csak az amerikai beszélő filmház elmulatát várja, azt senki sem tudja. Most ismét lesz alkalmunk Janningsot látni, gyorsabban mint eddig, mert hiszen Amerikából rendszerint egy időnyel megkészenen jöttek át filmjei, de vajjon lesznek-e olyan filmjei, mint az »Elsodort ember« volt? Jó rendezője lesz, a filmjeire pénzt is akarnak áldozni, de megvannak-e Európában azok az eszközök a jó filmhez, mint odaát? Ez fog elválni most, hogy ha lesz alkalmunk az első új európai Jannings filmet látni. Ha lesz még néhány olyan filmje, mint az elsodort ember, akkor Jannings Európában is megtalálta Hollywoodot, mert az ő neve ma már Amerikában márka és filmjei innen is meg fogják találni az utat a világ legnagyobb mozijaiárára.

Fred Tompson, Ken Maynard, Richard Dix. Amióta Amerikában a hangos film olyan szédítő iramban kezd elterjedni, a néma filmekben szereplő sztároknak befellegzett. Kivételt képeznek a cowboy-filmek hősei, akikről az amerikai publikum nem akar lemondani és néma filmjeikben is szívesen nézi meg őket. Fred Tompson, Az ezüst táltosban, Ken Maynard a »Ne ölj« című filmben, míg Richard Dix a »Vér és arany« című filmben óriási sikert arattak most a beszélő film legnagyobb konjunkturájában is.

Riff és Raffot megtartja a Paramount. A Paramount-filmgyár legtöbb sztárjával nem újította meg szerződését, mert a hangos film új embereket kíván. Riff és Raff ebben is kivételt képeznek, mert velük megújította a Paramount a szerződést és további két filmre szerződöttte őket. Aki ezt a két otromba, de mindig jókedélyű és mulatságos kómiást a »Riff és Raff mint aviatikusok« című filmben látta, amely a Wings-nek rendkívül szellemes parodiája, az maga sem fogja elmulasztani megnézni egyetlen Riff Raff-filmet sem. Riff Raff filmjei tehát még jóideig futni fognak a közönség legszeleesebb rétegeinek örömeire.

Menjou Európában? Amióta Adolf Menjout a hírszárnyára vette és népszerűsége vetekedik a leghíresebb színészek népszerűségével, igen sok »civil« is

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, június 16.

BEOGRAD 9: Istentisztelet és templomi zene. 11.20: 11.45: Vízállásjelentés. 11.35: Napi Program. 12: Pontos időjelzés. 12.10: Gramofon. 13.15: Ujsághírek. 17: A gárdazenekar hangversenye. 20: »Narodno selo« zenés énekes kép. 21.30: Ujsághírek. 22: Rada Drainac felolvasása.

LJUBLJANA 10.30: Templomi zene. 11: Séta hangversenye. 15: Vigjáték előadás. 16.30: Könyvi zene. 20: Katona zene. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 11.30: Tézene. 20.35: Dr. Ivo Gasparac (tenor) és Marian Zuber (bariton) hangversenye.

BERLIN 6.30: Reggeli hangverseny. 8.55: Harangjáték. 9: Reggeli ünnep. 12: Déli hangverseny. 15.30: Gyermekmesék. 16.40: A német ügét Derby helyszíni közvetítése. Utána szórakoztató zene. 20: Bruno Granischaeten »Orlow« című operettjének közvetítése. 20.30: Táncczene.

BRESLAU 9: Gramofonzene. 19.25: Bolgár népdalok. 20.15: Idényvégiállítás 1929-ben. zenés rádiorevü. 22.50: Táncczene.

BRNO 7: Hangversenyközvetítés: Karlsbadból. 11: Tézene. 18: Gustav Drexler dalestje. 19.30: R. Friml »Rose Maria« operettjének előadása. 22.20: Katonazene.

KÖNIGSBERG 11: Zenekari hangverseny. 13: Gramofonzene. 16.15: A házizenekar hangversenye. 20.05: Carl Zeller: »Der Obersteiger« c. operettjének közvetítése. 22.30: Táncczene.

LEIPZIG 11: Tézene. 16.45: Délutáni hangverseny. 19: Siegfried Wagner: »Banadietrich« c. operájának közvetítése.

MILANO 12.05: Déli hangverseny. 16.30: Rádiókvintett. 17.15: Danifolin-hangverseny. 18: Jazz-band.

PRAHA 7: Hangversenyközvetítés Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Tézene. 12: Déli hangverseny. 19.30: Friml: »Rose Marie« című operettjének előadása. 22.20: Kávélházi zene.

STUTTGART 14: Albert Lortzing »A cár és az ács« című operájának közvetítése. 15.30: Szórakoztató zene. 19: Josef Haas szerző estje. 20.30: Népdalok különböző nemzetek népköltéséből.

WIEN 10.20: A »Wiener Sängerknaben« hangversenye. 11: A wieni szimfónikus zenekar hangversenye. 15.45: Délutáni hangverseny. 20: L. Nestory: »Einen Jux will Er sich machen« énekes jelenet 4 felvonásban. (Nestory emlékmű leplezésének alkalmából.) Utána: Esti hangverseny.

BUDAPEST 8.50: Vitézzéavatás a margitszigeti

MAC-pályán (helyszíni közvetítés). 11.30: Pontos időjelzés. Utána: Szimfonikus zenekari hangverseny. 15.30: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádió-előadásorozata. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.25: Az Orsz. Kamaraszínház előadása a Studióból. »Az ezredes«. Szimfonia három felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc. 19.30: Részleges sporteredmények. 19.40: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. Utána kb. 21.10: Pontos időjelzés, részletes sport- és löversenyeredmények. 21.25: Szonáta-est. Majd kb. 22.30: Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, június 17.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 20: Orosz kultúra. (Dr. Taranowski). 21.50: A családok védelméről. (D. Gjorgjević). 22.15: Ujsághírek. 22.30: Rokkokozepe.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, hír- és hírek. 13.30: Napi program. 18: Rádió koncert. 19.30: Cseh nyelvóra. 20: Francia nyelv óra. 20.30: egészségügyi előadás. 21: Német nyelvóra. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 19.50: Ivan v. Zajc: »Nikola Subic Zrinski« c. operájának közvetítése. — Közvetítés Budapest, Prága és Warszawának. Közép-európai műsorcsere.

BRESLAU 16.30: Bécsi keringő. 20.15: Henri Marteau hegedűhangversenye. Utána dalok és tánczene. Newyorktól a Tüzföldig.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 20.15: Rádió-kabaré.

KATOWICE 16: Gramofon. 19.15: Népszerű hangverseny. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Zagreből.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofon. 16.30: Szórakoztató zene. 20.05: Szórakoztató zene. 21: Részletes Reimund műveiből, dalok, duettek, jelenetek és felvonások. 22.30: Gramofon.

PRAHA 11.30: Gramofon. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Közvetítés Zagreből. Ivan Zajc: »Nikola Subic Zrinski«. 22.20: Gramofon.

STUTTGART 16: Délutáni hangverseny. 20.15: Történelmi hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 15-től 16.15-ig: közvetítés Grazból a grazi nagyadó ünnepélyes megnyitásának al-

Utikészülékét lássa el
Tungram-Barium-esővekkkel
mert ezek már kis feszültségnél nagy eredményeket mutatnak fel

6546

kalmából. 14: Harangszó. 14.45: A grazi városi zenekar zenekarának ünnepi hangversenye. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Richard Krottschak hegedűművész és Schupfhol Ottó zongoraművész hangversenye. 21: Szórakoztató és tánczene.

BUDAPEST 9.15: A rádió háziújságjának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Közreműködnek: Farnady Edit (zongora). Garay György (hegedű). 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 17.10: Tábori Kornél felolvasása. 17.40: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. 19: Német nyelvoktatás. 19.25: Siklós Ferenc előadása: »A hangzó és beszélő film«. 19.55: A Zagreből közvetítésre kerülő Zrinyi Miklós című opera ismertetése. 20: A zagrebi adóállomás műsorának közvetítése »Nikola Subic Zrinski« (»Zrinyi Miklós«) c. 3 felvonásos operának előadása a zagrebi Operaházból. Kőrner Tivadar szövegére nyomán horvát színpadra átdolgozta Badalic Hugó. Zenéjét szerelte Zajc Iván. Személyek: Zrinyi Miklós, horvát bán, Szilvén kapitánya Cvejics Miklós, Éva, a feleség, Radoj Lucmilla, Ibona, a leánya Nozsinics Vilma, Viapi Gáspár, Zrinyi alvezére Zec Milos, Jurancics Lőrinc. Zrinyi zászlótartója Vicsár Bozsik. Paprutovics Farkas, Zrinyi alvezére Obenszky János. Nagy-Szulejman szultán Grif Sándor. Timoleon Bratus Ciril. Szokolovics Mehmed, nagyvezér Oblak Zvojnimir. Musztafa Kláics Vicskoszláv. Ali Portuk Madl Rudolf. Lévy, Szulejman orvos Hrszics Drago. I. tündér Markuszinszki Desza. II. tündér Golovica Olga. III. tündér Omcsikus Szavka. Utána kb. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann jazz-band.

KEDD, június 18.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Ujsághírek. 17: Messeóra. 17.25: Felolvasás R. Domanović műveiből. 17.50: Rádiókvartett. 18.30: Német nyelvóra. 20: Jugoszlavia reneszansza (M. Krsztić). 20.25: Krombholé Károly zongorahangversenye. 21.25: Ujsághírek. 21.35: Felolvasás német írők műveiből. 22.20: Szerb cigányzene.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, hírek. 13.30: Napi program. 18: Rádió koncert. 20.30: Előadás a szlovén kulturáról. 21.30: Felolvasás. 22: Kamara zene.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17: Délutáni hangverseny.

BERLIN 17: Herhart—Pohl-novellák. 17.25: Szórakoztató zene. 20: Esti hangverseny. Utána hírek. 21.30: Lotte Birnbaum és James Simon zongorahangversenye. Utána hírek, időjárásjelentés, sporteredmények.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 20: Mikrofónnal a Johannis-ünnepségen. 21: Rádió-kabaré. 24: Tánczene.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 17.45: E. Guth ária- és dalestje. 19.05: Josef Cernik hangversenye. 22.20: Étermi zene.

LEIPZIG 12: Gramofon. 13.30: Szórakoztató zene. 20.05: Serge Bortkiewicz zongorahangversenye. 22: Tánczene.

MILANO 13.35: Jazz-band. 17: Rádió-kvintett. 19: Jazz-band. 20.30: Olasz zene, zenekari kísérlettel.

PRAHA 11.30: Gramofon. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Fuvószekari hangverseny. 22.20: Étermi zene.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 17.40: Zenés gyermekóra. 20.05: Részletes régi és új operettekkel.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti Randörzenekar fuvósegélyettesének hangversenye. 12: Déli harangszó, időjárás jelentés. Utána: A hangverseny folytatása. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny további folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Pista bácsi »Virágoskert« mesedétűntája. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vizállásjelentés, hírek. 17.10: Séták a Nemzeti Muzumban. 18.30: Mit üzen a rádió. 19.30: Elhalt magyar néptanítók népszerű dalainak felújítása. A dalokat énekli: K. Eitner Irén és Szedő Miklós. 20.45: Gárdonyi-est. Utána kb. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Gramofonhangverseny.

SZERDA, június 19.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Börzehírek. 20: Az állat védelméről. (Dj. Stajčić). 20.25: Citera koncert. 21: Zsidó templomi zene. Szombati énekek. 22.25: Ujsághírek. 22.35: Gustav Klec előadása szlovén költők műveiből.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő. 13.30: Napi program. 18: Rádió koncert. 20.30: Szlovén dalok. 23: Napi hírek, pontos idő.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 20.30: Közvetítés Ljubljánából.

BERLIN 17.30: Szórakoztató zene. 20.30: Albert W. Ketelbey hangversenye. 20.15: Kamarazene. Utána hírek, időjárásjelentés és tánczene.

KATOWICE 16: Gramofon. 17.55: Délutáni hangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofon. 16.30: Szórakoztató zene. 20.05: Vidám óra. 21.15: Kamarazene. 22.30: Esti hangverseny.

Milano 12.30: Rádió-kvartett. 13.35: Jazz-band. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádiókvintett. 19: Jazz-band. 20.05: Könnyű zene. 21: Rádió-kvintett. 22.10: Szórakoztató zene.

PRAHA 11.30: Gramofon. 12.20: Déli hangverseny. 20: A cseh filharmonikusok hangversenye.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.45: Gyermekmesék. 19.30: Könnyű zene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió háziújságjának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.40: Citerahangverseny. 18.45: Rádióamatőr-posta. 19.30: Olasz nyelvoktatás. 20: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána kb. 21.35: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye a Studióból.

CSÜTÖRTÖK, június 20.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon koncert. 13.30: Ujsághírek. 17: Asszonyok órája. 17.25: Rádiókvartett. 18.15: Felolvasás E. A. Poe műveiből. 20: Rádiókvartett. 21.05: Dr. Ervin Felber: zenetörténelmi előadás. 21.30: Ujsághírek. 21.40: Humoros dialógok. 22.05: Rádió jazzband.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, hírek. 13.30: Napi program. 18: Rádió koncert. 19.30: cseh nyelvóra. 21: Opera és operett est. 23: Napi hírek, pontos idő.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 19.30: Közvetítés Prahából.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 17: Délutáni hangverseny. 19.05: Gramofon.

KATOWICE 12.10: Gramofon. 17.55: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny közvetítése Krakówból. 23: Beethoven-hangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofon. 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Walter Brunfels és Konrad Ramrath-dalok. 20.40: Roderich Benedix. »A gyengéd rokonok« című vígjátékának közvetítése.

PRAHA 11.30: Gramofon. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: Nelly Gaierova J. Kricka dalokat énekel. 22.25: Gramofon.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 21: v. Beda: »Die Hysterische«, rádiószkeccs. Utána esti hangverseny.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 19: Gyorsirás tanfolyam. 19.35: Angol nyelvoktatás. 20.15: Szimfoniadala a Studióból. »Az ember tragédiája«. Irta Madách Imre. Utána kb. 23.35: Pontos

időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: 23.40: Perti Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

PÉNTEK, június 21.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Ujsághírek. 20: Dr. Bojan Pirc előadása a hosszú életről. 20.25: Harmonika koncert. 21: Előadás a 75 éves a »Beogradi dalkörből«. 21.25: Ujsághírek. 21.30: Rádiókvartett. 22.50: Felolvasások és szavalások.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, hírek. 13.30: Napi program. 18: Rádió koncert. 21: koncert. 21: Koncert. 23: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 20.35: Lucia Oze-goric (alt) áriaestje. 22: Esti hangverseny.

BERLIN 17: Dajos Béla zenekarának hangversenye. 20: Esti hangverseny. 20.45: Zenekari hangverseny.

BRESLAU 16.30: Kamarazene. 20.30: Népszerű hangverseny.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 19.05: Zenekari hangv. 22.20: Kávéházi zene.

PRAHA 11.30: Gramofon. 20.30: Déli hangverseny. Vidám zene. 16.25: Délutáni hangverseny. 19.05: Zenekari hangverseny. 20: V. Stech: »Das dritte Euquiten« hangjátékának előadása. 22.25: Kávéházi hírek.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.40: Akadémia: Hedvig Kanner—Rosenthal Zongorahangversenye. 20.05: Offenbach — egy tárgikus művész. Hangverseny és előadás Jacques Offenbach 110. születésnapja alkalmából. Az előadást tartja Stern Gyula, a hangversenyen közreműködnek: Berta Klárina, Emilie Pittner és Marianne Beckmann kamaranékesnők és Georg Maikl kamaranékes, a wien evangélikus dalegylet női karának kíséretével.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18: A m. kir. 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból. 19: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 21.30: Hegedű-zongora szonáták. Előadják: Farkas Mártha és Földessy, Hermann Lola. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: H